Bladz.

W.

Wal & Reesse, v. d. 36
Wulfse & De Vries 94
Woods, Beperkt, W. E. 8

Y.

Yates & Co. 54

Bladz.

Z.

Zuidafrik. Brouwerijen 48
Zuidafrik. Onderlinge 108
Zuidafrik. Spoorwegen 152

ALMANAK

VOOR DE

Nederduitsch Hervormde Kerk van Zuid Afrika

voor het jaar Onzes Heren

1922.

Uitgegeven van wege de Algemene Vergadering der Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redactie van

Ds. JAC. VAN BELKUM en Ds. P. W. ENNIS.

16e JAAR

Gedrukt ter Volkstem-Drukkerij, Pretoria.

1921.

WIJ VERKOPEN KOPEN OF VERHUREN

Wat omtrent dat eigendom van U, dat U reeds jarenlang getracht hebt, om te verkopen? Wij zullen een koper vinden en kunnen elke soort bezitting, die U hebt aan te bieden, verkopen. Wij behandelen alle soorten boedels, overal in 't land, en kunnen, even gemakkelik in de Kaap verkopen als in Rhodesië. Wij verstaan onze zaak door en door en wij zijn geheel ten Uwen dienste.

Zaken

EN

Eigendommen.

IN ELK GEDEELTE DER UNIE EN RHODESIA.

Misschien heeft U gezocht naar een plaats, een grote veeplaats, eigendom in een stad, een huis, een zaak, hôtel of fabriek of U wist niet waar geld op hypotheek te krijgen tegen laagste rentestandaard voor assurantie. Indien U reëele zaken wilt doen, van welke aard dan ook, vertel ons wat U wenst en waar U 't wenst. Wij zullen 't U bezorgen tegen een kleine vergoeding.

CONSOLIDATED ESTATES,
36a Lovedaystraat, Johannesburg

INHOUD.

	Blz.
Voorbericht	5
Feest- en Vakantiedagen	7
Bijbelse Kalender	9
Historiese Kalender, met Zons-op en Ondergang	33
Posttarief	57
Nederduits Hervormde Kerk van Zuid-Afrika	65
Dienstdoende Predikanten op 1 November 1921	109
Predikanten der Ned. Herv. Kerk sedert 1853	111
Een Baan in de Wildernis voor onze God, door Ds. L. E. Brandt	115
Martin Luther, door Ds. Jac. van Belkum	125
Nicodemus, door Ds. G. E. Alers	133
De Hervormde Kerk van Potchefstroom, door Dr. S. P. Engelbrecht	135
Programma van de Hoeksteenlegging van de Ned. Herv. Kerk van Potchefstroom op 26 Dec. 1859	138
Programma van de Inwijding van de Ned. Herv. Kerk van Potchefstroom op 24 Feb. 1866	140
Ds. A. J. Begemann met foto, door Dr. S. P. Engelbrecht	143
Ds. G. W. Smits met foto, door Dr. S. P. Engelbrecht	147
In grazige weiden, door Ds. G. E. Alers	151
Foto van Ds. F. G. L. Biccard tegenover	155
Uit: "Vlagstokkies in die Kerkgeskiedenis", door Ds. J. J. Kuhn	155
Foto van de Herv. Kerk van Dullstroom zoals verwoest in 1899—1902 tegenover	167
Beknopt Gescheidkundig Overzicht van de Ned. Herv. Gemeente Ventersdorp, door Ds. D. F. Erasmus	167
N. C. Willemse en A. C. Brits met foto	175
Mattheus Johannes Willemse met foto, door Dr. S. P. Engelbrecht	177
Lukas A. J. J. van Nieuwenhuizen met foto door Dr. S. P. Engelbrecht	181
Gerhard Tersteegen, door Ds. Jac. van Belkum	182
Aan Stille Wateren, door Ds. G. E. Alers	191
Foto's uit Humpata, door Ds. J. J. Prinsloo	195
Die een en ander oor die verhouding van ouders tot kinders ens., door Ds. S. J. Strijdom	199
Hervormingsdag, door Ds. P. J. J. Venter	205
Het Brits en Buitenlands Bijbelgenootschap, door Ds. Jac. van Belkum	217
Gethsémane, door Ds. A. J. Barger	219
Ter Herinnering aan een trouwe moeder	226

VOOR UW

WOL

EN

BOKHAAR

VERLANGT U:

VLUGGE AFREKENING
HOOGSTE PRIJZEN
PROMPTE AANDACHT

Verzend dan aan

MALCOMESS & KO., BPT.

OOST LONDEN.

De langst gevestigde firma aan de grens, die in geregelde kabel-verbinding is met alle belangrijke Wolcentra der wereld en U de meest vertrouwbare en laatste diensten kunnen geven.

WIJ KOPEN ALLE VELLEN EN HUIDEN.

dadelik tegen hoogste prijzen, zonder berekening van kommissie.

EEN PROEF WORDT VERZOCHT.

VOORBERICHT.

Bij de verschijning van deze 16e Jaargang van onze Almanak heb ik weinig te zeggen.

Ik wil alleen de broeders leraars, die mij hielpen bij de samenstelling, inzonderheid Dr. S. P. Engelbrecht, die de geschiedenis kalender op nieuw bewerkte en aanvulde, en uit de rijke schat van zijne historise kennis en aantekeningen veel, dat we niet wisten, te voorschijn heeft gebracht, hartelik danken.

De Heer der gemeente zij dank dat Hij mij weer kracht heeft gegeven dit werk voor de kerk te doen.

Ik hoop, dat deze jaargang, rijk aan goede opstellen en belangrijke foto's, door velen gekocht en gelezen worde en alzo strekke tot opbouwing der kerk en tot veler geloofsversterking.

JAC. VAN BELKUM,
Redakteur.

Heidelberg,
November 1921.

De Universiteit van Stellenbosch

KANSELIER.

De Hoogeerw. Prof. P. J. G. de Vos, B.A., Litt. D.

DE RAAD.

De HoogEerw. Prof. A. Moorrees, Litt. D., Vicekanselier.
De WelEerw. Heer D. S. Botha.
De Weled. Heer V. E. P. Bradshaw.
We Weled. Heer Dr. G. G. Cillie, Rektor.
De Weled. Heer W. B. de Villiers.
De Weled. Heer T. J. de Waal.
De Weled. Heer Dr. D. F. Malan.
De WelEerw. Heer P. G. J. Meiring.
De Weled. Heer A. F. Markötter.
De HoogEd. Heer J. X. Merriman.
De Weled. Heer C. M. Neethling.
De Weled. Heer J. H. Neethling.
De Weled. Heer Prof. D. A. A. Pauw.
De Weled. Heer K. B. Quinan.
De Weled. Heer J. Rawbone.
De Weled. Heer Prof. J. J. Smith.
De Weled. Heer J. G. van der Horst.
De Weled. Heer Prof. C. D. van der Merwe
De HoogEd. Gestr. Heer H. S. van Zijl.

DE STAF.

IN DE FAKULTEIT VAN LETTEREN EN WIJSBEGEERTE:

P. van Braam, M.A., Litt. D., Professor in Latijn.
C. S. Edgar, M.A., Professor in Grieks.
J. Basson, M.A., Ph.D., Professor in Klassieken.
W. A. Joubert, B.A., Theol. D., Professor in Nederlands.
E. C. Pienaar, B.A., Litt. D., Professor in Nederlands.
Dr. A. E. Bouman, Litt. D., Professor in Germaanse Filologie.
J. J. Smith, B.A., (Barrister-at-Law, Middle Temple, Lond.).
Jan Marais, Professor in 't Afrikaans.
Lydia van Niekerk, B.A., Litt. D., Buitengewone Professor in 't Nederlands.
H. C. Notcutt, B.A., Professor in Engels.
E. Friedlaender, D. Phil., (Ex. pro. fac. doc.) Oberlehrer, Professor in Duits.
W. Blommaert, Litt. D., Professor in Geschiedenis.
S. F. N. Gie, B.A., Ph. D., Professor in Zuid-Afrikaanse Geschiedenis.
P. Serton, Litt. D., Professor in Aardrijkskunde.
N. J. Brummer, M.A., B.D., Prof. in Sedeleer en Staatkunde.
R. W. Wilcocks, B.A., Ph.D., Professor in Logika en Zielkunde.
J. F. W. Grosskopf, M.A., Jur. Dr., Professor in Staathuishoudkunde.
En 6 Lektoren.

IN DE FAKULTEIT VAN WIS- EN NATUURKUNDE:

A. H. Mackenzie, M.A., Professor in Wiskunde.
E. T. Stegmann, B.A., D.Sc., Agerende Professor in Wiskunde.
J. T. Morrison, M.A., B.Sc., F.R.S.E., Professor in Toegepaste Wiskunde.
W. E. Malherbe, B.A., B.Sc., Professor in Natuurkunde.
B. de St. J. van der Riet, M.A., Ph.D., Professor in de Organise Scheikunde.
C. D. van der Merwe, B.A., Ph.D., Professor in de Anorganiese Scheikunde en Direkteur van 't Chemiedepartement.
D. F. du Toit, M.A., D. Chem., Professor in de Fysiese Scheikunde.
S. J. Shand, Ph.D., D.Sc., Professor in de Aardkunde.
G. C. Nel, B.A., D.Sc., Professor in de Plantkunde.
E. J. Goddard, B.A., D.Sc., Professor in de Dierkunde.
P. Battaerd, M.D., Professor in de Fysiologie.
En 7 Lektoren.

IN DE FAKULTEIT VAN ONDERWIJS:

G. Cillie, B.A., Ph.D., Professor in de Opvoedkunde.
D. A. A. Pauw, B.A., Professor in de Metodiek..
En 4 Lektoren.

IN DE FAKULTEIT VAN LANDBOUW:

A. I. Perold, B.A., Ph.D., Professor in Enologie en Wijnbouw.
J. H. Neethling, M.Sc., Professor in Landbouw-Plantkunde.
O. S. H. Reinecke, B.S.A., Professor in Vrugteteelt.
I. de V. Malherbe, B.A., Ph.D., Professor in Landbouw-Scheikunde.
C. K. Brain, M.A., D.Sc., Professor in Entomologie.
J. H. W. Th. Reimers, Landb. Eng., Professor in Veeteelt en Zuivelbereiding.
P. van der Bijl, M.A., D.Sc., Professor in Plantepathologie.
En 2 Iektoren.

IN DE FAKULTEIT VAN THEOLOGIE:

A. Moorrees, Litt. D., Professor in Kerkgeschiedenis.
J. du Plessis, B.A., B.D., Professor in Geschiedenis van de Godsdiensten, Grieks en N. T. Exegese.
E. E. van Rooyen, B.A., Theol. D., Professor in Apologetiek, Hebreeuws en O. T. Exegese
B. B. Keet, M.A., Theol. D., Professor in Theologiese Etiek.

IN DE FAKULTEIT VAN RECHTSGELEERDHEID:

H. D. J. Bodenstein, LL.D., (Barrister-at-Law, Middle Temple, Lond.), Professor in Romeins-Holland Recht.
W. M. R. Malherbe, LL.D., (Barrister-at-Law, Middle Temple, Lond.), Professor in Romeinse en Zuid-Afrikaanse Rechten.
Dr. H. Ver Loren van Themaat, Dr. in de Rechten en Dr. in de Staatswetenschappen, Lektor in Staatsrecht.

FEEST- EN VAKANTIEDAGEN.

Kerkelike Feestdagen.

Goede Vrijdag	14 April.
Paasdag	16 April.
Hemelvaartsdag	25 Mei.
Pinksteren	4 Junie.
Kerstfeest	25 December.

Kerkelike Gedenkdagen.

Hervormingsdag	31 Oktober.

Nationale Gedenkdagen.

Amajubadag	27 Februarie.
Dingaansdag	16 December.

Vakantiedagen.

Nieuwjaarsdag	1 Januarie.
Paasmaandag	19 April.
Victoriadag	24 Mei.
Uniedag	31 Mei.
Boomplantdag	7 Augustus.
Bank Vakantiedag	2 Oktober.
2e Kerstdag	26 December.

In het jaar 1922 zullen er twee Zons-verduisteringen zijn.

1. Ringvormige verduistering van de Zon op 28 Maart niet zichtbaar in de Unie van Zuid Afrika.

2. Een totale verduistering van de Zon op 21 September, niet zichtbaar in de Unie van Zuid Afrika.

SEIZOENEN VOOR 1922.

21 Maart (Equinox) begin Herfst.
22 Juni (kortste dag) begin Winter.
23 September (Equinox) begin Lente.
22 Desember (langste dag) begin Zomer.

Vreselike resultaten zijn dikwels het gevolg van geringe oorzaken. Door het verwaarlozen van een tocht kunnen ernstige longaandoeningen en zelfs dood veroorzaakt worden. Zorgzame mannen en vrouwen vermijden deze gevolgen door het gebruik van Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel, want ze weten dat dit een zeker geneesmiddel is voor alle aandoeningen van de borst en van de longen.

Zorg ervoor dat die martelende hoest van dat kind onmiddelik ophoudt. Vergeet er niet aan dat elke hoestbui gelijk staat aan een overspanning van de longen en aan een voortdurende verzwakking van het lichaam van het kleintje. Een paar dosissen van Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel is in staat om dit te verhinderen; de uitwerking van dit middel is toverachtig en bovendien vinden de kinderen het lekker.

Het is alleen maar tocht en het zal wel spoedig beter zijn, zegt gij. Hoe is het mogelik dat het wel spoedig beter zal zijn tenzij gij Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel, het enigste en onfeilbare geneesmiddel dat verhindert dat een tocht de oorzaak van een ernstige aandoening kan zijn, gebruikt. Aarzel geen sekonde maar koop het nu.

Het is beter voorzorgen te nemen dan later spijt te hebben, is het spreekwoord van verstandige mensen. Zulke mensen hebben nooit last van verkoudheden of longaandoeningen, want ze hebben altijd het uitmuntende medicijn, Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel onder hun bereik, omdat ze weten dat een dosis ervan, gebruikt zodra zich het eerste teken van een verkoudheid kenbaar maakt, de aandoening onmiddelik verdrijft. Doe wat zulke mensen doen.

Gedurende de laatste zitting van het parlement werden vele leden gekweld door lastige hoest en verkoudheden. Het was merkwaardig om te zien, hoe zij eenparig hun toevlucht zochten in Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel voor verlichting, en het doet ons genoegen te kunnen verklaren dat dit geneesmiddel in staat was in elk geval genezing tot stand te brengen. Verstandige mensen zullen het voorbeeld van hun leidsmannen volgen.

JANUARIE.

1	Zon.	Mijne tijden zijn in Uwe hand. Psalm 31:16.
2	M.	Na mij komt, die sterker is dan ik. Marcus 1:7.
3	Din.	Het koningrijk Gods is nabij gekomen. Marcus 1:15.
4	W.	Ik zal maken, dat gij visschers van menschen wordt. Marcus 1:17.
5	Don.	Indien gij wilt, gij kunt mij reinigen. Marcus 1:40.
6	Vr.	Zoon, uwe zonden zijn U vergeven. Marcus 2:5.
7	Zat.	Volg mij. Marcus 2:14.
8	Zon.	De Sabbat is gemaakt om den mensch, niet de mensch om den Sabbath. Marcus 2:27.
9	M.	Een huis tegen zich zelven verdeeld, kan niet bestaan. Marcus 3:25.
10	Din.	Er is niets verborgen, dat niet openbaar zal worden. Marcus 4:22.
11	W.	Hoe hebt gy geen geloof? Marcus 4:40.
12	Don.	Boodschap hun. wat groote dingen God U gedaan heeft. Marcus 5:19.
13	Vr.	Vrees niet, geloof alleenlik. Marcus 5:36.
14	Zat.	Een profeet is niet ongeëerd dan in zijn vaderland. Markus 6:4.
15	Zon.	Rust een weinig. Marcus 6:31.
16	M.	Geeft gij hun te eten. Marcus 6:37.
17	Din.	Ik wordt innerlijk met ontferming over hen bewogen. Marcus 8:2.
18	W.	Wie zegt gij dat ik ben? Marcus 8:29.
19	Don.	Zoo wie achter mij wil komen, die verloochene zich zelven. Marcus 8:34.
20	Vr.	Alle dingen zijn mogelijk dengene, die gelooft. Mar. 9:23.
21	Zat.	Indien iemand wil de eerste zijn, die zal aller dienaas zijn. Marcus 9:35.
22	Zon.	Houdt vrede onder elkander. Marcus 9:50.
23	M.	Hetgeen God samengevoegd heeft, scheide de mensch niet. Marcus 10:9.
24	Din.	Laat de kinderkens tot mij komen. Marcus 10:14.
25	W.	Wat zal ik doen, opdat ik het eeuwige leven beerve? Marcus 10:17.
26	D.	Wie kan dan zalig worden? Marcus 10:26.
27	Vr.	Alle dingen zijn mogelijk bij God. Marcus 10:27.
28	Zat.	Wat wilt gij, dat ik U doe? Marcus 10:36.
29	Zon.	Uw geloof heeft U behouden. Marcus 10:52.
30	M.	Door wat macht doet gij deze dingen? Marcus 11:28.
31	Din.	De Zoon des menschen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen. Marcus 10:45.

KOOPJES IN ALLE AFDELINGEN BIJ ONZE INVENTARIS-OPNAME
UITVERKOOP GEDURENDE DEZE MAAND.
SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

AFRIKA'S GROOTSTE ZAAK WERKEND IN AFDELINGEN

Voor :—

Alle Mogelike Eetwaren.
Alle Mogelike Dranken.
Allerlei Kledingstukken.

Schrijft eerst aan:

W. Beckett & Co Ltd.

PRETORIA.

Schrijft om Katalogus die gratis toegezonden wordt.

OOST WEST
RESIDENTIE
HOTEL
PRETORIA
K. GROENEVELD EIGR.
THUIS BEST

FEBRUARIE.

1	W.	Gezegend is hij, die komt in den naam des Heeren. Marcus 11:9.
2	Don.	Alle dingen, die gij biddende begeert, zij zullen U gegeven worden. Marcus 11:24.
3	Vr.	Door wat macht doet gij deze dingen? Marcus 11:28.
4	Zat.	Geef den keizer wat des keizers is, en Gode wat Godes is. Marcus 12:17.
5	Zon.	God is niet een God der dooden, maar der levenden. Marcus 12:27
6	M.	Gij zijt niet verre van het Koningrijk Gods. Marcus 12:34.
7	Din.	Ziet toe, dat niemand U verleide. Marcus 13:5.
8	W	De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan. Marcus 13:31.
9	Don.	Uwe boosheid zal U kastijden. Jeremia 3:10.
10	Vr.	Mijn Vader, gij zijt de leidsman mijner jeugd. Jeremia 3:4.
11	Zat.	Ken Uwe ongerechtigheid. Jeremia 3:13.
12	Zon.	Zie hier zijn wij, wij komen tot U. Jeremia 3:22.
13	M.	Vrede, vrede! doch daar is geen vrede. Jeremia 6:14.
14	Din.	Er is niemand die berouw heeft over zijne boosheid. Jeremia 8:6.
15	W.	Wie zou U niet vreezen, gij koning der Heidenen. Jer. 10:7.
16	Don.	Ik weet, dat bij den mensch zijn weg niet is. Jer. 10:23.
17	Vr.	Gij, o Heere, gij kent mij. Jeremia 12:3.
18	Zat.	Wij hebben tegen U gezondigd. Jeremia 14:7.
19	Zon.	Tot U zullen de Heidenen komen van de einden der aarde. Jeremia 13:16.
20	M.	Arglistig is het hart meer dan eenig ding. Jeremia 17:9.
21	Din.	O Heere, allen die U verlaten zullen beschaamd worden. Jeremia 17:13.
22	W.	Ik stel voor ulieden aangezicht den weg des levens en den weg des doods. Jeremia 21:8.
23	Don.	O land, land, land, hoort des Heeren Woord. Jeremia 22:29.
24	Vr.	Is mijn woord niet als een hamer, die de steenrots te morzel slaat. Jeremia 23:29.
25	Zat.	Heere, Heere, geen ding is U te wonderlijk. Jeremia 32:17.
26	Zon.	**Eerste Lijdensweek.** Vader, vergeef het hun, zij weten niet wat zij doen. Lucas 23:34.
27	M.	Gij, o Heere, zit in eeuwigheid. Klaag liederen 5:19.
28	Din.	Gaat niet uit den mond des Allerhoogsten het kwade en het goede. Klaagliederen 3:38.

GROTER GEBOUWEN EN MEER BEZIGHEID BIJ SUGDENS, BPT., "DE POPULAIRE MANUFAKTURIERS", PRETORIA.

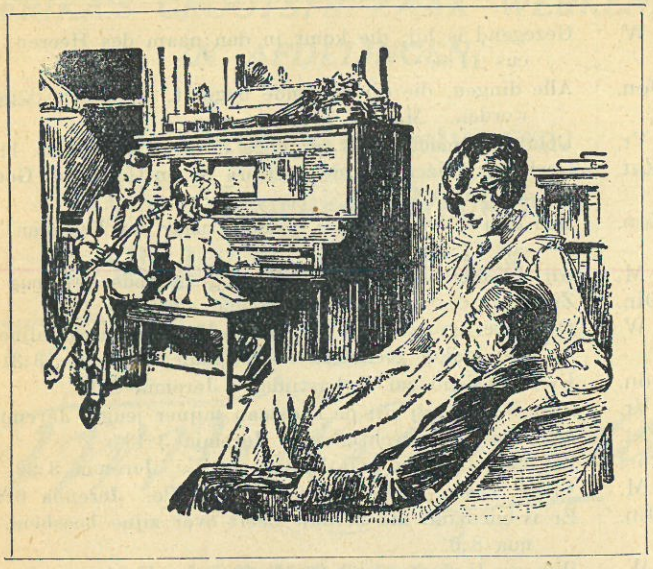

PAS AANGEKOMEN

EERSTE-KLAS NIEUWE

DUITSE KLAVIEREN

AMERIKAANSE ORGELS

DUITSE

Konsertinas.
Violen.
Autoharpen,
enz.

Akkordeons,
Gitaren,
Mondfluitjes,
enz.

GEDRUKTE MUZIEK VAN ENIGE AARD.

AFRIKAANSE LIEDEREN, ENZ.

Katalogus No. B9.

R. MÜLLER, 91/3, Waterkant Straat,
Postbus 133, KAAPSTAD.

MAART.

1	W.	Indien ik U niet wassche, gij hebt geen deel met mij. Johannes 13:18.
2	Don.	Gij zijt ook schuldig elkanders voeten te wasschen. Johannes 13:14.
3	Vr.	Het was nacht. Johannes 13:30.
4	Zat.	Een nieuw gebod geef ik U, dat gij elkander liefhebt. Johannes 13:34.
5	Zon.	**Tweede Lijdensweek.** Vrouw, zie Uw zoon! Zoon, zie Uwe moeder. Johannes 19:26.
6	M.	Ik zal mijn leven voor U zetten. Johannes 13:38.
7	Din.	Ik ga heen om U plaats te bereiden. Johannes 14:2.
8	W.	Toon ons den Vader en het is ons genoeg. Johannes 14:8.
9	Don.	Zoo gij iets begeeren zult in mijnen naam, ik zal het doen. Johannes 14:14.
10	Vr.	Ik zal U geene weezen laten. Johannes 14:18.
11	Zat.	Die mij liefheeft, zal van mijnen Vader geliefd zijn. Johannes 14:21.
12	Zon.	**Derde Lijdensweek.** Voorwaar zeg ik U, heden zult gij met mij in het paradijs zijn. Lucas 23:43.
13	M.	Uw hart worde niet ontroerd, zijt niet versaagd. Joh. 14:27.
14	Din.	Blijft in mij en ik in U. Johannes 15:4.
15	W.	Zonder mij kunt gij niets doen. Johannes 15:5.
16	Don.	Gij hebt mij niet uitverkoren, maar ik heb U uitverkoren. Johannes 15:16.
17	Vr.	Een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer. Joh. 15:20.
18	Zat.	Gij zult ook getuigen. Johannes 15:27.
19	Zon.	**Vierde Lijdensweek.** Mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten. Matth. 27:46.
20	M.	Al wat de Vader heeft is mijne. Johannes 16:15.
21	Din.	Gelooft gij mij? Johannes 16:31.
22	W.	Heb goeden moed, ik heb de wereld overwonnen. Joh. 16:33.
23	Don.	Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den eenigen waarachtige God. Johannesburg 17:3.
24	Vr.	Heilig ze in Uwe waarheid. Johannes 17:17.
25	Zat.	Opdat zij één zijn, geluk wij één zijn. Johannes 17:22.
26	Zon.	**Vijfde Lijdensweek.** Mij dorst. Johannes 19:28.
27	M.	Wien zoekt gij? Johannes 18:4.
28	Din.	Zijt Gij de Koning der Joden. Johannes 18:33.
29	W.	Mijn koningrijk is niet van deze wereld. Johannes 18:36.
30	Don.	Wat is waarheid? Johannes 18:38.
31	Vr.	Kruis, kruis Hem. Johannes 19:6.

DEKENS EN REISDEKENS BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

MEUBILAIR

GEDISTINGEERD EN SOLIDE.

Wij kwoteren gratis verpakking Johannesburg en nemen de risiko op ons voor beschadiging tijdens 't vervoer, overal binnen de Unie.

Katalogus gratis op aanvraag.

Gemakkelike kondities, om zich te schikken naar individuele behoeften.

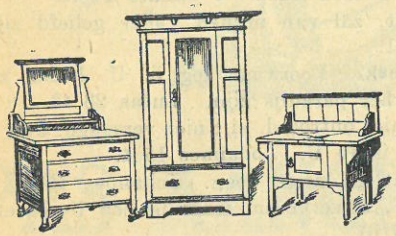

Klerenkast 3 vt.
Toilettafel 3 vt.
Wastafel 3 vt.
in gevlamd Eikenhout,

£35.10.0

Een zwart en koperen Ledikant (2 dm. pilaren), 4 vt. 6 dm. kompleet met spring- en kokoshaarmatras.

£12.18.6

OPMERKELIKE KORTING VOOR KONTANT.

BARNETT'S

KOMPLETE MEUBILERING,
ELOFFSTRAAT 60-64,
(t/o Carlton Hotel),

Bus 3660. JOHANNESBURG. Telef. 2696.
(en Longstraat 142, Kaapstad).

Gevestigd sinds 1898. Telegr. Adres: "Chairs".

APRIL.

1	Zat.	Zie Uw koning. Johannes 19:14.
2	Zon.	**Zesde Lijdensweek.** Het is volbracht. Johannes 19:30.
3	M.	Wat ik geschreven heb, heb ik geschreven. Joh. 19:22.
4	Din.	Bidt, dat gij niet in verzoeking komt. Lucas 22:40.
5	W.	Niet mijn wil, Uw wil geschiede. Lucas 22:42.
6	Don.	Laat ons Barabbas los. Lucas 23:18.
7	Vr.	Waakt, want gij weet niet in welke ure Uw Heer komen zal. Mattheus 24:42.
8	Zat.	Wie volharden zal tot het einde, zal zalig worden. Mattheus 24:13.
9	Zon.	**Palm Zondag.** Vader, in Uwe handen beveel ik mijnen geest. Lucas 23:46.
10	M	Een is Uw Meester. Mattheus 23:8.
11	Din.	De meeste van U zal Uw dienaar zijn. Mattheus 23:11.
12	W.	Velen zijn geroepen, weinigen uitverkoren. Mattheus 22:14.
13	Don.	Hij is des doods schuldig. Mattheus 26:66.
14	Vr.	**Goede Vrijdag:** Jozef legde hem in een graf. Marcus 15:46.
15	Zat.	Deze mensch was rechtvaardig. Lucas 23:47.
16	Zon.	**Paaschfeest.** Hij is opgestaan. Marcus 16:6.
17	M.	Wie zal ons den steen van den deur des grafs afwentelen? Marcus 16:3.
18	Din.	Predikt het Evangelie aan alle creaturen. Marcus 16:15.
19	W.	De Heer werkte mede. Marcus 16:20.
20	Don.	Vrouw, wat weent gij. Johannes 20:13.
21	Vr.	Ik vare op tot mijnen Vader en Uwen Vader. Joh. 20:17.
22	Zat.	Gelykerwijs de Vader mij gezonden heeft. zend ik ook U. Johannes 20:21.
23	Zon.	Zijt niet ongeloovig, maar geloovig. Johannes 20:27.
24	M.	Werpt het net uit aan de rechterzijde van het schip en gij zult vinden. Johannes 21:6.
25	Din.	Het is de Heer. Johannes 21:7.
26	W.	Hebt gij mij liever dan deze? Johannes 21:15.
27	Don.	Volg mij. Johannes 21:19.
28	Vr.	Moest niet de Christus deze dingen lijden? Lucas 24:26.
29	Zat.	Ik zend de belofte mijns Vaders op U. Lucas 24:49.
30	Zon.	Blijf met ons. Lucas 24:29.

VRAAG PATRONEN VAN NIEUWMODIESE JAPONSTOFFEN.

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

BELSIZE De Engelse Auto.

BRISCOE De Amerikaanse Auto

BEIDE van de BESTE.

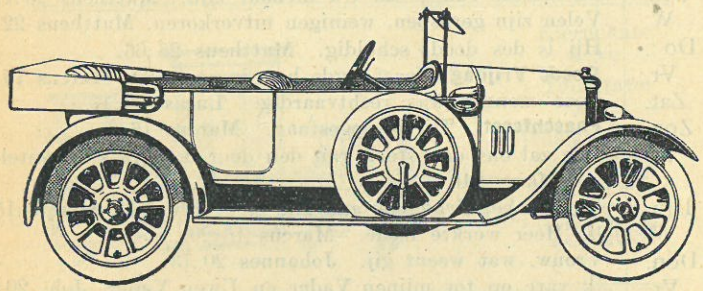

ALLEEN VERTEGENWOORDIGERS:

MAGNET MOTOR CO.

AUTOMOBIELAGENTEN en INGENIEURS,
COMMISSIONERSTRAAT 155a tot 157,

JOHANNESBURG.

Wij fabriceren alle soorten Motor- en Machinerie-onderdelen, boren en slijpen Cylinders, maken en passen Zuigers, Versnellingsraderen, enz.

Informeert bij ons en gaarne zullen we U van advies dienen.

MEI.

1	M.	Eene vrouw, die den Heere vreest, zal geprezen worden. Spreuk 31:30.
2	Din.	Er is niets nieuws onder de zon. Prediker 1:9.
3	W.	Alles heeft een bestemde tijd. Prediker 3:1.
4	Don.	Het is beter, dat gij niet belooft, dan dat gij belooft en niet betaalt. Prediker 5:4.
5	Vr.	Beter is een goede naam, dan goede olie. Prediker 7:1.
6	Zat.	De langmoedige is beter dan de hoogmoedige. Pred. 7:8.
7	Zon.	God heeft den mensch recht gemaakt. Prediker 7:29.
8	M.	Alles wat Uwe hand vindt om te doen, doe dat met Uwe macht. Prediker 9:10.
9	Din.	Een eenig zondaar verderft veel goeds. Prediker 9:18.
10	W.	Wie een kuil graaft, zal er in vallen. Prediker 10:8.
11	Don.	Werp Uw brood uit op het water. Prediker 11:1.
12	Vr.	Gedenk aan Uwen schepper in de dagen Uwer jongelingschap. Prediker 12:1.
13	Zat.	Vrees God en houd zijne geboden. Prediker 12:13.
14	Zon.	Het woord onzes Gods bestaat in eeuwigheid. Jesaja 40:8.
15	M.	Alle volken zijn als niets voor God. Jesaja 40:17.
16	Din.	Die den Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen. Jesaja 40:31.
17	W.	Vrees niet, want ik ben met U. Jesaja 41:10.
18	Don.	Ik help U, spreekt de Heere. Jesaja 41:14.
19	Vr.	Het gekrookte riet zal hij niet verbreken. Jesaja 42:3.
20	Zat.	Mijne eere zal ik geenen anderen geven. Jesaja 42:8.
21	Zon.	Ik heb U bij Uwen naam geroepen: gij zijt Mijne. Jes. 43:1
22	M.	Ik, ik ben de Heer en er is geen Heiland behalve Mij. Jesaja 43:11.
23	Din.	Ik ben het, die Uwe overtredingen uitdelg. Jesaja 43:25.
24	W.	Ik zal water gieten op de dorstigen, en stroomen op het droge. Jesaja 44:3.
25	Don.	**Hemelvaartsdag.** De Heer is gezeten aan de rechterhand Gods. Marcus 16:19.
26	Vr.	Ik ben de eerste en de laatste Jesaja 44:6.
27	Zat.	Er is geen anderen Rotssteen: Ik ken er geene. Jes. 44:8.
28	Zon.	Ik maak den vrede, en schep het kwaad. Jesaja 45:7.
29	M.	Wee dien, die met zijn Formeerder twist. Jesaja 45:9.
30	Din.	Wendt U naar mij toe, en wordt behouden, alle gij einden der aarde. Jesaja 45:22.
31	W.	Ik zal heil geven in Zion, aan Israel mijne heerlijkheid. Jesaja 46:13.

KEURIGE MANTELS EN BONTEN BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

STANDARD BANK

van Zuidafrika, Bep.

(waarbij is ingelijfd de Afrik. Bank Corporatie, Bep.)

GEVESTIGD IN 1862.

Bankiers voor het Goevernement van de Unie van Zuidafrika in de Kaap Provincie; voor het Imperiale Goevernement in Zuidafrika en voor de Administratie van Rhodesië.

LONDENSE KANTOREN:

Clements Lane 10, Lombardstraat, E.C. 4. (H.O.)
63, London Wall, E.C.
17, Northumberland Avenue, W.C. 2.

HOOFDKANTOOR IN AFRIKA: KAAPSTAD

Agentschap te New-York: 68 Wall Straat.
Tak te Rotterdam: Coolsingel 15.
Tak te Amsterdam: Rokin 69.

Agentschap te Hamburg:
Bank van Brits West Afrika, Bep.,
Schauenburger Strasse 49/53.

GEAUTORISEERD KAPITAAL £10.000.000
GEPLAATST KAPITAAL .. £8.916.660
GESTORT KAPITAAL £2.229.165
RESERVE FONDS... ... ... £2.893.335

HANDELSWAARDE:—De Bank heeft meer dan 430 Takken en Agentschappen in Afrika, en andere kantoren, Agent- en Korrespondentschappen door de ganse wereld. De nauwste aanraking met Handel en Industrie, zowel lokaal als overzee, wordt onderhouden, en biezondere aandacht wordt geschonken aan kommerciële inlichtingen, door kliënten gevraagd.

JUNIE.

1	Don.	Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet. Rom. 1:16.
2	Vr.	De rechtvaardige zal uit het geloof leven. Romeinen 1:17.
3	Zat.	God zal een iegelijk vergelden naar zijne werken. Rom. 2:6.
4	Zon.	**Pinksterfeest.** Zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest. Handelingen 2:4.
5	M.	Er is geen aanneming des persoons bij God. Rom. 2:11.
6	Din.	Die dan een ander leert ,leert gij U zelven niet. Rom. 2:21.
7	W.	Er is niemand, die rechtvaardig is, ook niet één. Rom. 3:11.
8	Don.	Door de wet is de kennis der zonde. Romeinen 3:20.
9	Vr.	Zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods. Romeinen 3:23.
10	Zat.	De wet werkt toorn. Romeinen 4:15.
11	Zon.	De lijdzaamheid werkt bevinding. Romeinen 5:4.
12	M.	Dat dan de zonde niet heersche in Uw sterfelijk lichaam. Romeinen 6:12.
13	Din.	De bezoldiging der zonde is de dood. . Romeinen 6:23.
14	W.	Hetgeen ik doe, ken ik niet: hetgeen ik wil doe ik niet. Romeinen 7:15.
15	Don.	Ik, ellendig mensch, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods. Romeinen 7:24.
16	Vr.	Er is geene verdoemenis voor degenen, die in Christus zijn. Romeinen 8:1.
17	Zat.	Die naar den Geest zijn, bedenken dat des Geestes is. Romeinen 8:5.
18	Zon.	Indien gij naar den vleesch leeft, zult gij sterven. Rom. 8:13.
19	M.	Wij zijn in hope zalig geworden. Romeinen 8:24.
20	Din.	Wij weten dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede. Romeinen 8:28.
21	W.	Zoo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn. Rom. 8:31.
22	Don.	Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Romeinen 8:35.
23	Vr.	Zoo ontfermt God zich dan, wien Hij wil, en verhardt dien Hij wil. Romeinen 9:18.
24	Zat.	Een iegelijk, die in hem gelooft, zal niet beschaamd worden. Romeinen 9:33.
25	Zon.	Zoo is het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods. Romeinen 10:17.
26	M.	Zijt niet hooggevoelende, maar vrees. Romeinen 11:20.
27	Din.	De genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk Romeinen 11:29.
28	W.	Wordt veranuerd door de vernieuwing Uws gemoeds. Romeinen 12:2.
29	Don.	Verblijdt U in de hoop. Romeinen 12:12.
30	Vr.	Volhardt in het gebed. Romeinen 12:12.

PRACHTIGE KEUZE IN KOSTUUMS BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

WM H. MULLER & Co.

ALLEEN VERKOPERS.

Waarborgen U voor uw Scheersel

DE HOOGSTE PRIJZEN.

DE BESTE BEHANDELING.

DE LAAGSTE ONKOSTEN.

Schrijft om ons wekeliks uitvoerig markt-rapport, vrachtbrieven en alle verdere inlichtingen.

Postbus 769
DURBAN.

'Foon 1250.
Telegr. Ferrum.

JULIE.

1	Zat.	Gij zult weten, dat ik niet zonder oorzaak gedaan heb, wat ik gedaan heb. Ezechiel 14:23.
2	Zon.	Ziet, alle zielen, zijn mijne. Ezechiel 18:4.
3	M.	De ziel, die zondigt, zal sterven. Ezecniel 18:20.
4	Din.	Ik zal U richten, een ieder naar zijne wegen. Ezec. 18:30.
5	W.	Ik zal verhoogen, dien die nederig is, en vernederen, dien die hoog is. Ezechial 21:26.
6	Don.	Waarom zoudt gij sterven. Ezechiel 33:11.
7	Vr.	Ik zal mijne schapen weiden. Ezechiel 34:15.
8	Zat.	Ik zal eenen eenigen Herder over hen verwekken. Ezechiel 34:23.
9	Zon.	Heiligt mijne Sabbatten. Ezechiel 20:20.
10	M.	Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is. Hosea 4:6.
11	Din.	Ik heb lust tot weldadigheid en niet tot slachtoffer. Hosea 6:6.
12	W.	Zij hebben wind gezaaid, en zullen een wervelwind maaien. Hosea 8:7.
13	Don.	Wacht geduriglijk op Uwen God. Hosea 12:7.
14	Vr.	Er is geen Heiland dan Ik. Hosea 13:4.
15	Zat.	Ik zal Israel zijn als de dauw. Hosea 14:6.
16	Zon.	Tot U, o Heere, roep ik. Joel 1:19.
17	M.	Scheurt Uw hart en niet Uwe kleederen. Joel 2:13.
18	Din.	De Heere heeft groote dingen gedaan. Joel 2:21.
19	W.	De Heere is de toevlucht zijns volks. Joel 3:16.
20	Don.	Schik U, o Israel, om Uwen God te ontmoeten. Amos 4:12.
21	Vr.	Zoekt mij en leef. Amos 5:4.
22	Zat.	Gelijk als gij gedaan hebt, zal U gedaan worden. Obadja 15.
23	Zon.	Wie is een God gelijk Gij, die de ongerechtigheid vergeeft. Micha 7:18.
24	M.	De Heere is goed. Nahum 1:7.
25	Din.	Gij zijt te rein van oogen, dan dat gij het kwade zoudt zien. Habakuk 1:13.
26	W.	Zwijg voor des Heeren aangezicht, gij gansche aarde. Habakuk 2:20.
27	Don.	Ik zal mij verheugen in den God mijns heils. Habakuk 3:18.
28	Vr.	De groote dag des Heeren is nabij. Zefanja 1:14.
29	Zat.	Doorzoek U zelven nauw. Zefanja 2:1.
30	Zon.	De Heere is in het midden van U. Zefanja 2:15.
31	M.	De Heere Uw God is een held, die U verlossen zal. Zefanja 2:17.

BEZOEK ONZE UITVERKOOP DEZE MAAND.—WINTERGOEDEREN WORDEN ZEER GOEDKOOP OPGERUIMD.
SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

H. FREITAG,

HOUT HANDELAAR.

(Voorheen E. Köhly.)

NIEUW EN TWEEDEHANDS BOUW-MATERIAAL, OMHEININGS MATERIAAL

Metsel-, Pleister- en Witkalk, Sement en "Putty"

Kalk tegen de laagste Marktprijzen

Postbus 90. **Telefoon 516.**

PRETORIA.

Postbus 746. **Telefoon 1374.**

John Scott & Co.

DE ZUID-AFRIKAANSE KLERENMAKERS,
305 KERKSTRAAT, RETORIA.

JOHN SCOTT & CO. hebben 't genoegen hun vele klanten en vrienden te berichten dat zij een Grote Sortering **Zuidafrikaanse** en ander "Tweed" Stoffen van de laatste smaak tegen zeer matige prijzen hebben, en nodigen allen tot bezichtiging uit.

Lezers, die deze advertentie in 't Kerk Jaarboek noemen krijgen een Spesiale 7½% Korting op alle bezigheid bij ons geplaatst.

MONSTERS- EN ZELF-MAAT-VORMEN WORDEN OP AANVRAAG VERSTREKT.

AUGUSTUS.

1	Din.	God is getrouw. 1Korinthen 1:9.
2	W.	Christus heeft mij niet gezonden om te doopen, maar om het Evangelie te verkondigen. 1 Korinthen 1:17.
3	Don.	Wij prediken Christus, den gekruisten. 1 Korinthen 1:23.
4	Vr.	De Geest onderzoekt alle dingen ,ook de diepten Gods. 1 Korinthen 2:10.
5	Zat.	Wij hebben den zin van Christus. 1 Korinthen 2:16.
6	Zon.	Wij zijn Gods medearbeiders. 1 Korinthen 3:9.
7	M.	Niemand kan een ander fundament leggen, dan hetgeen gelegd is hetwelk is Christus. 1 Korinthen 3:11.
8	Din.	Weet gij niet, dat de Geest Gods in U woont. 1 Kor. 3:16.
9	W.	Alles is Uwe. 1 Korinthen 3:21.
10	Don.	Die mij oordeelt is de Heer. 1 Korinthen 4:4.
11	Vr	Een weinig zuurdeesen, maakt het geheele deeg zuur. 1 Korinthen 5:6.
12	Zat.	Waarom lijdt gij niet liever schade? 1 Korinthen 6:7.
13	Zon.	De gedaante dezer wereld gaat voorbij. 1 Korinthen 7:31.
14	M.	De kennis maakt opgeblazen, de liefde sticht. 1 Kor. 8:1.
15	Din.	Ik ben den zwakken geworden, als een zwakke. 1 Kor. 9:22.
16	W.	Die meent te staan zie toe, dat hij niet valle. 1 Kor. 10:12.
17	Don.	Weest mijne navolgers, gelijkerwijs ook ik van Christus. 1 Korinthen 11:1.
18	Vr.	Er is verscheidenheid van gaven. 1 Korinthen 12:4.
19	Zat.	Hetzij dat een lid lijdt, zoo lijden al de leden mede. 1 Korinthen 12:26.
20	Zon.	IJvert naar de beste gaven. 1 Korinthen 12:31.
21	M.	De liefde is niet afgunstig: 1 Korinthen 13:4.
22	Din.	De meeste van deze is de liefde. 1 Korinthen 13:13.
23	W.	Zijt kinderen in de boosheid. 1 Korinthen 14:20.
24	Don.	Laat alle dingen geschieden tot stichting. 1 Kor. 14:26.
25	Vr.	Door de genade Gods ben ik, dat ik ben. 1 Kor. 15:10.
26	Zat.	Kwade samensprekingen, bederven goede zeden. 1 Kor. 15:33.
27	Zon.	Waakt, staat in het geloof. 1 Korinthen 16:13.
28	M.	Vleesch en bloed kunnen het Koningrijk Gods niet beërven. 1 Korinthen 15:50
29	Din.	Dat al Uwe dingen in de liefde geschieden. 1 Kor. 16:14.
30	W.	De liefde verdraagt alle dingen. 1 Korinthen 13:7.
31	Don.	Leer den jongen de eerste beginselen naar den eisch zijns wegs. Spreuken 22:6.

KOOP UW HUISHOUDLINNEN BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

HYCOL

HET MODERNE ONTSMETTINGSMIDDEL.

Meer dan 45 maal sterker dan zuiver karbolzuur, beproefd op Pestkiemen.

1 Gallon Hycol No. 1 maakt 400 gallons afdoende Ontsmettingsvloeistof.
ALS DIP voor Schapen en Beesten is Hycol ongeëvenaard.

Als 'n inwendig middel tegen alle bakteriese ziekten, wordt Hycol aanbevolen door alle voornaamste Veeartsen in de wereld.

KOOP GEEN minderwaardige Ontsmettingsmiddelen en Dip—
Koop Hycol No. 1, dat een gegarandeerd co-efficient heeft van 18/20.

Gebruikt door Z.A. Spoorwegen, Unie Regering, Landbouw Kolleges en Hospitalen.

MEDOL

ANTISEPTIESE SMEERSEL.

MEDOL is een afdoend middel voor wonden, verstuikingen, schurft, ringworm, ekzeem, brandwonden, sneden, likdoorns, wratten, muskiete-, insekte en ongedierte beten.

MEDOL kan gebruikt worden voor alle dieren en voor de mens. Gebruik 'n volgende maal MEDOL.

PALUM

HOUT PRESERVAAT EN VLOERVERF.

PALUM preserveert hout dat ermee behandeld is tegen witte mieren, zwammen, droge rotting, enz.

1 Gallon bedekt 1200 tot 1500 vierk. voet, naar gelang van het behandelde houtsoort.

PEARSON'S HYCOL, BPT

(Hoofdkantoor voor Z.A.) 82 Mainstraat, JOHANNESBURG.

SEPTEMBER.

1	Vr.	Gij hebt mijne rechterhand gevat. Psalm 73: 23.
2	Zat.	God is mijn Koning van ouds af. Psalm 74:12.
3	Zon.	Men vertelt Uwe wonderen. Psalm 75:2.
4	M.	God is Rechter; Hij vernedert dezen en verhoogt genen. Psalm 75:8.
5	Din.	Doet geloften en betaalt ze den Heere Uwen God. Psalm 76:12.
6	W.	Heeft God vergeten genadig te zijn. Psalm 77:10.
7	Don.	Help ons Heer, o God, onzes heils Psalm 79:9.
8	Vr.	O God, laat Uw aanschijn lichten, zoo zullen wij verlost worden. Psalm 80:4.
9	Zat.	Och, dat mijn volk naar mij gehoord had. Psalm 81:14.
10	Zon.	Hoe lieflijk zijn Uwe woningen, o Heer der Heirscharen. Psalm 84:1.
11	M.	Sta op, o God, oordeel het aardrijk: Gij bezit alle natien. Psalm 82:8.
12	Din.	Toon ons Uwe goedertierenheid, o Heere. Psalm 85:8.
13	W.	Bewaar mijne ziel. Psalm 86:2.
14	Don.	Leer mij, o Heere, Uwen weg. Psalm 86:11.
15	Vr.	Laat mijn gebed voor Uw aanschijn komen. Psalm 88:3.
16	Zat.	O Heere, God der heirscharen! wie is als Gij grootmachtig. Psalm 89:9.
17	Zon.	Leer ons alzoo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen. Psalm 90:12.
18	M.	Gij Heere, gij zijt mijn toevlucht. Psalm 91:9.
19	Din.	Heere, hoe groot zijn Uwe werken. Psalm 92:6.
20	W.	Uwe getuigenissen zijn zeer getrouw. Psalm 93:5.
21	Don.	De Heer zal zijne erve niet verlaten. Psalm 94:14.
22	Vr.	Laat ons knielen voor den Heer, die ons gemaakt heeft. Psalm 95:6.
23	Zat.	De Heer is vreeslijk boven alle goden. Psalm 96:4.
24	Zon.	De Heere regeert. Psalm 97:1.
25	M	Zingt den Heere een nieuw lied. Psalm 98:1.
26	Din.	Dient den Heer met blijdschap. Psalm 100:2.
27	W.	Mijn God! neem mij niet weg in het midden mijner dagen. Psalm 102:25.
28	Don.	Loof den Heere mijne ziel. Psalm 103:1.
29	Vr.	Allen wachten op U, dat gij hun spijze geeft. Psalm 104:27.
30	Zat	Vraagt naar den Heer en zijne sterkte. Psalm 105:4.

PARASOLS, PARAPLUIES EN REGENMANTELS BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

ELK HUISGEZIN MOET VOORZIEN ZIJN VAN

MEYERSON'S

GEZONDHEIDSSNUIF.

Verlicht een verstopte of pijnlike neus ogenblikkelik. Een beetje op de tong geeft onmiddellik verlichting voor zere keel en verkoudheid. Hetzij men ze opsnuift of de snuif op de tong legt, verheldert dit 't hoofd dadelik, en verlicht Hoofdpijn; en de ontsmettende eigenschappen dienen als een voorbehoedmiddel tegen besmettelike ziekten, welke veroorzaakt worden door inademing van kiemen, door neus of mond.

Zeer vele brieven van dank uit alle delen des lands bewijzen dat de naam GEZONDHEIDSSNUIF ten volle verdiend is.

Gemaakt door S. MEYERSON, Apotheker, PRETORIA.

Het beste Huis voor Heren Kleding is:

A. SAVELKOUL & KO.

Hoek Markt- en Pretoriusstraat,

PRETORIA.

Altijd voorhanden een uitgebreide sortering
MANSKLEREN, SCHOENEN, HEMDEN,
ONDERKLEREN, etc.,
tegen de voordeligste prijzen.

Onze Spesialiteit: Pakken op maat gemaakt, tegen billikste prijzen.

Telefoon 946. **Bus 811.**

OCTOBER.

1	Zon.	God neemt den persoon des menschen niet aan. Gal. 2:6.
2	M.	Ik ben met Christus gekruisigd. Galaten 2:20.
3	Din.	Christus heeft ons verlost van den vloek der Wet. Gal. 3:13.
4	W.	Gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Jezus Christus. Galaten 3:26.
5	Don.	Ben ik Uw vijand geworden, U de waarheid zeggend? Galaten 4:16.
6	Vr.	Staat in de vrijheid met welke ons Christus vrijgemaakt heeft. Galaten 5:1.
7	Zat.	Wandelt door den Geest. Galaten 5:16.
8	Zon.	Draagt elkanders lasten. Galaten 6:2.
9	M.	Een iegelijk zal zijn eigen pak dragen. Galaten 6:5.
10	Din.	God laat zich niet bespotten. Galaten 6:7.
11	W.	Laat ons goed doen aan allen. Galaten 6:10.
12	Don.	Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof. Ephese 2:8.
13	Vr.	Hij is onze vrede. Ephese 2:14.
14	Zat.	Gij zijt niet meer vreemdelingen en bijwoners. Ephese 2:19.
15	Zon.	Een God en Vader van allen, die is boven allen. Ephese 4:5.
16	M.	Legt af de leugen en spreekt de waarheid. Ephese 4:25.
17	Din.	De zon ga niet onder over Uwe toornigheid. Ephese 5:26.
18	W.	Bedroeft den Heiligen Geest Gods niet. Ephese 4:30.
19	Don.	Wandelt in de liefde. Ephese 5:2.
20	Vr.	Wat openbaar maakt is licht. Ephese 5:13.
21	Zat.	Doet aan de geheele wapenrusting Gods. Ephese 6:11.
22	Zon.	Het leven is mij Christus, het sterven is mij gewin. Philippenzen 1:12.
23	M.	Doet geen ding door twisting of ijdele eer. Philipp. 2:3.
24	Din.	Doet alle dingen zonder murmureeren. Philippenzen 2:14.
25	W.	Zij zoeken allen het hunne. Philippenzen 2:21.
26	Don.	Verblijkt U in den Heer. Philippenzen 3:1.
27	Vr.	Uwe bescheidenheid zij allen menschen bekend. Philippenzen 4:5.
28	Zat	De God des vredes zal met U zijn. Philippenzen 4:9.
29	Zon.	Ik heb geleerd vergenoegd te zijn met hetgeen ik ben. Philippenzen 4:11.
30	M.	Ik zoek niet de gave, maar de vrucht. Philippenzen 4:17.
31	Din	Uwe wegen zijn niet mijne wegen, spreekt de Heer. Jesaja 55:8.

EEN KEURIGE SELEKTIE DAMES- EN KINDERHOEDEN BIJ
SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

.. EUREKA .. SIGARETTEN

Zijn een zuiver

Zuid-Afrikaans produkt.

Worden te Pretoria gemaakt.

Vraag voor hen, en steun

eigen industrie.

L. TE GROEN. PRETORIA.

MARTIN'S

APIOL & STEEL PILLS for Ladies

VIR DAMES.

Nie eg nie sonder handtekening.

Duisende dames hou altoos 'n dosie Martin's Pilletjies in die huis. Diegene wat hulle gebruik beveel dit an van daar die enorme verkoop.

Al die apoteke en winkels verkoop hulle deur die hele wereld, of posvrij 5/-.

MARTIN, Apoteker, Southampton, Engeland.

NOVEMBER.

1	W.	De vreeze des Heeren, is het beginsel der wetenschap. Spreuken 1:7.
2	Don.	Ik zal tot den Heere zeggen: Mijn toevlucht en mijn Burgt. Psalm 91:2.
3	Vr.	Indien de zondaars U aanlokken, bewillig niet. Spreuken 1:10.
4	Zat.	Zijt niet wijs in Uwe oogen. Spreuken 3:7.
5	Zon.	De woning der rechtvaardigen zal de Heere zegenen. Spreuken 3:33.
6	M.	Behoed Uw hart bovenal wat te bewaren is. Spr. 4:23.
7	Din.	Bestraf den wijze en hij zal U liefhebben. Spr. 9:8.
8	W.	Die met een bedriegelijke hand werkt, wordt arm. Spreuken 10:4.
9	Don.	De zegen des Heeren maakt rijk. Spreuken 10:22.
10	Vr.	Eene bedriegelijke weegschaal is den Heere een gruwel. Spreuken 11:1.
11	Zat.	De huichelaar verderft zijnen naaste door den mond. Spreuken 11:9.
12	Zon.	Die mij vindt, vindt het leven. Spreuken 8:35.
13	M.	Wie koren inhoudt vloekt het volk. Spreuken 11:26.
14	Din.	Bekommernis in het hart des menschen buigt het neder. Spreuken 12:35.
15	W.	De rechtvaardige haat leugentaal. Spreuken 13:5.
16	Don.	Die zijne roede inhout, haat zijnen zoon. Spreuken 13:24.
17	Vr.	Die den arme verdrukt, smaadt deszelfs maker. Spr. 15:3.
18	Zat.	Het hart der menschen overdenkt zijnen weg, maar de Heere stiert zijnen gang. Spreuken 16:9.
19	Zon.	Die kwaad voor goed vergeldt, het kwaad zal van zijn huis niet wijken. Spreuken 17:13.
20	M.	Die zich der armen ontfermt, leent den Heere. Spr. 19:17.
21	Din.	Tweerërlei weegsteen is den Heere een gruwel. Spr. 20:23.
22	W.	Rijken en armen ontmoeten elkander: de Heere heeft ze allen gemaakt. Spreuken 22:2.
23	Don.	Die ontleent, is des leeners knecht. Spreuken 22:7.
24	Vr.	Zet de oude palen niet terug. Spreuken 23:28.
25	Zat.	Mijn zoon, geef mij Uw hart. Spreuken 23:26.
26	Zon.	Zijt niet nijdig over de goddeloozen. Spreuken 24:19.
27	M.	Laat een vreemde U prijzen en niet Uw mond. Spr. 27:2.
28	Din.	Die den arme geeft zal geen gebrek hebben. Spr. 28:27.
29	W.	Als er geen profetie is, wordt het volk ontbloot. Spr. 29:18.
30	Don.	Beter is weinig met de vreeze des Heeren dan een groote schat en onrust daarbij. Spreuken 15:16.

BLOESES IN DE LAATSTE STIJL BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

Gebr. McDougall,

BEPERKT.

Fabrikanten van Schaap- en Beeste Dip.

Leveren de Beste Dip voor alle doeleinden.

Om **BRANDZIEKTE** te genezen gebruik

"LEEUW" MERK TABAKEKSTRAKT

(N.B.—Nicotine is nog steeds de Dip waaraan de Transvaalse Boer de voorkeur geeft.)

Om de vacht op enige tijd te reinigen, de Groei en de Glans van de Wol te verbeteren, gebruik McDougall's

KARBOLIESE VLOEIBARE DIP.

Mengsel—1 in 80 voor Brandziekte.
Mengsel—1 in 100 voor Luizen.
Mengsel —1 in 120 voor Reiniging (Cleansing).
Voor gezonde Zout-Lik: Een pint op 25 lbs. zuiver zout.

Voor **VEE DIPPEN** gebruik
McDougall's

ARSENITE OF SODA (80 PCT.)

Fijn gepoederd; geen warm water nodig.
Zeer doelmatig, ekonomies middel voor uitroeien van Bosluis.

AANVRAAG BIJ

GEBROEDERS McDOUGALL, Bepkt.,

Postbus 363,

OOST LONDEN, Kaap Provincie.

DECEMBER.

1	Vr.	Wij hebben gezondigd, mitsgaders onze vaderen. Psalm 106:6.
2	Zat.	Uwe goedertierenheid is groot tot boven de hemelen. Psalm 108:5.
3	Zon.	Help mij Heere, mijn God, verlos mij. Psalm 109:20.
4	M.	De werken des Heeren zijn groot. Psalm 111:2.
5	Din.	Den oprechten gaat het licht op in de duisternis. Psalm 112:4.
6	W.	De Heere is hoog boven alle Heidenen. Psalm 113:4.
7	Don.	Het is beter tot den Heere toevlucht te nemen, dan op menschen te vertrouwen. Psalm 118:9.
8	Vr.	Uw woord zal ik niet vergeten. Psalm 119:16.
9	Zat.	Heere, leer mij den weg Uwer inzettingen. Psalm 119.33.
10	Zon.	De Heere is mijn deel. Psalm 119:57.
11	M.	Uwe getrouwheid is van geslacht tot geslacht. Psalm 119:90.
12	Din.	Ik ben Uw knecht. Psalm 119:125.
13	W.	Gij Heere, zijt nabij. Psalm 119:151.
14	Don.	Mijne hulp is van den Heere, die hemel en aarde gemaakt heeft. Psalm 121:2.
15	Vr.	Ik hef mijne oogen op tot U, die hemel en aarde gemaakt heeft. Psalm 123:1.
16	Zat.	De Heere heeft groote dingen bij ons gedaan. Psalm 126:3.
17	Zon.	Bij U is vergeving. Psalm 130:4.
18	M.	De kinderen zijn een erfdeel des Heeren. Psalm 127:8.
19	Din.	Hoe goed en hoe liefelijk is het, dat broeders ook samenwonen. Psalm 133:1.
20	W.	Heere, gij doorgrondt en kent mij. Psalm 139:1.
21	Don.	Heere, zet een wacht voor mijne lippen. Psalm 141:3.
22	Vr.	Ga niet in het gericht met Uwen knecht. Psalm 143:2.
23	Zat.	Bij U, Heere, schuil ik. Psalm 143:9.
24	Zon	Welgelukzalig is de mensch, wiens God de Heere is. Psalm 144:15.
25	M.	**Kerstfeest.** Men noemt Zijn naam Vredevorst. Jesaja 9:5.
26	Din.	Zit aan mijne rechterhand. Psalm 110:1.
27	W.	Alle Uwe werken zullen U loven. Psalm 145: 10.
28	Don.	Uw God, Zion, is van geslacht tot geslacht. Hallelujah. Psalm 146:10.
29	Vr.	Mijne ziel, wacht op den Heer. Psalm 130:6.
30	Zat.	De Heere geeft het zijnen beminden als in den slaap. Psalm 127:2.
31	Zon.	Wat zal ik den Heere vergelden voor zijne weldaden. Psalm 116:12.

BRENG DE KINDEREN OM ONZE GROTE UITSTALLING VAN SPEELGOED EN DERGELIJKE TE ZIEN.
SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT. PRETORIA.

Little Nipper MOLEN.

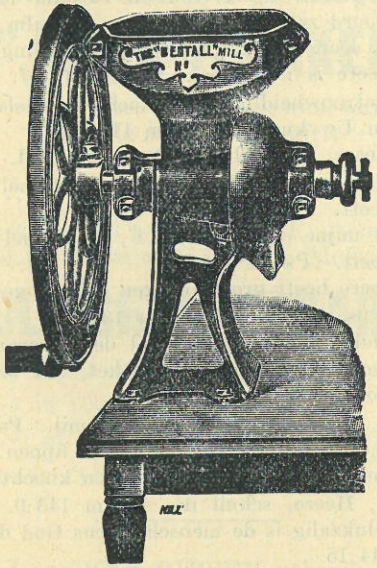

DE BESTE MACHINE OP DE MARKT VOOR HET MALEN VAN KOREN TOT MEEL VOOR BROODBAKKEN.

MAALT OOK BONEN, ERTEN, KOFFIE, MIELIES, enz. enz.

AFGELEVERD AAN ENIG STATION BINNEN DE UNIE, WANNEER HET GELD BIJ DE ORDER GEZONDEN WORDT, VOOR £5.5.0.

W. SPILHAUS & CO., BPT.

KAAPSTAD.

JANUARIE, 31 DAGEN.

Dag der Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN. 6, Eerste Kwartier, 12,24 n.m. 13, Volle Maan, 4,36 n.m. 20, Laatste Kwatier, 8,0 v.m. 28, Nieuwe Maan, 1,48 v.m.	Zons opg. Spoorweg-tijd. u m.	Zons ond. Spoorweg-tijd. u.m.
Z	1	Verschijning van de Almanak der Ned. Herv. Kerk, 1907	5 19	7 3
M	2		5 19	7 3
D	3		5 20	7 3
W	4		5 21	7 3
D	5		5 22	7 3
V	6	Eerste dienst in de eerste kerk te Kaapstad, 1704. Inzwering van President M. W. Pretorius, 1857.	5 23	7 3
Z	7	Ds. L. E. Brandt bevestigd te Niezijl, Nederland, 1901.	5 23	7 4
Z	8		5 24	7 4
M	9	Ds. P. van Drimmelen te Pietersburg bevestigd, 1915.	5 25	7 4
D	10		5 25	7 4
W	11	Afscheiding van de Gereformeerde Kerk in Z.A., 1859.	5 26	7 4
D	12	Ds. J. J. Kuhn te Zwartruggens bevestigd, 1916.	5 27	7 4
V	13		5 28	7 4
Z	14	De Hervormde Kerk te Wolmaransstad ingewijd, 1911.	5 29	7 4
Z	15		5 30	7 4
M	16		5 30	7 4
D	17		5 31	7 4
W	18		5 32	7 4
D	19	Eerste Gekombineerde Kerkvergadering aan de Kaap gehouden, 1746.	5 33	7 3
V	20	De Herv. Gemeente van Rustenburg, gesticht, 1850.	5 33	7 3
Z	21	Ds. H. C. M. Fourie, bevestigd te Bronkhorstspruit, 1911.	5 34	7 3
Z	22		5 35	7 3
M	23		5 36	7 2
D	24	Ds. J. J. Prinsloo te Krugersdorp bevestigd, 1920.	5 36	7 2
W	25		5 37	7 2
D	26		5 38	7 2
V	27	Ds. A. J. Begemann te Pretoria bevestigd, 1861.	5 39	7 1
Z	28		5 40	7 1
Z	29		5 40	7 1
M	30		5 41	7 0
D	31		5 42	7 0

IETS·DAT WAARD IS TE ETEN:

"All Gold"

JAM

ZUIDAFRIKAANSE VRUCHTEN
ZUIDAFRIKAANSE SUIKER.

GEMAAKT TE PAARL, K.P.

DOOR

H. JONES & CO.,

(Z.A.) Beperkt.

FEBRUARIE, 29 DAGEN.

Dag der Week.	Dag der Maand	MAANSVERANDERINGEN. 5, Eerste Kwartier, 6,52 v.m. 12, Volle Maan, 3,18 v.m. 18, Laatste Kwartier, 8,18 n m. 26, Nieuwe Maan, 8,48 n.m.	Zons opg.	Zons ond.
			Spoorweg-tijd.	
			u m.	u.m.
W	1	De Hervormde Kerk te Eendracht ingewijd, 1919.	5 42	7 0
D	2		5 43	6 59
V	3		5 44	6 59
Z	4		5 44	6 58
Z	5		5 45	6 58
M	6	De Hervormde Kerk te Heilbron ingewijd, 1916.	5 46	6 57
D	7		5 47	6 56
W	8		5 48	6 55
D	9		5 48	6 55
V	10		5 49	6 54
Z	11		5 49	6 54
Z	12		5 50	6 53
M	13		5 51	6 52
D	14		5 51	6 52
W	15		5 52	6 51
D	16	Ds. L. E. Brandt te Johannesburg bevestigd, 1908.	5 53	6 50
V	17		5 54	6 49
Z	18	Dr. Martin Luther gestorven, 1546.	5 54	6 49
Z	19		5 55	6 48
M	20		5 56	6 47
D	21		5 57	6 46
W	22		5 57	6 45
D	23		5 58	6 44
V	24	De Hervormde Kerk te Potchefstroom ingewijd, 1866.	5 58	6 43
Z	25	De Hervormde Kerk te Pretoria ingewijd, 1905.	5 59	6 42
Z	26		5 59	6 41
M	27	Amajuba, 1881. De Hervormde Gemeente van Johannesburg gesticht, 1895.	6 0	6 40
D	28	Ds. P. van Drimmelen overleden in Humpata, 1919.	6 1	6 40

Ge-ente Vrugte Bome.

Boere, het julle al daarom gedink dat deur vrugte-bome te plant julle die waarde van julle plaas kan ver-dubbel? evenso julle inkomste?

Sorg net dat julle die regte boom krij bij die regte man.

Ik kan en wil julle help.

Skrijf dadelik om mij prijslijs, die julle posvrij en verniet gestuur word.

Daarin sal julle nie alleen nuttige informasie krij omtrent bome, maar ook 'n beskrijwende lijs van die beste soorte Appels, Appelkose, Amandels, Perskes, Kaalperskes, Pruime, Vije, Druiwe, ens. ens., die ik in voorraad het.

C. P. BRITS, Jr.,
Geregistreerde Boomkweker,
P.K. Jachtfontein,
via Johannesburg.

MAART, 31 DAGEN.

Dag der Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN. 6, Eerste Kwartier, 9,22 n.m. 13, Volle Maan, 1,14 n.m. 20, Laatste Kwartier, 10,43 v.m. 28, Nieuwe Maan, 3,3 n.m.	Zons opg. Spoorweg-tijd. u.m.	Zons ond. Spoorweg-tijd. u m.
W	1		6 1	6 39
D	2		6 2	6 38
V	3		6 2	6 37
Z	4		6 3	6 36
Z	5	Hoeksteen van de Herv. Kerk te Ermelo gelegd, 1910.	6 3	6 35
M	6		6 4	6 34
D	7	Ds. P. van Drimmelen te Zeerust bevestigd, 1907.	6 5	6 33
W	8		6 5	6 32
D	9		6 6	6 31
V	10		6 6	6 30
Z	11		6 7	6 29
Z	12		6 7	6 28
M	13		6 8	6 27
D	14		6 8	6 26
W	15		6 9	6 25
D	16		6 9	6 23
V	17		6 10	6 22
Z	18		6 10	6 21
Z	19		6 11	6 20
M	20		6 11	6 19
D	21		6 12	6 18
W	22		6 12	6 17
D	23		6 13	6 16
V	24		6 13	6 15
Z	25		6 14	6 14
Z	26		6 14	6 13
M	27	Ds. M. J. Goddefroy te Middelburg bevestigd, 1905.	6 14	6 11
D	28	De Hervormde Kerk te Ventersdorp ingewijd, 1913.	6 15	6 10
W	29		6 15	6 9
D	30		6 16	6 8
V	31		6 16	6 7

SUIDAFRIKAANSE SPOORWEGE EN HAWENS.

Besoek een of meer van die volgende Badplase gedurende uw volgende vakansie. Volledige besonderhede kan van die naaste Stasiemeester verkrij word.

KAAPSTAD.—Die oudste en skoonste stad in Suidafrika.

MUIZENBERG EN KAAPSE SKIEREILAND.—Ongeëwenaard vir see-, bos- en berggesigte. Uitstekende badgeleentheid.

HERMANUS.—Enigsins uit die gewone rigting uit. Romantiese omgewing, uitstekende geleentheid om vis te vang en te roei.

SOMERSET STRAND.—Kalm en rustig; bij uitstek die plek vir familie-uitstappies.

MOSSELBAAI.—Goeie geleentheid vir seebaaie. Gelijkheid van klimaat, pragtige vergesigte bij Windernis, George, ens. ens.

PORT ELIZABETH.—Voorstedelike aantreklikhede van 'n voorspoedige stad, tesame met die gesondheid van 'n opwekkende see-vakansie-oord.

JEFFREY'S BAAI.—Opwekkende klimaat. Pragtige strand en skulpe. Veilig om te baai. Visse in rivier en see.

PORT ALFRED.—Kolfveld, een van die beste. Geskik vir roeie op die rivier, visvangs en seebad.

OOSLONDEN.—Die aantreklikheid van die seisoen is die uitkampe op die Strand. Uitstekend vir seebaaie, verruklike rivier.

DURBAN EN NOORD- EN SUIDKUS OORDE.—Eersteklas suidafrikaanse winterverblijf. Sub-tropiese omgewing, opwekkend, nuw.

PRETORIA.—Administratiewe hoofstad van die Unie geleë tussen 'n rijkdom van groen. Merkwaardige argitektuur. Ideale winter-verblijf.

BLOEMFONTEIN.—Die "Senter Stad". Uitstekende geleentheid vir opvoeding, historiese assosiasies. Droë gesonde klimaat.

JOHANNESBURG.—Die "Spil" van Suidafrika en middelpunt van die goudmijn nijwerheid. Hoogte 5.740 voet bokant die see-spiël. In die neentiger-jare 'n mijnkamp, tans 'n statige stad.

W. W. HOY,
Algemene Bestuurder.

Johannesburg

APRIL, 30 DAGEN.

Dag der Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN. 5, Eerste Kwartier, 7,46 v.m. 11, Volle Maan, 10,44 n.m. 19, Laatste Kwartier, 2,54 v.m. 27, Nieuwe Maan, 7,4 v.m.	Zons opg. (Spoorweg-tijd.) u.m.	Zons ond. (Spoorweg-tijd.) u.m.
Z	1	Dr. J. H. Greyvenstein hoogleraar te Pretoria, 1917. Dr. S. P. Engelbrecht hoogleraar te Pretoria, 1921.	6 16	6 6
Z	2		6 17	6 5
M	3	De Nieuwe Psalmberijming in Zuid-Afrika ingevoerd 1775	6 17	6 4
D	4		6 18	6 3
W	5		6 18	6 2
D	6	Van Riebeeck geland in Tafelbaai, 1652. Herv. Gemeente van Ermelo gesticht, 1892.	6 19	6 1
V	7		6 19	6 0
Z	8		6 20	5 59
Z	9	Ds. L. E. Brandt te Pietersburg bevestigd, 1904.	6 20	5 58
M	10		6 21	5 57
D	11	Ds. J. J. Prinsloo te Standerton bevestigd, 1919.	6 21	5 56
W	12	De Herv. Kerk te Bronkhorstspruit ingewijd, 1913.	6 22	5 55
D	13		6 22	5 54
V	14		6 22	5 53
Z	15		6 23	5 52
Z	16		6 23	5 51
M	17	Luther voor de Rijksdag te Worms, 1521. Ds. M. J. Goddefroy emeritus, 1917.	6 24	5 50
D	18	Ds. S. Vermooten te Potchefstroom bevestigd, 1919.	6 24	5 49
W	19	De eerste Herv. Kerk in Potchefstroom ingewijd, 1851.	6 25	5 48
D	20	Hoeksteen van de Hervormde Kerk te Chrissiesmeer gelegd, 1892.	6 25	5 47
V	21	Ds. N. J. van Warmelo overleden, 1892.	6 26	5 47
Z	22	De eerste Herv. Kerk te Middelburg ingewijd, 1876. Ds. S. J. Strijdom te Makwassie bevestigd, 1919.	6 26	5 46
Z	23	De Kerkeraad van Witfontein niet verenigen, 1886.	6 26	5 45
M	24		6 27	5 44
D	25	Protest van de Hervormers te Spiers, 1529.—Vandaar "Protestanten".	6 28	5 43
W	26	Eerste Herv. Kerk. van Rustenburg ingewijd, 1851.	6 28	5 42
D	27		6 29	5 42
V	28		6 29	5 41
Z	29		6 29	5 40
Z	30		6 30	5 39

Douglas

ZIJN DE BESTE

MOTORRIJWIELEN

DIE VERKRIJGBAAR ZIJN.

SPESIALE EIGENSCHAPPEN:

GEMAKKELIK AAN TE ZETTEN.
GEMAKKELIK TE BESTUREN.
ZUINIG EN VERTROUWBAAR.

DOUGLAS-RIJDERS ZULLEN U DIT KUNNEN BEVESTIGEN.

HET, DE MEESTE VOLDOENING SCHENKENDE, MOTORRIJWIEL, VOOR DE ZUIDAFRIKAANSE WEGEN EN WEERSKONDITIES.

Schrijft of besoekt ons voor nadere inlichtingen en katalogus op aanvraag.

ALLEEN VERTEGENWOORDIGERS VOOR TRANSVAAL:

CHADWICK & GOULD, BEP.

hoek PRETORIUS- en KOCHSTRAAT.

Bus 381. Telefoon 1877.

MEI, 31 DAGEN.

MAANSVERANDERINGEN.
4, Eerste Kwartier, 2,56 n.m.
11, Volle Maan, 8,6 v.m.
18, Laatste Kwartier, 8,17 n.m.
26, Nieuwe Maan, 8,4 n.m.

Dag der Week.	Dag der Maand.		Zons opg. u.m.	Zons ond. u.m.
				Spoorweg-tijd.
M	1	Eerste dienst der Hervormden te Wolmaransstad, 1892.	6 30	5 38
D	2		6 30	5 38
W	3	Dr. J. H. Greyvenstein te Pretoria bevestigd, 1914.	6 31	5 37
D	4		6 32	5 36
V	5	Ds. A. J. Barger te Johannesburg bevestigd, 1918.	6 32	5 35
Z	6		6 33	5 34
Z	7	Ds. J. J. Kuhn te Krugersdorp bevestigd, 1909.	6 33	5 34
M	8	Prof. Dr. P. J. Muller te Pretoria bevestigd, 1904. Hervormde Gemeente van Memel gesticht, 1915.	6 34	5 33
D	9		6 34	5 33
W	10		6 35	5 32
D	11		6 35	5 31
V	12	Eerste Avondmaals bediening aan de Kaap, door Ds. Backerius, 1652.	6 36	5 31
Z	13		6 36	5 30
Z	14		6 37	5 30
M	15	De Hervormer uitgekomen, 1909.	6 38	5 29
D	16		6 38	5 29
W	17		6 38	5 29
D	18		6 39	5 28
V	19		6 40	5 28
Z	20		6 40	5 27
Z	21	Ds. G. E. Alers te Germiston bevestigd, 1921. De Nieuwe Psalmen voor het eerst in Kaapstad gezongen, 1775.	6 41	5 27
M	22		6 41	5 27
D	23		6 42	5 26
W	24		6 42	5 26
D	25		6 43	5 25
V	26		6 43	5 25
Z	27	Calvijn overleden, 1564.	6 43	5 25
Z	28		6 44	5 24
M	29	Ds. G. W. Smits overleden, 1894. Dr. S. P. Engelbrecht geordend, 1921.	6 44	5 24
D	30		6 45	5 24
W.	31		6 45	5 24

PEARSE & BAKER,

BUS 2.
(Werkplaatsen en Toonkamers bij 't eindpunt der West Eind Tram),

PRETORIA.

Voor

MONUMENTEN

IN MARMER EN GRANIET.

Rechtstreeks van onze werkplaats naar Uw plaats is de beste en goedkoopste manier.

Schrijft of vraagt om tekeningen en kwotatie, die gratis worden verstrekt.

In Zuidafrikaans wit marmer zijn wij specialiteiten.

JUNIE, 30 DAGEN.

Dag der Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN. 2, Eerste Kwartier, 8,10 n.m. 9, Volle Maan, 5,58 n.m. 17, Laatste Kwartier, 2,3 n.m. 25, Nieuwe Maan, 6,20 v.m.	Zons opg. Spoorweg-tijd. u.m.	Zons ond. Spoorweg-tijd. u.m.
D	1		6 46	5 23
V	2		6 46	5 23
Z	3	Ouderling G. J. Engelbrecht, L.T.V. (Standerton), aan kogelwonden overleden, 1901.	6 47	5 23
Z	4	Ds. J. van Belkum te Rustenburg bevestigd, 1891.	6 47	5 23
M	5	Uitspraak van het Hooggerechtshof in zake de Kerk te Trichardtsfontein, 1893.	6 48	5 23
D	6	De Hervormde Gemeente te Humpata gesticht door Ds. P. van Drimmelen, 1910.	6 48	5 23
W	7		6 49	5 23
D	8		6 49	5 23
V	9		6 50	5 23
Z	10		6 50	5 23
Z	11		6 50	5 23
M	12		6 51	5 23
D	13	De Hervormde Kerk te Ermelo ingewijd, 1910.	6 51	5 23
W	14		6 51	5 23
D	15	Ds. N. J. van Warmelo geordend te Potchefstroom, 1864.	6 52	5 23
V	16		6 52	5 23
Z	17		6 52	5 24
Z	18	Ds. F. S. du Toit, van Ventersdorp, overleden, 1914. Ds. P. J. J. Venter te Lichtenburg bevestigd, 1921.	6 53	5 24
M	19		6 53	5 24
D	20		6 53	5 24
W	21		6 54	5 24
D	22		6 54	5 24
V	23		6 54	5 24
Z	24		6 54	5 24
Z	25		6 55	5 25
M	26		6 55	5 25
D	27		6 55	5 25
W	28	Ds. A. J. Begemann emeritus, 1872.	6 55	5 25
D	29		6 55	5 26
V	30		6 55	5 26

Postbus 247. Telefoon 65.

Hillman Bros.

LIMITED.

Tegenover Hoofdpostkantoor,

PRETORIA.

Hout- en IJzerhandel, Stoven,

Baden en alle Aannemers Be-

nodigdheden, Verven en Olien,

Doorn- en Gladdraad, enz.

JULIE, 31 DAGEN.

Dag der Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN. 2, Eerste Kwartier, 12,52 v.m. 9, Volle Maan, 5,7 v.m. 17, Laatste Kwartier, 7,11 v.m. 24, Nieuwe Maan, 2,47 n.m. 31, Eerste Kwartier, 6,22 n.m.	Zons opg.	Zons ond.	Spoorweg-tijd.
			u.m.	u.m	
Z	1		6 55	5 26	
Z	2		6 55	5 27	
M	3		6 55	5 27	
D	4		6 55	5 27	
W	5		6 55	5 28	
D	6		6 55	5 28	
V	7	Johannes Huss verbrand, 1415.	6 55	5 29	
Z	8	Hervormde Gemeente Bloemhof gesticht, 1916.	6 54	5 29	
Z	9		6 54	5 30	
M	10	Calvijn geboren, 1509.	6 54	5 30	
D	11		6 54	5 31	
W	12		6 54	5 31	
D	13		6 54	5 31	
V	14		6 53	5 32	
Z	15	Schoemansdal verlaten, 1867.	6 53	5 32	
Z	16		6 53	5 33	
M	17		6 52	5 33	
D	18	Ds. N. J. van Warmelo te Heidelberg bevestigd, 1868.	6 52	5 34	
W	19	Ds. L. G. F. Biccard overleden, 1900.	6 52	5 34	
D	20		6 51	5 34	
V	21		6 51	5 35	
Z	22	Ds. N. J. van Warmelo te Schoemansdal bevestigd, 1864	6 51	5 35	
Z	23		6 50	5 36	
M	24	Ds. Biccard in Zoutpansberg bevestigd, 1875.	6 50	5 37	
D	25	Afscheid van Prof. Dr. P. J. Muller van Pretoria, 1910.	6 50	5 37	
W	26	Kerkorde van de Mist ingevoerd, 1804.			
D	27	De Prokuratie-Kommissie in het leven geroepen, 1890.	6 49	5 38	
V	28		6 49	5 38	
Z	29		6 49	5 39	
Z	30		6 48	5 39	
M	31		6 48	5 39	
			6 47	5 40	

De Voorspoed van Uw plaats, veestapel en pluimvee ligt in hun maag.

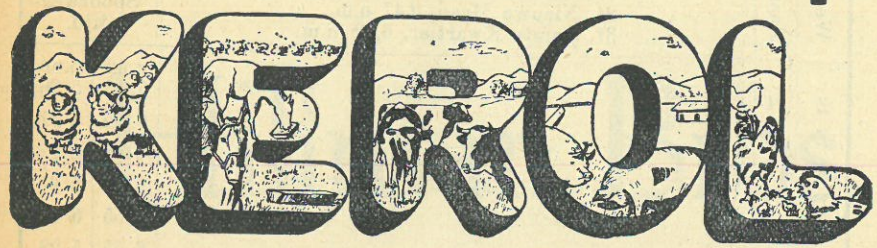

't Zij in de vorm van Kerol Salt Lick, of geweekt in 't graan voor de vogels, zal het schapen, vee, paarden en pluimvee in de beste gezondheid houden, ten allen tijde.

De verteringkapasiteit zal hen in staat stellen, hun meeste nut uit hun voedsel te trekken, en de kiemen van ongedierte zijn onbestaanbaar in de tegenwoordigheid van KEROL.

Paardeziekte, Lamziekte, Blauwtong, Galziekte en Vogelziekten zijn niet bestaanbaar.

Het vermijden dezer weinige uit de vele bstaande ziekten, zal U tienvoudig de onkosten vergoeden, die KEROL met zich mee brengt.

Vraagt Uw leverancier ernaar, doch aksepteert geen goedkope surrogaten die toch zullen falen om U voldoening te geven.

Schrijft om 't gratis boekje dat U de beste informaties zal geven op 't gebied van ziekten, zowel bij mensen, dieren en vogels.

Adres:

CLAUDE A. LOWE,

Bus 114.

QUEENSTOWN, K.P.

AUGUSTUS, 31 DAGEN.

Dag der Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN. 7, Volle Maan, 6,19 n.m. 15, Laatste Kwartier, 10,46 n.m. 22, Nieuwe Maan, 10,34 n.m. 29, Eerste Kwartier, 1,55 n.m.	Zons opg. Spoorwegtijd.	Zons ond. Spoorwegtijd.
			u.m.	u.m.
D	1		6 47	5 40
W	2		6 46	5 41
D	3	Ds. J. van Belkum te Heidelberg bevestigd, 1903.	6 45	5 42
V	4		6 45	5 42
Z	5		6 44	5 43
Z	6		6 44	5 43
M	7		6 43	5 43
D	8	Eerste Algemene Kerkvergadering van de Ned. Hervormde Kerk van de Z.A.R. te Rustenburg geopend, 1853.	6 42	5 44
W	9	Ds. M. J. Goddefroy overleden, 1920.	6 41	5 44
D	10		6 40	5 45
V	11		6 39	5 45
Z	12		6 38	5 46
Z	13		6 38	5 46
M	14		6 37	5 46
D	15	Vertrek van Ds. van Warmelo uit Holland naar Zuid-Afrika, 1862.	6 37	5 47
W	16	De Hervormde Gemeente te Vereniging gesticht, 1913.	6 36	5 47
D	17	Ds. A. J. Lagerwey overleden, 1897.	6 35	5 48
V	18		6 34	5 48
Z	19		6 33	5 49
Z	20	Eerste Doopbediening aan de Kaap, door Ds. Fredricus Fronten, 1653.	6 32	5 49
M	21		6 31	5 50
D	22		6 30	5 50
W	23	Ds. J. van Arkel, eerste predikant in Kaapstad, 1665.	6 29	5 50
D	24	Bloedbad van St. Bartholomeus, 1572. Samenkomst te Pretoria onder leiding van Pres. Kruger om de kerkkwestie te bespreken, 1891.	6 29	5 51
V	25		6 28	5 51
Z	26		6 27	5 52
Z	27		6 26	5 52
M	28		6 25	5 53
D	29		6 24	5 53
W	30		6 23	5 54
D	31	Lijdenburg scheidt zich van de Herv. Kerk af, 1854.	6 22	5 54

TUDOR APOTHEEK, BEP.

KERKSTRAAT 225, PRETORIA.

Bus 614. **Telefoon 100.**

Telegrammen: "TUDOR PHARMACY".

FAMILIE- EN APOTHEKERS-DROGISTEN.

Alle VOORSCHRIFTEN en RECEPTEN zorgvuldig klaargemaakt met de zuiverste kruiderijen en chemikaliën die bestaan.

HOLLANDSE en VEEARTSENIJ-MEDICIJNEN in voorraad.

Orders over de post worden zo snel mogelik uitgevoerd.

DEPOT VAN NABOB'S HOOFDPIJNPOEDERS.

HET geneesmiddel voor alle zenuwaandoeningen.

Sedert wij rechtstreekse importeurs zijn, krijgen we dikwels gehele ladingen.

We staan in nauwe aanraking met alle Europese markten en bij ons ontvangt U 't meeste voor uw geld.

PROEFORDER UITGENODIGD!

LET OP 'T ADRES!

SEPTEMBER, 30 DAGEN.

Dag der Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN. 6, Volle Maan, 9,47 v.m. 14, Laatste Kwartier, 12,20 n.m. 21, Nieuwe Maan. 6,38 v.m. 28, Eerste Kwartier, 12,40 v.m.	Zons opg. Spoorweg-tijd. u.m.	Zons ond. Spoorweg-tijd. u.m.
V	1		6 21	5 55
Z	2	Prof. Hofmeyr overleden, 1909.	6 20	5 55
Z	3		6 19	5 55
M	4		6 18	5 56
D	5		6 16	5 56
W	6		6 15	5 56
D	7		6 14	5 57
V	8	Ds. N. J. van Warmelo geboren, 1835.	6 13	5 57
Z	9		6 12	5 57
Z	10		6 11	5 58
M	11		6 10	5 58
D	12	De Hervormde Kerk te Johannesburg ingewijd, 1908.	6 9	5 59
W	13		6 8	5 59
D	14		6 7	5 59
V	15		6 6	6 0
Z	16		6 5	6 0
Z	17		6 4	6 0
M	18		6 2	6 1
D	19		6 1	6 1
W	20	Eerste huweliksordonantie van A. L. de Mist, 1804. Prof. J. Lion Cachet overleden, 1912.	6 0	6 2
D	21		5 59	6 2
V	22		5 58	6 3
Z	23	Ds. P. W. Ennis te Klerksdorp bevestigd, 1906.	5 57	6 3
Z	24		5 56	6 3
M	25		5 55	6 4
D	26		5 54	6 4
W	27		5 53	6 5
D	28	De Hervormde Kerk te Witpoort ingewijd, 1912.	5 51	6 5
V	29		5 50	6 5
Z	30	Ds. M. J. Goddefroy te Witfontein bevestigd, 1887.	5 49	6 5

DE BESTE DRANK VAN ALLEN

CASTLE BIEREN

MELK EN OATMEAL STOUT.
ALE EN LAGER.

ALGEMEEN VERKOCHT IN ZUIDAFRIKA.

ZUIDAFRIKAANSE BROUWERIJEN, BPT.

Brouwers en Mouters.

Johannesburg, Pretoria, Bloemfontein, Kaapstad, Port Elizabeth,

Pietermaritzburg en Salisbury (Rhodesië).

OKTOBER, 31 DAGEN.

Dag der Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN. 6, Volle Maan, 2,58 v.m. 13, Laatste Kwartier, 11,55 n.m. 20, Nieuwe Maan, 3,40 n.m. 27, Eerste Kwartier, 3,26 n.m.	Zons opg.—ond. Spoorweg-tijd. u.m.	u.m
Z	1		5 48	6 6
M	2		5 47	6 7
D	3		5 46	6 7
W	4	Ds. A. J. Barger te Middelburg bevestigd, 1919.	5 45	6 8
D	5		5 44	6 8
V	6		5 43	6 9
Z	7	Ouderling D. P. J. van Schalkwijk van Trichardtsfontein overleden, 1911.	5 42	6 9
Z	8		5 41	6 10
M	9	Ds. Dirk van der Hoff overleden, 1881.	5 40	6 10
D	10	Hoeksteen van de Herv. Kerk te Pietersburg gelegd, 1891. Ds. S. J. Strijdom te Krugersdorp bevestigd, 1914.	5 39	6 10
W	11	De Hervormer Ulrich Zwingli gesneuveld, 1531.	5 37	6 11
D	12		5 36	6 11
V	13		5 35	6 12
Z	14		5 34	6 13
Z	15		5 33	6 13
M	16		5 33	6 14
D	17	Ds. S. Vermooten te Zeerust bevestigd, 1915.	5 32	6 14
W	18	Eerste dienst der Hervormden te Lichtenburg, 1891.	5 31	6 15
D	19		5 31	6 15
V	20	De Herv. Kerk te Louis Trichardt ingewijd, 1906.	5 30	6 16
Z	21		5 29	6 16
Z	22	Het Edikt van Nantes herroepen, 1685.	5 27	6 17
M	23	Ds. D. F. Erasmus te Ventersdorp bevestigd, 1920.	5 26	6 18
D	24		5 25	6 18
W	25		5 24	6 19
D	26		5 23	6 20
V	27		5 23	6 20
Z	28		5 22	6 21
Z	29		5 21	6 21
M	30	Ds. J. J. Prinsloo te Trichardtsfontein bevestigd, 1909.	5 21	6 22
D	31	Hervormingsdag. Samenkomst van Kommissies Ned. Herv. Kerk en N. Ger. Kerk om te verenigen, 1882.	5 20	6 22

PRETORIA'S BESTE KWALITEIT

BIJ

Henwood's

STEEDS IETS NIEUWS!

DAMES- en KINDEREN KLEDING.

Huishoudlinnen.

Heren- en Jongensdracht.

Hoge en Lage Schoenen.

IJZERWAREN.

Porcelein- en Glaswerk,

Electro Plate, Meubilair

en Huisraadartikelen.

Bus 219. **Telefoon 71.**

NOVEMBER, 30 DAGEN.

Dag der Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN. 4, Volle Maan, 8,36 n.m. 12, Laatste Kwartier, 9,52 v.m. 19, Nieuwe Maan, 2,6 n.m. 26, Eerste Kwartier, 10,15 n.m.	Zons opg. | ond. Spoorweg-tijd. u.m.	u.m.
W	1	Eerste dienst der Hervormden te Krugersdorp, 1891.	5 19	6 23
D	2	Eerste Algemene Kerkvergadering van de Ned. Herv. Kerk in Z.A. te Kaapstad geopend, 1824.	5 18	6 23
V	3	Hoeksteen van de Hervormde Kerk te Christiana gelegd, 1876.	5 17	6 24
Z	4		5 16	6 25
Z	5	Aankomst van Ds. D. v. d. Hoff uit Holland te Kaapstad, 1852. Naam van de Ned. Hervormde Kerk in de Kaapkolonie veranderd in Ned. Gereformeerd, 1842.	5 16	6 25
M	6		5 15	6 26
D	7		5 15	6 27
W	8		5 14	6 28
D	9		5 14	6 28
V	10	Martin Luther geboren, 1483.	5 13	6 29
Z	11		5 13	6 30
Z	12		5 12	6 30
M	13		5 12	6 31
D	14		5 11	6 32
W	15	De Hervormde Gemeente van Trichardtsfontein gesticht, 1879.	5 11	6 33
D	16		5 11	6 34
V	17		5 10	6 35
Z	18		5 10	6 35
Z	19		5 10	6 36
M	20		5 9	6 37
D	21	Ds. H. D. van Broekhuizen predikant van de Hervormde Gemeente Pretoria, 1917.	5 9	6 37
W	22		5 8	6 38
D	23		5 8	6 38
V	24		5 8	6 39
Z	25		5 8	6 40
Z	26	De Hervormde Kerk te Memel ingewijd, 1915.	5 8	6 41
M	27		5 8	6 42
D	28		5 8	6 42
W	29	De Geref. Theol. School te Burgersdorp geopend, 1869.	5 8	6 43
D	30		5 7	6 44

TEGENWOORDIG IS ER MUZIEK OP DE WERELD.

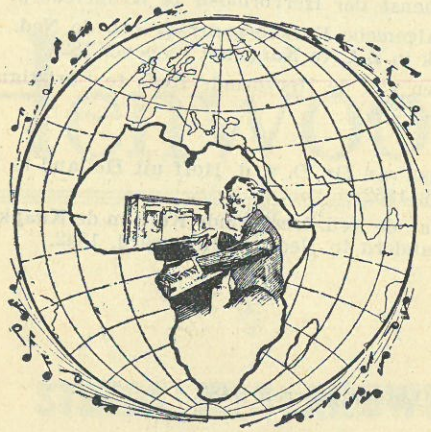

En vrolike muziek, tevens, die niet bestaan zou, zonder de wondervolle eenvoudige en snelle leermethode, uitgevonden door Professor Sullivan. Gratis brochure No. 23: "Hoe om Piano of Orgel in 8 lessen te leren bespelen" zal U een bewijs leveren, dat het Sullivan Systeem in drie maanden kan geleerd worden. Dan zult U kunnen spelen walzen, marchen, liedjes, Hallelujah liederen, en gewijde muziek, die een doorlopende bron van genot vormen voor Uzelf en anderen. U zult een eksemplaar van dit interessante boekje ontvangen, na inzending van Uw naam en adres op een gezegelde enveloppe, gezonden aan:

SULLIVAN MUZIEK INSTITUUT

Bus 5437,

JOHANNESBURG.

DECEMBER, 31 DAGEN.

Dag der Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN. 4, Volle Maan, 1,24 n.m. 11, Laatste Kwartier, 6,41 n.m. 18, Nieuwe Maan, 2,20 n.m. 26, Eerste Kwartier, 7,53 v.m.	Zons opg. Spoorweg-tijd.	Zons ond. Spoorweg-tijd.
			u.m.	u.m.
V	1		5 7	6 45
Z	2		5 7	6 45
Z	3		5 7	6 46
M	4	De Ned. Geref. Kerk in de Z.A.R. georganiseerd, 1866.	5 7	6 46
D	5		5 8	6 47
W	6	Voortrekkers gelofte, 1838.	5 8	6 47
D	7		5 8	6 48
V	8		5 8	6 49
Z	9		5 8	6 50
Z	10		5 9	6 51
M	11		5 9	6 52
D	12		5 9	6 53
W	13		5 9	6 53
D	14		5 10	6 54
V	15	Ds. C. W. du Toit emeritus, 1918.	5 10	6 54
Z	16	Slag van Bloedrivier—Dingaansdag, 1838.	5 10	6 55
Z	17		5 11	6 55
M	18	De Hervormde Kerk te Vereniging ingewijd, 1915.	5 11	6 56
D	19		5 11	6 56
W	20		5 12	6 57
D	21		5 12	6 58
V	22		5 12	6 58
Z	23		5 13	6 59
Z	24		5 13	6 59
M	25		5 13	7 0
D	26	De hoeksteen van de Hervormde Kerk te Potchefstroom gelegd, 1859.	5 14	7 0
W	27		5 14	7 1
D	28	Prof. D. Postma te Burgersdorp overleden, 1890.	5 15	7 1
V	29		5 16	7 2
Z	30		5 17	7 2
Z	31	De Herv. Gemeente van Heidelberg gesticht, 1866.	5 18	7 3

EEN GOEDE OOGST

hangt groteliks af van weersgesteldheid, tenzij de landen niet onder besproeiing zijn, doch Moderne Plaatsgereedschappen helpen zekerlik tot verkrijging van grotere en betere oogsten, en bovendien vergemakkeliken zij het werk, vandaar wordt een groter profijt gemaakt. Wij bieden een komplete reeks betrouwbare werktuigen aan, waaronder elk een nodig om het zaadbed gereed te maken, te planten, te schoffelen en de oogst binnen te halen.

MALCOMESS' MODERN PLAATSGEREEDSCHAP

Ploegen:

"Little Chief" lichte 2-voor-ploeg, "Canadian Chief" medium gewicht 2-voor-ploeg, "Big Chief" 2- en 3-voor-ploeg, "South African Chief" Schotelploeg, 2-, 3- en 4-voor, "Flying Dutchman", 2- en 3-voor-ploeg, "Famous" en "Blue Bird" enkel-voor-ploegen.

Kultivators:

Zig-Zag Eggen, Schoteleggen, alle maten, met of zonder uitgesneden schotels, puntige Tandeggen, Mielieschoffelploegen, in verschillende grootten, met schoffels of schotels. "Planters Friend" 1-Rij Mielieplanter, "Champion" 2- en 3-rij Mielieplanter, "Monitor" Dubbelschijf Zaadboren, verschillende grootten, 1- en 2-Rij Katoenplanters.

Planters:

Oogst-Machinerie:

Maaiers voor een en twee paarden Oogsters, Zelfbinders, Hooiharken, Op- en Afladers, enz.

Besproeiing:

"Samson" Dubbeltandrad Windmolens, Cylinders, Pompen, Onderdelen, Handpompen, enz.

MALCOMESS & CO., BEPT.

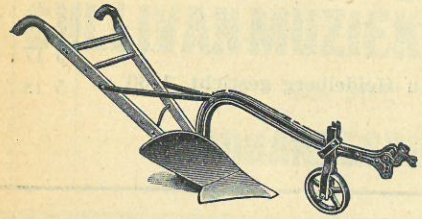

OOST LONDEN en

DURBAN.

Vraag Katalogus.

POSTTARIEF.

BRIEVEN, NIEUWSBLADEN, DRUKWERK, ENZ.

NAAR	BRIEVEN.	POSTKAARTEN.	NIEUWSBLADEN.	DRUKWERK.
Transvaal, Kaap Provinsie, O.V.S., Rhodesië, Bechuanaland en Mozambiek	2d. per 1 ons.	½d. per stuk.	½d. per 4 ons.	½d. per 2 ons.
Overzee (Britse Kolonies en Bezittingen) ook Australie	2d. „	1d. „	½d. per 2 ons.	½d. „
Vreemde Overzeese Landen	3d. per 1 ons.	1d. „	½d. „	½d. „

Pakketten Post naar Transvaal, K.P., O.V.S., en Natal (Z. A. Unie) 2d. voor 4 onzen of gedeelte daarvan 4d. voor 8 oz. Boven 8 oz. 6d. per pond of gedeelte daarvan.

„ „ Prov. Mozambiek, 4d. voor 8 ons en 2d. voor elke 4 ons meer of gedeelte van 4 ons

„ „ Rhodesië 1/6 per lb. of gedeelte van een lb.

„ „ Britse Landen overzee 9d. per lb. of gedeelte van een lb.

„ „ andere Overzeese Landen verschillende tarieven. Informatie op Postkantoren verkrijgbaar

„ „ Bechuanaland Protectoraat 1/- per lb.

Registrasie.—Brieven, enz. kunnen geregistreerd worden ad 4d. ekstra.

DE HOLLANDSCHE APOTHEEK.

(Z.A. Hollandse Apoteken, Bpkt.)

Bus 186, Pretoria. **Bus 56, Pietersburg.**

HOMOEOPATHISCHE MEDICIJNEN

EN

MEDICIJNKASTEN

van Dr. WILLMAR SCHWABE.

Vraag gratis doktersboek (27 blz.) en prijslijst.

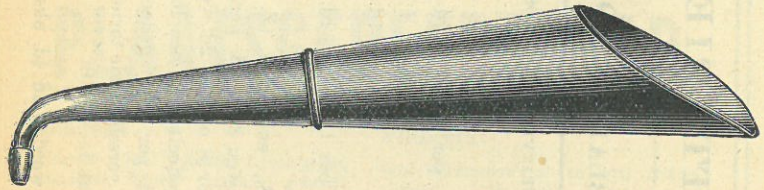

GROTE SORTERING

GEHOORPIJPEN.

HAEMOFERRIN

Het Versterkingsmiddel (toniek) voor Zuidafrika.

Een biezonder bloedvormend versterkingsmiddel in gevallen van bloedarmoede (anaemia), bleekzucht (chlorosis) en alle daaruitvoortvloeiende zwaktetoestanden. Biezonder geschikt tot herstel van krachten na operaties, bevalling, malariakoorts en verblijf in het Lageveld.

Geen onaangename smaak of reuk van bloed of ijzer.

Vraag gratis verdere inlichtingen als gebruiksaanwijzing, doktersattesten, enz.

Prijs per bottel 7/6, postvrij 9/-.

DE HOLLANDSCHE APOTHEEK.

KOMMISSIE.

Voor het verlenen van Postwissels wordt een kommissie gevorderd berekend tegen 6d. voor elke £4 in de Z.A. Unie. Een 9d. voor elke £4 in de andere Kolonies in Zuid Afrika. Een 1/- voor elke £4 in de Overzeese Landen.

Postwissels kunnen per telegraaf worden verzonden in Zuid Afrika (Unie) tegen 1/3 ekstra voor elke £40.

Zuid Rhodesië 2/3 voor £10.
Noord West Rhodesië 3/3 voor £10.
Noord Rhodesië 5/3 voor £10.
Portugees O. Afrika 6/9 voor £40.
Beira en Macquece 3/3 voor £40.
Beira Spoorw. Station 3/3 voor £40.

POSTORDERS.

6d.	1d.	11/-	3d.
1/-	1d.	11/6	3d.
1/6	1d.	12/-	3d.
2/-	1d.	12/6	3d.
2/6	1d.	13/-	3d.
3/-	2d.	13/6	3d.
3/6	2d.	14/-	3d.
4/-	2d.	14/6	3d.
4/6	2d.	15/-	4d.
5/-	2d.	15/6	4d.
5/6	2d.	16/-	4d.
6/-	2d.	16/6	4d.
6/6	2d.	17/-	4d.
7/-	2d.	17/6	4d.
7/6	2d.	18/-	4d.
8/-	2d.	18/6	4d.
8/6	2d.	19/-	4d.
9/-	2d.	19/6	4d.
9/6	2d.	20/-	4d.
10/-	2d.	20/6	4d.
10/6	2d.	21/-	4d

Zelfde bedragen voor Britse Landen Overzee verkrijgbaar.

SAMMEL BROS.

BEPERKT.

OOST LONDEN

ALLEEN VERKOPERS VAN WOL.

BEHANDELING VAN SCHEERSELS EEN SPESIALITEIT.

RUIME GELDELIKE VOORSCHOTTEN OP WOL EN BOKHAAR.

DE LAATSTE KABELADVIEZEN STEEDS TER HAND.

RUIME en GOEDVERLICHTE WINKELS.

Wij behandelen HUIDEN en VELLEN Zonder Onkosten.

Tel. Adres: "SAMMELONIA".

Bankreferenties: Nationale Bank van Z.Afrika, Bpt.

De volgende Postzegels zijn bij den Postdienst in gebruik: ½d., 1d., 1½d., 2½d., 3d., 4d., 6d., 1/-, 1/3, 2/-, 2/6, 5/-, 10/-, 20-/-.

Briefomslagen voor aangetekende stukken (Registraties), voorzien van een zegelafdruk van 4d. voor het aantekeningsrecht, zijn verkrijgbaar tegen de navolgende prijzen.

Afmetingen.	Per dozijn.	Per stuk.
4¼ x 3¼" en 3¼ x 6"	4/3	4¼d.
4" x 9"	4/3	4¼d.
6" x 11½"	4/3	4¼d.

Gezegelde omslagen voor de verzending van nieuwsbladen en boekposten verkrijgbaar tegen navolgende prijzen:

Met ½d. postzegel: 9d. per doz. ¾d. per stuk.
Met 1d. postzegel: 1/3 per doz. 1¼d. per stuk.

Ongefrankeerde en onvoldoend gefrankeerde brieven, enz., worden belast met een port ten bedrage van tweemaal de ontbrekende som.

Voor verandering van bestemming van brieven, enz., behalve pakketten (readresseering) wordt geen afzonderlik port geëist.

Brieven bevattende munten, goud, juwelierswaren, en in 't algemeen kostbaarheden moeten aangetekend worden.

PRIVATE POSTZAKKEN.

Personen langs een postweg wonende, kunnen gebruik maken van een private postzak, waarin hun brieven, enz., van 't naaste postkantoor met de postkar worden verzonden tegen huur van £1 per jaar. De postzak moet door de persoon, die verlangt er van gebruik te maken, zelf verschaft worden; deze kan van de postdienst gekocht worden tegen betaling.

POSTWISSELS.

kunnen worden verkregen en uitbetaald. Het bedrag van een Postwissel mag niet hoger zijn dan £40 en geen onderdelen van 1d. mogen daarin voorkomen.

AAN TE LEGGEN

BUITEN-DORP

OP 'T OOSTELIKE GEDEELTE VAN HET

"HALFWAY HOUSE" TERREIN

RUIM TWEE MIJL VAN DE PRETORIA HOOFDWEG AAN DE RECHTERZIJDE GEREKEND VANAF JOHANNESBURG.

SPESIAAL GERESERVEERD VOOR

LANDHUIZEN van aangenaam uiterlik en goede konstruktie en voor BUNGALOWS, met "week-end" doelinden.

'T PLAN IS EEN GOLFBAAN AAN TE LEGGEN (9 HOLES), zodra er enige Tuinen en Bungalows gebouwd zijn.

Dit terrein met uitstekende grond en water en met magnifique gezichten en panorama's op de "Kopjes", wordt nu te koop aangeboden. Minimum deelname 2½ akkers.

KOOPKONDITIES VOOR DE GROND ZIJN à CONTANT.

Ik ben slechts hier om de koper die dadelik een overdracht wenst en wil beginnen te bouwen, van dienst te zijn (ofschoon dit laatste natuurlik niet noodzakelik is), en speciaal voor Moeders die hun kinderen gaarne willen opvoeden in gezonde, open en landelike omgeving.

EEN ALGEMENE WINKEL ZAL TE ZIJNER TIJD GEOPEND WORDEN, EN OPVOEDKUNDIGE FACILITEITEN VOORBEREID.

Ik zal veel billiker voor de gebouwen inschrijven dan een huis van dezelfde afmetingen, in een stad zou kosten, zowel in grijs graniet als baksteen, onder riet-, ijzer- of pandak. Reeds heb ik een aantal vaklui aan 't werk op het terrein en faciliteiten om kleurlingen arbeid en vrije bouwsteen te verkrijgen; terwijl een stenen plein op de eigendom kan worden aangelegd, zoo spoedig als dit wenselik is. En mijn hoofddoel is de verkoop van landerijen en niet om winst op gebouwen te maken.

Voor een aanmerkelik deel der bouwkosten kan ik een hypotheek, indien gewenst, verschaffen.

VAN SPECIAAL BELANG.

Indien 15 kopers besluiten om te bouwen en maand-kaarten te nemen, garandeer ik **om een snelle Motorbus te leveren en seizoenkaarten uit te geven tegen £3** per mnd. (dag-retourkaarten) en kopers kunnen hun inkopen doen onder voorwaarde, dat deze afspraak gehouden wordt, en behoeven geen penny te storten, mits die 15 transacties afgesloten worden. Is 't verstandig, om uw grondaankoop nog langer uit te stellen? Beter deze week uit te zoeken, wat U wenst, of wacht U op Goevernement's elektriese spoorweg?

Na 't toestaan van de gewenste open ruimten, kunnen slechts een 120 lots uitgelegd worden, en enige kleine "cliques" zullen deze spoedig absorberen. U zult uw "Mail" in de bus kunnen lezen (dat garandeer ik) in plaats van in de tuin of in bed, en de "Star" neemt u mee naar huis en indien gewenst zal er 's avonds een **Theater-bus** lopen.

Dienstinstellingen, gelijk aan die door de Municipaliteit ingericht, zullen geopend worden, een telefoon-centrale en postkantoor zijn reeds aanwezig en 't is dunkt me onnodig om U te wijzen op 't genot en 't gezonde van uw "week-ends" door te brengen in zulke bekoorlike en schilderachtige omstreken.

Gaarne zal ik hen, die erin belang stellen per motorcar er heen brengen, om 't land te inspekteren en hun stuk uit te kiezen.

WILT U ME HELPEN OM EEN SUKSES TE MAKEN VAN DIT BUITENDORPJE?

OP DE WESTGRENS WORDEN NOG STEEDS KLEINE BOERENPLAATSEN AANGEBODEN.

1. **5 Akkers, aan de Hoofdweg, £20 in kontanten, en verder £2 maandeliks.**
2. **10 Akkers, juist langs de Hoofdweg, £25 à contant, en £3 maandeliks.**
3. **40 Akkers, langs de Spruit (door de hr. Luckin, de redakteur der "Municipal Magazine" genoemd "the super Yokesti"), £60 à contant en £5 maandeliks.**

In alle drie gevallen, is omheining ingesloten, en in geval 3 tevens een wel.

Aan deze zijde zijn geen bouwbeperkingen en kan ik een gebouwtje van drie vertrekken zetten zelfs voor £75. Biezonder geschikt voor de kleine boer, om mee te beginnen, om dan, indien meer geld beschikbaar is, een beter woonhuis te bouwen en de "shack" kan dan voor andere nuttige doeleinden dienst doen!

WAAROM DAN NOG IN EEN DICHTBEVOLKTE STAD TE WONEN?

(Een motorfiets brengt U naar uw werk in een half uur tegen £2 per mnd.)

Verhoogt Uw inkomen, hoe welgesteld U ook moogt zijn, door koeien, varkens en pluimvee; verbouwt fruit, bloemen, groenten en een der beste soorten verzekering—plant timmerhoutbomen!

Aan ernstige reflectanten zal alle mogelike hulp verleend worden.

FRANK T. RICHARDS,
Rand Club Gebouwen,
Johannesburg.

Telefoon: 2695.

10

INVULLING.

De invulling van den naam van den ontvanger en van 't kantoor van uitbetaling kan geschieden door den koper zelf. Op verzoek kan 't ook door de postmeester geschieden.

Postorders zijn slechts voor drie maanden geldig, na die tijd kan betaling plaats hebben tegen betaling van een nieuwe kommissie voor iedere volgende 3 maanden of gedeelte er van.

AANTEKENING VAN NUMMER.

Veiligheidshalve wordt het publiek aangeraden een aantekening te houden van de nummers van orders.

Telefoonverbinding met bijna alle dorpen in Transvaal. Tarief: 3d. elke 15 mijl.

Private Bussen (klein) 30/- per jaar.

Private Bussen (groot) 40/- per jaar.

Tweede jaar 25/- en 35/- per jaar.

INLANDS TELEGRAM TARIEF.

Unie van Z.A., Z.W.A. Protektoraat (overland), Lourenco Marques and Inhambane: 1/3 eerste 12 woorden, daarna 1d. per woord.

Bechuanaland Protektoraat en Z. Rhodesië: 2/3 voor 12 woorden en dan 2d. per woord.

Beira en N. Rhodesië: 3/3 voor 12 woorden en dan 3d. per woord.

Wilt u de vroegste geschiedenis van de Hervormde kerk leren kennen, koop dan een eksemplaar van Dr. Engelbrechts "Geschiedenis der Ned. Hervormde Kerk in Zuid Afrika." Ieder ouderling en diaken behoort het te bezitten. Het is uitgegeven door J. H. de Bussy, Pretoria, en kan bij iedere boekhandelaar besteld worden.

DIE LAATSTE DAGEN WORDT ONS

WONDERLIKE DINGEN GEOPENBAARD.

VERWONDERT U ER NIET OVER.

"HET WAS ONS VOORZEGD."

ONDERZOEK

Gedeeltelike Verlamming, waar geen operatie gemaakt is, en vroeger door de meest geleerde in de mediese professie als hopeloos en onherstelbaar opgegeven was, kan nu met het grootste sukses en zonder enig "Geneesmiddel" geholpen worden. Schrijf aan de ondergetekende voor biezonderheden.

Het is nu reeds verder bewezen dat de vreselike en aanstekelike "Kinder Verlamming", die gezegd was, nu hersteld kan worden. Daar is redding voor allen. "Geen gevreesde Verlamming meer." Als de ouders deze maar bekend gemaakt wordt. Ik beloof met "Gods hulp" niets minder voor andere te doen om te overtuigen dat "God machtig is" en zonder aanzien van persoon "herstellen kan". Ik werk alleen "God geneest". Als wij maar willen geloven dat wij in "Hem leven, gaan en bewegen". Wonderlike gevallen met Armoede van Bloed, waar de lippen "blauw" zijn en de "kleur asvaal is", hoe spoedig dat het rode bloed in de aderen vloeit. Vallende ziekte, zenuwachtigheid en hysterie en andere gevallen van dezelfde aard door de Laatste Methode geholpen kan worden. Let op. De naam van de ziekte met de grote naam van "Latijn" is niets. De oorzaak wordt geholpen. De naam is maar om een afschrik te geven. Het grootste wonder van deze is, dat men onder het werk groeit, zodra de bloedsomloop geregeld is geworden.

Leven en de "Dode leden" komt weer van "Hem die het leven geeft" en zodra het leven daar is, begint de beterschap. Stadig maar zeker.

Een spesialiteit wordt van bovenstaande gemaakt en dageliks wordt meer bij geleerd tot vordering en bespoediging.

De Uwe voor Gezondheid, Geluk en Kracht,

L. J. LE CLUS Sr.,
Wetenschappelik Masseur.

Ventersburg,
Oranje Vrijstaat.

Nederduitsch Hervormde Kerk
in Zuid-Afrika.

De algemene Vergadering der Nederduitsch Hervormde Kerk komt gewoonlik alle drie jaren bijeen (Art. 11 der Wetten) en bestaat uit alle dienstdoende predikanten, en twee ouderlingen en een diaken, door elke gemeente afgevaardigd (Art. 8). Zij vergaderde de laatste maal in Juni 1919.

De Commissie der Algemene Kerkvergadering bestaat uit de volgende leden:

Ds. L. E. Brandt, Voorzitter, sec. Ds. S. Vermooten; Ds. Jac. van Belkum, Scriba, sec. Dr. H. C. M. Fourie; Ds. H. D. van Broekhuizen, sec. P. W. Ennis; Ds. J. J. Kuhn, sec. Ds. S. J. Strydom; en de B.Br. F. W. C. Buytendag, sec. vacant; A. H Koomans, sec. W. Opperman; G. J. Engelbrecht, sec. D. P. J. van Schalkwijk; H. C. van der Merwe, sec. J. P. Prinsloo; J. H. Vorster, sec. J. P. Prinsloo, en J. J. Prinsloo, sec. J. Duvenage.

Het adres van de Scriba der Algemene Vergadering is Ds. Jac. van Belkum, Jacobstraat, Heidelberg, Transvaal.

De Financiële Commissie voor de Algemene Fondsen, t.w. het Weduwenfonds, het Algemene Fonds, het Kerkblad Fonds, het Almanak Fonds, het Zondagschoolfonds, Studentenfonds, het Kweekschoolfonds, bestaat uit de leden Ds. L. E. Brandt, Voorzitter, J. J. Prinsloo en J. H. H. Janson.

De Kassier is de heer H. J. L. Th. Roorda, postbus 444, Johannesburg. Aan hem moeten alle gelden voor alle fondsen gezonden worden.

"CAPEX" Artikelen,

ZIJN ONMISBAAR VOOR

SUKSESVOL "BOEREN"

DIPSTOFFEN:

"Capex" Gekonsentreerd Zwavel Kalk Schapendip.
"Capex" Veedip. "Capex" Arsenite of Soda (poeder).

BOOMGAARD SPROEISTOFFEN:

"Capex" Gekonsentreerd Zwavelkalk Boomsproeimiddel.
"Capex" Loodarsenaat (pap of poeder).
"Capex" Zwavel voor Druivenstokken. "Capex" Droge Bordeaux Pap, enz., enz.

KUNSTMESTSTOFFEN:

Eerste graad Superfosfaat.
Ammoniaksulfaat; Slakkenmeel (basic slag); Potas-sulfaat; Samengestelde Kunstmeststoffen, enz.

CHEMIESE PRODUKTEN:

Epsom- en Glauber-zouten; Kopersulfaat (bluestone); IJzersulfaat; "Capex" Zuivere Loog; Wassoda; Caustic Soda; Natrium Sulphide, enz.

ONTPLOFFINGSMIDDELEN:

Voor Mijnen en andere industriële doeleinden. Verder voor 't planten van bomen, stompen verwijderen, 't maken van sloten, enz.
Slaghoedjes. Lont. Lontontstekers.

VERKRIJGBAAR VAN HANDELAREN DOOR 'T GEHELE LAND.

Agenten in Transvaal:
De heren Reunert Lentz, Bep., Bus 92, Johannesburg.

Agenten in Oranje Vrijstaat:
De heren G. A. Fichardt, Bep., Bus 242, Bloemfontein.

GEFABRISEERD DOOR:

CAPE EXPLOSIVES WORKS, LTD.

P.K. DYNAMIETFABRIEK, Kaap Provinsie.

Het Curatorium voor de Theologiese School bestaat uit de volgende leden:

Di. Jac. van Belkum, Voorzitter; L. E. Brandt, Scriba; P. W. Ennis, H. D. van Broekhuizen en de B.Br. A. D. W. Wolmarans, G. J. Engelbrecht, N. J. Campher, H. J. Visser, J. H. Vorster.

Professoren van de Kweekschool zijn Dr. J. H. Greijvenstein en Dr. S. P. Engelbrecht.

De Algemene Kerkvergadering van 1919 heeft nog de volgende Commissies benoemd:

Boeken Commissie: Di. J. J. Kuhn, S. Vermooten, L. E. Brandt, Jac. van Belkum, en Prof. Dr. J. H. Greijvenstein.

Commissie van Waakzaamheid voor Lager Onderwijs: Ds. L. E. Brandt, Ds. S. Vermooten, Prof. Dr. J. H. Greijvenstein, en de B.Br. L. L. Steen en J. H. Vorster.

Redactie "Hervormer": Di. Jac. van Belkum, L. E. Brandt, en Prof. Dr. J. H. Greijvenstein.

Administratie "Hervormer": Di. L. E. Brandt, S. Vermooten, en Br. A. H. Koomans.

Zendings Commissie: Di. Jac. van Belkum, H. C. M. Fourie, H. D. van Broekhuizen; B.Br. F. G. A. Wolmarans en D. P. J. van Schalkwijk.

Commissie tot Bestrijding van Onzedelikheid: Di. L. E. Brandt, H. D. van Broekhuisen, S. Vermooten en Jac. van Belkum.

Van wege de Algemene Vergadering worden uitgegeven:

Een jaarlikse Almanak onder Redaksie van Ds. Jac. van Belkum en Ds. P. W. Ennis; de prijs is 1/- per eksemplaar.

Een maandeliks kerkblad "De Hervormer," onder Hoofredaksie van Di. Jac. van Belkum, L. E. Brandt en Dr. J. H. Greijvenstein; alle andere leraars worden geacht ook bijdragen te zenden.

Alle stukken moeten gezonden worden aan Ds. Jac. van Belkum vóór de 7e van elke maand. Het kost 7/6 per jaar vooruit te betalen.

Vruchtbomen

Van 1/3 en hoger volgens bestelde hoeveelheid.

VRACHTVRIJ AFGELEVERD

bij uw naaste spoorwegstation op order van 50 bomen of meer.

Handelsmerk.

Voor Prijslijst in Engels of Hollands inhoudende termen, voorwaarden en volle biezonderheden (postvrij), schrijf aan

H. E. V. Pickstone & Broeder, Bpt.

P.K. SIMONDIUM, Kaap Provincie.

Vaste leges zijn te betalen:

Voor Doop, Lidmaten en Huweliks certificaten...	2/6
Voor Registratie van Doop	5/-
Voor Registratie van Aanneming	7/6
Voor Huweliksafkondiging	10/-
Voor Huweliksbevestiging	10/-

N.B.—Indien een lid ener gemeente der Kerk trekt naar een andere gemeente wordt een attestatie door den Kerkeraad GRATIS op verzoek van het trekkende lid gezonden aan den Kerkeraad zijner nieuwe woonplaats.

De kerk is verdeeld in drie Ringen, t.w. de Noordelike, de Oostelike en de Westelike Ring.

NOORDELIKE RING.

Gemeenten: Pretoria, Rustenburg Zoutpansberg, Pietersburg, Waterberg, Middelburg, Lijdenburg, Erasmus, en Roossenekal.

Rings Commissie: Voorzitter, Ds. H. D. van Broekhuizen, sec. vacant; Scriba, Dr. H. C. M. Fourie, sec. Ds. A. J. Barger; Ouderlingen, BB. J. H. Vorster, sec. P. J. Roetz; J. P. Prinsloo, sec. H. Hofland; F. A. Smit, sec. A. J. Willemse.

PRETORIA: Predikant: Ds. H. D. van Broekhuizen, 151 Kotzestraat, Sunnyside; Consulent: Dr. H. C. M. Fourie.

Ouderlingen: F. A. Smit, J. Overdiep, J. D. Reyneke, L. C. M. Wegerif, W. van Zijl, H. W. Crawford, J. A. Duvenage, J. van Zijl, H. A. Pretorius, H. N. Ras, C. Herbst, P. C. Prinsloo, A. P. Prinsloo, A. D. W. Wolmarans, D. W .van Rooyen.

Diakenen: D. Bellingham, H. Engelmohr, C. J. Strijdom, J. Grobbelaar, W. J. van den Heever, P. G. Roets, W. Orban, C. Slabbert, P. Ferreira, N. J. van Rensburg, A. Oosthuizen, H. Bronkhorst, W. P. Viljoen, R. J. Minnaar, J. P. Hugo.

BON ACCORD WERKEN

King William's Town, K.P.

W. G. GLENNIE

SMID WAGENMAKER EN

= = DRAAIER. = =

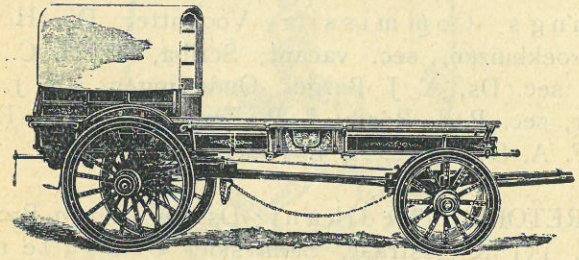

BOKWAGENS, EZELWAGENS, VEERWAGENS,

BLOKWAGENS, VEERKARREN, HANDKARREN, SANITAIRE WAGENS, KRUIWAGENS, enz.

Wagenmateriaal van elke beschrijving in voorraad gehouden.

Gemaakt op bestelling op de kortste kennisgeving.

Koster: P. J. J. Schutte.
Orgelist: G. Moore.
Scriba van de Kerkeraad: H. Engelmohr, 274 Kotzéstraat, Sunnyside.
Kassier:
Zielen 2789, Lidmaten 939. Aangenomen 65, Gedoopten 112, Vertrokken met Attestaties 28, Ingekomen met Attestaties 55, Gehuwd 23 paren.

RUSTENBURG: Predikant:
Consulent: Ds. H. D. van Broekhuizen.
Ouderlingen: Gijs Els, Jan Joubert, A. W. J. v. Rensburg, H. J. Putter, H. P. J. de Beer, C. v. Zijl, M. Jacobs, T. van de Winter, Sarel J. Joubert, J. L. Otto.
Diakenen: H. v. Staden, J. L. Otto, J. J. Robberts, C. R. Nolte, M. C. Barnard, P. J. v. Rensburg, J. J. Steenkamp, H. P. Coetzee, J. Pistorius, M. Grobler, Hermanus Joubert.
Koster: J. J. v. d. Merwe.
Orgelist: Mev. Klerk.
Scriba van de Kerkeraad: Sarel J. Joubert, P.K. Rustenburg.
Kassier: Sarel J. Joubert.
Zielen 2,234, Lidmaten 1,000, Aangenomen 72, Gedoopten 140, Vertrokken met Attestaties niet bekend, Ingekomen met Attestaties 2, Gehuwd 11 paren.

WATERBERG: Predikant:
Consulent: Ds. A. J. Barger.
Ouderlingen: H. J. Geyser, L. C. v. d. Merwe, H. Willemse, L. P. v.d. Merwe, J. C. Viljoen, N. H. J. F. van Heerde, J. A. van Staden, P. A. v. d. Walt, J. J. H. Engelbrecht, J.zn., F. A. Grobler, J. S. Viljoen, P. S. Rossouw.
Diakenen: J. J. H. Engelbrecht, J. J. H. Engelbrecht Dzn., F. L. P. Nel, J. G. M. Benadie, H. J. van Heerde, W. H. Boshoff, P. F. van Staden, D. J. Koekemoer, S P. Viljoen, G. J. Smith, F. A. Nel, M. J. Rossouw.
Koster: C. Truter.
Orgelist: Vacant.

NORMAN SPENCER & NORTON,

241 KERKSTRAAT CENTRAAL, PRETORIA.

FABRIKANTEN VAN ZUIDAFRIKAANSE MEUBELEN, GEMAAKT VAN TEAK, EIKENHOUT, ENZ.

Ook Specialiteiten in

KARPETTEN,
LINOLEUMS,
GORDIJNMATERIAAL,
BEDDEGOED,
AARDEWERK,
GLASWERK, enz.

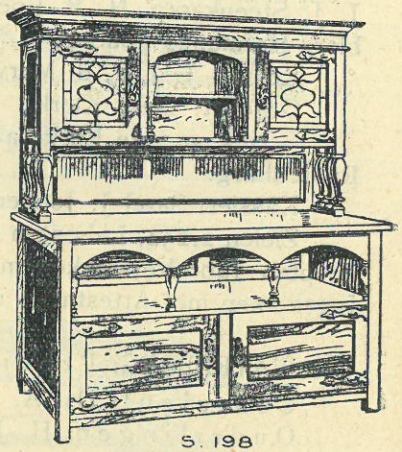

S. 198

SCHRIJF OM KATALOGUS OF MONSTERS.

N.B.—Wij geven spesiale verlaging voor Kerken, Scholen, Hospitalen, Kostinrichtingen, enz.

PRETORIA.

Postbus 585. **Telefoon 650.**

Meubelfabriek: Pretoriusstraat nabij Beatrixstraat.

Magazijn: 84 Schoemanstraat.

Scriba van de Kerkeraad: H. Willemse, 24 Rivier, Waterberg.

Kassier: J. A. Smit, Grootvlei, P.K. Nijlstroom.

Zielen 1100, Lidmaten 721, Aangenomen 55, Gedoopten 109, Vertrokken met Attestaties 17, Ingekomen met Attestaties 21; Gehuwd 1 paar.

MIDDELBURG (Transvaal): Predikant: Ds. A. Barger. Consulent:

Ouderlingen: Jan H. N. Visagie, Joh. H. Vorster, Jan C. Muller, H. D. Pretorius, Jan H. Erasmus, Nic. J. Muller, P. J. de Vos, C. J. Viljoen, Hendrik W. Ras, Gert W. Greijling.

Diakenen: B. J. Prinsloo, A. C. Oosthuijzen, J. J. v. d. Merwe, J. P. Steijn, D. M. Janse van Nieuwenhuizen, S. J. Schoeman, H. P. Janse van Nieuwenhuizen, P. J. Pretorius, Th. F. Prinsloo, J. E. Volschenk, Adam J. Swarts.

Koster: J. J. Pretorius.

Orgelist: B. J. von Pritzelwitz van der Horst.

Scriba van de Kerkeraad: B. J. von Pritzelwitz van der Horst, Postbus 13.

Kassier: J. H. Allaart, Postbus 16.

Zielen 1200, Lidmaten 630, Aangenomen 33, Gedoopten 85, Vertrokken met Attestaties 16, Ingekomen met Attestaties 63, Gehuwd 5 paren.

LIJDENBURG: Predikant:

Consulent: Ds. A. J. Barger.

Ouderlingen: H. Hofland, C. J. J. Joubert, W. A. Oosthuizen, A. T. Breytenbach, C. A. D. Grobler, J. H. Viljoen, G. J. Meyer.

Diakenen: T. F. Klopper, J. H. H. Janson, I. J. Marais, M. S. Grobler, J. M. A. Geldenhuis, G. Joubert, G. J. Oelofse.

Koster: J. C. Greyling.

Orgelist: Mevr. J. H. H. Janson.

Scriba van de Kerkeraad: H. Hofland, P.K. Dulstroom.

Kassier: J. H. H. Janson.

Zielen 679, Lidmaten 327, Aangenomen 10, Gedoopten 22, Vertrokken met Attestaties 9, Ingekomen met Attestaties 8, Gehuwd 1 paar.

Nederlandsche Bank voor Zuid Afrika, Beperkt.

Stand van Zaken per 30 September 1921.

De Bank heeft in omloop aan Banknoten...	£ 55,609—
en schuldt aan Deposanten en Houders van Bankwissels	£1,076,145—
Totale schuld der Bank...	£1,131,754-

De Bank bezit:—

Aan Kontanten, Goud Certificaten en **Schatkistwissels** £392,209.—		
,, **Vorderingen op andere Banken** dus net zoo goed als geld ... £ 88,996.—		
	£ 481,205 = 42.5%	
,, **Wissels** en **Bewijzen**	£ 235,883 = 20.8%	
,, **Voorschotten**	£ 623,744 = 55.1%	
,, **Effecten** (prima beleggingsfondsen)	£ 82,437 = 7.3%	
,, **Bankgebouwen** en **Meubels**	£ 48,950 = 4.3%	
Bezittingen	£1,472,219 = 130.0%	
Schulden	£1,131,754 = 100. %	
Extra waarborg voor Deposanten	£ 340,465 = 30. %	

Neemt gelden op VAST DEPOSITO:

Voor 6 maanden vast, 4½% per jaar.
Voor 12 maanden vast, 5½% per jaar.

Opent **Spaarrekeningen** waarop 4% rente per jaar vergoed wordt en stelt in verband daarmede **Spaarbusjes** ter beschikking.

J. POSTMUS,
Hoofd Agent.

Pretoria, 1 November 1921.

ERASMUS: Predikant: Dr H. C. M. Fourie.

Consulent: Ds. A. J. Barger.

Ouderlingen: N. M. Prinsloo, J. P. Prinsloo, B. P. Coetse, J. J. Prinsloo, N. M. Viljoen, P. F. Prinsloo, P. R. Prinsloo, J. J. Booyse, S. P. van Staden, G. C. F. Nel, G. C. Prinsloo, W. S. J. Minnaar, J. D. Venter.

Diakenen: N. M. Prinsloo; J. J. Prinsloo, H. J. Oberholster, C. Joubert, A. C. Greyling, J. J. Botha, P. C. Breytenbach, J. P. Nel, A. S. v. Jaarsveld, H. A. Roets, J. J. v. Staden, L. P. Swanepoel en S. L. Riekert.

Koster: T. G. J. v. Rensburg.

Orgelist: Mevr. Fourie.

Scriba van de Kerkeraad: J. J. Prinsloo, Erasmus, Bus 1.

Kassier: H. Oosterbroek.

Zielen 2361, Lidmaten 1009, Aangenomen 64, Gedoopten 60, Vertrokken met Attestaties 33, Ingekomen met Attestaties 7, Gehuwd 0 paren.

ROOSSENEKAL: Predikant:

Consulent: Dr. H. C. M. Fourie.

Ouderlingen: A. J. Willemse, E. J. Visagie, P. H. Ferreira, M. B. Brits, A. A. Wolmarans, P. H. Lindeque, C. J. Strijdom.

Diakenen: W. J. Brits, L. M. Ferreira, P. L. Steenkamp, P. D. Malan, Louw Botha, W. J. Nieman

Koster: P. J. Jacobs.

Orgelist: Vacant.

Scriba van de Kerkeraad: A. J. Willemse.

Kassier: A. J. Willemse.

Zielen 1056, Lidmaten 400, Aangenomen 18, Gedoopten 40, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attenstaties —, Gehuwd 0 paren.

LAGEVELD.—Predikant:

Consulent: Ds. H. D. van Broekhuizen.

Ouderlingen: J. J. du Preez, H. C. de Beer, S. P. van Vuuren.

Diakenen: C. S. Muller, H. J. Botha, D. Buitendag.

Koster:

Orgelist:

Scriba van de Kerkeraad: J. F. Haar, P.K. Duivelskloof.

Kassier: J. F. Haar.

Zielen 326, Lidmaten 134, Aangenomen 11, Gedoopten 42, Vertrokken met Attestaties 2, Ingekomen met Attestaties 3, Gehuwd 5 paren.

MESSINA.—Predikant:

Consulent: Dr. H. C. M. Fourie.

Ouderlingen: C. J. Koen, H. C. Roos.

Diakenen: G. M. Knoetze, G. P. van Staden.

Koster:

Orgelist:

Scriba van de Kerkeraad: J. J. Robbetse, Postbus 12, Messina.

Kassier: J. J. Robbetse.

Zielen 160, Lidmaten 60, Aangenomen 3, Gedoopten 9, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attenstaties —, Gehuwd 0 paren.

Toonbankboekjes.

Onze nieuwe Machine voor 't vervaardigen van Toonbank-boekjes is aangekomen en kunnen wij dus tans deze Boekjes leveren tegen konkurerende prijzen.

Alle bestellingen worden onmiddellik uitgevoerd en aflevering kan binnen een week geschieden. De boekjes kunnen worden geleverd in 50 en 100 bladzijden in duplikaat of triplikaat, zoals verlangd.

VRAAG ONZE PRIJZEN ALVORENS ELDERS TE BESTELLEN.
'T GOEDKOOPSTE EN 'T BESTE.

Ook

VOOR ALGEMEEN DRUKWERK, TROUWKAARTJES, VERLOVINGSKAARTJES, IN MEMORIAMS ENZ.

Voor prijsopgaaf doe aanzoek bij

BESTUURDER VOLKSTEM-DRUKKERIJ,
Foon 194 of 1444. P.K. Bus 389.
PRETORIA.

NOORDELIKE RING.

	Zielen.	Lidmaten.	Aangenomen.	Gedoopt.	Vertrok	Attes. Ingek.	Gehuwd.
Pretoria...	2789	939	65	112	28	55	23
Rustenburg	2234	1000	72	140	—	2	11
Pietersburg...	1012	273	23	34	—	8	12
Waterberg	1100	721	55	109	17	21	1
Middelburg...	1200	630	33	85	16	63	5
Lijdenburg...	679	327	10	22	9	8	1
Erasmus...	2361	1009	64	60	33	7	—
Roossenekal	1056	400	18	40	—	—	—
Messina...	160	60	3	9	—	—	—
Lageveld	326	134	11	42	2	3	5
	12917	5493	354	653	105	167	56

T. Maskew Miller

BOEKHANDELAAR EN UITGEVER.

Adderleystraat 29,

KAAPSTAD.

Heeft een zeer uitgebreide en wel-voorziene voorraad Hollandse en Afrikaanse Boeken, in alle soorten literatuur, en geschikt voor jong en oud.

Onze keuze is bijzonder geschikt voor Schoolprijzen.

Katalogus wordt op aanvraag gaarne toegezonden.

Verder Psalmen en Gezangen en Hollandse Bijbels, in diverse uitvoering en op verschillende manier gebonden, tegen prijzen van 1/6 en hoger.

Opvoedkundige Werken, voor Hogere en Lagere Scholen en Missiehuizen, en alle gebruikelike boeken steeds in voorraad.

T. MASKEW MILLER,

'THE BOOK SHOP,' Bus 396 KAAPSTAD

Adderleystraat 29

OOSTELIKE RING.

Gemeenten: Heidelberg, Krugersdorp, Johannesburg, Trichardtsfontein, Standerton, Ermelo, Chrissiesmeer, Volksrust, Oost-Rand, Heilbron, Vereniging, Utrecht, Memel, Piet-Retief, Eendracht, Bethal.

Rings-Commissie: Voorzitter, Ds. Jac. van Belkum, sec. Ds. J. J. Prinsloo. Scriba, Ds. L. E. Brandt, sec. Ds. J. J. Prinsloo. En de B.Br. Ouderlingen, F. J. Mulder, sec. C, H, Booysen, B. J. Vorster; sec. J. K. Smit; B. J. Prinsloo, sec. P. A. Ras.

HEIDELBERG.—Predikant: Ds. Jac. van Belkum. Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: J. S. Smit, D. J. J. Strijdom, D. J. Strijdom, P. I. van Zijl, A. J. Botha, I. B. Bierman, N. G. J. Jacobs, L. J. Labuschagne, P. D. Bekker, G. R J Grové, B J. Smit, en F J. v. d. Westhuijzen.

Diakenen: J. J. Olivier, J. H. van der Westhuijsen, O. A. Strijdom, J. Crowther, L. E. Bongers, F. J. Hennings, A. van Jaarsveld, H. G. Brits, B. P. Snijman, R. J. C. Brits, A. C. Botha, C. J. Marais.

Koster: J. J. Bronkhorst.

Orgelist: L. E. Bongers.

Scriba van de Kerkeraad: L. E. Bongers, Postbus 96, Heidelberg.

Kassier: L. E. Bongers.

Zielen 2000, Lidmaten 850, Aangenomen 43, Gedoopten 93, Vertrokken met Attestaties 29, Ingekomen met Attestaties 8, Gehuwd 24 paren.

KRUGERSDORP.—Predikant: Ds. J. J. Prinsloo. Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: H. C. v. d. Merwe, S. J. Botha, A. W. Nortje, G. P. Brits, G. P. van Zijl, O. J. Allers, N. J. Prinsloo, J. J. Human, D. H. Möller, M. J. Le Roux, J. C. Marneweck, J C. v. d. Berg, J. J. Grobler, C. J. Labuschagne, A. W. Heynecke, B. J. Vorster, H. J. v. Staden.

Diakenen: H. C. v. d. Merwe, J. P. Nortje, J. S. Roos, T. J. v. Wijk, A. J. W. van Wijk, L. C. Taljaard, J. F. Bolton, J. N. Lindeque, J. T. Grobler, G.

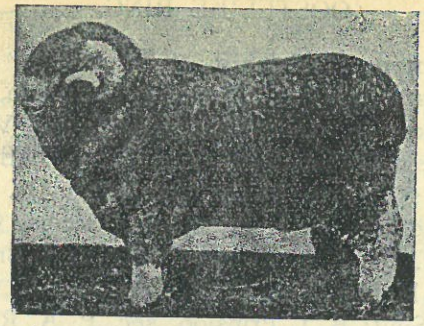

Handelsmerk.

"BERT BOWKER'S GENEESMIDDEL"

VOOR

HAARWORM IN SCHAPEN.

Het enige WARE GENEESMIDDEL dat "haarwormen" doodt, en benadeelt de Schapen niet. Heden is het Schaap "Koning" onder de dieren. Haalt uw hoeden af voor de beste vriend der mens en wees goed voor hem door hem

"BERT BOWKER'S GENEESMIDDEL" IN TE GEVEN.

Dit verzekert gezondheid, betere konditie, betere Wol, betere prijzen, om niets te zeggen van uw balans in de Bank.

EEN SCHONE BEZIGHEIDS VOORSTELLING.—Een pond kost 2/6, genoegzaam om 96 Schapen in te geven, tegen ¼d. per stuk. Twee ingevingen die een ½d. kosten zullen een oude ooi vet maken in 6 weken. Verkoopt haar tegen 18/- en koopt 7lb. Geneesmiddel, genoegzaam om 600 Schapen in te geven van gemengde ouderdom. Hetzelfde Geneesmiddel, door dezelfde handen gemaakt, en gebruikt op miljoenen Schapen gedurende de laatste 20 jaren. Het doorstond de beproeving en kan vandaag gekocht worden tenspijte van oorlogsprijzen tegen de oude prijs **2/6** lb., van

M. W GRADWELL,

WOODLANDS, P.K. CARLISLE BRIDGE,

of zijn Agenten.

W. Brits, A. V. Le Roux, M. J. v. d. Berg, H. Rheders, P. J. Volschenk, T. H. Duvenhage, B. T. Harmse, Charls R. McDermott.

Koster: E. M. de Villiers.

Orgelist: M. Grobler.

Scriba van de Kerkeraad: D. H. Möller.

Kassier: D. H. Möller, 10 Bothastraat, Krugersdorp.

Zielen 1593, Lidmaten 718, Aangenomen 30, Gedoopten 101, Vertrokken met Attestaties 18, Ingekomen met Attestaties 44, Gehuwd 9 paren.

JOHANNESBURG.—Predikant: Ds. L. E. Brandt. Consulent: Ds. G. E. Alers.

Ouderlingen: D. G. Steyn, P. J. Coetzee, D. P. Bierman, S. Z. Buitendag, A. S. Scholtz, J. G. J. Nortje, J. M. Mathijssen, D. A. te Boekhorst, F. L. Tredoux, J. F. N. Oberholzer, G. C. Nel, J. J. Heyneke, M. P. D. Everts, J. B. Lindeque.

Diakenen: J. P. Coetzee, J. D. Weiblen, J. S. van Dijk, F. J. Visser, J. P. Mare, G. J. Jordaan, W. Ness, D. D. Roets, J. J. G. Mathijssen, B. P. Scheepers, C. P. Brits, A. J. K. Erasmus, C. A. v. Aswegen, C. F. Vermeulen, W. Fensham, I. J. v. d. Linden, A. J. Burger, N. S. Coetzee, G. J. J. J. Koekemoer

Koster: W. H. Boshoff.

Orgelist: J. Pretorius.

Scriba van de Kerkeraad: W. van Namen, Bus 2292.

Kassier: W. van Namen.

Zielen 1922, Lidmaten 827, Aangenomen 46, Gedoopten 135, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 96, Gehuwd 18 paren.

TRICHARDTSFONTEIN.—Predikant:

Consulent: Ds. Jac. van Belkum.

Ouderlingen: D. P. J. van Schalkwijk, P. J. L. Venter, J. H. Booysen, A. N. Steenkamp, W. A. van Schalkwijk, J. P. H. Nagel.

Diakenen: C. J. van Schalkwijk, D. E. T. Steijn,

Dit is uw Naaimachine

DE MACHINE, WAARAAN U ALTIJD GEDACHT HEBT, ALS UW BESTE KEUZE.

WERKT VIERMAAL ZO VLUG, VEEL EENVOUDIGER EN GEMAKKELIKER DAN EEN HANDMACHINE.

WANNEER GESLOTEN IS HIJ EEN MOOI MEUBELSTUK, DAT ELKE KAMER VERSIEREN ZAL.

EEN VOLLEDIG STEL BIJBEHOREN VOOR PLOOIEN, OPNAAISELS, ZOMEN, BINDEN, SPREI-STIKKEN ENZ. WORDT BIJ ELKE MACHINE GEGEVEN.

ZO U LIEVER EEN HANDMACHINE HEEFT, WEET U DAT DE **SINGER** DE BESTE IS, DIE ER BESTAAT. WIJ ZULLEN U BETALEN VOOR UW OUDE MACHINE.

Postbus 952, PRETORIA.
Postbus 736, JOHANNESBURG.
en in alle steden van Zuidafrika.

P. A. van Jaarsveld, M. N. J. Smit, P. van den Berg, A. Kruger, C. H. L. Pretorius.

Koster: L. J. van Nieuwenhuijsen.

Orgelist:

Scriba van de Kerkeraad: W. A. Schalkwijk, Van Schalkwijksrust, P.K. Trichardts.

Kassier: D. E. T. Steijn, Rietkuil, P.K. Roodebank.

Zielen 574, Lidmaten 263, Aangenomen 16, Gedoopten 36, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd — paren.

ERMELO.—Predikant:

Consulent: Ds. Jac. van Belkum.

Ouderlingen: F. G. Joubert, F. G. A. Wolmarans, J. H. Labuschagne, G. P. J. Labuschagne.

Diakenen: J. P. A. Reynecke, L. G. Janse van Rensburg, M. J. Buytendag, H. P. Geldenhuijs.

Koster: J. P. A. Reynecke.

Orgelist: N. J. Wolmarans.

Scriba van de Kerkeraad: F. G. A. Wolmarans, adres: Die Hoop, P.bus 187, Ermelo.

Kassier: F. G. A. Wolmarans.

Zielen 471, Lidmaten 192, Aangenomen 3, Gedoopten 12, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd — paren.

CHRISSIESMEER.—Predikant:

Consulent: Van Belkum.

Ouderlingen: J. A. van der Linden, J. P. Joubert, M. Bos, L. M. Stoop.

Diakenen: S. W. J. Meyer, F. W. C. Buytenbag, G. J. Viljoen, J. J. P. Muller.

Koster: J. J. P. Meier.

Orgelist: Mevr A. M. Buitendag.

Scriba: M. Bos, P.K. Chrissiesmeer.

Kassier: M. Bos.

Zielen 300, Lidmaten 134, Gedoopt 16, Aangenomen 14, Vertrokken met Attestatie —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd 0 paren.

DE ONTDEKKING

van Zam-Buk heeft 'n wonderlik genezend middel in de wereld gebracht. Deze geneeskrachtige balsem is'n zeldzame wetenschappelike ontdekking uitsluitend samengesteld van krachtige plantaardige ekstrakten. Zodoende is Zam-Buk oneindig beter dan de vettige zalven en zo-genaamde aseptiese smeersels.

Als Zam-Buk in toepassing wordt gebracht voor een snede of wond, dan wordt de plek onmiddellik beschermd tegen ziektekiem-besmetting en bloedvergiftiging. De pijn en jeuk wordt erdoor tot bedaren gebracht en de huid-aandoening wordt uitgeroeid terwijl het groeien van nieuwe gezonde huid wordt bevorderd.

Zam-Buk

HET BESTE ANTISEPTIESE HUIDGENEESMIDDEL

Dr. Andrew Wilson, de beroemde mediese autoriteit, verklaart: Zam-Buk is een antiseptiese huidgenezer die geen vooraf gereedmaken vereist. De ongeëvenaarde, pijnstillende en genezende eigenschappen ervan oefenen een spesiale invloed uit op de opengescheurde weefsels en houden hulle rein en helpen hulle om weer aaneen te groeien." Ongeëvenaard voor Blaren, Brandwonden, Sneden, Giftwonden, Aambeien Pui ten, Eczeem (jeukende huid-uitslag) Ringworm, enz.

KOSTELOOZE MONSTERDOOS. *Neem de proef met Zam-Buk op onze kosten. Zend de naam en de datum van deze koerant en 1d. postzegel (voor het postgeld) aan de Zam-Buk Co., Long St., Kaapstad.*

1/6 en 3/9 verkrijgbaar bij alle apotekers en handelaars.

STANDERTON.—Predikant:

Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: G. J. Engelbrecht, P. W. Labuschagne, J. C. Heyneke, F. G. Wolmarans, P. C. J. Oberholzer, H. Bodensteyn, M. L. J. Grobler, J. S. Riekert, J. H. Pienaar.

Diakenen: W. J. Engelbrecht, J. G. Steijn, G. J. van Deventer, W. Olivier, A. A. S. Grobler, C. Grové, M. J. Stoop, G. W. P. Pretorius.

Koster: A. Janse van Vuuren.

Orgelist:

Scriba van de Kerkeraad: F. W. C. Labuschagne, Mooifontein, P.K. Liebenberg, via Bethal.

Kassier: G. A. van Deventer, P.K. Wilgefontein, via Greylingstad.

Zielen 800, Lidmaten 400, Aangenomen 14, Gedoopten 43, Vertrokken met Attestaties 1, Ingekomen met Attestaties 9, Gehuwd geen paren.

VOLKSRUST. — (Gereorganiseerd 27 November, 1891).—Predikant:

Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: H. G. Stoop, T. J. Mulder, J. A. A. Stoop, L. J. D. Nortje, P Kemp, F. P. Struwig.

Diakenen: F. J. Delport, J. J. Swanepoel, S. J. Struwig, J. D. Coetzee, D. Hattingh.

Koster: F. J. Struwig.

Orgelist: T. Struwig.

Scriba van de Kerkeraad: H. G. Stoop, P.K. Volksrust.

Kassier: F. J. Delport.

Zielen 465, Lidmaten 269, Aangenomen 3, Gedoopten 17, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 2, Gehuwd 1 paar.

OOST-RAND.—Predikant: G. E. Alers. Consulent: L. E. Brandt.

Ouderlingen: R. A. de Beer, J. G. le Roux, P. F. Bouwer, J. W. Germishuizen, P. A. van Heerden, J. S. H. Pretorius, J. S. J. Labuschagne, D. D. Roslee, J. E. J. Maré, D. J. Botha, S. G. A. Nortje, B. J. Wolmarans, P. D. Pretorius, J. H. Briel, J. F. Beytell, P. C. Potgieter.

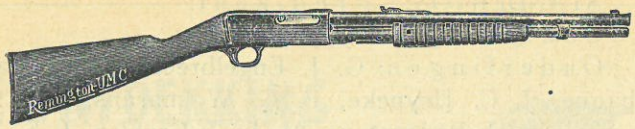

H. Groeneveld Bpkt.,

MARKTGEBOUW, KERKSTRAAT OOST,

PRETORIA.

Postbus 102. **Telegr. Adres: "GUNSHOT."** **Telefoon 784.**

HANDELAARS IN WAPENS EN AMMUNITIE.

VISTUIG EN VUURWERK.

REPARATIES DOOR ERVA REN GEWEERMAKERS.

BIJ

E. SCHWEICKERDT'S

KUNSTGALERIJ, PRETORIA,

krijgt U prachtige Schilderijen uit de Bijbelse geschiedenis en het leven van de Heiland, voor Schôlen en het Kristelike Huis. Hollands, Engelse en Noorse Etsen, alsook de Kunstwerken van onze eigen

AFRIKAANSE ARTISTEN.

DE NIEUWSTE FOTO- EN SCHILDERIJLIJSTEN.

281 Kerkstraat Sentraal, PRETORIA.

Diakenen: J F. Peens, H. Jordaan, B. J. C. Vermaak, C. H. Venter, H. J. Botha, F. J. H. Ferreira, L. J. H. Hopley, H. P. Visage, C. C. Potgieter, A. P. Prinsloo, S. H. van der Westhuisen, J. van Rensburg, J. C. du Plessis, P. H. de Beer.

Koster: A. van Niekerk.

Orgelist: Mevr. A. de Beer.

Scriba van de Kerkeraad: G. E. Alers, 46 Kinrosstraat, Germiston.

Kassier: C. H. Venter.

Zielen 1857, Lidmaten 835, Aangenomen 33, Gedoopten 78, Vertrokken met Attestaties 12, Ingekomen met Attestaties 47, Gehuwd 5 paren:.

HEILBRON.—Predikant:

Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: W. A. L. du Toit, M. C. Strijdom, J. B. Opperman, G. Jordaan.

Diakenen: J. H. Campher, J. H. Habig, J. C. Opperman.

Koster: J. Bezuidenhout.

Orgelist: Mevr. S. Fourie.

Scriba van de Kerkeraad: J. H. Habig.

Kassier: J. H. Habig.

Zielen 265, Lidmaten 105, Aangenomen 7, Gedoopten 6, Vertrokken met Attestaties 48, Ingekomen met Attestaties 2, Gehuwd 0 paren.

VEREENIGING.—Predikant:

Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: L. R. G. Maré, T. P. Pretorius, J. J. H. Pretorius, S. I. W. Maré, Hendrik Strijdom, Jan van Rooyen, J. P. Cronjé, J. P. Badenhorst en Jacob Didreksen.

Diakenen: J. C. van der Merwe, J. van der Westhuizen, David van der Westhuizen, L. Dreyer, C. Smith, T. F. Cronje, L. J. B. Strijdom, A. W. Maré en J. F. Weilbach.

Koster: A. W. Mare.

Orgelist: Mej. Bettie Roets.

Scriba van de Kerkeraad: J. P. Cronjé, Weltevreden, Bus 13, Vereeniging.

EKSPORT MIELIES.

ALTIJD DE BESTE PRIJZEN BETAALD.

ROBT. MURRAY & CO.

Mielies, Looibast en Vruchteneksporteurs.

SMITHSTRAAT 310, DURBAN.

KOPEN TEGEN KONTANT.

SCHRIJFT OM MARKTRAPPORTEN ALVORENS TE VERKOPEN.

Telegramadres: "EXPORT, DURBAN".

AGENTEN VOOR:

"Texaco" Paraffine, Petrol en Olie.
Zuidafrikaanse Draad Maatschappij, Bep.

GERMOLIN, DE REINIGER EN DESINFEKTEERDER.

Kassier: Ds. L. E. Brandt.

Zielen 838, Lidmaten 405, Aangenomen 9, Gedoopten 44, Vertrokken met Attestaties 19, Ingekomen met Attestaties 23, Gehuwd 0 paren.

UTRECHT.—Predikant:
Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.
Ouderlingen: J. C. van Deventer, H. J. C. Grobler.
Diakenen:
Koster:
Orgelist:
Scriba van de Kerkeraad. Ds. J. J. Prinsloo.
Kassier:
Zielen 70, Lidmaten 38, Aangenomen—, Gedoopten —, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attsstaties —, Gehuwd geen paren.

MEMEL.—Gesticht 1914. Predikant:
Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.
Ouderlingen: P. L. Moolman, J. J. Uijs, L. S. Swanepoel, M. F. Haasbroek.
Diakenen: W. H. Brooks, G. J. Swart.
Koster: W. W. Robinson.
Orgelist: Mevr. Uijs.
Scriba van de Kerkeraad: P. L. Moolman, Modderlaagte, via New Castle.
Kassier: P. L. Moolman.
Zielen 119, Lidmaten 61, Aangenomen 2, Gedoopt 2, Vertrokken 25, Ingekomen met Attestaties 0, Gehuwd 0.

PIET RETIEF.—Predikant:
Consulent: Ds. G. E. Alers.
Ouderlingen: A. C. de Klerk, P. J. Erasmus.
Diakenen: M. J. Herbst, J. C. Potgieter.
Koster: Gerit du Plessis.
Orgelist:
Scriba van de Kerkeraad: P. J. Erasmus.
Kassier: P. J. Erasmus.
Zielen 148, Lidmaten 69, Aangenomen 2, Gedoopten 2, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 2, Gehuwd 0 paren.

ONDERSTEUN ZUIDAFRIKAANSE INDUSTRIEËN.

R. H. MORRIS, BPK.,

STOOM TIMMERMANS WERKEN,

53-57, ROSE STRAAT,

(hoek van Langemarktstraat),

KAAPSTAD.

FABRIKANT VAN

SCHOOL-EN KERKBANKEN.

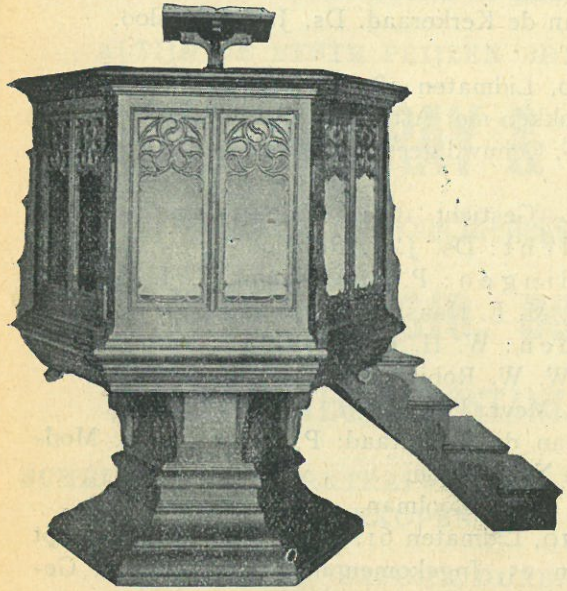

alsmede ander School- en Kerk-Ameublement en Toerustingen voor de Bank, de Stoor of het Kantoor.

Onze Schoollessenaars zijn verschaft aan de Opvoedings-departementen van de Kaap, Transvaal en Oranje Vrijstaat Provincies, Rhodesië en het Z.W. Protektoraat, en aan scholen in Natal en Portugees Oost Afrika.

Als U schrijft om Katalogus van modellen en om Prijslijst, gelieve volle biezonderheden van benodigdheden op te geven

Dadelike en zorgvuldige aandacht wordt verleend aan alle bestellingen en vragen.

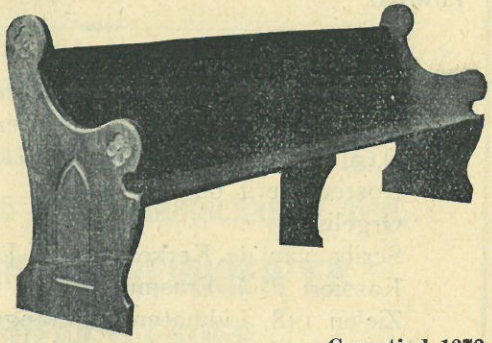

Telefoon Nos. 752 en 91. Gevestigd 1878.

Telegrafies Adres: "DESKS", Kaapstad.

EENDRACHT.—Predikant:

Consulent: Ds. G. E. Alers.

Ouderlingen: J. P. Prinsloo, C. P. Willemse, J. G. Duvenhage, Jan J. Booysen, P. P. Roets, P. A. Ras, F. P. Vorster.

Diakenen: A. P. Roelofse, H. L. Venter, J. D. Venter, P. J. L. Venter, E. H. Rachmann, P. Opperman.

Koster: P. J. van Wijk.

Orgelist: Mevr. Oud. J. P. Prinsloo.

Scriba van de Kerkeraad: D. J. Prinsloo, Vierfontein, P.K. Klippoortje via Oogies.

Kassier: D. J. Prinsloo.

Zielen 643, Lidmaten 414, Aangenomen 32, Gedoopten 36, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 7, Gehuwd 0 paren.

BELANGRIJKE MEDEDELING!

In 't begin van 1922, verwacht de heer Ralph Leaver, de welbekende Schapedip en Nikotine Spesialist, in staat te zijn om aan Afrikaanse boeren te leveren zijn beroemd

DREADNOUGHT TABAKSEXTRACT

wat in 't verleden bekend stond, als zulk een uitstekende Schapendip en Boombesproeimiddel. Vele duizenden gallons "Dreadnought" Extract zijn hier in 't land verkocht en de heer Leaver krijgt nog steeds bestellingen, niettegenstaande hij enige tijd zonder voorraad geweest is, daar de vraag 't aanbod verre overtrof. Daarom zullen Boeren met zoveel belangstelling deze kennisgeving lezen, spesiaal daar de heer Leaver 't tegen een zeer matige prijs zal beschikbaar stellen.

Volledige inlichtingen van

THE TOBACCO EXTRACT COMPANY,

Bus 1377, KAAPSTAD.

Algemeen Bestuurder: de hr. RALPH LEAVER.

Suid Afrikaanse Boekwinkel
South African Book Store

Postbus 1016. PRETORIA. 215 Pretoriusstraat.

Telegramadres: "SUIDABOEK".

PSALM- en GEZANGBOEKEN, eerste vers op noten, 3½ x 2½ inch.
3/-, 4/3, 5/3, 7/9 en **10/3.**

Afzonderlik gebonden in leren kastje: **12/6** en **15/3.**

Alle verzen op noten: 5 x 3½ inch.
12/6 in linnen bandje. **16/-** in leren bandje, enz., tot **30/-.**

Alle verzen op noten grote druk, 6¾ x 4 inch:
21/6 in kalfsleren band, vergulde snee.

BIJBELS: 2/3, 3/6, 4/6, kleine maten.
7/9, 12/6 en **15/6,** leer met overslaande kanten en duim Index.

GROTE BIJBELS: 7½ x 5½ inch: **6/-** en **6/6.**
10½ x 7 inch, grote druk: **11/6,** in sterk linnen gebonden.
16/6, in leer gebonden met vergulde snee.

STATEN BIJBELS: 17½ x 12 inch, gebonden in rood juchtleer met koperen hoeken en knippen, **£9.0.0.**

BOVENSTAANDE PRIJZEN ZIJN POSTVRIJ.

VIR OUERS, OPVOEDERS EN ONDERWIJSERS.

Praatjies met die Oumense, deur Dr. C. Louis Leipoldt, **9/-** postvrij.

Kronieke van Noordelike Transvaal: Die Herinneringe van Senator Munnik, met 34 seldsame illustrasies, **11/-,** postvrij.

SOËWE VERSKENE:

Afrikaans-Engelse en **Engels-Afrikaanse Sakwoordeboek,** deur P. A. M. Brink en Dr. N. M. Hoogenhout, grote druk en sterk gebind, **6/3** postvrij.

VIR ONDERWIJSERS.

NET VAN DIE PERS:

Leerboek vir Duits in Afrikaans, deur C. R. Frowein, Leeraar in Duits aan die Oost Eind Hogere Skool te Pretoria. **6/3** postvrij.

ALTIJD IN VOORRAAD:

Fannie Eden Boeken, gebonden, **3/9** per deel, postvrij.
Catechisatieboeken, Kinderbijbels, Hallelujaboeken, enz.
Vraag onze katalogus van Christelike en algemene Literatuur in Afrikaans en Hollands.

Voor alle soorten drukwerk als: **Visitekaartjes, Verloving-** en **Trouwkaartjes, Programma's, Briefhoofden, Rekeningvormen,** enz. enz.

VRAAG ONZE PRIJZEN EN MONSTERS.

OOSTELIKE RING.

	Zielen.	Lidmaten.	Aangenomen.	Gedoopt.	Vertrok.	Attes. Ingek.	Gehuwd.
Heidelberg	2000	650	43	93	29	8	24
Krugersdorp	1593	718	30	101	18	44	9
Johannesburg	1922	827	40	135	—	96	18
Irichardtsfontein	574	203	16	30	0	9	1
Standerton	800	400	14	43	1	9	0
Ermelo	471	192	3	12	0	0	0
Chrissiesmeer	300	134	14	16	0	0	0
Volksrust	465	269	3	17	1	2	2
Oost-Rand	1857	835	33	78	12	47	5
Heilbron...	265	105	7	6	0	2	0
Vereeniging	838	405	9	44	19	23	0
Utrecht	70	38	—	0	0	0	0
Memel	119	61	2	2	23	0	0
Piet Retief	148	69	2	2	0	2	0
Eendracht	643	414	32	36	0	0	7
Bethal	—	—	—	—	—	—	—
	12065	5580	254	621	83	222	66

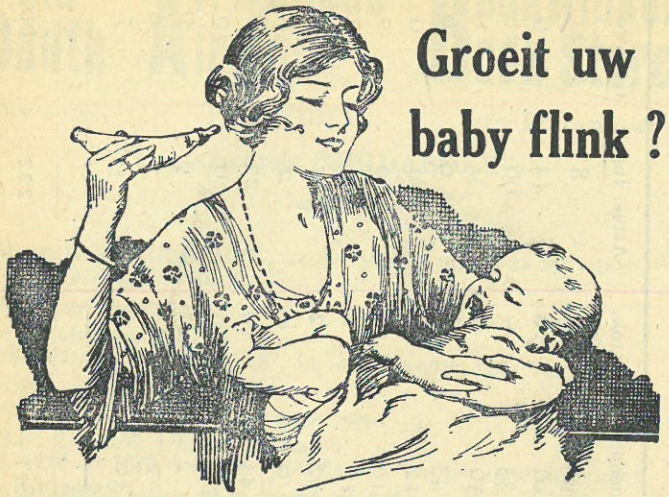

Groeit uw baby flink ?

Neemt hij wekeliks geregeld in gewicht toe?...Slaapt hij goed en ontwaakt hij tevreden en blij? Heeft hij geen hinder van slechte spijsvertering en van zijn ingewanden? Indien niet, voedt hem dan met

LACTOGEN
THE NATURAL-MILK FOOD
FOR INFANTS & INVALIDS

Gaarne zullen we U een gratis monster zenden, met een eksemplaar van ons nuttig en interessant boek om Uw baby groot te brengen, na ontvangst van Uw naam en adres

"LACTOGEN" blikjes bevatten: ½ lb., 1 lb. en 3 lbs.

AUSTRALIAN DAIRIES, LTD.,
Bus 1555, Kaapstad.
Bus 3068, Johannesburg.

WESTELIKE RING.

Gemeenten: Potchefstroom, Venterskroon, Klerksdorp, Makwassie, Lichtenburg, Marico, Ventersdorp, Wolmaransstad, Zwartruggens, Beetsjuanaland, Bloemhof.

Rings Commissie: Voorzitter, Ds. J. J. Kuhn, sec. Ds. P. W. Ennis, Scriba, Ds. S. Vermooten, sec. Ds. S. J. Strijdom, B.Br. Ouderlingen, K. N. de Kock, P. S. v. d. Berg, A. J. Els, sec. H. J. Dreijer, A. J. du Toit, ec. A. J. Spies.

POTCHEFSTROOM.—Predikant: Ds. S. Vermooten. Consulent: Ds. P. W. Ennis.

Ouderlingen: A. H. Koomans, J. A. S. Malherbe, P. P. v. d. Berg, J. A. Broodrijk, P. Roux, P. C. de Jager, E. A. J. Grimbeek, C. J. du Preez, J. H. Pienaar, A. J. S. Oosthuizen, H. J. Dreyer, A. L. Badenhorst, L. Badenhorst, I. B Joubert, P. M. Wilmans, C. P. Fouché, H. R. Collins, T. F. G. Greyling, D. C. L. J. van Vuuren, J. v. der Tak, J. F. v. d. Merwe, S. J. Kok.

Diakenen: B. J. Vermooten. P. J. Gouws, J. L. P. Botha, W. J. Fourie, D. Taljaard, J. C. Bodenstein, J. F. Steyn, Jr., J. A. Botha, J. C. Heyneke, J. Coetzee, I. J. Niemand, J. L. P. Botha, W. L. Pretorius, P. H. Grobler, C. Gouws, J. v. d. Merwe Kzn.

Koster: A. W. van Wijk.

Orgelist: Mevr. L. van Blommenstein.

Scriba van de Kerkeraad: A. H. Koomans, Bus 123, Potchefstroom.

Kassier: B. J. Vermooten, Jeugdstraat, Potchefstroom

Zielen 3673, Lidmaten 1535, Aangenomen 65, Gedoopten 150, Vertrokken met Attestaties 97, Ingekomen met Attestaties 27, Gehuwd 30 paren.

VENTERSKROON.—Predikant:

Consulent: Ds. P. W. Ennis.

Ouderlingen: J. P. Jansen van Vuuren, G. H. Grobler Dzn., P. L. Janse van Vuuren, H. J. Colyn, J. P. Grobler.

Diakenen: G. H. Grobler, Gzn., H. M. Janse van

"Eureka" Plaats Hek

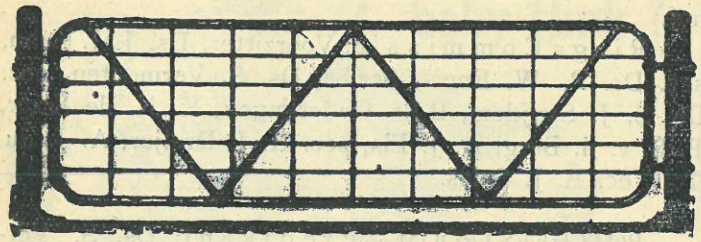

Alle Benodigheden bij inbegrepen. 15 voet breedte
82/-. PALEN EKSTRA.

VERLAAGDE NOTERING

3 ft.... ... 30/-	6 ft.... ... 48/-	10 ft.... ... 63/-	14 ft.... ... 78/-
3 ft. 6 in. 35/-	7 ft.... ... 52/-	11 ft.... ... 67/-	15 ft.... ... 82/-
4 ft.... ... 41/-	8 ft.... ... 55/-	12 ft.... ... 71/-	16 ft.... ... 86/-
5 ft.... ... 45/-	9 ft.... ... 60/-	13 ft.... ... 75/-	

C.O.D. of Kontant bij bestelling.

OMHEININGSMATERIAAL.

DOORNDRAAD.

Johnson's "Shorthorn," 13½ dikte, 500 yd.

"Johnson's "Porcupine," 12½ dikte, 500 yd.

Johnson's "Porcupine," 14 dikte, 500 yd.

American "Iowa" Patroon, dikte 12, 450 yd.

American "Iowa" Model, dikte 14, 480 yd.

IJzerdraadgaas, alle maken, van 2 tot 6 vt. breed.

Varkensgaas, 36 dm. en 48 dm. breed.

Draad zonder Doorns, alle dikten.

Standaarden, "Bulb tree", 6 gaten, 12 lb., 14 lb. en 16 lb.

Gegolfde Hangers, dikte No. 6.

Geperst Stalen Hangers,

Vraagt volledige prijslijst aan

Eureka Gate & Fence Co., Ltd.

Hoek FOX en TROYESTRAAT, JOHANNESBURG.

Bus 6866. Telegramadres "Fences." Telefoon 5494.

Vuuren, J. H. Koekemoer, P. A. Hatting, J. H. C. Kok.

Koster: J. Geyer.

Orgelist: Mevr. S. Barnard.

Scriba van de Kerkeraad: G. H. Grobler, Dzn.

Kassier: G. H. Grobler, Dzn.

Zielen 409, Lidmaten 159, Aangenomen 4, Gedoopten 26, Vertrokken met Attestaties 3, Ingekomen met Attestaties 12, Gehuwd geen paren.

KLERKSDORP.—Predikant: Ds. P. W. Ennis. Consulent: Ds. J. J. Kuhn.

Ouderlingen: J. J. L. Terblanche, F. J. C. Steyn, N. J. Campher, M. J. de Kock, P. R. Kock, W. J. Nel, C. J. Spies, J. P. Jansen van Vuuren, G. J. Pieterse, J. M. Janse van Rensburg, P.J. Pienaar, J. I. Janse van Rensburg.

Diakenen: H. J. Venter, J. P. Jooste, C. J. Visser, Kenne van Eeden, H. J. Visser, R. M. Esterhuizen, S. Joubert, S. I. Janse van Vuren, G. Pieterse, M. Els, H. S. Freislich, J. R. Rossouw.

Koster: G. L. Delport.

Orgelist: Mevr. M. Blom.

Scriba van de Kerkeraad en Voorlezer: N. J. Campher, P.K Rijkaart via Klerksdorp.

Kassier: G. J. Pieterse.

Zielen 1322, Lidmaten 662, Aangenomen 41, Gedoopten 102, Vertrokken met Attestaties 15, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd 6 paren.

MAKWASSIE.—Predikant: Ds. S. J. Strijdom. Consulent: Ds. J. J. Kuhn.

Ouderlingen: A. J. du Toit, J. van Rensburg, A. L. Oosthuizen, D. Fouche, J. Rossouw, P. Fouche, J. Viljoen, Thomas Martins, D. Jacobs.

Diakenen: M. Smit, S. van Rensburg, F. van Rensburg, W. Bester, D. Smith, A. Conradie, C. Fouché, I. Knoetze, G. J. Claase, J. van Rensburg, L. Matthijzen.

Koster: V. Matthijzen.

Orgelist:

Scriba van de Kerkeraad: Ds. S. J. Strijdom, Bosmansrust, via Leeuwdoorns.

DE FIRMA VAN SCHAIK HOUDT STEEDS IN HAAR WINKEL TE PRETORIA

EEN GROTE VOORRAAD

PSALM- EN GEZANGBOEKEN

WAARONDER DE VOLGENDE SOORTEN:

EERSTE VERS NOTEN:

slap linnen bandje .... $5\frac{1}{2}$ x $4\frac{1}{2}$, 3/-
stijf linnen bandje .... $4\frac{1}{2}$ x $2\frac{1}{2}$, 3/9
stijf linnen bandje, verguld op snee .... $5\frac{1}{2}$ x $3\frac{1}{2}$, 5/6
stijf linnen bandje, verguld op snee .... $3\frac{1}{2}$ x $2\frac{1}{2}$, 6/6
leren bandje .... $3\frac{1}{2}$ x $2\frac{1}{2}$, 9/-
leren bandje, verguld op snee, ronde hoeken 9/6
leren bandje, overslaande kanten, verguld op snee .... 4 x $2\frac{1}{2}$, 12/6
afzonderlik gebonden, in leren kastje .... $3\frac{1}{2}$ x $2\frac{1}{2}$, 17/6
afzonderlik gebonden, in kastje, leer, ronde hoeken, met koord handvat, zeer geschikt voor geschenk 25/-
dito, met leren hengseltje 25/-

ALLE VERZEN NOTEN:

stijf linnen bandje .... 5 x $3\frac{1}{2}$, 13/6
leren bandje, goud op snee .... 5 x $3\frac{1}{2}$, 15/6
fluweel leer, omgeslagen kanten, goud op snee 18/6
afzonderlik gebonden in kastje leer, do. 18/6
Kansel, Psalm en Gezangboeken, bevattende alle formulieren £1.5.6 en £1.15.0
Bijbels in prijzen van .... 2/6, 3/6, 5/6, 6/6, 7/6, 9/6 tot £5.0.0
Halleluja Boeken, zonder noten 2/-, met noten 6/9, en Tonic Solfa 6/9
Tekstkaarten in alle prijzen voor uitdelingen vanaf .... 3d.
Tekstkaarten, aan vellen .... 10d. per vel.
Kleine boekies voor Zondagschoolprijzen.
Fannie Eden's Werken, Alcott, Eustachius, Genoveva, enz.
Kinderbijbels, Gebedeboeken, Predikasieboeken, enz.
Catechisatieboeken 3/6, Theologiese Boeken.
Wij kunnen onze lezers aanbevelen bij deze firma boeken te bestellen.
Zij heeft een grote voorraad Afrikaanse en Hollandse Boeken.
Het adres is

J. L. VAN SCHAIK, BEPT.

HOLLANDSE EN AFRIKAANSE BOEKHANDEL, PRETORIA.
Posbus 724,
KERKSTRAAT SENTRAAL.
Vra vir gratis Prijslijste. Aan Buiteorders gee ons biesondere aandag.

ROOK

GEBROEDERS MOOSDIJK

RAVENMERK.

GEURIGE MAGALIESBERG TABAK

Licht, Middelsoort en Sterk.

SIGAREN, SIGARETTEN, SNUIF, etc.

ALLE SOORTEN REPARATIES AAN PIJPEN WORDEN GEDAAN.

Adres:

531 MARKTSTRAAT, PRETORIA,
nabij Station. Postbus 799.

Kassier: F. Martins.

Zielen —, Lidmaten 540, Aangenomen 19, Gedoopten 56, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 10, Gehuwd 9 paren.

MARICO.—Predikant:

Consulent: Ds. S. Vermooten.

Ouderlingen: J. P. Oosthuizen, M. M. J. Basson, M. Grobler, P. S. van den Berg, Johs. F. van Staden, P. J. J. Basson, F. J. Naudé, J. C. Coetzee, G. L. Roos, C. C. Mans, J. H. Timmerman, J. H. Fouché.

Diakenen: W. Coetzee, L. J. Erasmus, A. J. Swanepoel, P. J. Erasmus, A. G. Oberholzer, S. P. Naudé, F. v. d. Merwe, M. Prinsloo, G. van Rooijen, S. J. du Plessis, G. J. Labuschagne, P. H. Coetzee, F. Meijer.

Koster: P. H. Marais.

Orgelist: J. J. Joubert Azn.

Scriba van de Kerkeraad: J. H. Timmerman, P.K. Grōot Marico.

Kassier: J. H. Timmerman.

Zielen 2051, Lidmaten 946, Aangenomen 54, Gedoopten 107, Vertrokken met Attestaties 16, Ingekomen met Attestaties 9, Gehuwd 3 paren.

LICHTENBURG: Predikant: Ds. P. J. J. Venter. Consulent: Ds. D. F. Erasmus.

Ouderlingen: C. L. Dreyer, W. J. Otto, J. C. van der Merwe, J. J. Seymore, P. J. du Plessis, F. G. A. Wolmarans, C. L. Engelbrecht, J. G. van Vuuren, D. R. van Vuuren, J. F. du Toit, H. A. Nieuwoudt, T. F. J. Steijn, H. van Aarde.

Diakenen: J. G. Steijn, P. Smit, N. Basson, A. D. W. Wolmarans, H. A. Smit, W. G. Gouws, R. J. Steynnmann, J. N. van den Berg, C. J. Smit, P. S. Oosthuizen, W. J. Kamfer, W. du Toit, P. Swart, Johannes Grimbeek.

Koster: W. J. Gouws.

Orgelist: Mej. Mollie Bodensteyn.

Scriba van de Kerkeraad: A. Vermooten, P.K. Lichtenburg.

Kassier: A. Vermooten.

Zielen 1776, Lidmaten 770, Aangenomen 45, Ge-

De Nationale Bank van Zuid-Afrika

BEPERKT.

(Waarmede de Bank van Afrika, Bpkt., opgericht in 1879; de Nationale Bank der Oranjerivier-Kolonie, Bpkt, opgericht in 1877; en de Natal Bank, Bpkt., opgericht in 1854, zijn vereenigd.)

Bankiers der Unieregeering in Transvaal, den Oranje-Vrijstaat, en Natal, en der Rijksregeering.

Gemachtigd Kapitaal £4,000,000

Geplaatst en Gestort Kapitaal 2,965,000

Reserve £1,300,000

HOOFDKANTOOR: PRETORIA.

Kantoren te Londen: Circus Place, London Wall, London, E.C.2.
18, St. Swithin's Lane, Londen, E.C.4.
25, Cockspur Street, S.W.1.

Kantoor te Nieuw-York: 44 Beaver Street (Wall St. District), Nieuw-York.

Kantoor te Bombay: Eruckshaw Gebouw, 243 Hornby Road.

Tevens Bijkantoren te Antwerpen (België), Jamestown (St. Helena), Port Louis (Mauritius).

ROTTERDAM.
In Kantoren der Rotterdamsche Bankvereeniging.
Adres: Boompjes, Rotterdam.

AMSTERDAM.
In Kantoren der Rotterdamsche Bankvereeniging.
Adres: Rokin, Amsterdam.

FRANKRIJK.—Deze Bank is verbonden met de Heeren Cox & Co. (Frankrijk) Bpkt., met Kantoren te Algiers, Amiens, Boulogne, Keulen, Hâvre, Lyon, Marseille, Parijs en Rouen.

Agenten in Britsch West-Afrika, den Belgischen Congo, op Madagascar, enz., en in de belangrijkste steden der wereld.

DE BANK HEEFT BIJKANTOREN EN AGENTSCHAPPEN

in de voornaamste steden in de Zuid-Afrikaansche Unie, in het Zuid-West protectoraat, Rhodesië, Nyassaland, Portugeesch Oost-Afrika ,en Oost-Afrika.

Bankzaken van alle soorten worden door alle Bijkantoren ondernomen.

Rekeningen-Courant worden op de gebruikelijke voorwaarden geopend, en Deposito's worden voor vastgestelde termijnen aangenomen, tegen een rentevoet, welke op aanvraag zal worden medegedeeld.

Spaarrekeningen worden overeenkomstig de bepalingen geopend.

Wissels op alle plaatsen worden verhandeld en geïnd.

Credietbrieven en Wissels worden afgegeven en Handelscredieten worden gevestigd op alle Bijkantoren en Agentschappen der Bank in Afrika en het buitenland.

De Reizigers-Credietbrieven der Bank zijn in de geheele wereld geldig.

Belegging in, en verkoop van, allerhande Zuid-Afrikaansche en buitenlandsche effecten. Dividenden en lijfrenten worden geïnd.

De Bank belast zich met de behandeling van Executeurs- en Voogdij-zaken.

Brandkluizen zijn beschikbaar voor de veilige bewaring van documenten en ander door cliënten der Bank gedeponeerd eigendom.

Keur-Afdeeling.—Goud, Tin, en alle Minerale Ertsen, worden gekeurd en te gelde gemaakt.

De Ambtenaren der Bank zijn, wat de handelingen harer cliënten betreft, tot geheimhouding verplicht.

doopten 66, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 2, Gehuwd 2 paren.

VENTERSDORP.—(Gesticht 20 Feb. 1892). — Predikant: Ds. Daniël F. Erasmus. Consulent: Ds. S. Vermooten.

Ouderlingen: R. A. Buitendag, J. G. v. d. Berg, G. P. Thompson, K. N. de Kock, J. N. M. Pretorius, H. N. Pieterse, H. J. Visser, F. W. C. Buitendag, J. S. Bezuidenhout, J. H. Brandt.

Diakenen: D. G. O'Kelly, S. H. Coetzee, A. Naudé, H. J. Scheffer, H. F. Joubert, P. Bezuidenhout, R. J. Coertze, C. W. Hudson, K. de Kock, Jnr.

Koster: D. G. O'Kelly.

Orgelist: Mej. Swanepoel.

Scriba van de Kerkeraad: F. W. C. Buitendag, Rietvlei, P.K. Reismierbult.

Kassier: H. J. Scheffer, Kafferskraal, P.K. Makoksskraal.

Zielen 1300, Lidmaten 530, Aangenomen 23, Gedoopten 89, Vertrokken met Attestaties 9, Ingekomen met Attestaties 12, Gehuwd 13 paren.

WOLMARANSSTAD.—Predikant: Ds. S. J. Strijdom. Consulent:

Ouderlingen: N. van Rensburg, J. H. Steijn, H. J. le Roux, A. J. v. d. Westhuisen, G. P. Janse van Vuuren, G. S. Rossouw, W. H. J. Kotze, G. P. Rossouw.

Diakenen: J. P. Koekemoer, L. J. Fouche, J. Botes, P. Kriel, B. J. Badenhorst, C. Mienie, F. Erasmus, P. P. v. d. Westhuisen.

Koster: B. C. Lottering.

Orgelist:

Scriba van de Kerkeraad: J. H. Steyn, P.K. Steynsrust, via Wolmaransstad.

Kassier: J. P. Koekemoer.

Zielen —, Lidmaten 364, Aangenomen 22, Gedoopten 35, Vertrokken met Attestaties 5, Ingekomen met Attestaties 7, Gehuwd 3 paren.

ZWARTRUGGENS.—(Gesticht 1913). — Predikant: Ds. J. J. Kulm. Consulent: Ds. P. W. Ennis.

Dit →

helpt boeren in vele delen van Afrika om die soort Wol te produceren, die de **hoogste prijzen** verkrijgt op de wereldmarkten.
LITTLE'S is zeker een proefneming, ook door **U**, waard!
Tegen de kosten van slechts enige ponden besteed aan uw kudden kunt U vele ponden meer voor Uw scheerse I bekomen.

NA 'T SCHEREN, DIPT MET LITTLE'S EN U ZULT OVERTUIGD ZIJN.

LITTLE'S VLOEIBARE DIPSTOF IS VERLAAGD IN PRIJS, EN IS DOOR ELKEEN TE BEKOSTIGEN. DE DAARDOOR VERKREGEN KWALITIET IS STEEDS—DE BESTE.

GEEFT ONMIDDELIK UW ORDER OP AAN UW LEVERANCIER. INDIEN U ENIGE MOEITE ONDERVINDT IN 'T VERKRIJGEN VAN LITTLE'S VLOEIBARE DIPSTOF SCHRIJFT DAN RECHTSTREEKS AAN DE FABRIKANTEN.

MORRIS, LITTLE & ZOON (Buitenlands en Koloniaal), BEPERKT.

Bus 198. **Port Elizabeth.**

Ouderlingen: P. van Staden, P. van Staden, F. Naudé, A. Oberholzer, J. du Toit, A. Els, Joh. van Tonder, J. Pienaar, J. Jacobs, J. Schoeman, A. van Jaarsveld.

Diakenen: J. Geijer, F. Naudé, J. Grobler, N. Breedt, F. Botha, P. Pelzer, A. McDonald en J. Bezuidenhout, C. Visser, D. Cronjé, J. Schoeman, G. van Jaarsveld.

Koster: Jan du Toit.

Orgelist:

Scriba van de Kerkeraad: J. Mienie, P.K. Groot Marico.

Kassier: F. Naudé, Jzn., P.K. Twijfelspoort.

Zielen 1625, Lidmaten 650, Aangenomen 45, Gedoopten 81, Vertrokken met Attestaties en Gestorven 54, Ingekomen met Attestaties 17, Gehuwd 18 paren.

BEETSJOEANALAND.—Predikant:

Consulent: Ds. P. W. Ennis.

Ouderlingen: C. L. v. d. Merwe, E. E. Meyer.

Diakenen: W. J. Barnard, W. P. Viljoen.

Koster:

Orgelist:

Scriba van de Kerkeraad: W. P. Viljoen, Vrede, P.K. Groot Chwaing, Vrijburg, B.B.L.

Kassier:

Zielen 91, Lidmaten 48, Aangenomen 3, Gedoopten 3, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 5, Gehuwd 0 paren.

BLOEMHOF.—Predikant:

Consulent: Ds. J. J. Kuhn.

Ouderlingen: W. J. L. Opperman, F. G. Kleynhans, D. Bloem, C. v. d. Westhuizen.

Diakenen: Ph. Snijman, G. H. Meyer, J. Jacobs, A. v. d. Merwe.

Koster: A. J. Strauss.

Orgelist:

Scriba van de Kerkeraad: A. J. Strauss.

Kassier: A. J. Strauss.

Zielen 141, Lidmaten 93, Aangenomen 8, Gedoopten 6, Vertrokken met Attestaties 30, Ingekomen met Attestaties 3, Gehuwd 0 paren.

A. R. GLEN

PIANO- en ORGEL-MAGAZIJN.

KERKSTRAAT PRETORIA.

Postbus 723. **Telefoon 619.**

ENIG AGENT:

Deze prachtige instrumenten zijn gemaakt spesiaal voor het Transvaalse Klimaat en zijn ten volle gegarandeerd voor een tijdperk van zes jaar.

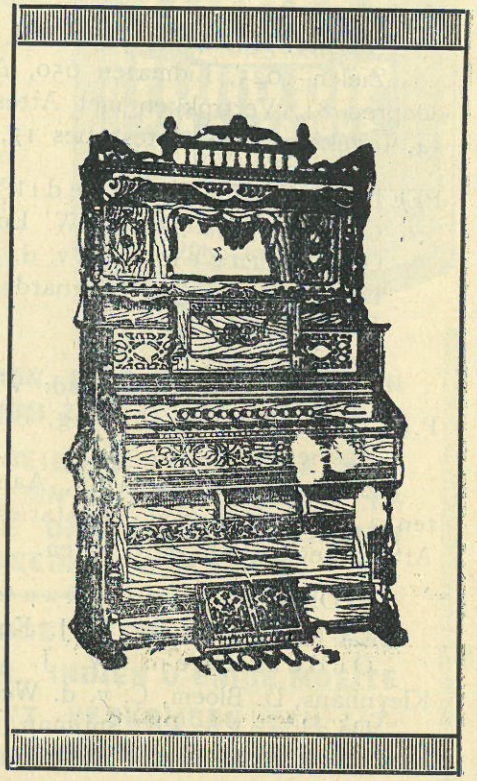

PRACHTIG KERK MODEL
in fraaie Eikenhouten kast.
19 Registers.

THOMAS ORGELS hebben de beste reputatie.
Schrijf vandaag om biezonderheden.

THOMAS ORGELS.

GE-ILLUSTREERDE PRIJSLIJST GRATIS TOEGEZONDEN OP AANVRAGE AAN DE

Enig Agent

A. R. GLEN —— PRETORIA.

WESTELIJKE RING.

	Zielen.	Lidmaten.	Gedoopt.	Aangenomen.	Gehuwd.	Attes. Ingek.	Vertrok.
Potchefstroom	3673	1535	150	65	30	27	97
Lichtenburg	1676	770	66	45	2	2	0
Marico	2051	946	107	54	3	9	16
Klerksdorp	1322	662	102	41	6	0	15
Venterskroon	409	159	26	4	0	12	3
Wolmaransstad	—	364	35	22	3	7	5
Ventersdorp	1300	530	89	23	13	12	9
Bloemhof	141	93	0	8	0	3	30
Zwartruggens	1625	650	81	45	18	17	54
Bechuanaland	91	48	3	3	0	5	0
Makwassie	—	540	56	19	9	10	0
	12288	6297	721	329	84	104	229

"DE OUDE MUTUAL"

FONDSEN - £9,000,000

Opgericht 1845.

Levensverzekering.
Verzekering voor Begiftigingen.
Deelgenootschaps-verzekering.
Kinder-Begiftigingen
Jaarwedden.

Zuid-Afrikaanse „Mutual" Levensverzekerings GENOOTSCHAP.

GROTE WINSTEN

Voorbeeld van uitbetaalde eis:

Oorspronkelik bedrag verzekerd	£500
Bijvoeging van Bonus	1,135
Totaal uitbetaald bedrag	£1,635

Prospektus en Tarief op aanvraag

Hoofdkantoor: TRANSVAAL.
Mutual-Gebouw, Kerkplein,
PRETORIA.
REX F. BRINK, Bestuurder.
Postbus 5. Transvaal. Telef. 520.

ALGEMEEN OVERZICHT.

	Zielen.	Lidm.	Aangenomen.	Gedoopt.	Gehuwd paren.
Noordelike Ring	12917	5493	354	653	56
Oostelike Ring	12065	5580	254	621	66
Westelijke Ring	12288	6297	329	721	84
	37270	17370	937	1995	206

R. SYMONS,

"BUFFALO" WAE- en RIJTUIGFABRIEK,

KINGWILLIAMSTOWN.

Bus 82. **Tel. Adres: "BUFFALO".**

HET U EEN RIJTUIG NODIG?

skrijf dan om een volledige spesifikasie en afbeeldings van mij Rijtuie.

Korrespondensies in Hollands of Engels.

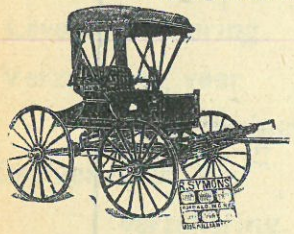

Twee-sit Spider.

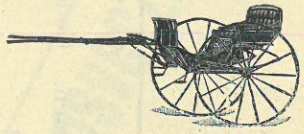

Enkel Perd Trep.

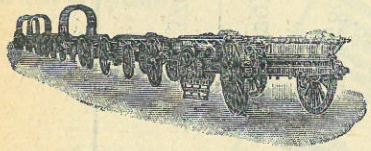

Waens klaar vir versending.

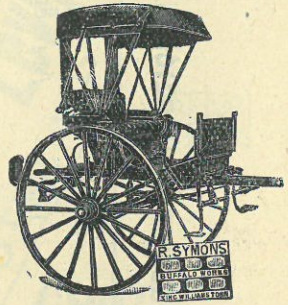

Koloniale Bokkie.

Ek kan U voorsien met:—Waens, Bokkies, Enkelperd Karre, Kap Karre, Spiders, Skotskarre, Trollies, ens. ens.

Enige soort rijtuig word vervaardigd aan dese Fabriek. Uitstaande kenmerke van mij rijtuie: goed droog geworre materiaal, uitstekende maaksel, mooi afgewerkt; harde hout nawe en balke, gebruik in die bou van mij waens.

As bewijs van die kwaliteit van mij rijtuie, hier volg een ongevraagt getuigskrift:

Rietkuil No. 626,
P.K. Afrikander Mijn,
via Klerksdorp

Mnr. R. SYMONS,
Buffalo Werke,
Bus 82. King Wm's Town.

Mnr. Symons,—U geagte skrijwe van 30 April 1921 het ik met dank ontvange; dit spijt mij dat ik die jaar nie kan gebruik maak van uw aanbod nie.

Deur die sware droogte is ons mielieoes geheel mislukt, maar ik hoop in elk geval sodra dinge beter word en ons beter prijse krij vir ons produkte en veediere, om u dan weer lastig te val met orders.

Denk 'n bietjie, ik het nou een van uw waens ses jaar in mij gebruik en nog nie een hamerslag aan hom geslaan nie, ja nog nie een wiel gebind nie, en dit na sii honderde sakke mielies gelewer te hê op Klerksdorp.

Mij plan is dat wanneer dit nodig word om die bande te kort, om dan die wiele aan u te stuur.

Uw dienswillige,
J. P. JORDAAN.

DIENSTDOENDE PREDIKANTEN OP 1 NOV. 1921.

In dienst getreden bij de Ned. Her. Kerk Z.A.	
1891	Jac. van Belkum (Varik 1877, Steenwijk 1882, Zierikzee 1889) Rustenburg 1891, Heidelberg 1903.
1904	L. E. Brandt, (Niezijl 1901) Pietersburg 1904, Johannesburg 1908.
1906	P. W. Ennis, (Ermelo 1886) Klerksdorp 1906.
1909	J. J. Kuhn, Krugersdorp 1909, Lichtenburg 1913, Zwartruggens 1916.
1909	J. J. Prinsloo, Trichardtsfontein 1909, Bethal 1915, Standerton 1919, Krugersdorp 1920.
1911	H. C. M. Fourie, Theol. Doct., Erasmus 1911.
1914	J. H. Greyvenstein, B.A., Theol. Doct., (Sutherland 1911) Pretoria 1914, Hoogleraar te Pretoria 1917.
1914	S. J. Strijdom, Krugersdorp 1914, Makwassie 1919.
1915	S. Vermooten, Zeerust 1915, Potchefstroom 1919.
1917	H. D. van Broekhuizen (Pretoria 1898, Kuilsrivier 1902, Pretoria 1906) Pretoria 1917.
1918	A. J. Barger, (Hulpprediker Delftshaven 1913, Bovensmilde 1914) Johannesburg 1918, Middelburg 1919.
1920	D. F. Erasmus, (Pietermaritzburg 1918) Ventersdorp 1920.
1921	G. E. Alers, (Haulerwijk 1914, Monnikendam 1917) Germiston 1921.
1921	S. P. Engelbrecht, Theol. Doct., Hoogleraar te Pretoria. 1921.
1921	P. J. J. Venter, Lichtenburg 1921.

Studenten in de Theologie te Pretoria: H. P. Wolmarans, B.A.; P. S. Grobler, B.A.; J. G. M. Dreyer, B.A.; T. F J. Dreyer, B.A.; C. H. Rautenbach, A J. G. Oosthuizen, M. Grobler.

POTAS

CHLORIDE VAN POTAS
(60 pCt. Zuivere Potas)

SULFAAT VAN POTAS
(51.8 pCt. Zuivere Potas)

PRIJZEN BIJNA WEER GELIJK AAN DIE VAN VOOR DE OORLOG

Verder:

SUPERPHOSPHATES
(Geïmporteerd, Prima)

Slakkenmeel, (Basic Slag).

BEENDERENMEEL EN BEENDERENSTOF
(Gezuiverd)

AMMONIA-SULPHAAT
en
SPESIALE PRIMA MENGSELS
voor
GRAAN, AARDAPPELEN, TABAK, WIJNSTOKKEN, VRUCHTENBOMEN, WORTELEN, SUIKERRIET, ENZ.

C. ROLFES

Telegr. Adres: "SEFLOR". Telegr. Adres: "SEFLOR".
41/44, Ochbergs Kamers,
14a ADDERLEYSTRAAT, KAAPSTAD.
(Alleen Vertegenwoordiger voor 't Duitse Potas Syndikaat.)

PREDIKANTEN DER NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK IN Z.A. SEDERT 1853.

De eerste predikanten onder de Voortrekkers waren de zendelingen Erasmus Smit en Daniel Lindley.

In dienst getreden bij deNed. Her. Kerk, Z.A.	
1853	D. van der Hoff, Potchefstroom 1853, overleden 1881.
1861	A. J. Begemann, Pretoria 1861, emeritus 1872.
1861	G. W. Smits, Rustenburg 1861, emeritus 1886, overleden 1894.
1864	N. J. van Warmelo, Schoemansdal 1864, Heidelberg 1867, (verenigd 1885, overleden 1892.)
1864	P. A. C. van Heyningen (Lijdenburg 1859) onder het kerkverband van de Ned. Herv. kerk 1864, (Kroonstad 1866, emeritus 1894, overleden 1907.)
1875	D. P. Ackerman, Wakkerstroom 1875, (verenigd 1885, overleden 1816.
1875	L. G. F. Biccard (Greytown 1861) Zoutpansberg 1875, (verenigd 1885, emeritus 1887, overleden 1900.)
1876	J. C. de Vries, (hulpprediker Sutherland 1870, du Toitspan 1873) Zeerust 1876, (Laingsburg 1884, emeritus 1894, overleden 1906.)
1876	H. S. Bosman, Pretoria 1876, (verenigd 1885.)
1883	C. W. du Toit, (Hannover 1869, Pearston 1875, Tulbach 1876) Potchefstroom 1883, emeritus 1918.
1887	M. J. Goddefroy, (Lagezwaluw 1877, IJsselmonde 1880, Achlum 1882), Pretoria 1887, Middelburg 1905, emeritus 1917, overleden 1920.
1895	A. J. Lagerweij, (Ankeeveen 1881, Helenaveen 1884, Hoogeloon 1886, Maasslui[illegible] 1889) Heidelberg 1895, overleden 1898.

JUTA & Co., Bpt.

Bus 1010 :: JOHANNESBURG.

AFRIKAANSE KINDERBIJBEL

(Geillustreerd)
van de oorspronkelike Kinderbijbel van
Wijlen Ds. J. MURRAY,
in Afrikaans overgezet
door Prof. N. J. BRUMMER.
Prijs **8/6** postvrij.

PSALMEN EN GEZANGEN.

24-mo. Volle Noten, 5 x 3 duim.

		Postvrij.
Linnen Band	**10/6**	**11/-**
Leder Band, verguld op snee	**17/6**	**18/-**
32-mo. Eerste Vers met Noten 4 x 2½ duim.		
Linnen Band	**6/-**	**6/3**
Leder Band	**10/6**	**11/-**
Leder apart in Kokertje	**13/6**	**14/-**
D. Linnen Band, 4½ x 2½	**3/6**	**3/9**
Suede Leder Band	**15/-**	**15/6**

BIJBELS.

Leder Band Yapp, 5½ x 3½	**7/6**	**8/-**
do. do. do. do.	**11/6**	**12/-**
do. do. do. 5¾ x 4	**12/6**	**13/-**
do. do. do. 7½ x 5	**16/6**	**17/6**
do. do. do. 7¼ x 5	**4/6**	**5/6**
do. do. do. 8¼ x 5½	**7/6**	**8/6**

FAMILIE BIJBELS.

Linnen Band, 11 x 8½	**20/-**
Leder Band. 11 x 8½	**70/-**
do. do. do.	**42/-**
do. do. do.	**52/6**

SCHOOLBIJBELS van **1/9** en hoger.

JUTA & CO., BPT.,
Bus 1010, JOHANNESBURG.

1896 C. Spoelstra, (Zoeterwoude 1894) Pretria 1896 (Ned Herv. kerk verlaten 1898, Heino 1899, bediening neergelegd 1904, overleden 1918.)

1898 J. Beijer (Lemele 1881, IJsselmuide 1883, Hierden 1886, Harderwijk 1888, Eemnes Binnen 1890) Zeerust 1898, Standerton 1899 (naar Holland terug 1900, predt. te Neunen 1905, emeritus 1907.)

1899 A. Murray (Standerton en Amersfoort 1876, Jacobsdal, O.V.S. 1880,) Ventersdorp 1899, Rustenburg 1904, emeritus 1921.

1904 Prof. Dr. P. J. Muller (Steenwijkerwold 1879, Wolsum e.a. 1882, Nijmegen 1884, Rotterdam 1888, Kerkelik hoogleraar te Amsterdam 1890, Waals predikant te Haarlem 1896) Pretoria 1904, emeritus 1909.

1905 F. S. du Toit (N. Bathesda 1886, Hugenoten Gedenkschool 1889) Lichtenburg en Ventersdorp 1905, overleden 1914.

1907 P. W. van Drimmelen, Zeerust 1907, Zoutpansberg 1915, overleden 1919.

1908 C. J. L. Ruijsch van Dugteren (Oosterland 1904) Pretoria 1908, bediening neergelegd 1911, overleden 1918.

1908 K. T. van den Heever (Christiana 1899) Makwassie 1908, Ventersdorp 1915 (Ventersdorp bij de N.H. of G.K. 1916.)

1918 P. J. Ebersohn (Wolmaransstad 1916) Lichtenburg 1918 Oost Rand 1820 (Roodepoort 1920.)

Wilt u de vroegste geschiedenis van de Hervormde kerk leren kennen, koop dan een eksemplaar van Dr. Engelbrechts "Geschiedenis der Ned. Hervormde Kerk in Zuid Afrika." Ieder ouderling en diaken behoort het te bezitten. Het is uitgegeven door J. H. de Bussy, Pretoria, en kan bij iedere boekhandelaar besteld worden.

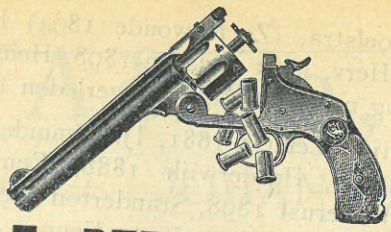

G. F. PERRINS & CO.,

201 PRETORIUSSTRAAT,
(hoek Marktstraat),
PRETORIA.

GEWEERMAKERS EN HANDELAARS IN WAPENS EN AMMUNITIE.
GOEDE VOORRAAD GEWEREN, HAGELGEWEREN, REVOLVERS, ENZ.
VISGEREI, MESSEN EN SPORTARTIKELEN.

Reparaties aan alle soorten Wapens ontvangen onze speciale aandacht.

Postbus 327. **Telegrammen: "SHOTGUN."**

TRIO'S

TWEEFONTEIN KOLEN ZIJN DE BESTE.

Waarom steeds gesukkeld met slechte kolen, als wij u prompt aan huis bezorgen de beste en voordeligste soort steenkool, welke te verkrijgen is. Prijzen zijn weer verlaagd. Zoekt uw eigen voordeel, het geeft vrede en rust in uw huis als manlief het eten op tijd klaar vindt.

Zend postkaart voor bestellingen aan:

TRIO KOLENHANDEL,

Bus 832. **Telefoon 698.**

STRUBENSTRAAT 334, PRETORIA.

'Salamander' Brand-Assurantie Mpij van Amsterdam

LAAGSTE KOMPETITIE TARIEVEN.

Onze Polissen dekken ook enige schade aangericht door **Weerlicht,** onverschillig of daarbij brand ontstond of niet.

Polissen uitgereikt in een der **beide Landstalen** al naar verkiezing van de geassureerde.

Schaden worden prompt geregeld en betaald door de ondergetekende gevolmachtigde Hoofd-Agenten voor Transvaal.

TAYLOR & GEERLING,

29 KERKPLEIN, PRETORIA, P.K. Bus 738.

Vertegenwoodiger te **Johannesburg:**
W. K. D'ALEBOUT,
Jeppe's Arcade No. 1, Beneden Verdieping, **109 FOXSTRAAT.**

EEN BAAN IN DE WILDERNIS VOOR GOD.

Jes. 40:3. Maakt recht in de windernis een baan voor onzen God.

Het woord, dat hierboven staat, is tweemaal gehoord voor dezen. Eens, toen de Profeet Jesaja zijn stem deed horen onder Israel en eenige honderden jaren later in de dagen van de Heere Jezus, toen Johannes de Dooper gekomen was om voor de Heiland een weg te bereiden.

In onze dagen klinkt dat woord weer, maar is er reden toe; mogen wij het weer uitspreken; durven wij als Christenen nog eens oproepen tot dit werk?

Hebben niet die mensen gelijk, die smalend zeggen, dat de kerk geen invloed heeft, dat negentien honderd jaren van Christendom nog niet hebben kunnen beletten, dat er een oorlog uitbraak zo gruwelijk als er nog nooit geweest is, dat de prediking van de broederschap der menschen een ijdel woord is en dat wij dus maar liever moeten zwijgen? Of moeten wij met de hedendaagsche litteratuur onze klaagzang verheffen en ook die toon van moedeloosheid en levensmoeheid laten hooren, die allerwege vernomen wordt en zullen wij ons ook overgeven aan de verleiding der zinnen en geen strijd meer voeren en ons niet verzetten tegen de dingen, die verkeerd zijn, en maar alles laten gaan, Gods water over Gods akker, en zelfs mee glijden op het hellende vlak der geleidelikheid? Of misschien is dit de hoogste wijsheid, dat wij maar genieten van wat de wereld geeft aan onze vermoeide zielen, en eten en drinken en vroolijk zijn, want morgen sterven wij, omdat er geen leven zekerheid meer is en wij de morgen niet aandurven met zijn nieuwe verschrikkingen en lasten en lijden?

Ik geloof wel, dat wij verplicht zijn tegenover vele der verwijten, die aan de Christenen gemaakt worden,

HET BESTE IS OP DE

DUUR HET GOEDKOOPSTE.

HEERLIKE

MAZAWATTEE

De zuinige huisvrouw weet dat, ofschoon zij enkele pennies per pond meer betalen moet voor Mazawattee dan voor sommige gewone en minderwaardige soorten, zij haar geld beter besteedt, omdat een pond Heerlike Mazawattee MEER TEE en BETER TEE maakt dan twee pond gewone tee.

DE BESTE TEE

DER WERELD.

Meer dan 280 koppen per lb.

het hoofd te buigen en onze tekortkomingen te erkennen, want de kerk is niet altijd even wakker geweest en er zijn zaken waarover wij ons te schamen hebben in de kerk en in ons optreden naar buiten en de kerkelijke toestanden zijn niet overal zoals de Heere ons geboden heeft, maar het zou toch ook onbillijk zijn om voorbij te zien al het goede, dat door de Christelijke kerk tot stand is gebracht en wij mogen, ja, wij moeten God danken voor al wat Hij door Zijne genade in de harten van duizenden mensen heeft gegeven. En wie zelfs iets daarvan ondervonden heeft, die weet, dat er is een kracht Gods tot zaligheid en een troost des geloofs en een vrede, die alle verstand te boven gaat en die zegt: Gode zij dank, dat dit woord gesproken is, ook in onze dagen en dat ik het heb gehoord niet alleen, maar dat er ook in mijn hart een baan gemaakt is voor God.

Daarom moet ook aan anderen steeds weer toegeroepen worden, dat het Koninkrijk Gods nabij gekomen is en dat zij zich bekeeren moeten en dat er in de wildernis een baan moet gemaakt worden voor onzen God. Over deze drie dan een paar gedachten: de windernis, de baan en God, en dat in verband met de natuur, de wereld en het hart.

Sedert Adam en Eva verdreven werden uit het paradijs is de aarde een wildernis geworden, die doornen en distelen voortbrengt en waarin de mens in het zweet zijns aanschijns zijn brood moet eten; maar deze wildernis moet toch mak gemaakt worden, de wildernis moet overwonnen worden door de mens, die naar Gods beeld geschapen is en die Gods werk is niet alleen, maar ook Gods werk moet doen, wanneer hij God heeft leeren kennen als zijn Heer en Zaligmaker.

Dit hebben wij zien gebeuren en dit gebeurt nog dagelijks.

Zijn niet onze voorouders van uit de Kaap Afrika ingetrokken al verder naar het Noorden en hebben zij niet overal die wildernis trachten te overwinnen en er een baan te maken, ja voor onze God?

Met hun Bijbel en hun Gezangenboek, met hun God zijn zij voortgetrokken, belaagd door de wilde dieren, bestreden door de soms nog wilder mensen, omringd door de gevaren van de natuur in koortsziekte, in on-

De Sunlight Meiden hebben op de wijze van het Zonlicht gewasschen.

Sunlight Zeep

is de voornaamste waschzeep in de wereld om kleeren mee te wasschen.

ten eerste—het schaadt het fijnste goed niet.

ten tweede—het vereischt minder arbeid dan gewone zeep.

ten derde—£1,000 BELOONING Wordt aangeboden aan dengene, die bewijzen kan, dat de zeep onzuiverheid bevat.

WORDT IN GROOTERE HOEVEELHEDEN VERKOCHT DAN EENIGE ANDERE ZEEP IN DE WERELD.

SD 34-62

doorwaadbare rivieren en ondoordringbare wouden, te midden van onbekende gevaren. En zij hebben een baan gemaakt, waarlangs anderen getrokken zijn achter hen aan en zij hebben de wilde dieren uitgeroeid en de wilde menschen geleerd dat er een God is in de hemel die rechtvaardig is en recht en gerechtigheid eischt van zijn schepselen; en in die wildernis zijn plaatsen en tuinen aangelegd en landerijen en weiden. Een godsdienstig volk, dat aan zijn God vast hield, heeft dit groote werk gedaan in Afrika en zoo is het gegaan overal waar in onze dagen menschen rustig en zonder gevaren kunnen leven en arbeiden en hun kinderen groot maken.

De zonde, waardoor de natuur tot een wildernis geworden is, heeft van de menschelike samenleving, onze maatschappij of wereld ook een wildernis gemaakt, misschien nog veel wilder dan de natuur.

Is niet de verhouding tusschen de verschillende volken niettegenstaande al de volkenbonden en verdragen meer een wildernis, dan een welgeordende en elkander helpende organisatie? Is niet elk volk door zijn regeerders meer belust op eigen voordeel ten koste van anderen, dan dat er gedacht wordt aan onderlinge samenwerking? Toont niet de hedendaagsche bewapening der volken, niettegenstaande de ontwapening conferenties, dat men elkander niet vertrouwt en toch nog voortgaat zich gereed te maken voor de oorlog?

En dan de verhouding tusschen de eene mens en de andere; is er wel iets van vertrouwen en hulpvaardigheid? Schijnt het niet veel meer, dat iedereen gedrongen wordt door zelfzucht en eerder in zijn medemens een vijand dan een vriend ziet? Hierbij behoeven wij niet eens uitsluitend te denken aan de verschillen van werkgever en werknemer, in welke verhoudingen door sommigen zoo speciaal de klassenstrijd gepredikt wordt, alsof kapitalist en proletarier voor eeuwig gezworen vijanden waren en blijven moesten en niet gemeenschappelijke belangen hadden veel meer dan tegenstrijdige. Ook hier is er dus een wildernis.

Zelfs in onze huisgezinnen heerscht menigmaal de wildernis. De kinderen eeren meermalen hun ouders niet, en de ouders voeden soms hun kinderen niet of heel

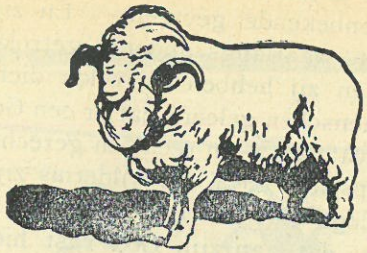

ONDER ALLE KONDITIES VAN DE MARKT

VERZORG UW

WOL, BOKWOL,

HUIDEN, VELLEN EN

STRUISVOGEL VEDEREN

VOOR VERKOOP

DUNELL EBDEN & CO.

met welke is ingelijfd

PHILIP BROTHERS,

PORT ELIZABETH.

Telegram Adres: "DUNEBDEN". **Postbus 92.**

VERTROUWBARE MARKTRAPPORTEN.

(Gevestigd sinds 1847.)

Korrespondentie in Hollands en Engels.

slecht op, er is geen huiselijk leven, geen belangstelling in elkanders lot, geen tucht en geen regel, in een woord een ware wildernis.

In al deze dingen moet verandering komen, een baan gemaakt worden voor onze God. En hoe? Zooals het ook in de natuur gedaan is en gedaan wordt. Zooals onze voorouders de wildernis ingetrokken zijn in het geloof op God en zij daar gedaan hebben, wat zij wisten dat Gods wil was, en zooals thans door de bergen en de dalen een baan gelegd wordt voor een spoorweg en wat krom is rechtgemaakt wordt en wat hobbelachtig tot een vallei en de bergen afgegraven en de dalen opgevuld worden.

Dat wil zeggen dat wij bij elkander moeten komen en elkander vertrouwen en onze eigen hoogten en laagten, onze eigen begeerten en eigenzinnigheden moeten leeren af te leggen terwille van de anderen, met de anderen willen deelen onze vreugde en hun leed, maar boven alles, dat wij in al deze dingen handelen overeenkomstig Gods Woord en de een de ander uitnemender achte dan zich zelven, gedrongen door de liefde van Jezus Christus, die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roof geacht heeft Gods evengelijk te zijn, maar zich zelven vernietigd heeft, de gestalte eens dienstknechts aangenomen hebbende, en de menschen is gelijk geworden; en in gedaante gevonden als een mensch heeft hij zich zelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, den dood des kruizes.

Als deze regel waarlijk en getrouw nagevolgd werd, zou er ook in de wildernis van deze wereld een baan gemaakt kunnen worden voor onze God en zou ook onder menschen de kracht van Gods Koninkrijk meer openbaar zijn.

Maar tenslotte is er ook in ons hart een wildernis.

Wat anders noemt gij de strijd, der hartstochten en de macht der verleiding? Zijn daar niet de wilde dieren van wellust en begeerlijkheid, en de verleiding van rijkdom en grootheid, die als woekerplanten onze goede voornemens verijdelen? Is daar niet de afgunst en de jaloersheid, de haat en de kwaadsprekerij, die alle samenwerken om ons hart te verontreinigen? Moet dat maar zo blijven? Neen! Onze harten moeten worden

VERLICHTING

na gebruik van de

EERSTE DOSIS

RUGPIJN EN PIJN IN DE NIEREN GENEZEN.

Mev. Sexton, van 83, Saltmead Road, Cardiff, Eng., schrijft:—"Ik heb gedurende meer dan tien jaren lang geleden aan hevige pijnen in mijn nieren en rug. Mijn lijden is verschrikkelik geweest, de aanvallen kwamen plotseling op, zonder de minste waarschuwing en ik werd gefolterd door hevige stekende pijnen in mijn rug, waardoor ik werkelik hulpeloos was. 's Nachts wanneer ik in bed was, waren de pijnen net zo hevig en durfde ik mij niet te bewegen en mijn leven was een ellende voor mij. Ik probeerde vele verschillende medicijnen maar het scheen mij toe dat geeneen ervan mij enige verlichting bracht. Ik ontving een monster van De Witt's Pillen en nam daarmede de proef en ik kreeg zelfs door de allereerste dosis reeds verlichting, en daardoor bleef ik met het gebruik van dit middel voortgaan. Ik kan U verzekeren dat deze pillen mij veel goed hebben gedaan want de pijnen verdwenen geleidelik en sedert die tijd ben ik voortdurend geheel bevrijd van deze gevreesde aandoening gebleven. Ik beveel De Witt's Pillen met het volste vertrouwen aan alle lijders aan."

Indien U wenst onmiddellik heilzame resultaten te krijgen schaf U dan aan

De WITT'S

NIEREN-EN-BLAAS-PILLEN

De beste remedie van de wereld voor

Rumatiek Blaas-ontsteking Gevoel van vermoeidheid Jicht
Lendejicht Steen in de Blaas Pijn in de Gewrichten Zwakke Rug
Heupjicht Pijn in de Rug Prikkelbaarheid Graveel
en andere ongesteldheden van de nieren en blaas.

Verkrijgbaar bij Apotekers en Winkeliers door geheel Zuidafrika. Wanneer U deze Pillen koopt let er dan op dat hulle De Witt's zijn, in de witte doosjes, bedrukt in blauw en goud, met het blauwe lakzegel op de kurk. Verkrijgbaar in twee hoeveelheden, 6/6 en 3/6. De 6/6 hoeveelheid bevat 2½ maal zo veel als de kleine hoeveelheid. Indien Uw Apoteker of Winkelier deze pillen niet in voorraad heeft, zend dan de prijs van het pakje aan E. C. De Witt en Co., Bpkt., 31, Loopstraat, Kaapstad, en de pillen worden U dan vrachtvrij toegezonden in onbedrukte verpakking.

tempelen van de Heilige Geest en daarom moet ook hier een baan gemaakt worden voor onze God. Dit is de strijd der heiligmaking, de oefening van het karakter, de inwerking van Gods Geest, die ons wedergeboren wil maken, en ook hiervoor moet menige hoogte vernederd worden en menig ding dat krom was recht gemaakt worden, en dat gaat niet zonder moeite. Want behalve de strijd van buiten is er telkens weer de vernederende erkenning in de binnenkamer van geleden nederlagen, van gepleegde zonden, van geheime fouten, daar de menschen niets van weten, maar die voor God bekend zijn en waar de baan doorheen gemaakt moet worden.

Met nadruk moet nog herinnerd worden ,dat het een baan moet zijn voor God.

In de wildernissen van Afrika zijn banen gemaakt voor andere dingen. Soms was het voor de handelsreizigers, soms voor de soldaten van de volken van Europa, soms voor de handelaars in brandewijn en sterken drank, en helaas niet zelden zijn deze gevolgd in de banen, die door de pioniers, de zendelingen gemaakt waren voor onze God. Dit mag niet. Evenmin mag het dat in de wildernissen van het maatschappelijke leven banen gemaakt worden voor allerlei dingen buiten God, want alleen het Evangelie van Jezus Christus heeft de ware oplossing van de moeilikheden, waaronder de ekonomiesche en politieke verhoudingen gebukt gaan. Maar vooral geldt dit van het hart van de mensch, en hoe dikwijls wordt dit juist niet gedaan. Een jonge man vol ambitie zal zich allerlei opofferingen getroosten en ontberingen dragen om een positie in de wereld te verwerven, hij zal honger en koude uithouden en armoede verdragen, want hij heeft een groot doel voor oogen. Wordt dit ook gedaan voor God en Zijn Koninkrijk? Helaas veel te zelden, en toch wat baat het een mensch al zou hij de geheele wereld gewinnen en schade lijden aan zijne ziel? Daarom naar de leering van de Heere Jezus moet het beginnen met het hart en vandaar uit naar de kringen, waarin wij leven en zoo de geheele wereld door, want ziet Hij komt om Zijn Koninkrijk te beërven en zalig de mensch, die de Koning mag zien in Zijn heerlijkheid.

L. E. BRANDT.

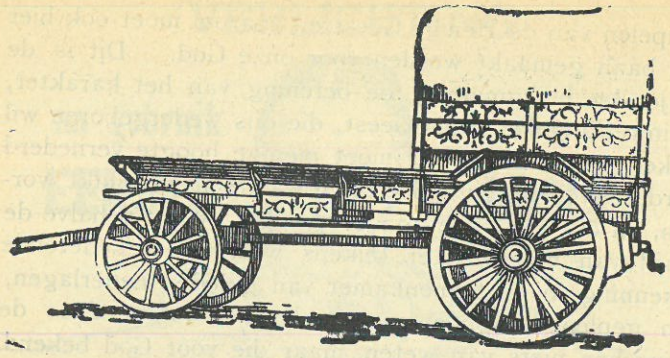

LAAT ONS U GRATIS ONTWERP ZENDEN.

INDIEN U EEN WAGEN NODIG HEEFT

geef ons dan een ruw idee van uw eisen en laat ons 't ontwerp en de prijsberekening verstrekken.

Vraag degeen uwer Vrienden, die "Merryweather" wagens gebruiken, hoe zij ze vinden.

Alle Boeren stemmen hierin overeen, dat er geen betere wagens gemaakt worden, zelfs niet tegen hogere prijzen.

J. MERRYWEATHER & ZONEN

362-368 Kerkstraat, MARITZBURG.

MARTIN LUTHER.

GEBOREN 10 NOVEMBER 1483.

Op 10 November van het jaar 1483 werd te Eisleben in de eenvoudige woning van de mijnwerker Hans Luther, en zijn vrouw Margaretha Lindemann, 'n zoon geboren, die bij zijn doop op de volgende dag de naam Martyn ontving. Oorspronkelik woonde de familie Luther in het dorp Mohra bij Eisenach, doch reeds voor de geboorte van deze zoon was zijn vader naar de stad Mansfeldt getrokken. Toch werd Martyn in Eisleben geboren, waar de familie tijdelik schijnt te hebben vertoefd, omdat de vader daar bij de mijnbouw zijn brood wilde verdienen.

De omstandigheden waarin de ouders, bij de geboorte van deze zoon naar de wereld verkeerden, waren niet schitterend. Luther zelf zegt later, dat hij van 'n landbouwersfamilie, uit de middenstand afstamde. Beide vader en moeder moesten hard werken om hun huis met God en met ere te onderhouden. Zelfs weet de zoon zich te herinneren dat zijn moeder op haar rug hout heeft moeten dragen. Dat was toen en is nu nog in Duitsland geen schande. Ook heeft het hun geen schade gedaan. Zij waren beide sterke, krachtige naturen, zijn ook beide zeer oud geworden en kwamen later in goeden doen, zo zelfs dat de vader later 'n aanzienlike betrekking in de raad der stad Mansfeldt kon aannemen. Wat evenwel het meeste zegt: zij waren reine, zedelike, godsdienstige, vrome, biddende mensen; hij geëerd bij alle fatsoenlike mannen; zij 'n voorbeeld van ingetogenheid voor alle vrouwen. Niettegenstaande de grote familie waren zij in hun latere leeftijd gerekend onder de welgestelde bewoners van Mansfeldt.

De opvoeding aan de knaap gegeven, was hard en streng; dat kan niet anders verwacht worden. De oude Hans en zijn vrouw Margaretha waren beide eenvoudige

mensen maar zelf ook hard en gestreng, doch niet zonder liefde. Aan zijn vader denkt hij tot in zijn hoge ouderdom met liefde en dankbaarheid; van zijn moeder herinnert hij zich, dat zij eenmaal hem 'n goed pak slagen gegeven heeft om 'n kleinigheid. Als hij oud geworden is merkt hij in zijn tafelgesprekken terecht op: "Er moet bij de opvoeding vriendelikheid met strengheid zijn; de appel en ook de roede moeten er wezen. Men kan kinderachtige streken en het nemen van kersen, noten, perziken, enz., niet even streng straffen als b.v. diefstal van goud en kleren. Men moet ook de verschillende persoonlikheden van de kinderen in aanmerking negen en hen daarnaar behandelen."

Daaraan heeft het bij hem wel wat ontbroken. Gevolg daarvan is geweest, dat de hardheid zijner ouders hem wel wat beschroomd (schaam) gemaakt heeft. Maar, zo zegt hij, "zij hebben het hartelik goed met mij gemeend."

Wij mogen vragen bij het licht van Luther's latere geschiedenis ,is dit niet nodig voor hem geweest? Was hij niet als kind ook van 'n enigszins hard, onbruikbaar karakter? Heeft God de Here hem ook reeds niet in zijn huis in zijn jeugd willen vormen tot de man, die vast als 'n rots zou staan, zonder vrees voor enige macht ter wereld, die zingen kon:

Hoe ook de Satan woedt,
Wij staan hem, voet voor voet,
Wij tarten zijn geweld!
Zijn vonnis is geveld!
Een woord reeds doet hem vallen.

In onze tijd van weekheid, slapheid en toegevendheid bij de opvoeding van kinderen, gevoelen wij bitter het gebrek aan mannen, sterk van karakter en wil.

In de geschiedenis van Luther ,die wij hier uit kerkelik oogpunt niet verder behandelen, maar meer zullen schetsen als hervormer van het politiek leven van Duitsland in de 16de en volgende eeuwen, komen twee dingen zeer sterk op de voorgrond.

(1) Wij merken op in de geschiedenis, dat slechts nu en dan 'n persoon opstaat zo krachtig en zo sterk dat hij grote keer teweeg brengt in de tot nog toe gevolgde

richting van het kerkelik, maatschappelik of politieke leven; en verder, dat de tijd in welke hij optreedt, jaren lang is voorbereid en zijn verschijning dus nodig maakt.

(2) Wij zien hoe zulke grote mannen meestal niet voortkomen uit de hoogste klassen der maatschappij, maar uit de onderste lagen en dat deze dan door de omgeving, waarin zij geplaatst zijn en de omstandigheden, waaronder zij opgroeien hen vormen voor het werk, dat zij te volbrengen hebben.

Voor elk gelovig kristen is dit 'n bewijs dat niet het toeval, maar de Allerhoogste God de wereld regeert en de geschiedenis van het mensdom bepaalt naar Zijn wil.

Wij stippen slechts deze stellingen hier aan, zonder ze uitvoerig te bespreken of te verwijzen wat ons te lang zou ophouden.

H. S. Chamberlain in zijn boek: "Die Grundlagen des Neunzehnten Jahrhunderts," IIte Halfte, bladz. 840, schrijft: "Luther is voor alles 'n politieke held."

Wij gaan zover niet. Luther is voor alles de Hervormer van het geestelik en kerkelik leven der Duitse natie, ja, eigenlik van geheel midden-Europa, Engeland ingesloten. Hij wil niets anders zijn. Maar dat neemt niet weg, dat hij eveneens 'n machtige invloed heeft uitgeoefend op het politieke leven van zijn tijd.

Om dit wel te kunnen verstaan, moeten wij met 'n enkel woord iets zeggen van de politieke toestand van Midden-Europa in het laatst der 15de en het begin der 16de eeuw. Wij zeggen niet te veel, wanneer wij beweren, dat de macht van Rome, gevestigd in de paus, over Midden-Europa in die dagen overheersend was. Het wereldlike gezag was daarbij in handen van Keizer Karel V, koning van Spanje, Heer van de Nederlanden, dus door opvoeding en grotendeels ook door afkomst, 'n vreemdeling. De verschillende Duitse landen werden geregeerd door Duitse vorsten, die evenwel geen grote macht hadden en in onderlinge twisten leefden. De Roomse kerk, vertegenwoordigd door kardinalen, bisschoppen en monniken, was geen volkskerk, maar werd beheerst door gunstelingen van de paus of door mannen die hun ambt voor geld kochten, en die, wanneer zij daarin waren bevestigd, de arme Duitsers uitzogen en in knechtschap hielden. Dan verder waren er de adelike

grote heren en de burgerij, die opkwam, geheel onder de invloed van het kapitaal, dat toen reeds in handen van weinigen was, voornamelik van de joden. Op wetenschappelik gebied was de geest der oude Griekse en Romeinse beschaving overheersend. In een woord: Duitsland, Midden-Europa, was geheel en al onder vreemde invloed, onderworpen aan vreemde heersers, geknecht onder vreemde geestelike ideeën.

De hoofdgedachte van de Hervorming in de 16de eeuw is wat het materieële gedeelte betreft, 'n zuiver geestelike, n.l.: "de zaligheid is uit 't geloof in Kristus alleen." Niet de priester, niet de kerk, niet goede en vrome werken maken de mens vrij van de zonde en werken zijn zaligheid uit, maar alleen Christus maakt hem zalig en die zaligheid ontvangt hij in Hem door het geloof, d.i. het vertrouwen in en het gehoorzamen aan Hem.

Uit deze hoofdgedachte volgt die, wat het formele deel betreft, van de vrijheid van de christenmens, d.w.z. dat 'n christen in geen enkel opzicht de knecht van mensen kan zijn, maar tegenover hen geheel vrij staat, hoe anders ook gebonden aan zijn geweten bestuurd naar Gods Woord. Het is deze formele gedachte, die nevens de geestelike vrijheid aan het Duitse volk, ja aan al de volken van Midden-Europa politieke vrijheid heeft gegeven.

In Augustus 1520 verschijnt van de hand van Luther 'n boekje: "Aan de Christelike adel van het Duitse volk." Het bracht 'n verbazende beroering teweeg. Zelfs zijn beste vrienden keurden de uitgave af, omdat het de breuk tussen de Hervormer en de Roomse kerk onherstelbaar maakte, het volk wakker schudde en die begeerte naar vrijheid van de priesterlike heerschappij deed ontstaan.

In de inleiding beschrijft de Hervormer, hoe de pauselike macht drie muren heeft opgericht waarachter zij zich verschanst tegen de Hervorming in Duitsland. Wordt zij door het wereldlik gezag aangetast, dan beweert zij, dat die geen macht heeft tegenover haar en dat het geestelike gezag boven dat verheven is. Wordt zij met de Heilige Schrift bestreden, dan antwoordt zij dat niemand bevoegd is de Schrift te verklaren, dan de

paus alleen. Heeft men haar gedreigd met 'n concilie, zo was haar woord, dat niemand de macht heeft om 'n concilie te beroepen dan de paus alleen.

Zo hebben zij, aldus schrijft Luther, ons beroofd van de drie tuchtroeden, bestemd om hen te verbeteren, en hebben zich aan alle goddeloosheid overgegeven.

Daarna valt hij de pauselike heerschappij aan, welke eeuwenlang de volken van West-Europa als 'n enig volk onder de schepter van de bisschop (paus) van Rome gebukt had gehouden. Hij wijst er op: er is geen priesterlike stand in de christelike kerk. Aan elk christen komt het recht toe 'n priester te zijn, zoals Petrus (Brief Hfdst. 2 : 9) zegt. En waar dit zo is, hoe kunnen de priesters zich dan de macht over anderen toeëigenen, wanneer die anderen dit niet willen noch wensen. Waarom zal dan ook de wereldlike macht, door God ingesteld om de bozen te straffen en de goeden te beschermen, niet de geestelikheid kunnen tuchtigen, als zij niet goed doet?

Daarna bestrijdt hij de pauselike leer, dat niemand de Heilige Schrijft kan verklaren, dan de paus alleen en eist voor alle christenen het recht op om die Schriften te lezen. In geestelike zaken heeft niet de paus, maar de conciliën, ten slotte de H. Schrift het hoogste gezag —het onderzoek der Schriften moet dan ook vergund worden aan elk mensenkind, die wil lezen van zijn God.

Wanneer Luther nu die drie muren heeft omgeworpen dan gaat hij tegen de misbruiken van de pauselike heerschappij, die in grote pracht en weelde leeft, ofschoon hij zich noemt de stadhouder van Christus, die gezegd heeft: "Mijn koninkrijk is niet van deze aarde." En vanwaar al dat geld, om zo weelderig te kunnen leven? Luther schrijft: "Weet gij waartoe al die kardinalen (raadgevers van de pausen) dienen? Ik zal het U zeggen: Italië en Duitsland bezitten vele kloosters, geestelike gestichten en rijke kerkelike eigendommen. Hoe kan nu die rijkdom naar Rome komen. Er zijn kardinalen benoemd aan wie die kloosters en rijke kerkelike inkomsten gegeven zijn en nu..... In Italië is verwoest, de kloosters liggen in puin, de bisdommen zijn uitgeput, de steden vervallen, de inwoners verdorven, de openbare godsdienst ligt te sterven, en de prediking is ter zijde

gesteld! En waarom dit alles? Omdat al de rijkdommen der gemeenten naar Rome moesten worden overgebracht."

"En nu zij op die wijze al het bloed van hun eigen natie hebben uitgezogen, komen zij naar Duitsland om hetzelfde te doen. Voor de domme Duitsers dit hebben begrepen, zullen zij niets meer over hebben. En als dan allen uitgezogen zijn, dan zullen de Duitsers onderworpen zijn aan.....Rome!"

Luther stelt dan in het licht hoe Rome werkt om uit Duitsland geld te krijgen en roept dan: "Laat ons trachten aan dat alles 'n einde te maken."

Maar hoe? Luther stelt voor de paus het wereldlik gezag te ontnemen over Napels en Sicilië, over Noord-Italië. Hij wil al de pauselike legaten, kardinalen, bisschoppen uit Duitsland verdrijven. Voor de luie monniken, die bedelend rondlopen, moeten geen kloosters meer worden gebouwd; aan het ongehuwde leven van monniken en geesteliken moet 'n einde komen, en de arme pastoors, die in 'n onwettig huwelik leven, moeten trouwen, opdat zij hun geweten niet langer bezwaren. Verder wil Luther scholen voor de jeugd en universiteiten waar de Duitsers kunnen worden onderwezen opdat zij ook zelf geesteliken, bisschoppen, doktoren kunnen krijgen.

Dan bestrijdt hij de woekerwinst; verklaart zich tegen de grote handelsmaatschappijen, die er toen ook al waren, en welke het volk uitzogen en zich verrijkten; tegen het onderdrukken van de natie.

Merkwaardig is het, om dit geschrift van Luther te lezen. Hij spreekt hier als 'n volksman, die de noden van zijn natie kent, en die met 'n warm hart in edele toorn de onderdrukkers ter verantwoording roepend, tegelijkertijd geestelike, politieke, maatschappelike vrijheid voor zijn volk eist. Hij is 'n ziener, die de ellende der vorige eeuwen over zijn volk gekomen, doorziet, maar ook de weg duidelik getekend ziet, waarlangs vrijheid alleen komen kan.

Bij woorden alleen heeft hij het niet gelaten. Door de vertaling van de Bijbel, gaf hij de Duitsers hun taal; door zijn huwelik hun huisgezin; door zijn katechismus hun volks-onderwijs, door zijn eigen werk aan de Universiteit van Wittenburg hun wetenschappelike ontwikkeling, die zelfs nu nog hoog boven die van Europa uitsteekt.

Luther heeft evenwel geen politiek gedreven in de tans gangbare zin van dat woord. Hij was boven alles de Hervormer van het geestelike en kerkelike leven van zijn volk. Maar door te hervormen, heeft hij tevens de grondslagen gelegd voor de hervorming van het maatschappelik leven van zijn natie. Zonder de geestelike hervorming zou de politieke onmogelik zijn geweest. Indien wij dit goed bedenken en in het oog houden, dan kunnen wij ook Luther 'n held op politiek gebied noemen.

De kerk van Christus was in Luthers dagen het middelpunt van waar elke hervorming uitging. Men mag in onze dagen menen de maatschappij te kunnen hervormen zonder de kerk, zonder het Christendom, dit zal zeker mislukken. Alleen op zedelik, geestelike grondslag kan de maatschappij hervormd worden, en die vinden wij alleen in de christelike kerk. Zij is het zout der aarde, omdat zij is de kerk van de levende Christus, die is het Licht der wereld.

JAC. VAN BELKUM.

Het is opmerkelik, dat zij die klagen dat zij door de prediking des Woords niet beter worden, bijna altijd mensen zijn die stelstelmatig te huis blijven.

Doorzoek de huizen dergenen die het Woord Gods beoordelen en veroordelen; gij vindt er òf in het geheel geen bijbel, of het is een nieuw of weinig gebruikt exemplaar.

Bij al te grote luidruchtigheid raakt gij het verband kwijt en de duivel heeft vrij spel met u.

Gelukkig de mens, die de lichtzijde der dingen mag beschouwen, en geleerd heeft, dat ook de schaduw zijn nut heeft.

DE

U.P.M.

VERKRIJGT DE HOOGSTE PRIJZEN

VOOR

WOL

BOKHAAR, HUIDEN en VELLEN.

Alle Bezendingen worden tot het beste voordeel uitgestald in onze Nieuwe Moderne Wel-Verlichte Pakhuizen.

DESKUNDIGE BEHANDELING.

PROMPTE AFREKENING.

WIJ ZIJN ALLEEN VERKOPERS.

DE WOLOOGST VAN BOEREN EEN SPESIALITEIT.

Schrijf om Marktrapporten aan de

UNION PRODUCE MART

BEPERKT,

WOLMAKELAARS,

DURBAN.

Posbus 657.

Tel. Adr.: "Unimart."

Tevens te OOST LONDEN en PORT ELIZABETH.

NICODEMUS.

Door 't nachtelijk schemer toegedekt
Slaapt heel de stad. De Dochter
Sions slaapt. Door niets ontrust rust het volk,
De priesters van hun gebeden, de Fariseers van hun Wet.

Eén waakt en vindt geen rust: Nicodemus!
Zijn hoofd vermoeid, het hart vol vragen,
Kan niet rusten. Hij zal gaan.
Nog een ogenblik en langzaam, stil
Opent hij de deur, wier eenzaam geluid valt als een stil
Gerucht in 't nachtelijk zwijgen.
Peinzend ziet de blanke maan op hem,
Die huiverend, angstig om zich ziet
Of niemand hem bespiedt....
En dan naar buiten treedt.
Leeg is de straat. En toch hij aarzelt, weifelt
Als een dief, die waagt zijn kans,
Maar intusschen bang is en vreest, dien hij mint:
Den donkeren nacht.
Hij staat en ziet en wacht....
Niet wetend waarom, waartoe,
Met angstig, kloppend hart.
Hij mist den moed en toch hij wil
En zál weten wie Hij is, voor wien hij half reeds werd
Gewonnen. Die geen rust hem liet,
Noch wen de zonne straalde in ongetemde kracht,
Noch als de nacht, zijn sterren zaaiend
Over heel de hemel, verkoeling bracht.
Hij vindt geen rust en is vol vrees
Voor menschen, die hem kennen, hem eeren om 't eerwaardig kleed,
Zijn ambt en vroomheid en gebeden.

Neen hij durft niet, toch hij gaat
Gedreven door een onweerstaanbaar moeten,
Om Hem, profeet van Nazareth, den vreemden leeraar
te begroeten.

Nu klopt hij aan en treedt de woning binnen,
Waar Jezus is. "Vrede zij u, groote Meester,
Die van God gezonden zijt, zonder God kan niemand
Werken de wonderen, die gij werkt."

Deze groet is de ouverture van het nachtelijk gesprek,
Door Nicodemus aangevangen, en door Jezus voortgezet.
Met Jezus in gesprek! Het wordt een spreken van
Eén alleen, waarbij het spreken van den ander verstilt
Tot ademlooze luisteren, terwijl een hemel opengaat
Van wonderen, waaruit daalt een zaad van goddelijk
leven
In 't hart, waarin het kiemt en groeien gaat den dage
tegen
Waarop het als een volle oogst omhoog geheven
In Morgenlicht te glanzen staat.

Nicodemus! In het duister
Zocht hij licht voor 't donker hart.
Rusten kon hij niet, tenzij hij
Wist wie toch die leeraar was,
Vreemde rabbi, maar gezonden
Van omhoog, een Gods gezant
Die zoo wonderbaar kon spreken
Van het hemelsch Vaderland.
Nicodemus! Nog onwetend
Van wat eerst moet zijn geschied:
Geheimnisvolle weergeboorte,
Zonder welk men God niet ziet,
Die des nachts kwam om te vragen,
Wie toch wel de Meester was,
Keerde terug ,toen 't licht ging dagen,
Wetend wie hij zelve was.

G. E. ALERS.

DE HERVORMDE KERK VAN POTCHEFSTROOM.

In zijn voortreffelik boek "De Hollandsche Afrikanen" zegt Jacobus Stuart (blz. 213), dat "het eerste gebouw, dat de Hollandsche Afrikanen bij het aanleggen hunner steden of dorpen daarstellen, is de kerk. Daaraan werkt een ieder, en brengt het zijne toe, even instinktmatig en onvermoeid, als de bijen hunne korf van het noodige voorzien." De meeste Transvaalse dorpen waren oorspronkelik dan ook kerkplaatsen. Eerst een kerk langs een hoofdweg, die de naam van Kerkstraat ontvangt, en dan later nog enige huizen, en pas veel later eigenlik een dorp. Hun bedehuizen hebben die oude mensen zelf gebouwd, en het is dan ook voor het jongere geslacht, dat zich al moeilik een voorstelling maken kan van die oude tijden, eigenaardig om op de kollektelijsten voor het bouwen van kerken in die dagen te lezen hoe er getekend werd voor "2,000 stenen en 6 dagen werk," "2 vragten klippen," "5 dagen werk," 1 vrag gras," "3 balken," "200 bosse gras," enz. Ja, de tijden zijn veranderd, en miskien ook het nageslacht met de tijden!

Potchefstroom is het oudste dorp in Transvaal, aangelegd in 1839, na de moorden in Natal. Als hoofdstad was het ook het grootste dorp. Doch Potchefstroom is tevens een van de weinige dorpen, die niet de groei van kerkplaats tot dorp heeft doorgemaakt. Eerst in 1841 is men er aan gaan denken om daar een kerk te bouwen. In onze archieven is nog een van de kollekte lijsten voor dit doel te vinden, en wij laten die lijst hier in zijn geheel volgen:

Potcheffstroom
den 1ste November 1841.

Waarde Broeders Landgenoten en mede Leedematen der Hervormde Kerken; benevens alle Christelijke Kerken in Zuid Afrika.

Wij ondergeteekendens van deze Nieuwe bewoonde waareld Deel wenden ons met eene Christelijke verzoek aan elk en een iegelijk die Zulks ter harte mogte gaan, en een deel weste te hebben door een Gesticht alhier opterichten, alwaar wij onze God en Schepper van 't geheelal in kunnen dienen op dat wij door een opregt harten uit genade het Eeuwige gelukzalikheid mogte beërven.—

Zoo dan Broeders en Vrienden zij het alle kennelijk, hoe wij hier in deze landstreek zij geraaken, en door de Hijdensche Bloeddorstigen Aardse Tijrannen zijn gereüneerd geworden, Zoo aan Goed als Bloed—en op dien wijze zeer verarmd is geworden, En nu niet in staat zijnde van onze zijde alleen een kerk of zoodanig Gestigt te doen Bouwen is dus de reden dat wij ootmoedigelijk verzoek, dat elk en een iegelijk hunne behulpzame hand wilde bieden te geven na hunne vermoogen hoe gering het ook zij, met alle dank zal worden aangenomen. —En worden de Broeders en vrienden verzocht welke daartoe geneegen is iets te geven, als dan dezelve aan den Broeder & vriend Johannis Hendrik Schoeman aftegeven.

H. Potgieter Comdant
P. J. v. Stade Kerkraad
G. J. Krieger veldcornet
N. Grobler veldcornet
J. S. J. van rensburg v. cornet
P. J. Lou Landeros

Heemraden F. C. Elof
W. A. D. duplisie
M. C. Jacobs
R. P. Du toit
G. S. Maree

Toch is van dit plan niets gekomen, want al spoedig heeft men de ogen van Potchefstroom afgericht, om te Ohrigstad een nieuw dorp uit te geven, waar men in 1846-47 plannen beraamde om een kerk te bouwen. Die kerk daar was bijna voltooid, toen het dorp door de ongezondheid van de streek verlaten moest worden.

Te Potchefstroom vatte men eerst weer in 1850 het plan voor kerkbouw op. In dat jaar werd door de

kerkeraad een bouwcommissie benoemd, bestaande uit de ouderlingen F. G. Wolmarans, S. P. Viljoen, de diaken W. J. Badenhorst, en de gemeenteleden Lombard, P .Greyling en N. Grobbelaar. Op hun verzoek werd door de Volksraad een stuk grond afgestaan, dat nog heden ten dage het kerkplein van de Hervormde Gemeente van Potchefstroom uitmaakt, terwijl vroeger ook het tegenwoordig marktplein er toe behoorden. Men is dadelik met het bouwen begonnen, en op 19 April 1851 is de kerk ingewijd. Het was een eenvoudig gebouw, waarom enige tijd later een aardenwal met schietgaten opgeworpen werd, ten einde met een kaffer inval als fort te kunnen dienen. Het was dit gebouw waarin een reiziger uit de Kaapkolonie op Zondag 22 Oktober 1854 Ds. van der Hoff hoorde preken. Hiervan verhaalt hij, dat Ds. van der Hoff "de dienst verrigte op eene wijze, en predikte in eenen stijl, welke mij, die hem nooit te voren gezien had, een bewijs leverden van zijne geregelde opleiding voor de dienst, en voor zoo verre ik ontdekken kon, van zijne grondige geleerdheid."1)

Dit gebouw bleek al spoedig te klein te zijn, zodat de kerkeraad besloot een nieuwe kerk te bouwen, en een bouwcommissie benoemde, die op 18 April 1859 voor het eerst samen kwam.

Het werk vorderde zodanig, dat reeds op 26 December van hetzelfde jaar de hoeksteen gelegd is. De bouw vorderde echter zeer langzaam, mede door de beroeringen in de eerste zestigen jaren, zodat het gebouw pas op 25 Februarie 1866 is ingewijd. Om de merkwaardigheid laten wij hier de beide programma's van hoeksteen legging en inwijding volgen.

P. S.P.E.

Als de liefde Gods in de ziel werkzaam is, heeft al het aardse voor de mens weinig waarde.

Alle vreugde, die niet uit God is, doet schade en is besmettelik.

---

1) Uit De Zuidafrikaner overgenomen en uitgegeven in brochurevorm door Professor Lants, blz. 10.

PROGRAMMA

Der Plegtigheden bij het leggen van den

HOEKSTEEN,

voor de

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK,

te

POTCHEFSTROOM,

op

MAANDAG, 26 DECEMBER 1859.

1.—'s Voormiddags ten 11 ure zal de plegtigheid een aanvang nemen met het houden eener bedestonde in de kerk. Het gebed zal afgewisseld worden met toepasselijk gezang door de school-kinderen.

2.—Na het eindigen der bedestonde leest de Ceremonie-meester, de Heer H. S. Lombaardt, Junior, de namen op dergenen die aan de plegtigheid zullen deel nemen.

3.—In volgorde, als hieronder vermeld, verlaat men de kerk, onder het gelui der klok, tot aan de plaats waar de Hoeksteen zal gelegd worden.

4.—Regeling van den Optogt:

a.—De Koster dragenden den Bijbel, en de bouwmeester het plan der kerk.

b.—De zangers en zangeressen der school.

c.—De Heeren leden van de bouwcommissie, twee aan twee, dragende den troffel, de materialen en wat verder noodig is.

d.—De Eerwaarde Kerkeraad van Potchefstroom en alle andere Kerkeraadsleden, die tegenwoordig zijn.

e.—De President der Republiek, en de Leeraar van Potchefstroom aan wie het leggen van den Hoeksteen is opgedragen.

f.—Heeren leden van den Ed. Achtb. Volksraad.

g.—Heeren leden van den HoogEd. Uitv. Raad, en de Staats Procureur.

h.—De collegiën van Landdrosten en Heemraden.

i.—De Commandanten en Veldcornetten.

k.—Broeders en zusters der gemeente.

5.—Bij den Hoeksteen gekomen, zingt het koor, en wijst de Ceremonie-meester elk zijn standplaats aan.

6.—De werkzaamheden worden volgender wijze geregeld.

a.—De Leeraar doet een gebed.

b.—Het koor zingt Psalm 118 vers 1.

c.—De Ceremonie-meester noodigt den Leeraar en den President uit, zich bij den Hoeksteen te plaatsen.

d.—De Ceremonie-meester leest de namen voor van de leden der bouwcommissie en overhandigt aan den President de Grondwet van den Staat, de Kerkelijke-wet, de lijst van de namen der leden van de bouwcommissie enz. enz.; al hetgeen door zijn Hoog-Edele in de daarvoor bestemde plaats van den Hoeksteen gelegd wordt.

e.—De Leeraar ontvangt den troffel uit handen van den Ceremonie-meester en begint met de kalk te spreiden op den ondersten steen.

f.—De steen zakt langzaam onder het zingen van Psalm 118 vers 11.

g.—De President doet de verdere werkzaamheden.

h.—De koster legt den Bijbel op den steen.

i.—Een der Ouderlingen van Potchefstroom bedankt de leggers van den Hoeksteen.

j.—De Leeraar bedankt den Onderwijzer en het zangkoor, en spreekt daarna den zegen uit.

k.—Het koor zingt tot slot der plegtigheid Psalm 72 vers 11.

Namens de leden der Bouwcommissie,

D. VAN DER HOFF, President der Commissie.

Potchefstroom, 22 December, 1859.

PROGRAMMA

van de

Optogt en Verdere Verrigtingen

bij gelegenheid der Plegtige Inwijding

van het

NIEUWE KERKGEBOUW

der Nederduitsch-Hervormde Gemeente,

te

POTCHEFSTROOM,

op ZONDAG 25 FEBRUARI, 1866.

De Kerk-klok zal als naar gewoonte drie malen geluid worden; eerste gelui 's morgens om 7 ure, tweede gelui om half acht, derde gelui kwart voor acht. Het laatste gelui zal een kwartier uur aanhouden, en in dien tusschentijd verzamelt zich de gansche gemeente in het oude Kerk-gebouw, waar precies om 8 ure door den Predikant van Potchefstroom, eene toespraak genouden wordt. Na de toespraak geeft hij den Bijbel voor de nieuwe Kerk bestemd, in handen van een der beide Oud-ouderlingen F. G. Wolmarans en Steph. Viljoen, waarna de optogt geregeld wordt als volgt:—

a.—**Kerkelijke Beambten.**—1, De beide Oud-ouderlingen den Bijbel dragende. 2, De Predikant van Potchefstroom. en die van Pretoria. 3, De Predikant van Rustenburg en die van Zoutpansberg. 4, De Buitenlandsche Predikanten twee aan twee. 5, De Kerkeraad van Potchefstroom en Buitenwijken twee aan twee naar rang. 6, De Kerkeraden van Rustenburg, Zoutpansberg, Lydenburg, Pretoria, Wakkerstroom, Utrecht, Heidelberg, insgelijks naar rang twee en twee.

b.—**Burgerlijke Ambtenaren en Authoriteiten.**—1. De President van den Uitvoerenden Raad en Voorzitter van den Volksraad. 2, De Leden van den Volksraad, twee aan twee. 3, De Leden van den Uitvoerenden Raad. 4, De Weesheer en Staats-procureur. 5, De Landdrosten der verschillende distrikten, twee aan twee. 6, De Heemraden, twee aan twee. 7, De Klerken.

c.—**Onderwijs.**—1, De Leden der Algemeene Schoolcommissie en de plaatselijke Schoolcommissie, twee aan twee. 2, De Onderwijzers.

d.—**Krijgsmacht.**—De Commandanten, Veldcornets en Provisies, twee aan twee.

e.—**Rigting van de Optogt.**—1, De optogt gaat van de Oude Kerk naar de Pastorie. 2, Het Zangkoor staat geschaard bij de pastorie en verwelkomt den naderenden optogt met toepasselijk gezang. 3, De optogt, tot bij de pastorie genaderd, staat daar zolang stil tot het Zangkoor geeindigd heeft. 4, De optogt vervolgt zijn weg, zoals de beide Ouderlingen voorgaan, naar de kerk tot bij de deur aan de Kerkstraat, zingende het 12de vers van Psalm 118, onder leiding van den voorzanger. 5, De gemeente, die aan den optogt geen deel neemt vereenigt zich bij den ingang der kerk-deur, de vrouwen aan de eene en mans de andere zijde. De bejaarde leden der gemeente zoo nabij mogelijk aan de deur terwijl Diakens en Koster zorg zullen dragen hen geschikte plaatsen aan te wijzen. 6, Het Zangkoor volgt den weg door den directeur aangewezen en zingt een toepasselijke zang, als het 12de vers van Psalm 118, tot de optogt geëindigd is. 7, De optogt, tot bij de kerk-deur genaderd, blijft daar staan terwijl de Predikant en de oudste in dienst zijnde Ouderling der gemeente vooruit treden om de deur te openen. 8, De Predikant opent de deur, houdt eene korte toespraak en geeft tot zingen op aan de gemeente het 3de vers van Psalm 100. 9 Zodra dit Psalm-vers opgegeven is worden de overige deuren der kerk ook geopend en de gemeente treedt de kerk binnn, doch niet door de deur der consistorie, die bij deze gelegenheid alleen voor het Zangkoor bestemd is. 10, De optogt gaat de deur door de predikant geopend binnen onder het zingen door de gemeente van bovengenoemd Psalm-vers, de beide Ouderlingen leggen den Bijbel op den predikstoel en de predikant beklimt denzelve. 11, Zodra vrs 3 van Psalm 100 geëindigd is, zingt het Zangkoor het 3de Gezang, begeleid door muziek der serafyn bespeeld door jufvrouw Susanna Zinn.

Namens de Directie,

D. **VAN DER HOFF, Predikant.**

Telegramadres: "NOTBOLT". Bus 515. Telefoon 944.

BOLTON & ZONEN,

MIJN-, INGENIEURS- en ELEKTRIESE ARTIKELEN LEVERANCIERS.

280a, Vermeulenstraat, PRETORIA.

Bouwers en Aannemers Gereedschappen en Installaties.

Pikken, Schoffels, Kruiwagens, Boorstaal, Gereedschapstaal, Staafijzer, Zacht Stalen Staven, Breekijzers, Gegolfd IJzer, Plat Gegalvaniseerd IJzer, Vuurvaste Klei, enz.
Leren en Canvas Drijfriemen, Stalen Assen, Lagers, Koppelingen en Borsten, Ketelmontering.
Olie- en Vetpotten, Stoom- en Waterpakkingen, Smeerolieën en -Vetten, Poetskatoen, Zachte Lappen, enz.
Schroeven en Moeren, van elke beschrijving en grootte.
Alles benodigd voor 't onderhoud van Machineriën en Krachtinstallaties.
Sirkelzagen en Bandzagen, Gereedschap voor Timmerlui en Fitters.
Smids Blaasbalgen, Aambeelden, Zaalblokken en Smeedvormen.
Elektriese Ballonnetjes, Elektriese Onderdelen.
Desinfekterende Vloeistof "Septol". Little's Dipstof.
Ketelsteen Oplosmiddel.
Steeds ruime voorraad van bovenstaande artikelen.

(NEW ZEALAND INSURANCE COMPANY, LTD.)

NIEUW ZEELAND

VERZEKERINGSMAATSCHAPPIJ, BEPERKT.

AFDELINGEN:

BRAND, ALGEMENE ONGELUKKEN, "ACME" ONGELUKKEN EN ZIEKTE, WERKMANSKOMPENSATIE, SPIEGELGLAS, OPENBARE RISIKO, INBRAAK.

Vraag onze nieuwe "Acme" Ongelukken en Ziekte Prospektus.

G. H. BINDON,
KERKPLEIN, PRETORIA.

Postbus 226. **Telefoon 60.**

Ds. A. J. BEGEMANN.

Ds. A. J. BEGEMANN.

15 Junie 1831—15 Junie 1921.

(Overgenomen uit "De Hervormer" 15 Junie 1921.)

Heden op 15 Junie wordt Ds. A. J. Begemann negentig jaar. Een hoge leeftijd, waarvan het grootste deel in Zuidafrika is doorgebracht. Ds. Begemann was de tweede predikant van de Hervormde Kerk in Transvaal, en was hier gekomen, toen dit land—om het in zijn eigen woorden te zeggen— nog maar "iets meer dan 'n woestijn" was. Die oude dagen! Moeilik kunnen wij jongeren ons er een voorstelling van vormen; die dagen, toen het land een grote wildernis was, en men nacht en dag gereed moest zijn zich te verdedigen tegen kaffers en wilde dieren; die dagen, toen hier zowat alle gerief van de beschaving ontbrak; in die dagen is Ds. Begemann hier gekomen. Wij jongeren, die het land met de spoortrein kunnen doorreizen, en die huizen met planken vloeren en elektries licht bewonen, moeten eerbied hebben voor de mannen uit de oude tijd, die uit het beschaafd Europa komend zich moesten vergenoegen met het gestamp en het ongemak van een ossenwagen, en zich behelpen moest met huisjes, of liever gezegd pandokjes, met aarden vloeren en een vetkaars. En dan de salarissen!—och het salaris van onze tegenwoordige bedienaren des Woords is ook niet breed, maar in die oude tijden was het veel geringer. De predikanten van de Hervormde kerk kregen hun salaris van het Gouvernement, maar toch gingen er soms maanden en maanden voorbij, dat zij n i e t s ontvingen, doordat er geen geld was. Als zij dan eindelik wat papiergeld ontvingen, was de waarde daarvan zo gedaald, dat een pond gelijk was met een halve kroon! Ja moeilik waren die oude tijden, en wij jongeren, die ons in vergelijking

met toen in weelde kunnen baden, zondigen tegen God en mensen, als wij opstaan tegen die ouden, die in die moeilike dagen de wacht moesten houden op Sions muren, en waarvan allen behalve Ds. Begemann reeds in de schoot der aarde rusten;—wij zondigen tegen God en mensen als wij tegen die ouden opstaan en de hand tegen hen opheffen, zoals wel eens in kringen buiten onze kerk gedaan wordt. Zij hebben gedragen de hitte des daags en de koude des nachts, en zijn als geestelike verzorgers overgekomen tot de oude Transvalers, een "arm en verdrukt volk," terwijl predikanten in Zuid-Afrika geboren de zedelike moed misten, zich in de wildernissen te vestigen. Die oude predikanten waren de baanbrekers voor de beschaving in deze gewesten, waarvan wij de vruchten genieten. Het is dan ook als aan een oude baanbreker, dat wij hier in naam van de ganse Hervormde kerk de gelukwensen overbrengen aan Ds. Begemann met zijn negentigste verjaardag.

Hij is in 1860 hier in Transvaal gekomen en heeft tot in 1872 te Pretoria gediend als predikant; op 29 Junie van dat jaar heeft hij emeritaat gekregen. Zijn familie was een priester familie: in de achttiende en negentiende eeuw telde de Hervormde kerk in Nederland menig predikant met de naam van Begemann. Zijn vader was predikant in Dongen, en hijzelf was kort voor zijn vertrek naar Transvaal hulpprediker in de Hervormde Gemeente van Lichtenvoorde. Zijn werk hier in Transvaal was niet ongezegend. Hij was o.a. de voorzitter van de Algemene Commissie die in 1862 onze eerste officieel door de volksraad erkende kerkwet heeft samen gesteld—onze tegenwoordige kerkwet bevat nog menig artikel zoals dit toen mede door Ds. Begemann is geformuleerd. In de bewogen dagen van 1865 en 1866, toen Ds. Lion Cachet de scheuring in Transvaal te weeg bracht door het oprichten van de Ned. Gereformeerde kerk, was Ds. Begemann scriba van de Algemene kerkvergadering.

Na zijn emeritaat heeft Ds. Begemann nog eenmaal van de kansel van zijn oude gemeente het woord gevoerd, het was in 1905, toen het tegenwoordig Hervormde kerkgebouw te Pretoria ingewijd werd. Hij sprak een woord over de vervlogen dagen, een woord

dat, zoals gedrukt in de Transvaalse Kerkbode, een histories dokument zal blijven voor de geschiedenis van Transvaal. In zijn hoge ouderdom zij God hem op biezondere wijze nabij, en vervulle aan hem het woord van de profeet: "die den Heere verwachten, zullen de kracht vrniuwen; zij zullen opvaren mt vleugelen, gelijk de arenden; zij zullen loopen, en niet mode worden; zij zullen wandelen, en niet mat worden."

Dr. S. P. ENGELBRECHT.

Lang te leven zonder dat wij genade voor genade ontvangen is nutteloos, ja schadelik, want zonder die toenemende genade, wijken wij meer en meer van God af.

Wanneer Gods vijanden in woorden razen tot Gods kinderen, dan bieden zij hun de drinkbeker aan die de Heere Jezus gedronken heeft, ter genezing hunner zielewonden.

Wees bij alles wat gij denkt, spreekt en doet, aan het eindeloze einde gedachtig; dan zal de verleiding van u vlieden.

Jacob riep in zijn angst tot de Verbonds-God; tot de God van zijn vader Abraham en Izaak. Dat is het beste houvast voor een zinkende ziel.

Als de Here Jezus de liefste is onzer ziel, dan blijft er weinig onbevredigend verlangen in ons over. Uit Zijne volheid geeft Hij ons in Zijne liefde alles wat ons bevredigen kan.

De vreugdetranen mogen alleen God gewijd zijn, want Hij alleen is het die vreugde bereidt aan een schuldig mensenkind op een om der zonde wil vervloekte aarde.

Telefoon 179. Postbus 458.

JOHN CLARK,

Opgericht 1888.

DE BEGRAFENISONDERNEMER VAN PRETORIA, TEN VOLLE INGERICHT, OOK VOOR HET BALSEMEN.

BEGRAFENISSEN WORDEN GEREGELD ZOWEL IN DE STAD ALS BUITEN.

AANWEZIG DAG EN NACHT.

264-268 Strubenstraat,

nabij St. Andriesstraat,

PRETORIA.

BEGRAFENISONDERNEMER VOOR HET GOEVERNEMENT.

Ds. G. W. Smits.

Ds. G W. SMITS.

Als stichtingsdatum van de Hervormde Gemeente van Rustenburg kan genoemd worden 21 Januarie 1850, want op die dag is door de kerkeraad van Potchefstroom besloten om de Gemeente van Magaliesberg als afzonderlike Gemeente af te stichten. Magaliesberg was de oudste naam der Gemeente, de naam Rustenburg dateert pas van het jaar dat de Gemeente een dorp onder die naam uitgaf.

Op 16 November werden de eerste kerkeraadsleden gekozen, en reeds twee dagen later werd besloten "gelden in te zamelen tot onderhoud van een Leeraar." Hiertoe was de Gemeente geheel in staat, want Rustenburg was altijd een van de sterkste Gemeenten in Transvaal. Reeds op 26 April van het volgend jaar werd de kerk ingewijd, en al dadelik werd Ds. A. Murray van Bloemfontein beroepen. Ds. Murray was vroeger ook in Transvaal beroepen, doch ook nu bedankte hij. Misschien was de bedanking mede hieraan te wijten, doordat de kerkeraad op die dag het voorstel van Ds. Murray, om zich in de Ring van Transgariep te doen vertegenwoordigen, afstemde,[1]) even als de Kerkeraad van Potchefstroom enige dagen te voren gedaan had.[2]) Men wilde beslist buiten de organisatie van de Kaapse Kerk blijven. De Gemeente bleef aandringen bij Ds. Murray zich onder hen te vestigen, want met verlangen werd uitgezien naar een eigen predikant. Het was echter te vergeefs. In 1855, toen Ds. van der Hoff reeds twee jaren te Potchefstroom was, werd Ds. A. Murray andermaal te Rustenburg beroepen, doch in zijn antwoord, gedateerd 29 Augustus 1859, schreef hij aan de kerkeraad van Rustenburg, dat hij zich

1) Kerkeraads notulen van Rustenburg, 26 April 1851.
2) Zie Kerkeraads notulen van Potchefstroom, 21 April 1851. Vgl. ook mijn "Geschiedenis der Ned. Hervormde Kerk, dl. I., blz. 41.

in geen geval onder hen kon vestigen, daar hij zich te krachteloos" gevoelde zich "te wagen in eene zoo uitgestrekte en onbearbeide gemeente"[1]) als die van Rustenburg. Ds. Murray kondigde in diezelfde brief wel een bezoek van hem of van Ds. Neethling aan tegen het einde van het jaar, maar de kerkeraad was zozeer verontwaardigd over zijn antwoord, dat hij verzocht werd maar liefst te blijven waar hij was.

Uitgestrekt en onbearbeid! dat was de Gemeente van Rustenburg; en toen de Afrikaanse predikant hiervoor terugdeinsde, vestigde Rustenburg de ogen naar Nederland, de plaats, die de Transvaal ook noemen kan "De Heer zal het voorzien!" In donkere tijden heeft de Hervormde Kerk nooit te vergeefs naar Nederland om hulp gezien. Op 21 Junie 1858 besloot de kerkeraad uit Holland een predikant te beroepen. Op de volgende kerkeraadsvergadering, toen het beroep uitgebracht zou worden, was er echter bericht van de komst van Ds. Postma. Men besloot te wachten. De komst van Ds. Postma had de afscheiding ten gevolge, en de Hervormde Gemeente van Rustenburg bleef zonder leraar. Daarom zond de Algemene Kerkvergadering te zamen met de Volksraad nog in het jaar daarop twee blanco-beroepsbrieven naar Holland. Op die blanco-beroepsbrieven zijn Di. Begemann en Smits uitgekomen. Ds Begemann, die van de Gemeente Rustenburg na zijn aankomst ook een beroep had, vestigde zich te Pretoria, waarop Ds. Smits een beroep naar Rustenburg aannaam.

Ds. Gerrit Willem Smits is op 19 Junie 1836 te Renkum geboren, waar zijn vader, Ds. J. A. Smits, predikant van de Nederduitsch Hervormde Gemeente was. Op 26 Julie 1854 werd hij aan de Rijksuniversiteit van Utrecht als student in de godgeleerdheid ingeschreven. Nadat hij door een van de Provinciaal Kerkbesturen tot kandidaat tot de Heilige Dienst bevorderd was, verbond hij zich door het aannemen van een van de blanco-beroepsbrieven voor de Hervormde Kerk in de Z.A.R., en werd als zodanig in den Haag door de Indiese Kommissie geordend; dezelfde kommissie waardoor sedert

1) Zie Kerkeraads notulen van Rustenburg, 24 Sept. 1850

1816 al de predikanten voor Zuid Afrika geordend werden, en die ook Di. v. d. Hoff en Begemann geordend heeft.

Ds. Smits is een van die oude predikanten, die de moeilike dagen gekend hebben. Vanaf 1861 tot 1886 was hij predikant van Rustenburg. Hij heeft gewerkt, niet alleen in zijn eigen Gemeente, maar ook voor de kerk in het algemeen. Die oude predikanten hadden in die moeilike tijden, waarin de eenheid tussen de verschillende delen des lands vaak zoek was, een grote liefde voor de kerk in het algemeen. Zij hadden hun kerk lief en hadden ten volle het besef predikanten van de Hervormde kerk te zijn. Geen werk was hun te zwaar, geen moeite te groot, als het de belangen van de kerk gold.

Met de kerkvereniging van 1885 ging hij aanvankelik mee, doch toen hij merkte hoe het de Ned. Geref. groep veelal te doen was de Hervormde kerk te absorberen, en alles wat Hervormd was uit te stoten, trok hij zich terug. De consulents Gemeente van Witfontein, die nooit met de vereniging is mee gegaan, werd na die tijd nog enige malen door Ds. Smits bediend, totdat Ds. Goddefroy daar predikant werd. Ook heeft hij op verzoek eenmaal in 1886 op de plaats Cijferfontein van ouderling D. P. J. van Schalkwijk gepredikt, toen het kerkgebouw te Trichardtsfontein tijdelik aan de Gemeente ontvreemd was. Op 29 Mei 1894 is hij gestorven.

P. S.P.E.

Wie met vrucht wil waken over zijne zinnen, kan het gebed in de binnenkamer volstrekt niet missen.

Wie waakt over zijne zinnelike neigingen, strijdt tegen eigen vlees, maar bevordert den vrede der ziel.

Wie aan de ondeugd zich overgeeft en in booze gedachten zich verlustigt, is in de diens des Satans, dus in vijandschap met zich zelven.

DIE AFRIKAANSE HUISDOKTER

Handleiding vir die gebruik van Homeopatiese en Biogemiese Geneesmiddels, geskrijf in Afrikaans vir Afrikaanse toestande en siektes,

Kos 10/=, posvrij 10/6.

Die Handleiding vir Schüssler se Geneesmiddels geskrijf in Afrikaans vir die gebruik van Biogemiese Geneesmiddels.

Kos 2/6, posvrij 2/9.

Waarom ingevoerde goed as jij betroubare medisijne kan krij wat in Suidafrika gemaak is? Ons garandeer dat ons medisijne van die allerbeste is. Die toesig is bij die publiek daar elkeen welkom is om ons fabriek te kom sien.

Ons verkoop:

Homeopatiese Geneesmiddels, Pilletjes of Druppels,

Per Bottel 1/=.

Schüssler se Biogemiese Geneesmiddels, Poeier,

Per Bottel 2/=.

Gee ons een proef en jij sal nie weer ingevoerde medisijne die voorkeur gee.

DIE KOEDOE APOTHEEK, BEPT.,

BUS 259, PRETORIA.

Noem bij bestelling die naam van die JAARBOEK van die Ned. Herv. Gemeente.

IN GRAZIGE WEIDEN.

Onmisbare Voorwaarde.

In de velden van Bethlehem zagen de herders op naar de hemel en zij hoorden de boodschap en zagen het licht.

In het verre Oosten tuurden de wijzen naar de hemel, zagen Zijne ster en kwamen om te aanbidden.

God brengt door Engelen en door sterren zielen bij de kribbe van Bethlehem.

In beide gevallen is het nodig naar boven te zien.

Een Vrucht van het ziekbed.

Ik bracht hem een bezoek, toen hij weer was hersteld.

Hij zeide: "Domine, vóór mijn ziekte dacht ik, dat alles van mij afhing, maar ziek zijnde moest ik alles overlaten aan anderen. Toen ondervond ik zoveel liefde en hulp dat ik er beschaamd onder werd, ik begreep, dat het ging zonder mij."

Hij was tot ootmoed en bekering gekomen. In 't vervolg deed hij alles met de Heer.

Toen ging het dubbel goed!

Het Verloren Schaap.

"Een herder moet zijn schapen opzoeken."

Niemand, die het ontkent, maar het is mij hoe langer zo meer gebleken, dat dit het meest wordt gezegd door de verloren schapen, die niet gevonden willen worden.

De Predikant Mijnwerker.

"Ik zal ter kerk komen, zodra de domine 's zondags preekt na gedurende de week in de mijn te hebben gewerkt, net als ik."

Uit deze spotternij worden twee dingen duidelijk: Dat deze man noch zijn eigen werk verstond, noch dat van mij ook maar enigszins begreep.

Elke predikant is mijnwerker: hij heeft de hele week de handen vol met de zware arbeid om in de diepte van Gods Woord en van het soms harde mensenhart het kostbare goud te voorschijn te brengen.

Here vermeerder mij de liefde en het geduld!

De Predikant Dokter.

Op de vraag: "Wilt gij gezond worden?" is drieërlei antwoord mogelik: 1. Ik wil niet, al weet ik dat ik ziek ben. 2. Ik heb u niet nodig, want ik ben gezond. 3. Ja, ik wil, God helpe mij!"

De eerste maakt zich boos; de tweede zal zeker een gezellig praatje willen houden over ziekte en gezondheid; slechts voor de derde is de dokter als een vriend Gods. Hij ontvangt hem met blijdschap.

Mijn Bijbel.

Op het eerste blad van mijn Bijbel staat geschreven:

"Ter gelegenheid van uw veertienden verjaardag. Het Beste Boek."

En daaronder:

"Uwe liefhebbende Vader."

Zo ontvangt gij allen de Bijbel, waarin op de eerste en tweede en op elke bladzijde een hemelse pen heeft geschreven: Uw liefhebbende Vader.

En de dag, dat daarvoor u de ogen open gaan, is een feestdag voor uw ziel!

Drie Heilige Nachten.

De Nacht van Jezus geboorte: Engelenzang in Efrata.

De Nacht van Jezus lijden: Een Engel in Gethsémané.

De Nacht van Jezus dood: Een Engel, die de steen afwentelt.

Het is VOL BRACHT.

Ons werk is nooit volbracht:
In tijdelike zin: het is nooit "af."
In Godsdienstige zin: het is nooit volbracht.

Er zijn mensen, die de mond vol hebben over de zonden van vele kerkgangers om daarmede hun wegblijven te verontschuldigen.

Arme mensen, haastig in 't veroordelen, ge zijt als zieken, die anderen verwijten dat zij ziek zijn!

Arme mensen, want de anderen komen tenminste het Evangelie horen. Zij kunnen nog behouden worden. Indien gij u niet bekeerd, gij moet verloren gaan!

De Zondag.

Maak hem niet tot een zonde dag!

Maak hem tot een dag vol zon voor uw hart en voor uw gezin!

Vol van de Zonverschijning van Uwe liefde, o God, onze Zon!

Het Middelpunt.

Mohammed zegt: de heilige, zwarte steen in de kaäba te Mekka, is het middelpunt der aarde; de Joden zeggen Jeruzalem; de Byzantynen: Byzantium; de Grieken: Delphi; de Romeinen: Rome. Dr. Schaapman zong van de Paus: "Op hem alleen, het aspunt dezer aarde, rust orde, rede, plicht en menschenwaarde."

Maar de Gemeente des Heren wéét beter en zingt beter: Daar is geen ander fundament, dan Jezus Christus! En geen ander Middelpunt, waarom zich het heelal beweegt dan Jezus Christus; geen ander Middelpunt van ons verlangen dan Jezus Christus, uit Wien, door Wien en tot Wien alle dingen zijn!

Toorn de Spits van de Vlam der Liefde.

Als wij de vlam der verontwaardiging horen knetteren in de gloeiende woorden tot de Farizeers, (Matt. 23), zouden wij geneigd zijn deze liefde voor haat aan te zien, ja, indien wij niet kenden dat woord uit de

gelijkenis van de verloren zoon, waar de tederste erbarming reddende handen uitsteekt tot het zelfzuchtige Farizeërshart van de oudste zoon: "Kind, gij zijt altijd bij mij en al het mijne is het uwe."

MONUMENT van JEZUS.

Voor Alexander, voor Napoleon, voor Bismark, heeft men monumenten opgericht, maar geen voor Jezus. Gelukkig, er is reeds te veel beeldendienst! En toch is er een monument voor Jezus, heerliker dan dat van alle grote der wereld, prijkend in stille majesteit, afglans van Gods eigen heerlikheid: de Gemeenschap der Gelovigen.

Op het graf van een beroemd bouwmeester in de vermaarde kerk, door hem gebouwd, leest men het opschrift "indien gij naar een monument zoekt, zie om u heen."

In de hoogste zin geldt dit van Jezus: Zie om u heen!

Germiston. G. E. ALERS.

Niets is beter dan door lijden en zwijgen de mond uwer tegenstanders te snoeren. Zij mogen dan om dat zwijgen tegen u de tanden knersen, hun woordenvloed geraakt uitgeput.

Het is altijd geen bewijs van uwe onschuld, wanneer de mensen u verontschuldigen; want gelijk zij u te hard kunnen beoordelen, zo kan ook goedhartigheid een te zacht oordeel doen vellen.

De gierigaard heeft altijd gebrek, maar voor hem die waarlik gelooft, is de ganse wereld vol rijkdommen, in de Hand van de Hemelse Vader ter zijner beschikking.

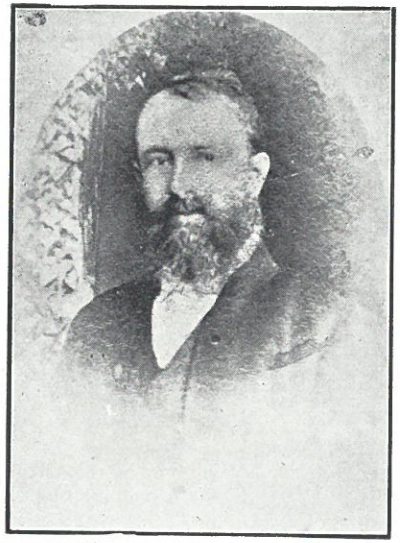

Ds. L. G. F. Biccard, predikant van de Neder duitsch Hervormde Gem. Zoutpansberg, 1875-1885.

Uit: "VLAGSTOKKIES IN DIE KERKGESKIEDENIS."

(Ongepubliseerde boekie van Ds. Kühn oor die Kerkgeskiedenis.)

Hoofstuk XIII.

Die vals Profeet uit Mekka (Arabië): Mohammed. 'n Nuwe godsdiens: Islam. Die swart klip in Ka'ba van Mekka. Die "Hanifs." Mohammed sluit hom aan bij die "Hanifs." Sij roeping as profeet van Alla op die berg Hira. Die vlug van Medina (Hijra) in 622. Sij bloeddorstigheid. Legendes. Uitbreiding en verwoesting. Die gevaar dreig uit die Noorde. Poging, om die verskijning van Mohammed te verklaar. Die herout van die duiwel. Sij dood.

Aan die einde van die 6de eeuw is daar 'n kind gebore op die skier-eiland van Arabië, wat 'n hele wêreld in rep en roer sou bring, en die Kristelike Kerk sou laat wikkel tot op sij fondamente toe. Die naam van daardie kind was Abal Kasem Mohammed, gewoonlik net Mohammed genoem. Sij vader is gestorwe voor sij geboorte, en sij moeder het enige jare later gevolg. Mohammed, wat 'n mooi gesig had, so-te-sê wit van vel was, met pik swart hare, is dus opgegroei as 'n wees. Eers was hij onder de hoede van sij groot-vader, en na die se dood onder die sorg van sij oom. Hij is met liefde versorg, maar had dit baie dae maar skraal, en moes dikwels agter die skape net van die bessies van die woestijn lewe; want sij oom had 'n groot klomp kinders en was daarbij maar arm.

Op 25-jarige leeftijd is Mohammed in diens getreë bij 'n rijk koopmans-weduwvrouw, Khadija, vir wie hij verskillende togte na Palestina en Sirië onderneem het.

Later is hij met haar getrouwd, en, hoewel sij baie ouer was as hij, so was die huwelik tog gelukkig en het hulle selfs 'n hele paar kinders gehad.

Die godsdiens van die Arabiere in die dae van Mohammed was die politeïsme, of veelgodendom. Hulle had 'n menigte gode met Alla as Hoofgod. In Mekka was die "Ka'ba," die tempel van die god Hobal, waarin die "swart klip" bewaar werd, wat uit die hemel sou geval het. (So het die Efesiërs mos ook van Diana beweer!) Waarskijnlik was die "swart steen" 'n stuk van 'n meteoriet, of, soos ons sê, 'n stuk klip uit 'n verskiete, of vallende ster. Hier bij die Ka'ba werd jaarliks 'n groot fees gevier, ter ere van die gode van Arabië, wat dan deur die Arabiere van heinde en vér besoek werd. Gedurende die feesmaand was dit "vrede" of wapenstilstand tussen die op-mekaar-naijwerige stamme, wat gedurig anders aan twis of veg was. Die fees had eintlik maar min te doen met die verëring van die gode: die hele affêre was dus 'n politieke, praktiese ding. Ja, dit lijk bra, of die ou Arabiere hulle selfs maar baie min aan die gode gesteur het—hulle rij deur die woestijn en reken op hulle self en op hulle kamele of beroemde Arabiese pêrde: slegs as die ouderdom en die dood nader, begin die gedagtes ernstiger te word... Die volgende woorde is uit 'n gedig van een van die ou Arabiese heiden-digters: "Ons haas ons na 'n onbekende bestemming toe en vergeet dit in eet en drink. Ons is mossies en vlieë en wurms, maar meer astrant as verhongerde wolwe. Mij wortels raak, soos die van 'n reus-eikeboom (akkerboom), tot die dieptes van die aarde, maar die ding, wat hulle noem Dood, berowe mij van mij jeug, en van mij siel en van mij liggaam, en binnekort lê hij mij plat in die stof neer. Ek het mij kameel gestuur deur die wildernis, wijd-uitgestrek en trillende van f a t a - m o r g a n a (lugspieëling): en ek het gerij saam met die oorwinnende kawalkaad (pêrdekommando), gulsig verlangend na eer en buit en gevare; en ek het mij in die geveg geming amper onder elke hemelstreek, tot dat ek huistoe verlang het, in plaas van nog buit te begeer".....

Gedurende die tijdperk, waarin Mohammed op die toneel verskijn, was daar egter verskillende diep-den-

kende manne in Mekka. Hulle was nie eintlik verenig tot 'n genootskap nie, maar het mekaar onderling gestig en aangevul. Hulle werd genoem "Hanifs" of "berouwhebbers" en skijn van die Jode 'n soort verwagting oorgeneem te hê, dat daar een dag 'n Messias of Profeet onder hulle sou opstaan. Ook het hulle sekere godsdienstige begrippe van die ou Kristelike "angorete" oorgeneem, wat in die dae oral deur Arabië vespreid gewoon het.

Bij die "Hanifs" het Mohammed hom aangesluit en hulle godsdienstige opienies het die kern en kiem van die Islam geword. Want reeds in daardie dae het hulle die gemeenskaplike naam van "Musselmanne" gehad. Hulle geloof, en dus ook die oudste artiekels van die Mohammedaanse godsdiens, het gelui: "God (i.e. Alla) is die Almagtige Heer en die Alwetende Regter: Hij eis lojale self-owergawe en onvoorwaardelike gehoorsaamheid. Die diens, wat hij vra, is 'n ernstige lewe, wat veral daarin bestaan, dat gebed, selfverlogening en aalmoese gee, op die voorgrond tree"..... Die middelpunt van hierdie godsdiens was vernaamlik: die oordeel en die Regter, wat wag aan die end van die lewe!

Mohammed had 'n gevoelige gemoed, en so het hij hom met geesdrif bij die "Hanifs" aangesluit. Dit wil ons voorkom, dat die lede van die sekte die gewoonte had, om afsonderlik, elkeen vir homself, in die eensaamheid te gaan, en daar oor geestelike dinge te peins. En so het Mohammed na die berg Hira in Arabië gegaan, waar hij dan vir 'n tijdlank in 'n grot blij, om te bid en te peins oor God en sij sonde.

Dat Mahommed gepla was met vallende-siekte word deur die meeste geskiedskrijwers aangeneem. Terwijl hij nou eendag weer in die berg Hira in oorpeinsing verdiep was, verskijn (soas hij beweer!) die engel Gabriël aan hom. (Ons het reeds gesê, dat die "Hanifs" bekend was met gedeeltes van die Joodse en Kristelike godsdiens, en ook het Mohammed op sij reise na Palestina en Sierië daarmee persoonlik kennis gemaak—vandaar sij kennis van die engel Gabriël!)... Hierdie eerste verskijning het plaas gevind in die nag, in die maand Ramadan, terwijl hij slaap. In die gesig of verskijning hou die engel hom 'n rol voor, waarop

woorde geskrijwe staan, en beveel hom om te lees, hoewel hij nie kon lees of skrijwe nie.

Dit was sij roeping tot profeet van Alla—sij mandaat as Parakleet van Arabië! Dit het as volg begin: "Lees! in die naam van jouw Heer, wat die mens geskape het uit 'n druppel! Lees, want jouw Heer is die Allerhoogste, wat onderwijs gee deur die pen en die mens bekend maak, wat hij nie geweet het nie. Nee waarlik, die mens wandel in bedrog, as hij dink, dat hij vir homself genoeg is: na jouw God toe moet hulle almal terug kom....." Toe die engel weggegaan was, kom Mohammed na sij vrouw toe aangehardloop, in groot angs en onrus, en vertel haar, wat met hom gebeur is, want hij dag, dat hij besete was. Sij troos hom egter en versterk hom in die geloof, dat hij 'n hemelse openbaring ontvang het en geroep is tot die Boodskapper van Alla..... Maar groot was sij onrus en ellende, toe die engel nie weer verskijn nie; en dit het so geduur vir 2 of 3 jaar. Hij was naderhand so wanhopig, en in so 'n toestand, dat hij sij eie lewe wou neem, deur hom self van die kranse van die berg Hira af te stort. Eindelik kom Gabriël weer, en Mohammed hardloop in groot opgewondenheid na sij vrouw toe en skreeuw: "Draai mij toe! Draai mij toe!..." Daarop val hij in 'n flouwte, of beter, hij krij die vallende-siekte, terwijl die engel met hom praat. En van toe af was die openbarings gereëld en het altijd tot hom in 'n flouwte of aanval van epilepsie gekom.

Sij vrouw en 'n paar van sij vriende het die eerste in sij roeping as profeet van Alla geglo; daarop het die "Hanifs" gevolg. Want wat hij verkondig, was niks nuws vir hulle nie: dit was die ou geloof, wat reeds vir geslagte onder die sekte gelewe het, alleen staan Mohammed nou op, as die verwagte Profeet van Alla.

Die heidense Arabiere van Mekka kon egter nie so lig oortuig word nie, en weier dan ook beslis, om Mohammed of sij leer aan te neem, en dit veral, omdat sij eerste aanhangers bestaan het uit slawe en arm mense, terwijl niemand van die hoofliede of voormanne hom volg nie. In die begin het hulle hom en sij disiepels slegs bespot, later het die onwil tot haat en vijandskap oorgeslaan, en wel so sterk, dat die Profeet en sij volgelinge vervolg en mishandel is. En die Mekkane doen nog meer: hulle gaan na Abu Talib, die oom en beskermheer van die profeet, en eis, dat hij sij beskerming oor Mohammed sou intrek. Gevolgelik laat sij oom hom roep, en vertel hom, hoe sake staan. Mohammed was bitter bedroef en diep geroerd, want hij dag, dat sij oom maar van hom ontsla wou wees. Hij kon nie herroep nie. En as 'n ander Luther sê hij: "al gee hulle mij die son in mij regter, en die maan in mij linkerhand, ten einde mij terug te bring van mij onderneming af, so sal ek tog nie ophou nie, totdat die Here mij saak tot oorwinning voer, of totdat ek daar voor sterwe!"..... Hierop bars hij in trane uit en draai hom om, om weg te gaan. Maar Abu Talib, wat diep getref en geroerd was deur die erns van die jong man, roep hom terug en sê: "Gaan jouw gang in vrede, seun van mij broer, en preek, wat jij wil, want bij God, ek sal jou, om waffer rede ook, nie versaak nie."..... Kort daarna het Abu Talib ook tot die gevolg van Mahommed behoort.

Die vervolging deur die Mekkane het egter so erg geword, dat Mohammed in 622 A.D. met sij aanhangers van Mekka na Medina moes vlug. Hierdie "vlug" noem die Mohammedane die "Hijra" of "Hedsjra" en begin hulle jaartelling van daardie datum af, net soos ons dit doen van die geboorte van Kristus af.

Tot op hierdie tijdstip was die leer en lewe, handel en wandel, van Mohammed die lewe 'n leer van 'n profeet van Alla (i.. God) waardig, maar van nou af begin die kuiperije, bedrog, moord en rooftogte onder sij bevel of op sij order; van nou af laat hij sij godsdiens te vuur en te swaard uitbrei, nie deur liefde nie en deur lijding, soos die Man van Smarte met sij leer gedoen het. Geen groter eer dan ook in die wêreld vir 'n Mohammedaan nie, as om vir die saak van die Profeet van Alla te veg en te sterwe! Want diegene, wat op die slagveld val, gaan reëlreg hemel toe, en daar in die hemelse paradijs krij elkeen van hulle 19 mooi, swart-oog meisies waarmee hij hom vir die eerste jaar plesierig maak, en later selfs nog meer. En wonderlik, die soldate van Mohammed was onoorwinlik, want hulle het nie alleen met volkome doodveragting geveg nie, maar

had ook so 'n vreemde uitdrukking van fanatieke beslistheid in hulle oë en gesig, as hulle in 'n geveg gaan, dat hulle vijande so onder die indruk daarvan kom, en so bang word, dat hulle reeds in hulle hart verslaan was, voor hulle handgemeen raak.

Die gevolg van dit alles was, dat in weinige jare na die "vlug" geheel Aarabië met die swaard onderworpe was aan die heerskappij en die godsdiens van die v a l s Profeet—want so kan ons hom nou met alle reg noem—en dat die Ka'ba van Mekka gehuldig werd tot heiligdom van Islam.

Die kastige "Profeet" van Mekka was nou nie alleen wreed en vals en bloeddorstig nie, maar had veral 'n groot swakheid vir die "skone geslag." Hij het dan ook nie alleen 'n hele klomp vrouwens—veelwijwerij—gevat nie, waaronder ook enige Joodse meisies, wie se ouers hij wreedaardig laat vermoor het, maar hij het ook sij gemeentelede baie lastig geval bij hulle mooi vrouwens. Die ding het so erg geword, dat hulle naderhand 'n plan daarteen moes maak. En die plan was dit: "Hulle het 'n mode ingevoer, dat elke Mohammedaanse vrouw of meisie verplig sal wees, om nie anderster nie, as gesluierd in die teenwoordigheid van 'n vreemde man te verskijn. Dit is, hulle moes hulle gesig met 'n doek toebind, sodat Mohammed nie kon sien, of hulle mooi of lelik was nie. Gevolgelik moes hulle natuurlik ook gesluierd voor die publiek kom. Dit is die oorsprong van die gewoonte, wat vandag nog bestaan onder die Mohammedane. Hierdie gebruik in Oosterse lande, n.l. dat vrouwens hulle gesig agter 'n sluierwegsteek, is egter van veel ouer datum, want ons lees, dat Rebekka dit al gedoen het, toe sij Isak ontmoet! Hoe dit sij, onder Mohammedane is dit ontstaan, soos hierbo gesê.

Daar word verder nog verskillende ander staaltjies van Mohammed verhaal, waarvoor daar egter geen historiese grond is nie: so werd die storie vertel—en dit was baie lank in die Kristendom vir waarheid geloof—dat Mohammed 'n wit duifie geleer het, om op sij skouer te kom sit en koringkorreltjies uit sij oor uit op te pik, en dat hij dan voorgegee het, dat dit die Heilige Gees was, wat met hom kom praat..... Ons seê: daar

is geen historiese grond vir die storie nie. Ook is die legende twijfelagtig, dat Mohammed vir hom 'n doodkis met 'n staal deksel sou laat maak het en verder bo onder die plafon van sij slaapkamer 'n groot magneetsteen laat sit het, met die gevolg, dat sij doodkis met sij lijk daarin opgeruk is tot onder aan die plafon (solder) en toe daar blij hang het, totdat sij vriende die lijk stilletjies begrawe het en toe aan die volk vertel, dat dit na die hemel toe gegaan is.

Ons het flussies gesê, dat die leer van Mohammed in weinige jare tijds oor geheel Arabië versprei was; en daarbij het dit nie geblij nie. Want binne 'n eeuw het nie alleen al die lande, wat grens aan Arabië, aan die voete van die veroweraar gelê nie, maar ook geheel Klein Asië en Noord-Afrika. Die eenmaal bloeiende en pragtige gemeentes van die Kristelike Kerk in daardie streke was uitgedelg deur die swaard van die Halwe maan, sodat daar geen spoor van hulle oorgeblij het nie. Neem b.v. Karthago, 'n stad in Noord-Afrika, waar teenswoordig Tunis en Algiers lê. In die ou tijd was daar 'n dikbewoonde en voorspoedige landstreek, met groot en bloeiende Kristen-gemeentes, net soos in Klein-Asië, waar die stede gelê het, waaraan Paulus sij send-briewe geskrijwe het. Maar waar is die gemeentes vandag?—die gemeentes van Noord-Afrika en Klein-Asië? Uitgedelg deur die gésel Gods (die kats van God), die Mohammedanisme, die geloof van die vals Profeet van Mekka!

Staan bietjie stil, leser, en dink na!.....

Baie van ons is so danig teen die sending—en as 'n predikant gouw sij invloed in ons kerk wil verloor, moet hij maar net dit waag, om 'n woord ten gunste van sending of sendeling te sê! Maar afgesien daarvan, dat elke ware kristen p e r s e 'n voorstander van die sendingsaak m o e t wees, en as hij dit nie is nie, dan is hij 'n verraaier van die Koninkrijk van Kristus—ons kan rondspring, soos ons wil, maar d i s die waarheid, die grondige, eerlike waarheid;...daar kan natuurlik verskil bestaan oor die m e t o d e van sendingdrijwe—of dit b.v. nie wenslik is nie, dat heidenvolke deur hulle e i e m e n s e, onder toesig van Kristene, bearbeid en geëvangeliseer word, hieroor, sê ons, kan verskil wees

—maar nie oor die saak self nie! Ons sê: afgesien van die plig van 'n ware Kristen, om te ijwer vir die verkondiging van die Evangelie onder, en vir die versoening van alle speksels deur die boodskap van die Kruis, m o e t elke Afrikaner uit s e l f b e h o u d 'n voorstander wees van hierdie saak. En waarom? Omdat die verpestende leer van Mohammed al meer en meer die swart nasies, van die Noorde af tot aan die Sambesie toe, onder die duim krij. Die Sinoesies, 'n sekte of vereniging onder die Mohammedane, waartoe reeds baie miljoene behoort, beoog niets minder dan die algehele uitdelging of verjaging uit gans Afrika van die Kristene: hulle doel is, om nie te rus nie totdat daar van ons dorpe en plase hier in die Unie net die ou murasies te sien sal wees, soos die ou mure an die Simbabwe-ruïnes, daar bo in Rhodesië nabij die Sambesie! Wee ons, as die swart miljoene van Noord- en Middelafrika eendag gedril en gewapen is, onder leiding van die Turke. (Frankrijk het al honderde duïsende van hulle gedril en is op die oomblik besig, soos hulle sê, om 'n miljoen die hantering en die geheim van die verskriklike moderne wapens te leer!) Wee ons, as hulle kom, om ons as 'n swart skaduwee van die nag en die dood te oorweldig! Ja, wee ons, as die wolkbreuk van Kaffer-Mohammedanisme uit die Noorde eendag oor ons losbreek!!..... Dit kom alreeds, soos 'n magtige watervloed al nader en nader aan die Unie van Suidafrika. En as God in Sij barmhartigheid dit nie verbied nie, dan is die dag nie meer vér nie, dat die miljoene swartes van ons wêreld-deel, hier in die Suid-hoek, ook sal behoort tot daarde geloof. En wat dan? Vra die antwoord aan Noord-Afrika en Klein-Asie, en laat die puinhope van verwoeste kerke en die bloed en die trane van die gemartelde bloedgetuie spreek! Hoe naar sal die nie wees nie, as die kerkgeskiedenisskrijwer van die vér toekoms eendag ook moet wijs op die ou murasies in Suid-Afrika, om dan aan sij lesers te vertel, dat die fondamentstene van verwoeste dorpe en kerke heenwijs na 'n vroeër tijdperk, toe daar onder die suiderkruis wit mense gelewe het, en kristelike kerke gebloei het—die kerke van die kinders van die Hugenote en die martelare!—maar dat hulle ook uitgedelg is deur de geweld van die Halwe Maan, die teken

van die Islam!... God verhoede dit!—maar waarom sal Hij? Was Noord-Afrika en Klein-Asié nie baie getrouwer, as ons nie? En tog spreek die fondamentklippe van hulle verwoeste kerke onder die sand van die eeuwe met 'n duisend tonge tot ons!

Daar is net een redmiddel vir ons—net een! Die kerk van Kristus in Suid-Afrika moet terugkeer tot die Heer; moet ontwaak, en in die krag van daardie ontwaking en herlewing moet hij sij gesante, sij seuns en dogters, stuur na die Sambesie toe, en die Kongo, om daar, deur die stigting van Kristengemeentes ,'n wal op te werp teen die aanstromende golf van Mohammedaanse barbaredom!—Doen hij dit nie, of vind hij nie 'n ander en beter uitweg nie, dan is hj verlore, so seker verlore, as Noord-Afrka en Klein-Asië! Die, wat in ongeloof met bowestaande wil spot, die het verlof om dit te doen, maar hij sie toe, dat hij so goed en so hard spot, dat dit hom kan troos as die dag van wrake en vergelding kom!

Ja, mij broeder, die sendeling, wat daar van aand alleen en eensaam sit en arbeid en bid op sij ou possie aan die Sambesie, hij word baiemaal verag of deur 'n onverskillige wêreld gehou vir 'n dwaas—maar weet jij, wie hij is, en wat hij doen! Hij is die brandwag, wat daar waak en strij deur die lang nag van die kerk heen vir die veiligheid en bestaan van Suid-Afrika! Soos die ou seuntjie in die geskiedenis van Holland, wat die lang, kou nag deur met sij verkluimde ou handjies die straal water toedam, wat oor die dijkwal begin spoel het, en as dit nie sij sorg en arbeidwas nie, 'n deel van Holland sou begrawe het in 'n graf van see-water, so sit die sendeling die lang nag deur, waarin die kerke van Suid-Afrika, veral ons kerk, slaap, en probeer met vermoeide en afgematte hande die straal te keer, wat die begin is van 'n magtige, bruisende watervloed. O, kerk van Suid-Afrika, ontwaak! O, mij eige kerk, ontwaak! ontwaak!!—die bleek môre breek aan die kim, ja, die rooi dag-breek, as die môre-lemier van 'n dag van verwoesting, en die wagter van die nag is uitgeput op sij pos, en m o e t spoedig afgelos word! O, laat die klaroengeroep deur die breedte en lengte van ons land weerklink: ontwaak! ontwaak!! Ook vir die gevaar van die

Mohammedane in ons land, in ons midde, waar hij deur Kristenlidmate, sowel as gemeentes, ondersteun word, nie alleen deur bij hom te koop nie, dikwels tot ondergang van die eerlike en billike Kristen-koopman, maar ook deur dat aan hom huise of grond vir gebouwe verhuur en verkoop word. Al die geld, wat die Mohammedaanse Arabier of Indiër uit jou haal, stroom die land uit, om die wapens te smeed, wat Sinoesie eendag op jouw keel en die keel van jouw kinders sal sit! Ah, arme, verblinde ons! Ons is hard besig, om die doodkis vir onsself en ons geloof te maak!

Maar Mohammed! Ons het gesê, dat binne 'n eeuw al die lande, wat grens aan Arabië, tesame met Noord-Afrika en Klein-Asië, onder die Tugroede uit Arabië moes deurloop. En selfs daarbij het dit nie geblij nie: want spoedig was ook Spanje verower. Ja, die Mohammedane het gedreig, om gans Europa te oorstroom, en dit sou ook seker gebeur het, was dit nie, dat die Franse Generaal Karel Martel hulle bij Poitiers in 'n verskriklike veldslag geheel en al verslaan het nie. In 1453 neem hul egter die Kristen-Keiserstad Konstantinopel in, en vestig hulle also in Oos-Europa, waar hulle nou al amper 500 jaar sit. Die Turkse rijk, die waarvan Sultan hoof is van die Mohammedaanse geloof, is gedurende die laaste eeuwe ewenwel so verswak, dat dit soos 'n lendelam ou wa is, waardeur die deur die ander (Kristen) state spottend "die siek ou man' 'genoem word. En dit kon al lankal van die geskiedenis-terrein verdwijn het, as dit nie was nie vir die lamlendige janloersheid op mekaar van die Kristenstate, wat liewerste die moordenaar van hulle Kristen-broeders opprop en aan die lewe hou, as dat die een die ander 'n bietjie meer staatkundige invloed gun. Maar al is Turkije verswak, dan moet mens nog nie dink nie, dat die Mohammedaanse geloof minder sterk of minder gevaarlik is! Daardie gevaar blij vir die Kristendom, en veral vir ons hier aan die Suid-hoek van Afrika, nog ewe groot, as ooit te vore.....

Ons het die moeite gedaan, om meer van die oorsprong van die Mohammedaanse geloof, en die lewe van

Mohammed, te vertel, as wat mens gewoonlik daaroor lees in boeke oor die kerkgeskiedenis. Die rede is de volgende: ons wou 'n betje meer lig versprei oor 'n gebeurtenis in die geskiedenis, wat die Kristendom meer afbreuk en kwaad gedoen het, as 10 bloedige vervolgings onder die Romeinse keisers—dus vir die kerk van Kristus waarlik 'n belangrijke gebeurtenis!

En dan wou ons graag nog verder daarop wijs—óns tot waarskuwing—wat van 'n mens word, wat vir leiding en rigsnoer geen geskrewe woord van God het nie, en dus op sij eie inwendige lig moet vertrouw. Want ons kan, bij die lig van die feite van die geskiedenis, geen ander opinie oor Mohammed vorm nie, as dit: dat Mohammed seer waarskijnlik sij roeping van God had tot profeet van Arabië, maar dat hij deur die ingewings van sij eie boos hart later totaal die spoor bijster geraak het, en toe, in plaas van die werk van God, die werk van die duiwel gedoen het. Ons besef, dat so 'n uitdrukking of bewering, as sou Mohammed van God geroepe wees, vir 'n Kristen, wat glo, dat daar maar één naam onder die hemel tot saligheid gegee is, amper klink na godslastering, in elk geval na ketterij. Maar ons sal duidlik maak: Kijk, die Oosterse volke (Semiete) is nie soos die Westerse volke, wat mens sommer maklik tot 'n ander geloof kan omhaal nie. Dink maar net, hoe hard gaan dit vir sendelinge, om hierdie nasies tot die Kristendom te bekeer. Neem die Jode! hulle wou nie van Moses en die wet afsien nie, terwille van die leer van Kristus en Sij apostels nie, en was dit nie, dat Israel deur jaar-duisende heen opgevoed was in die verwagting van die komende Messias nie, en hulle profete so duidlik van Sij dag profeteer het, dan het haas geen enkele Jood die Kristendom aangeneem nie!

Maar die Arabiere is ook 'n Semietiese volk, ja, selfs halwe-broers van die Jode. En nou stel ons die saak aldus voor: God, wat wou hê, dat die Arabiese volk op sij tijd tot die Kristendom sou kom, roep Mohammed om, as 'n ander Moses of Johannes die Doper, die blinde heidene tot die kennis van God te bring, en also 'n wegbereider vir die Kristendom te word!...Maar die Profeet van Mekka, deur sij eie boos hart en vlees-

likheid verlei, verlogen sij goddelike roeping en predik sij eie naam en eie eer, en word also nie 'n Voorloper van Kristus nie, maar die Arabiese herout van die duiwel, die ware antikrist!... Ons verwag natuurlik kritiek op bowestaande—laat dit so wees! En die, wat dit beterweet, die sê dit!

Ons aangaande, ons kan egter geen ander oordeel vel nie oor Mohammed bij die lig van die feite of die geskiedenis!... Want hiermee is geskiedskrijwers dit eens: dat Mohammed in die begin eerlik oortuig was van sij roeping as Profeet van Alla en ook as sodanig gehandel het—en verder, dat hij ongetwijfeld ook bowenatuurlike gesigte ontvang het; later werd hij egter nie alleen wreed en bloeddorstig en vleeslik nie, maar hij het ook vriend en vijand met opset bedrieg, ten einde sij staatkundige planne van wêreldheerskappij uit te voer.....

Dit ontbreek ons ongelukkig aan die nodige plaasruimte, om uit te wei, oor, en 'n beskrijwing te gee van, die leer van die Mohammedaanse godsdiens en die inhoud van die "Koran," die Mohammedaanse Bijbel—almal dinge, wat baie interessant is.

Die ontaaarde en daarom vals Profeet van Mekka, wie se naam in letters van bloed geskrijwe staan op die rol van die geskiedenis—MOHAMMED—is op Maandag 8 Junie 632 gestorwe, soos hulle sê, aan die gevolge van vergif, hom toegedien deur een van sij baie vrouwens—'n Jodin, wat hij met geweld sij vrouw gemaak het, nadat hij haar ouers bloeddorstig laat vermoor en haar tot aanname van Islam gedwing het.

O Mohammed, Mohammed, die engel, wat die gedenkboek beskrijwe, het jouw dade van geweld en bloed opgeteken met 'n traan van medelijding en ontferming oor jouw gemartelde slagoffers!.....

J. KUHN.

Zwartruggens, 5 Okt. 1921.

P.S.—Ek het in die spelling, sovér moontlik, die reëls van die S.A. Akademie gevolg, behalwe dat ek die "w" behou het in woorde, soos "vrouw," "eeuw," "getrouw," ens., terwijl die akademie bepaal dat dit moet weggelaat word!—J.K.

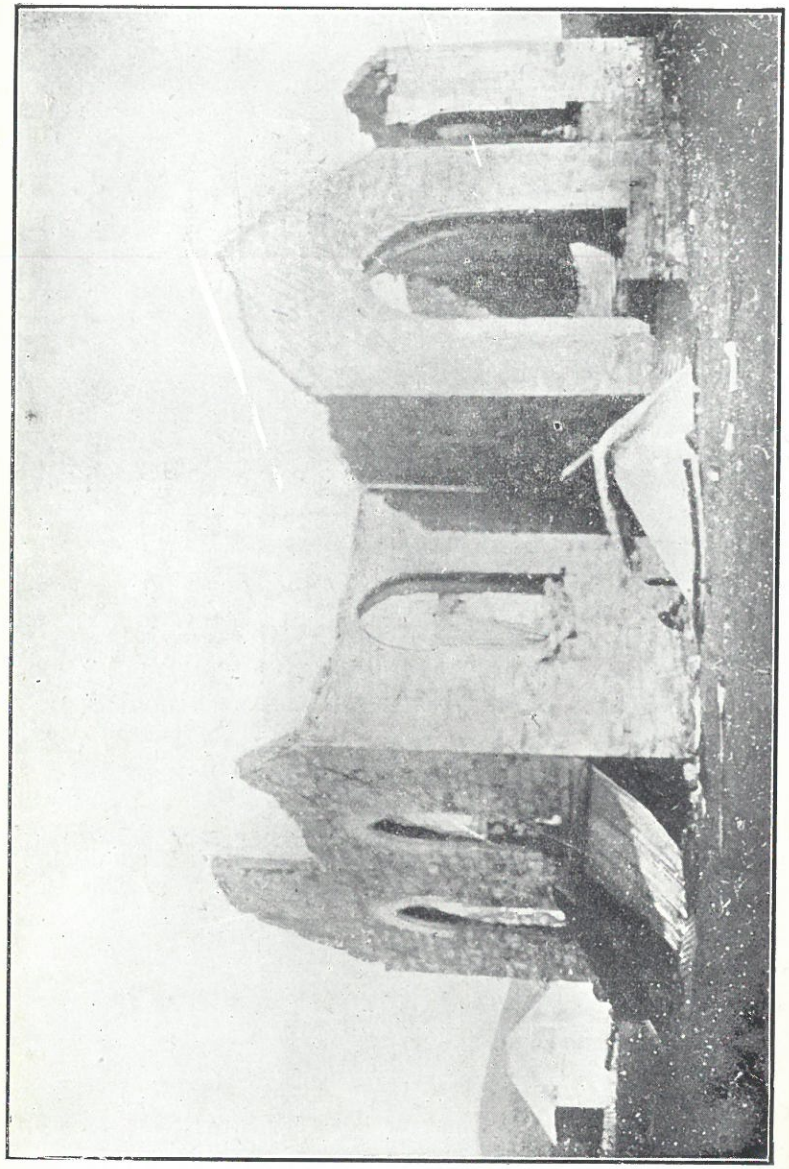

De Ned. Hervormde Kerk van Dullstroom, verwoest in de oorlog van 1899-1902.

BEKNOPT GESCHIEDKUNDIG OVERZICHT VAN DE NED HERV. GEMEENTE VENTERSDORP.

De geschiedenis van het ontstaan en groei van de Ned. Herv. Gemeente Ventersdorp is buitengemeen belangwekkend en openbaart op merkwaardige en treffende wijze de leiding en voorzienige zorg van de Opperste Herder der kudde.

Oospronkelik vormde Ventersdorp een afdeling van de Gemeente Potchefstroom. Op 20 Feb. 1892 werd een gemeentevergadering gehouden in het gebouw, waar tans de molen van de heer Newman staat. In dit gebouw werden een tijdlang ook de diensten gehouden door Ds. C. W. du Toit, wanneer hij van Potchefstroom overkwam om het Avondmaal te bedienen. Op de genoemde vergadering deed de "Hervormde Commissie," die benoemd werd op een vroegere vergadering van lidmaten, gehouden te Blesbokfontein (en die zorgen moest voor de belangen van de Hervormden in de wijk Ventersdorp), verslag bij monde van de heer M. C. Rijkaart. "Uit het verslag blijkt dat de commissie ijverig heeft gewerkt en dat zij de zaak zover hebben voortgezet dat men hedenavond een begin kan maken met de oprichting der gemeente onder toestemming en medewerking van de Ned. Herv. Kerkeraad van Potchefstroom."* Het verslag werd in dank aangenomen en men ging over tot de stichting der gemeente. Als voorzitter der vergadering ageerde Ds. C. W. du Toit en als sekretaris de heer G. C. Jonas. Men ging dadelik over tot het kiezen van kerkeraadsleden en de volgende Brs. werden als zodanig gekozen: tot Oudl.—A. Röscher (sedert overleden), M. C. Rijkart, W. D. Basson, J. A. Visser; tot Diak.—J. H. Brandt, H. van Dijk (sedert overleden), F. Labu-

*Notulen Gemeente-vergadering 20 Februari 1892.

schagne, J. H. Scheffer. Al de Brs. aanvaardden hun benoeming en werden der gemeente voorgesteld en in hun ambt bevestigd. De eerste kerkeraadsvergadering werd gehouden op 22 Feb. 1892 onder voorzitterschap van Ds. C. W. du Toit, die, zoals de Notulen meldt, "tegenwoordig is met goedkeuring van den Eerw. kerkeraad van Potchefstroom." Tegenwoordig waren ook, met adviserende stem, H. J. Visser en J. v. d. Berg, beiden ouderling te Potchefstroom. Interessant is de mededeling omtrent de inkomsten, waarvan deze eerste notulen melding maakt: "3 Doopelingen @ 5/- = 15/-; Collecte gelden £2-17-3 = £3-12-3." Verder besluit de vergadering "om het lidmaten en zielen tal der gemeente op te nemen door ouderlingen en diakenen tezamen." Ook komt ter sprake de "Plaats voor Godsdienst." Br. A. Roscher biedt aan de kerk van de "Evangelie Vereeniging" te geven. Dit aanbod wordt niet aanvaard. Besloten wordt, dat Br. A. Roscher 's Zondags in zijn woning dienst houden zal. Br. J. H. Brandt neemt de aanstelling tot kassier tijdelik aan en Ds. C. W. du Toit wordt tot konsulent gekozen.

Op de tweede kerkeraadsvergadering worden de volgende getallen opgegeven: In de wijk van M.C. Rijkaat—80 lidm. en 179 zielen; in die van W. D. Basson —117 lidm. en 280 vielen; in die van J. A. Visser—38 lidm. en 177 zielen; en in die van A. Roscher—38 lidm. en 93 zielen. Hierbij merken de Notulen aan: "Deze getallen zijn nog niet volledig aangezien sommige menschen niet tehuis waren en anderen nog niet besloten hebben of zij zich bij deze gemeente zullen aansluiten."

Al spoedig begon men plannen te beramen een kerk te bouwen.

Op de kerkeraadsvergadering van 16 Aug. 1892 werd o.m. besloten in verband met het kerkgebouw, dat het "groot zal zijn 30 bij 60 voeten buiten werk en 12 voeten hoog." Verder "er zullen Gothische vensters zijn waarvan de onderste ruiten zullen zijn 12 bij 14 en wel 12 ruiten en het bovenste gedeelte zal snijwerk zijn.' Aan de Brs. Rijkaat en Brandt werd opgedragen (17 Okt. 1892) "om aan de HoogEd. Re-

geering te vragen om een bijdrage voor den opbouw onzer Kerk." Intussen werden de bouwmaterialen aangevoerd. Op de kerkeraadsvergadering van 30 Jan. 1893 werd een kommissie benoemd bestaande uit H. J. Visser, M. C. Rijkart en H. Scheffer "om naar Pretoria te gaan en met de H.E. Regeering te onderhouden over de gevraagde kerkerven om een kerk op te bouwen, daar de gemeente ontevreden wordt en de bouwmaterialen verwaarloozen." Verder werd er ook besloten, dat "ieder ouderling zal met zijn diaken in overleg met zijn wijk zorgen voor een vijfde van de benoodigde klippen voor het kerkgebouw, alsook voor de metselgrond."** De hoeksteen werd gelegd op 15 April 1893. Op de kerkeraadsvergadering van 17 April 1893 werd besloten "om de kerk van binnen houtkleur te geven en de zoldering licht blauw." De kerkklok werd later pas aangekocht en buiten tussen twee pilaren gehangen. Bij de feestelike inwijding van het kerkgebouw was o.a. tegenwoordig Ds. Jac. van Belkum. Op dezelfde vergadering van 17 April 1893 werd door de benoemde kommissie gerapporteerd, dat de gevraagde kerkerven door de H.E. Regeering geschonken zijn: "vier erven—van 200 bij 100 voeten." Men berichtte niet meer te hebben kunnen krijgen.

Zoals boven reeds gemeld werd de Gemeente gesticht op 20 Feb. 1892. De eerste Avondmaalsviering vond plaats op de laatste Zondag van Maart 1892. Bij die gelegenheid werden "aangenomen en voorgesteld" (dat is op 26 Maart 1892) de volgende jongelieden: Jacomina Margaretha Rijkaart, Anna Maria Basson, Gerharda Magdalena Jordaan, Susanna Catharina Jordaan, Cornelia Martha Engelbrecht, Hendrina Johanna Catharina Pretorius, Maria Martha Gildenhuijs, Pieter Stephanus Johannes Strijdom, Pieter Francois Visser.

Als eerste koster werd W. J. Jacobs aangesteld —"de kerkeraad besluit om vooreerst den koster 7/6 te betalen voor elke Nachtmaalsgelegenheid." Op 17 Okt. 1892 werd J. C. Brandt tot koster benoemd en op 17 Julie 1893 werd deze Br. permanent als zodanig aangesteld.

** Toen het tegenwoordige sierlike kerkgebouw opgericht werd, werd dezelfde hartelike samenwerking geopenbaard.

"Klachten" waren er toen ook al! Omtrent de eerste klacht voor de Ventersdorpse kerkeraad lezen wij: "Er komt een klacht in dat door Ds. D. Kriel verteld wordt dat de kinderen door Ds. C. W. du Toit gedoopt onwettig gedoopt zijn, en dat de gemeente er over ontevreden is." Die klacht werd later evenwel teruggetrokken.

In die dagen werkte ook het Leger des Heils te Ventersdorp. Een der ouderlingen werd eens verzocht "om niet meer als voorman het heilsleger in de evangelische kerk te helpen, namelijk door openbaar in hunne godsdiensten te spreken." De Br. gaf gehoor aan het verzoek en er wordt dan ook later niets meer van vernomen.

Hierboven heb is ook melding gemaakt van de klokpilaren. Deze werden eerst later gebouwd. Nu had men reeds klippen en zand bijeengebracht om ze te bouwen, maar in de Notulen van 21 Okt. 1895 staat opgetekend: "De klippen en het zand aangebracht voor de klokpilaren—zijn verdwenen. Er is verzuimd iemand aan te stellen er voor."

Er werd, zolang de Gemeente nog geen eigen herder en leraar had, getrouw door de kerkeraad gezorgd voor de geestelike belangen der Gemeente: op de kerkeraadsvergadering van 22 Okt. 1894 werd door Br. M. C. Rijkart voorgesteld: "Deze kerkeraad beschouwt het als wenschelijk dat in iedere afdeeling van de gemeente op den eersten Zondag van de maand godsdienst gehouden worde door de ouderlingen en diakenen"—dit voorstel werd aangenomen.

De kerkeraadsvergadering van 21 Jan. 1895 besloot o.a. om "den heer F. J. Buitendagh* te kiezen tot permanente voorzinger in de kerk." Dat die keuze voortreffelik was, werd later ten overvloede bewezen.

De eerste Doopsbediening vond plaats op 21 Feb. 1892. De doop werd bediend door Ds. C. W. du Toit. De namen der gedoopten zijn: Petrus Hendrik der Briijn, Nicolaas Jacobus Coetzee en Anna Elizabeth Coetzee (de twee laatstgenoemden waren tweeling.)

*Dit moet zijn F. W. C. Buitendag.

Op de kerkeraadsvergadering van 16 April 1894 deelde Br. W. Bason aan de kerkeraad mede, "dat de kerkeraad van de Hervormde gemeente van Lichtenburg gaarne wil weten of deze kerkeraad met hen zal zamen spannen om later een predikant te beroepen." Een jaar en tien maanden later werd er een Gemeentevergadering besloten om aan de kerkeraad op te dragen "om eene Commissie van de Ned. Hervormde kerk van Lichtenburg te ontmoeten en bij de volgende vergadering verslag te doen." Klerksdorp wenste later ook tot eene eventuele kombinatie tussen Ventersdorp en Lichtenburg toe te treden, maar op voorwaarde echter dat de beroepen predikant te Klerksdorp zou wonen.

Op de kerkeraadsvergadering van 19 April 1897 waren er twee afgevaardigden van Lichtenburg tegenwoordig en zij gaven de verzekering, dat Lichtenburg nog altijd gewillig was om "zamen te werken." Ventersdorp telde toen ongeveer 400 lidmaten en was bereid "om naastenbij £200 stg. per jaar bij te dragen voor predikant-salaris." Voorts werd met raadpleging van de afgevaardigden van Lichtenburg aan de konsulent opdracht gegeven een Proponent te vragen om voor 3 maanden in de gemeente te komen arbeiden.

Op de kerkeraadsvergadering van 2 Aug. 1897 werd aan de kerkeraad medegedeeld, "dat Lichtenburg met Zeerust in combinatie is gegaan zoodat van daar geene hulp te wachten is." De redenen voor die plotselinge verandering worden niet gemeld.

In Januarie 1898 was de gemeente nog steeds herderloos. Prop Koch, die gevraagd werd, kon wegens "lichaamszwakheid" niet overkomen. Ds. de Vries kon evenmin komen. Na breedvoerige bespreking ging men op 17 Okt. 1898 er toe over een predikant van de Ned. Geref. kerk te Jacobsdal, O.V.S., beroepen. Ds. Murray nam de beroeping aan en arbeidde in de gemeente tot 1904. Gedurende de jaren 1799-1902 woedde de Anglo-Boereoorlog. In dat tijdperk is slechts één (buitengewone) kerkeraadsvergadering kunnen gehouden worden, nl. op 9 Okt. 1900. Na twee jaren en twee maanden werden eerst weer de geregelde kerkeraadsvergaderingen hervat.

Wat was dat een donkere tijd voor de gemeente! De jammerlike nasleep van de oorlog dompelde de gemeente in bijna onoverkomelike moeilikheden, vooral natuurlik wat de finantiën betrof. Doch het geloofsvertrouwen der gemeente werd niet bschaamd. De goede hand onzes Gods was over de gemeente en de toestand werd allengskens beter.

Na het vertrek van Ds. Murray werd door de kerkeraad beroepen Prop. P. J. v. d. Merwe—op 6 April 1904.

De kerkeraad besloot op zijn vergadering van 6 Junie 1904 om bij gelegenheid van iedere Avondmaalsviering 's Zondags een vroege bidstond in de kerk te houden. Dat besluit wordt nog steeds getrouw uitgevoerd.

Prop. P. J. v. d. Merwe bedankte voor het beroep en op 23 Julie 1904 werd Prop. Luckhoff beroepen. Op de groslijst ditmaal kwam de naam voor van Ds. F. S. du Toit, die later de predikant der gemeente zou worden. Prop. Luckhoff bedankte voor het beroep en op 10 Sept. 1904 werd Prop. Gildenhuijs beroepen. Deze bedankte eveneens. Achtereenvogens werden de volgende beroepen: op 29 Okt. 1904 Prop. J. G. Perold; op 28 Jan. 1905 Prop. Lamprecht; Ds. D. H. Cilliers; op 29 Aril 1905 Prop. D. F. Malan; Prop. van Zijl Viljoen. Voor de negende maal werd er een beroep uitgebracht. Ditmaal viel de keuze op Ds. F. S. du Toit. Ventersdorp en Lichtenburg waren intussen in kombinatie getreden, zodat Ds. du Toit ook predikant van Lichtenburg werd. Ds. du Toit arbeidde met onvermoeide ijver en veel zegen in de gemeente tot 1914. Op 18 Junie 1914 is hij na een smartelik ziekbed overleden. Zo is henengegaan een man, die de gemeente trouw bediend heeft, die door het gehele publiek geacht en bemind werd en aan wie de gemeente meer bepaaldelik met onverbreekbare banden van hartelike liefde verknocht was. Nog leeft zijn gedachtenis in gezegende herinnering voort. Toen op zijn graf in het plaatselike kerkhof een monument onthuld werd op 23 Okt. 1920 waren er weinig ogen zonder tranen. En die tranen legden een benijdenswaardige getuigenis af van het leven en werk van hem, die 6

jaren tevoren onder niet mindere aandoening er begraven werd.

Gedurende de bediening der gemeente door wijlen Ds. du Toit werd de tegenwoordige sierlike kerk tegen ongeveer £14,000 gebouwd. Zes jaren na de plechtige inwijding was de gehele schuld reeds afbetaald en was er bovendien nog een surplus in de kas. Hartelike samenwerking en milde offervaardigheid kenmerkten de Gemeente. Als men in verband met de kerkschuld bedenkt, dat de Gemeente nauweliks 500 lidmaten telde, dat kort na de voltooiing van het kerkgebouw de oorlog uitbrak, alsmede de binnenlandse opstand, maar dat desalnietttemin de Gemeente toch de zware schuld binnen 6 jaar heeft weten af te betalen, dan kan men niet anders dan uitroepen: "Het is een wonder in onze ogen—wij zien het, maar begrijpen het niet!" Hierbij komt nog het feit, dat de gemeente vrijwel al die tijd vakant was.

Op 17 Jan. 1916 werd Ds. K. T. v. d. Heever van de Ned. Herv. Gemeente Makwassie met eenparige stemmen beroepen. Ds. v. d. Heever liet zich de beroeping welgevallen, doch de gemeente mocht hem, helaas! niet lang behouden. Andermaal was de gemeente herderloos. Dr. W. P. Steenkamp werd beroepen, doch bedankte. Daarna werden achtereenvolgens beroepen Di. Malherbe, S. Vermooten, P. J. Ebersohn, J. J. Kuhn, die allen bedankten. Opnieuw werd met Lichtenburg gekombineerd, waar toen Ds. Ebersohn arbeidde, wat echter weinig voldoening gaf.

Intussen was de kerkschuld afbetaald. Men had toen ook meer vrijmoedigheid een predikant te beroepen en hoopte op een beter uitslag. Ds. J. J. Kühn werd andermaal beroepen, doch bedankte ten tweede male. Op 24 April 1920 werd een vergeefs beroep uitgebracht op Ds. A. G. Driessen. Voor de achtste keer werd een beroep uitgebracht en wel op 26 Julie 1920. Ditmaal viel de keuze op Ds. D. F. Erasmus, predikant bij de Ned. Geref. kerk te Pietermaritzburg, Natal. Ds. Erasmus liet zich de keuze welgevallen en werd door zijn studiegenoot Ds. S. Vermooten op 23 Okt. 1920 bevestigd. Bij die gelegenheid waren ook

tegenwoordig Di. C. W. du Toit (Emeritus-predikant) en P. W. Ennis.

Niet lang na de aankomst van Ds. Erasmus werd een prachtige pastorie naast de kerk gebouwd, die de gemeente tot eer strekt en voor het dorp een sieraad is.

Bovenstaand overzicht is beknopt moeten zijn, maar geeft toch een kijkje in het verledene. Vooral 4 dingen treffen ons. (1) De gemeente heeft donkere dagen doorleefd. Niet lang na haar stichting en onmiddelik na de bevestiging van haar eerste predikan brak de Anglo-Boerenoorlog uit, waardoor ook het gemeentelike leven ontwricht is geworden. Daarna was de gemeente telkens en voor geruime tijd herderloos. Pas was de nieuwe kerk voltooid, of de grote wereldoorlog ontbrandde, wat mede met de binnenlandse opstand een aanzienlike finantiële terugzet voor de gemeente betekende. (2) Ten tweede treft ons dit: ten spijte van dit alles heeft de gemeente de moed niet verloren—zelfs niet toen wegens de oorlog de kerkschuld te zwaarder drukte; toen beroep na beroep tevergeefs werd uigebracht; toen, ja, van vijandige zijde weleens werd geschimpt: "Waar is uw God?" (3) Temidden van alle tegenheden ging de gemeente in geloofsvertrouwen op de ingeslagen weg voort en (4) aan milde offervaardigheid was er geen gebrek—men gaf voor de kerk niet alleen wat men moest, maar menigmaal zelf boven zijn vermogen. Onder Gods zegenende hand groeit de gemeente. De druk der jaren, die voorbijgegaan zijn, heeft een band van hartelike eensgezindheid gelegd, wat voorspoed en vooruitgang voorspelt.

"Waar liefde woont, gebiedt de Heer de zegen;
Daar woont Hij zelf, waar woordt Zijn heil verkregen,
En 't leven tot in eeuwigheid!"

D. F. ERASMUS.

Toen de Here Jezus tegenover de valse beschuldigingen zweeg, werden zijne vijanden verlegen met zich zelven, en de beschuldigingen waren krachteloos gemaakt zodat Kajaphas naar een ander wapen moest zoeken.

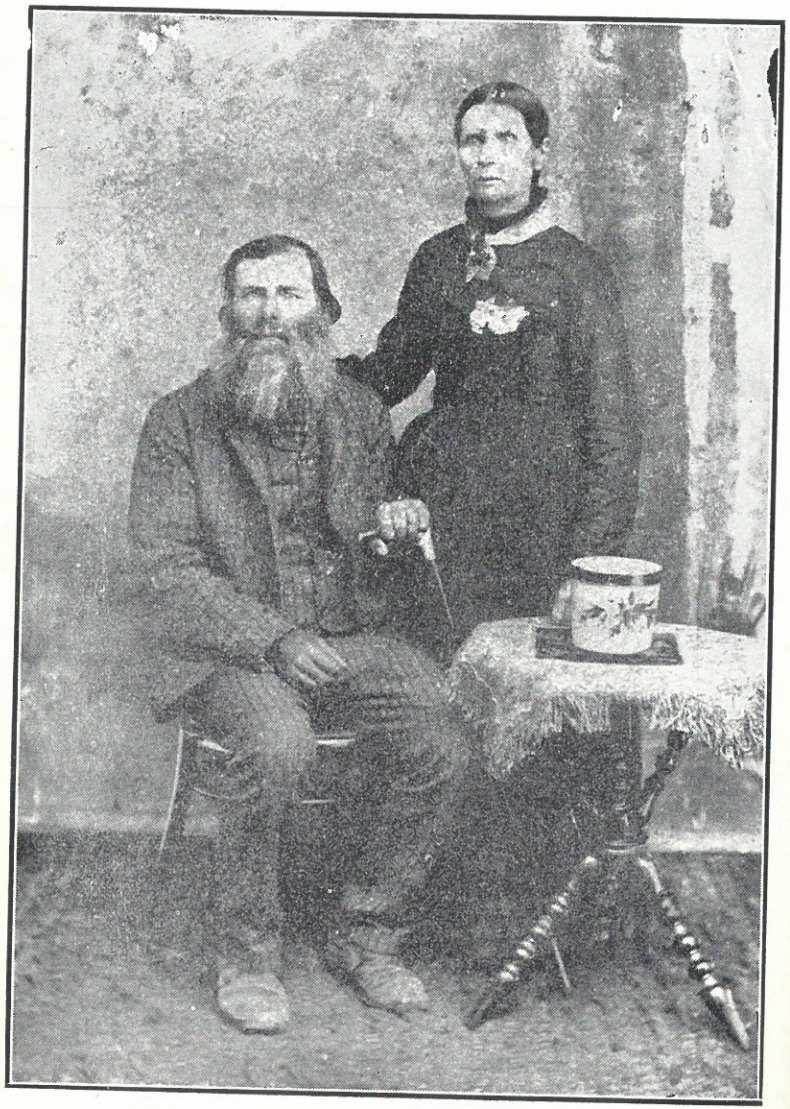

Foto van wijlen de heer N. C. Willemse en zijn vrouw Anna Catharina Brits.

N. C. WILLEMSE en ANNA C. BRITS.

Deze foto van man en vrouw geeft ons de afbeelding van de nu overleden oude voortrekker Nicolaas Casparus Willemse, geboren 14 Februarie 1834, gestorven 17 April 1920 en van zijne eveneens overleden echtgenote Anna Catharina Brits, geboren 14 Maart 1836, gestorven 13 Mei 1916. Beide zijn geboren in de Kaapkolonie, en 7 Februarie 1853 gehuwd te Suikerboschrand, waar zij tot 1863 hebben gewoond. Vandaar trokken zij naar Watervalshoek, een plaats op het Heidelbergse Hogeveld, waar zij bleven tot in 1917. Een tijd lang vertoefde hij in Waterberg, maar keerde ongeveer 1919 weer naar Watervalshoek, waar beide begraven liggen. De oude voortrekker blies de laatste adem uit in het Boksburg hospitaal, waarheen hij gebracht was voor een operatie.

In verscheidene kafferoorlogen was hij veldkornet. Hij was een echt typiese oude voortrekker, tot op de oorlog 1899-1902 tamelik wel af, altijd gezond en fris. De enigste zoon van zijne ouders, heeft hij al zijne zusters, 12 in getal overleefd. Van zijne 15 kinders leefde, toen hij stierf nog 10, en 7 schoonkinders. Hij heeft nog zijn nakomelingschap gezien, tellend 364 nog levende, 61 waren vroeger overleden, zodat dit geslacht 425 heeft geteld.

HET BESTE ADRES VOOR:

TUIN- EN = =
BLOEMZADEN.

Vruchtbomen, Rozen en enige soort Planten.

VAN DER WAL & REESSE,

417. KERKSTRAAT, OOST,

PRETORIA

Postbus 96. **Telefoon 186.**

HANDEL IN:

Gebluste Witte Kalk

(PUTTY LIME.)

Altijd Gebluste Kalk in voorraad. Wordt gezonden naar alle stations in Zuidafrika.

Plaster of Paris (Gipsum) altijd voorradig, 20/- per 100 lbs.

SCHALLIES Bpkt.,

472 Vermeulenstraat, PRETORIA.

Telefoon 1258. PRETORIA.

Mattheus Johannes Willemse.

MATTHEUS JOHANNES WILLEMSE.

"Gedenkt uwer voorgangeren," vermaant ons de schrijver van de Hebreënbrief. Gedenkt uwer voorgangeren! Niet alleen zij die met de herderstaf in de hand opzicht hebben gehouden over de kudde, maar ook zij, die geacht waren steunpilaren in de Gemeente te zijn. Een van dezulken was Mattheus Johannes Willemse, in leven een steunpilaar voor de Gemeente in de Mapochsgronden, een steunpilaar voor heel de Hervormde kerk, waardig om bij de Gemeente in gedachtenis te blijven.

Op 8 Januarie 1854 is hij geboren in de wijk Suikerboschrand op het Hogeveld, en in 1872 gehuwd met Fredrika Zagrije Elisabeth Reijneke. Het was een rijk gezegend echtverbintenis, waaruit zes zoons en vijf dochters geboren zijn. Aan verscheidene oorlogen heeft hij deelgenomen, zoals in 1876 aan de oorlog tegen Secoenie, in 1880-81 aan de eerste vrijheidsoorlog tegen de Engelsen, en in 1883 aan de oorlog tegen Mapoch. In die dagen woonde hij op het Hogeveld, en was op verschillende plaatsen onderwijzer. Na de Mapoch oorlog vestigde hij zich in de Mapochsgronden, waar hij een van de eerste onderwijzers was. In 1886 werd hij tot veldkornet gekozen, en voerde als zodanig zijn burgers aan in de oorlogen tegen Malaboch, Magoeba en Madjadje, en in 1895-96 tegen de Jameson strooptocht. In 1896 werd hij aangesteld als Resident vrederechter van Roossenekal, waar hij zich toen ter woon vestigde. Groot was zijn invloed. Hij was van velen de raadgever in politieke zaken zowel als in maatschappelike aangelegenheden; hij was de koster op de begrafenissen, de boedelberedderaar.

Maar het is ons hier vooral te doen hem te gedenken als kerkman. Hij had zijn kerk lief met geheel zijn hart. Na de mislukte kerkvereniging van 1885, die voor de Hervormde kerk een tijdelike disorganisatie ten

gevolge had, was hij de man, die in Roossenekal reorganiseerde. Bij de komst van Ds. Goddefroy uit Holland was hij gekozen als afgevaardigde naar Witfontein, "de arke van de Hervormde kerk," zoals iemand die Gemeente genoemd heeft. Hij weer was de man, die Ds. Goddefroy naar de Mapochsgronden bracht waar de eerste dienst op zijn plaats Witkleifontein gehouden werd. Omstreeks die tijd is hij als diaken gekozen, en enige jaren later als ouderling. Voor zover wij kunnen nagaan was hij de eerste persoon in de Hervormde kerk, die de zaak van eigenopleiding aanroerde. In de Volkstem van 25 April 1890 komt een schrijven voor van hem, waarin hij op de noodzakelikheid van eigenopleiding wees, en aan de hand gaf om een Theologiese school op te richten. Hij herinnerde aan de (enkel) Gereformeerde kerk, die met haar opleiding klein begonnen was, maar toch door dat klein begin bloeide. In de Algemene Vergadering van 1890 diende hij het volgende beschrijvingspunt in: "De Vergadering acht het wenschelijk om eenige van onze landszonen zoo spoedig mogelijk te doen opleiden tot predikanten der Ned. Herv. kerk in Z.A." Op die vergadering heeft hij met enige andere broeders de zaak van de kweekschool bepleit. Er werd gewezen op de treurige loop van zaken in 1885, die hoofdzakelik te wijten was aan het feit, dat de Hervormde kerk toen verschillende predikanten had, die, van elders gekomen zijnde, de kerk geen sympathiek hart hadden toegedragen. Er werd op gewezen, hoe eigenopleiding voor de kerk een levenszaak was, indien de Hervormde kerk haar eigen zelfstandigheid, haar eigen karakter wilde bewaren, aan haar roeping wilde voldoen. Helaas, met de leuze van "Universitaire opleiding" is die goede zaak toen en later niet tot stand gekomen vóór 1917. Indien de wens en de plannen van diaken Willemse toen waren doorgevoerd, en men daarmee volstaan had totdat Universitaire opleiding in Pretoria mogelik was, dan was de toestand van de Hervormde kerk tans geheel anders. Er zouden niet zovele kwijnende Gemeenten zijn, kwijnende door het gebrek aan leraars. Het was tot haar grote schade, dat men niet eerder een begin met eigenopleiding gemaakt heeft, en al die jaren door de schreeuwende

nood aanzag zonder een hand uit te strekken om zelf in de behoefte te voorzien. Dat verzuim wreekt zich in de kerk. Hoe het zij, aan die overleden broeder Willemse komt de eer toe—en het is een eer—dat hij de eerste was, die de kerk die goede richting aangewezen had.

Al spoedig na 1890 is hij tot ouderling gekozen. Trouw was hij op zijn post, bouwende de muren van Jeruzalem.

De oorlog van 1899 is gekomen. Zijn familie werd me zoveel anderen naar Merebank kamp gestuurd. Hij bleef op zijn post, en werd in de oorlog aangesteld als landdrost van Middelburg, inplaats van de heer du Toit. Nog voor het sluiten van de vrede, op 16 April 1902, is hij overleden.

P. S.P.E.

Stel u steeds op de laagste plaats en de hoogste zal u worden gegeven, want de hoogste bestaat niet zonder de laagste. De hoogste heiligen bij God zijn de minsten in eigen achting en hoe roemvoller zij waren, des te nederiger waren zij bij zichzelven. Zij die vol zijn van waarheid en hemelse roem, zijn niet verlangend naar ijdele roem.

Thomas à Kempis.

De ziel wordt niet Christin geboren,
Maar door God zelf daartoe verkoren.

Hoe zou het mogelik zijn vrede te hebben buiten God; daar al wat buiten Hem is, in openlike oorlog tegen Hem is?

Wilt u de vroegste geschiedenis van de Hervormde kerk leren kennen, koop dan een eksemplaar van Dr. Engelbrechts "Geschiedenis der Ned. Hervormde Kerk in Zuid Afrika." Ieder ouderling en diaken behoort het te bezitten. Het is uitgegeven door J. H. de Bussy, Pretoria, en kan bij iedere boekhandelaar besteld worden.

VROUWEN
VAN
Middelbare Leeftijd.

Het kritieke moment in een vrouwen leven, komt gewoonlik tussen 45 en 55 jaren en er komen dikwels symptomen in voor die wijzen op nervositeit, prikkelbaarheid, melancholie, hittegolven, die hoofdpijn veroorzaken en duizeligheid en een soort ademhalings moeilikheid. Bewaart Uw gezondheid zorgvuldig, want als deze periode veilig gepasseerd is, volgen vele jaren van volmaakte gezondheid.

Lydia E. Pinkham's Plantaardig Mengsel is spesiaal samengesteld om vrouwen door deze krisistijd heen te helpen. Het heeft een opbouwende invloed, en versterkt het organisme en ondersteunt de natuur in de lange weken en maanden van dit moeilike tijdperk. Het wordt gemaakt van medicinale wortelen, en kruiden en bevat geen schadelike stoffen en verdovingsmiddelen.

Zijn waarde wordt bewezen door de volgende brief:

Valparaiso, Chili, Z.Amerika.—"Gedurende vele jaren leed ik aan pijnlike en moeilike menstruatie en maagstoornissen. Ik gebruikte het Plantaardige Mengsel en de Lever Pillen van Lydia E. Pinkham, gedurende drie maanden, en ik beveel ze m'n vrienden steeds aan, wegens de verlossing die ze me gegeven hebben. U moogt deze getuigenis publiseren."

PAULINA FLORES, calle Cajilla 124, Valparaiso, Chili, Z.Amerika.

Brieven als deze, brengen vrouwen er toe, om te proberen

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound

LYDIA E. PINKHAM MEDICINE CO. LYNN, MASS.

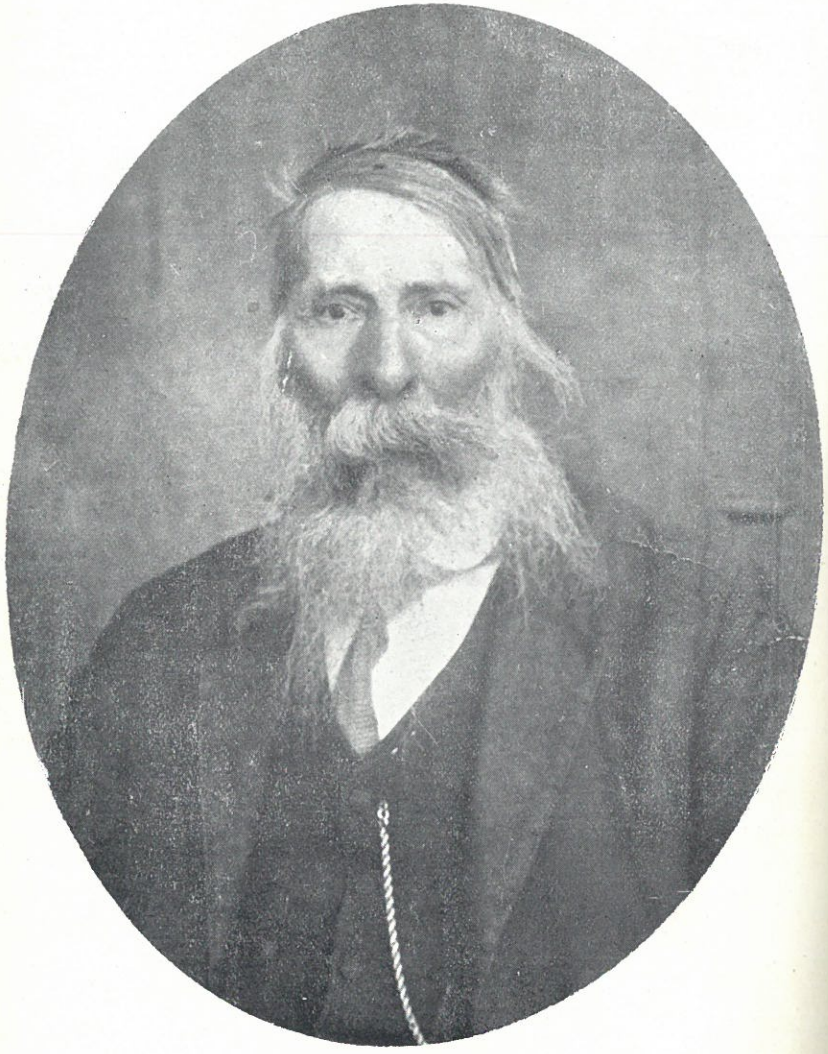

Lukas A. J. J. van Nieuwenhuizen.

LUKAS A. J. J. VAN NIEUWENHUIZEN.

Niet dikwijls komt het voor dat een koster zijn veertigjarig kosterschap kan gedenken. De koster van de Hervormde Gemeente van Trichardtsfontein is dit vergund. Daar kent ieder gemeentelid hem, en voor een ieder is hij "Oom Luikes." Hij is geboren op 26 Augustus 1849, en werd in 1881 als koster van Trichardsfontein gekozen, en is nog steeds sinds die tijd als een trouwe wachter op zijn post. In de bewogen dagen van de kerkvereniging heeft hij het zijne er toe bijgedragen om te voorkomen dat het kerkgebouw aan de Gemeente ontvreemd zou worden. Zeer velen van Trichardtsfontein hebben van meet af aan geweigerd met de kerkvereniging mee te gaan, en onder hen was ook oom Luikes. Saam met ouderling Dirk van Schalkwijk heeft hij in opdracht van een gemeentevergadering, die op de plaats Dieplaagte hij de heer P. Buurman gehouden was, de sleutels van de kerk onder protest aan de kerkeraad van de Ned. Hervormde of Gereformeerde afgegeven. Dit protest heeft er veel toe bijgedragen, dat het Hooggerechtshof de gemeente van Trichardtsfontein weer in bezit van haar rechtmatig eigendom heeft gesteld.

P. S.P.E.

GERHARD TERSTEEGEN.

Het was in het jaar 1886, dat ik op raad van de Dokter naar de badplaats Neuenahr in het mooie Ahrthal ging, om daar uit te rustenvan veel en hard werk, en genezing te zoeken voor een lichte keelaandoening. De gemeente Steenwijk waar ik toen arbeidde stelde mij in staat die reis te doen waarvoor ik haar na zovele jaren nog altijd zeer dankbaar ben.

Overwerkt en zenuwachtig als ik was, voelde ik mij daar geheel een vreemdeling. Ik hoorde natuurlik niets dan Duits spreken in de eerste dagen. Elke morgen 7 uur maakte ik in de tuin van de badplaats eene wandeling, waar geregeld muziek gemaakt en een kerklied gespeeld werd, ik meen

Nun danket alle Gott
Mit Herzen, Mund und Händen

vertaald

Dankt nu toch allen God
Met hart en mond en handen.

ene dichterlike bewerking van het 24e vers van het 50e hoofdstuk van het Apocrijfeboek Jezus Sirach: "Dankt nu den God aller dingen, die alleen groote dingen doet overal, die onze dagen verhoogt van moeders schoot af." Het is zeer bekend, in Duitsland zeer geliefd en in alle protestantse kerken dikwijls gezongen lied.

Op de tweede of derde morgen hoorde ik achter mij Hollands spreken door twee dames. Ik maakte een praatje, stelde mij voor en bevond dat de oudere dame de echtgenote was van een mij zeer bekend leraar der Hervormde kerk, en de jongere haar nichtje. Deze leraar is in Gods hand het middel geweest dat ik naar Z. Afrika overkwam en heeft gedurende de Britse oorlog van 1899 tot 1902 ook heel veel voor

de bewoners der kampen in Transvaal en Natal gedaan.

Van deze dames hoorde ik ook, dat er in Neuenahr een logieshuis was voor predikanten en onderwijzers, en andere christelik gezinde gasten, het Walburgisstift, waar een beslist christelike geest heerste. Omdat er nog plaats was verliet ik het grote badhuis en sloeg mijn tent daar op, van mening zijnde, dat een christelike omgeving ook heilzaam is voor een krank en overwerkt lichaam. Nog altijd denk ik met genoegen aan mijn verblijf daar terug.

Natuurlik gingen de gasten in die inrichting geregeld elke Zondag morgen naar de kerk. Het was een mooi, klein gebouwtje, pas nieuw, plaats gevend aan een 80 á 100 personen. Wel waren er in Neuenahr meer badgasten o.a. in het grote bad hotel en in vele private logieshuizen, maar men weet heel goed, badplaatsen worden niet uitsluitend bezocht door kranken, die ziek naar het lichaam ook genezing zoeken voor kranke hart, maar ook door velen, die daar verstrooiing, afleiding zoeken of een vakantie reis maken.

Nu ik ging de eerste Zondag ook naar kerk. Van de preek herinner ik mij niet heel veel meer, maar het lied, dat bij het begin gezongen werd, zal ik niet vergeten. Het begon

Ich bete an die Macht der Liebe
Die zich in Jesu offenbart;

vertaald:

Ik aanbid de macht der liefde
Die in Jezus zich doet zien.

Het greep mij machtig aan, mij, die daar een vreemdeling mij voelde, van vrouw en kinderen gescheiden, ziek en overspannen was, maar toch in ware gemeenschap des geloofs met andere broeders en zusters in de Heer kon zingen van Christus liefde.

In latere dagen heb ik onderzoek gedaan naar de maker van het lied en vond, dat het gemaakt is door Gerhard Tersteegen, geb. 1697, gestorven 1769, die hoewel geen leraar, toch een onvermoeid prediker des Evangelies is geweest en als dichter van vele geestelike liederen een grote naam heeft in de Duitse kerk.

Van hem ga ik nu wat vertellen vooral in verband met het prachtige lied No. 274, dat het laatste is in de "Vervolgbundel op de Evangelise Gezangen der Nederduits Hervormde kerk."

Eerst iets over deze Vervolgbundel.

Het kerkelik publiek in Zuid Afrika, weet over het geheel genomen niet, dat er zulk een vervolgbundel op de Evangeliese Gezangen bestaat, uitgezonderd misschien enkele oud-Hollanders, die in Nederland leden der Hervormde kerk waren, niet in naam alleen maar ook inderdaad. Het kan echter geen schade doen, dat in Z. Afrika die bundel meer bekend wordt en dat er dus de aandacht op wordt gevestigd.

Hoewel kan gezegd worden, dat de Gezangen in de Hervormde kerk in 1807 ingevoerd door de meeste gemeenten en door de leden der kerk over het algemeen met ingenomenheid zijn ontvangen begon al heel spoedig de gedachte op te komen dat deze bundel toch eigenlik niet voldeed aan wat de zingende gemeente begeert. Er waren geen Gezangen, b.v. die gebruikt konden worden bij een huweliks-inzegening, bij de inwijding ener kerk, bij de intrede van een leraar, geen enkel zendingslied. Ook de geestelike opwekking, het z.g. Reveil, die in de dertiger jaren van de 19e eeuw doorbrak, was niet tevreden met de door gaande geest der Gezangen, vond meer smaak in de Duitse kerkliederen van het pietisme en van de Engelse opwekking in de dagen van Wesley, door hem en zijn broeder gedicht. Daarom was reeds in 1847 de kommissie van toezicht op de uitgave van de Evangelise Gezangen, door de Synodale kommissie gemachtigd geworden, in die behoefte te voorzien. In 1847 bood die kommissie een 16 tal Gezangen aan als een proeve, maar zij werden allen afgekeurd. Na lang sukkelen, na het benoemen van een ander kommissie, die later ook weer bedankte, en na velerlei wederwaardigheden werd eindelik in 1866 een bundel liederen aan de Synode aangeboden, die deze aannam en in 1869 in het licht deed verschijnen.

Ik schrijf geen geschiedenis van de Vervolgbundel maar kan toch niet nalaten, op te merken, dat ik zeer betreur, dat vele leraren der Hervormde kerk in Nederland zo bekrompen zijn, dat zij deze liederen die over het geheel een echt christelike en diep gemoedelike geest hebben, niet laten zingen, ja aan de eigenzinnigheid en kleingeestigheid van kerkelike keurmeesters toegeven en alleen de Psalmen laten zingen. Hoe zullen deze bekrompen geesten later het nieuwe lied in de hemel zingen, Openbaring 5 : 9 of zingt men daar ook alleen de berijmde Psalmen van 1773. Of zingt men daar misschien alleen de Psalmen Datheen's?

Aan de Vervolgbundel, die 71 liederen bevat is een aanhangsel toegevoegd, dat ons een 11 tal klassieke Duitse liederen aanbiedt van Luther Gezang 264, 265, 266, Leo Judae 267, J. M. Altenburg 268, Louise Henrietta van Brandenburg 269, Paul Gerhardt 270, 271, 272, 273, Gerhardt Tersteegen 274. Over het laatste en deszelfs dichter schrijf ik nu iets.

Deze vrome christen, die niet alleen in naam maar ook met de daad een gelovig en innig kind Gods was, werd geboren in Meurs in het jaar 1697. Deze stad zeer nabij de Nederlandse grens gelegen, is van ouds een middelpunt geweest van Gereformeerde kerken, wat ook invloed op Tersteegen heeft uitgeoefend. Zijn vader ontviel hem zeer vroeg; van zijne moeder is weinig bekend. Hij werd nog jong naar school gestuurd, leerde de oude talen, doch moest 13 jaar oud de studie vaarwel zeggen, omdat de geldelike omstandigheden der moeder een voortgezette studie niet veroorloofde. Eerst werd hij in de leer gedaan op het koopmanskantoor van een oom: doch daarin vond hij geen genoegen. Het koopmansbedrijf stond hem tegen, omdat daarin zoveel gebeurde wat in strijd was met zijn christelik geweten. Zo werd hij lintwerker, waardoor hij jaren lang in zijn onderhoud voorzag.

Het kerkelik leven van die dagen, begin der achttiende eeuw, was niet bloeiend. De Lutherse kerk was opgegaan in een steil dogmatisme, evenals de Gereformeerde. De beide kerken met elkander, en beide ook in eigen boezem twistten over allerlei leerstukken terwijl het leven zeer zwak en slap was. De 30 jarige oorlog was Duitsland nog niet te boven gekomen en de verwildering nog groot: de weelde en rijkdom in Hol-

land werkte verslappend op kerkelike leven en tucht, op reinheid van zeden en eenvoudigheid van leven.

Al wie vroom was trok zich terug in kleine kringen, scheidde zich van de kerk af, vierde geen Avondmaal en hield geen gemeenschap met andere gelovigen. Ook Tersteegen behoorde tot een van die kringen, maar vond in den beginne ook daar geen rust. In een bos kreeg hij een zware aanval van koliek en op pietistiese manier nu bekeerd begint hij als een kluizenaar te leven. Zich voedend met meel, melk en water en alle genot zich ontzeggend, gaat hij 's avonds de armen bezoeken, om die te helpen en te verzorgen van hetgeen hij van zijn inkomen overhoudt. Vijf jaar lang leed hij zwaar: een ernstige uitwendige krankheid maakt zijn leven moeilik; daarbij ook nog inwendige aanvechtingen, die hem grote strijd geven. Maar toen werd "de verzoenende genade Gods in Christus hem zo overtuigend bloot gelegd, dat hij tot volle vrede komt."

Van nu aan hield hij met gelijkgezinden in private bijeenkomsten oefeningen. In deze tijd begint ook zijn arbeid als schrijver van godsdienstige boeken en schrijft hij zijn groot werk: Uitgezochte levensbeschrijvingen van heilige mensen, in drie delen; waar in hij als voorbeeld van vroomheid het leven beschrijft van monniken en van alleen levende, stille mannen en vrouwen van elke monniken-orde, zelfs van Jesuiten, wat hem de beschuldiging op de hals haalde, dat hij alleen zijn aandacht had gegeven aan Roomse heiligen, van wie men toe geen goeds wist te zeggen. Hij verdedigt zich in de voorrede van het derde deel door te schrijven, dat hij er niet aan denkt Rooms te worden: hij is een protestant en wil dat blijven.

Met zijn schriftelik werk breidde zich ook zijn werkzaamheid in de oefeningen uit, zodat hij zijn lintwerk er aan moest geven, en geheel en al zich wijdde aan prediken en zielszorg. Hij werd onderhouden door rijke vrienden, die hem ook in staat stelde nog voor armen te zorgen, ofschoon hij grote geldsommen, die sommige hem wilden geven, weigerde. Zo bood op zijne reizen in Holland iemand hem 10,000 gulden aan, welke hij echter niet wilde aannemen.

Toen in 1740 die oefeningen door de Regering werden verboden, ging hij jaarliks in Holland godsdienstige samenkomsten houden en ook in andere delen van Westphalen, maar dit geschiedde daar in alle stilte. De grote geldsommen, die hij ontving vooral uit Holland werden besteed in het koken van spijs voor zieken en armen, waarin hij werd geholpen door bevriende vrouwen, die met hem woonde in een huis door een zijner vrienden hem in 1766 nagelaten. Daarbij gaf hij aan arme zieken kosteloos geneesmiddelen, die hij zelf maakte en dat wel zonder aanneming des persoons: zelfs Joden vraagden en ontvingen die. Men zegt, dat dezen toen hij ernstig ziek was voor hem bidstonden hebben gehouden.

Hij zorgde echter niet alleen voor het lichaam, maar ook voor de ziel van de kranken. Merkwaardig is het volgende recept, door hem voorgeschreven, dat ik vond in het boek van H. H. Barger: Ons kerkboek. Ik schrijf het hier af. Christelike zalf: Een lood droefheid, 30 lood geduld. 20 lood matigheid, 15 lood diepe ootmoed, 30 lood mildheid. Dit alles stote men door elkaar in de mortier (stampblok) van het sterk geloof, met de stamper der standvastigheid, strooi daarin ½ pond hoop, doe dit in de pan der gerechtigheid, zette dat op het vuur der goddelike liefde en roere het met de lepel van ernstig gebed. Giet 't daarna in het vat der bestendigheid, sluit het goed dicht, opdat er geen schimmel van ijdele eer opkome en smeer u met deze zalf dageliks, 's morgens en 's avonds. 't Helpt onfeilbaar en is te verkrijgen bij Hem die de Algenoegzame heet.

Een ander bewijs van zijn zeldzame gaven als ziels zorger geef ik hierbij. Op een zijner reizen in Holland met een trekschuit (een klein schip door paarden getrokken) bevond hij zich in gezelschap met voorname heren en kooplui, die zich vermaakten met spotten en eindelik begonnen kaart te spelen. Tersteegen hield zich, alsof hij sliep, maar opende na enige tijd de ogen en zeide toen eensklaps dat hij een mooie kaart in zijn zak had. Als men verlangt, dat hij die zal tonen, trekt hij zijn N. Testament uit en, zonder er zich aan te storen dat zij hem eerst uitlachen, begint hij hen hunne

ijdele woorden voor te houden en hoe zij de tijd met nietswaardige dingen vermorsen. Zij laten van hun voornemen zich terug brengen en meer dan een stemt met hem samen.

Tersteegen's invloed was in zijn tijd zeer groot. Hij hield niet alleen oefeningen in eigen land en daarbuiten, maar had een verbazende korrespondentie met zijne vrienden en geloofsgenoten in Holland en Denemarken en Zweden.

Tot onze tijdgenoten spreekt hij nog door zijne liederen. Zij zijn bijeengebracht in een boekje, "Geestelijke Bloementuin," dat nog bij zijn leven zevenmaal werd gedrukt en waarvan in de vorige eeuw nog weer een uitgave verscheen.

Hieronder schrijf ik af van Tersteegen's mooiste, innigste en heerlikste liederen, n.l. Gezang 274, het laatste van de Vervolgbundel, uit het Duits vertaald door Prof. B. te Haăr.

Komt, laat ons voortgaan, kinderen!
Want d'avond is nabij;
Het stilstaan kan ligt hindren
In deze woestenij.
Komt, sterkt op nieuw den moed!
Den wandelstaf geheven
Om hemelwaarts te streven:
Zoö wordt het einde goed!

Zij zal ons niet berouwen
De keus van 't smalle pad;
Wij kennen den Getrouwen,
Die ons heeft liefgehad.
Vest al uw hoop op Hem!
Dat ieder 't aangezichte
Ginds naar de Godstad richtte:
Daar ligt Jeruzalem!

Moog ons de weg vermoeien,
Oneffen zijn de baan;
Waar scherpe distels groeien
En telkens kruisen staan;

Daar is geen and're weg!
Wij volgen, altijd verder,
Als schapen onzen Herder,
Door struiken heen en heg.

Komt, Broeders! voortgetreden!
Een gids gaat aan uw zij,
Die, wanklen soms uw schreden,
Staat met zijn hulp nabij.
Ziet! 't zonlicht schenkt ons moed,
Alsof de zoete blikken
Eens Vaders ons verkwikken:
Voorwaar, wij hebben 't goed.

Wij reizen met elkander;
Wij wandlen hand aan hand;
D'een zij' tot troost den ander
Op weg naar 't Vaderland.
Zijn wij als broedren één!
Geen strijd om beuzelingen,
Daar Englen ons omringen
En zweven voor ons heen!

Ziet g' een uit zwakheid vallen,
Reikt hem de broderhand!
Men help en schraag steeds allen!
Men snoer den liefdeband!
Komt, sluit u vaster aan!
In eigen oog de kleinste,
Wordt elk ook graag de reinste,
Op d' af te leggen baan!

Treedt moedig voorwaarts kindren!
De reis kort op naar 't graf;
Wij zien den afstand mindren,
Ras valt ons 't reiskleed af;
Nog slechts wat meerder moed!
Wat rustiger en blijer,
Van aardsche banden vrijer
Gestreefd naar 't eeuwig goed!

Niet lang zal 't lijden duren;
Draagt nog een poos uw kruis!
Wellicht slechts weinig uren,
Dan zijn wij eeuwig t' huis!
Verlost van zond' en pijn,
Als wij met alle vromen
In 't huis der Vaders komen:
Wat zal dat zalig zijn!

Tersteegen heeft niet alleen zo gezongen: hij heeft ook zo geleefd. Zijn Heer was hem in alles het eerste: op Hem heeft hij vertrouwd: zijn broeders heeft hij de hand gereikt: met het oog op het Vaderhuis is hij moedig voortgegaan langs een vaak moeilik levenspad.

Geen wonder dat bij zijn sterven zijn laatste woord was: "Gij arme, onaanzienlijke Lazarus! En toch schamen zich de Engelen niet u mede te voeren!"

VAN BELKUM.

Die zielleworstelingen laten de littekenen in het vlees achter.

O, richt uw naasten niet, wilt gij rechtvaardig wezen,
't Onzichtbaar levensboek telt zooveel duistre blaân,
Eén enkel is er licht, waarop gij niet kunt lezen,
En soms kon op dat blad voor God zijn vrijspraak staan.

Wilt u de vroegste geschiedenis van de Hervormde kerk leren kennen, koop dan een eksemplaar van Dr. Engelbrechts "Geschiedenis der Ned. Hervormde Kerk in Zuid Afrika." Ieder ouderling en diaken behoort het te bezitten. Het is uitgegeven door J. H. de Bussy, Pretoria, en kan bij iedere boekhandelaar besteld worden.

AAN STILLE WATEREN.

I.

Tot Luisteren Stil.

Als in vredige avondure
Mijne ziel, tot luisteren stil,
Blinkt in de ongeziene wereld—
Vragend, Heer, naar Uwen wil,
Gaat een huivering door de snaren
Van haar harpe, zingend zacht:
Simpel liedje van een ziele,
Waarin Zon door wolken lacht.

II.

Het Heilige Boek.

Voor wie mint mijne Tale,
Uit opene zale
Gaat stralend in licht
Zijn Aangezicht.

Door eenvoudig gewaad
Gouden weefsel gaat,
Uit mijn diepen ravijn
Welt een Levensfontein.

Wie graaft naar de schat,
Die mijn boezem bevat,
Zal vinden daarbinnen
Hemelsche Minne;

Door de opene deuren
Stroomen de geuren.
Van de bergen komt Hij
In uw diepte nabij.

Koning in Schoonheid!
Hij komt en verblijdt
U, die wacht
In eenzamen nacht.

Hij komt als een Morgen,
Verlichtend uw zorgen,
Beparelend uw rouw
Met droppelen dauw.

Voor wie mint mijne Tale:
Uit opene Zale
Blijft stralen in Licht
Zijn Aangezicht.

III.

Na de viering van het Nachtmaal.

Uw verbroken leven nam ik
In Mijn handen—En ik gaf,
Wat ik zelf ontving, aan anderen:
't Brood, dat beeldt Uw liefde af.

Uit Uw beker, mij gegeven,
Heb ik gedronken van de wijn;
Dien aan anderen doorgegeven—
En hem gevend, bleef hij mijn.

Blijf ons laven uit Uw Beker,
Blijf ons voeden met Uw brood,
Wordt ons leven eens verbroken—
Met U rijst het uit den dood!

IV.

Alleen Jezus.

Matth. 17 : 18.

Hier wil ik U altijd loven
In der bergen reine lucht,
Ver van moeizaam, aardsche sloven,
Heer, tot wien mijn ziele zucht!

Hier kan ik de zaligen schouwen
Aangezicht tot aangezicht:
Hun gewijde tenten bouwen:
Woningen in eeuwig licht!
Vrij van zorg en vrij van smarte,
Zonder kruis en zonder pijn,
Welk een zaligheid voor 't harte:
Boven de aard verheven zijn!

Helaas—een wolk kwam overzweven
Hen, die glansden als de zon;
Hemel werd aan d'aard ontheven,
Schemer daalde, nacht begon—
Vragend ziet mijn oog naar boven,
Wat het zoekt, dát vindt het niet.
Zwaar beproefd wordt daar 't geloove,
Waar men niet dan Jezus ziet...

Heiland, werd om mijne zonden
De droeve, bloedige doornenkrans
Om Uw heilige Hoofd gewonden—
Help mij U te volgen thans!
Dreigt de zwakheid in gelooven,
Wereldzin, der doornen pijn,
Mij de zaligheid te rooven
Van met U vereend te zijn—
Doe mij, zwakke in mijzelven
Ondervinden Uwe macht,
Om tot hemelsche gewelven,
Me op te heffen door Uw kracht!

Geef mij, Heere, U te volgen,
Zonder morren, zonder klacht;
Draag mij door de wilde golven
Tot den Vader, die mij wacht:
Boven sterrenlicht verheven,
Waar ik zingen zal het lied
Van dat wondere hemelleven,
Waar mijn oog alleen U ziet!

Germiston. G. E. ALER

Zend Uw

Spekvarkens

AAN

Smithfield Koelkamer & Export Mij. van Z.A. Bpkt.

BETHLEHEM, O.V.S.

Hoogste Prijzen en juiste Gewicht gewaarborgd.

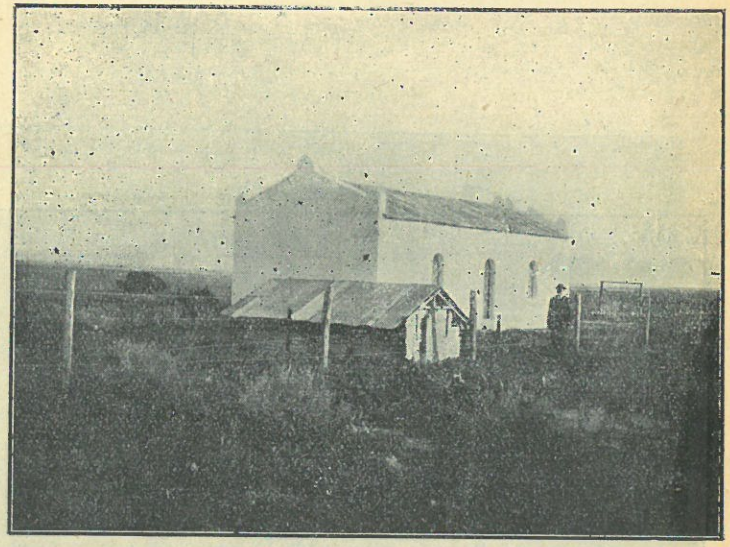

Rechts: Ouderling Andries Alberts.

Nadat Ds. J. van Belkum een menigte portretjes, genomen in Angola, Port West Afrika, gezien heeft, heeft hij deze vijf uitgezocht voor de Almanak. Het witte gebouw op plaat No. 1 is het kerkgebouw der Ned. Hervormde Gemeente te Humpata. De hoofdingang is op de andere gevel. De kerk staat op de plaats van Ouderling Andries Alberts, die daarvoor een stuk grond aan de gemeente heeft afgestaan. Op plaat No. 1 kan men hem zien staan bij de hoek van de kerk. Het andere kleine gebouwtje bij de kerk is een dak en grafsteen op het graf van overleden Ds. P. van Drimmelen. Alle zorg is hieraan besteed. Het dak rust op gedraaide, zwartgekleurde palen. De gemeente heeft gemeend aan het verzoek van Ds. van Drimmelen bij zijn aankomst aldaar te moeten voldoen, namelik: De gemeente moest hem beloven, dat mocht daar ooit een predikant komen te overlijden, zijn lijk vervoerd zal worden naar Zuid Afrika om begraven te worden waar zijn familie woont. Daarom heeft de gemeente getracht het graf zo droog mogelik te houden. Aangezien daar geen herbegraving zal plaatsvinden op verzoek van mevr. de wed. Ds. van Drimmelen, zal het graf met klippen opgebouwd worden.

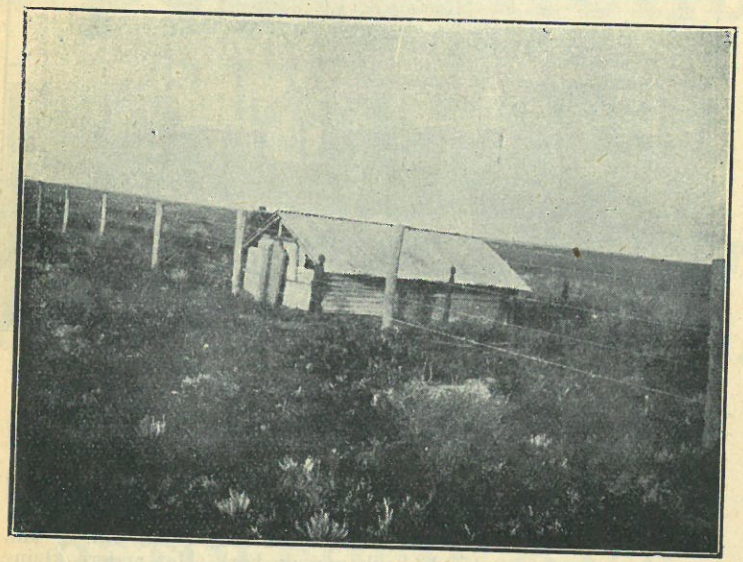

Plaat No. 2 is het graf alleen.

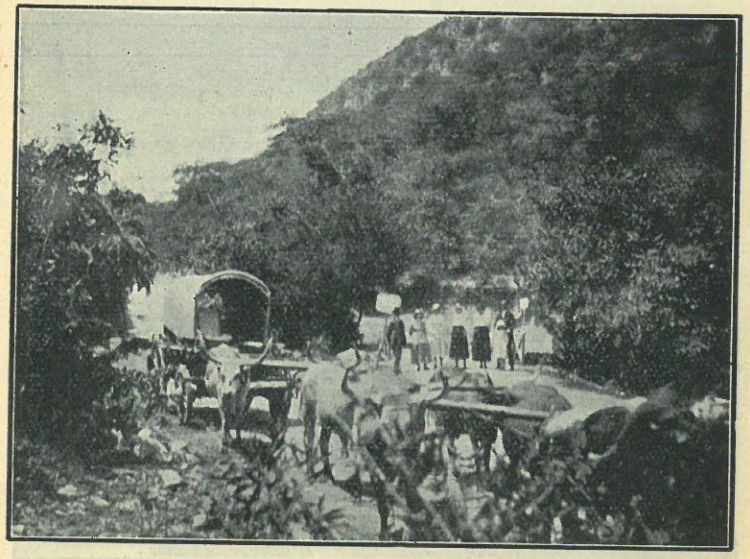

Plaat No. 3 stelt voor een groepje mensen met hun rijtuig op weg van Humpata naar het dorp Lubango. De reis duurt vijf uur. Het gewone rijtuig is 'n kar met twee of vier ossen.

Van links naar rechts: 1. Ouderling Joh. Alberts; 2. zijn vrouw; 3. Hendrina en 4. Miena, dochters van oud-ouderling John. Venter; 5 Mevr. Prinsloo; 6. Ds. Prinsloo en vooraan Hester, het dochtertje van oud. en Mevr. Alberts.

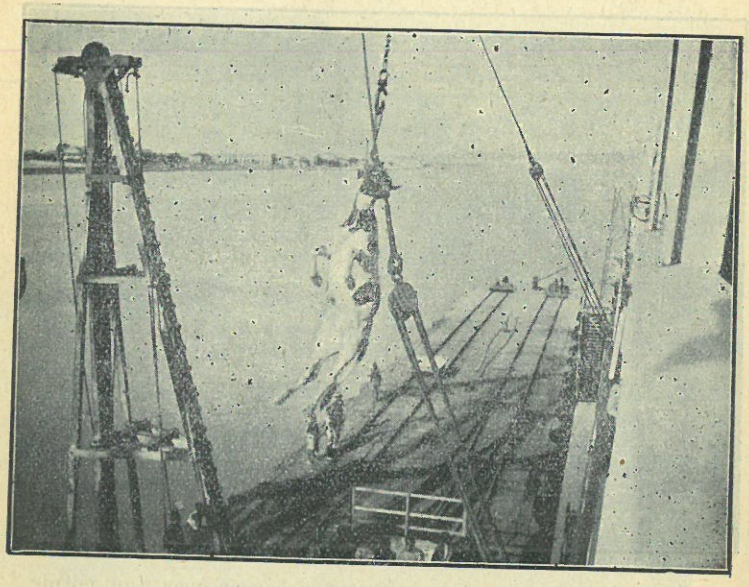

Plaat No. 4 stelt voor hoe een os uit 'n spoorwegtruk beneden opgetrokken wordt en op het dek van het schip weer neergelaten wordt. Dit is 'n slachtos voor de reis. Hij hangt aan een lijn om zijn horens. Schapen worden 'n stuk of 12-14 tegelijk in 'n net gegooid. Men ziet net poten en bekken door het net komen.

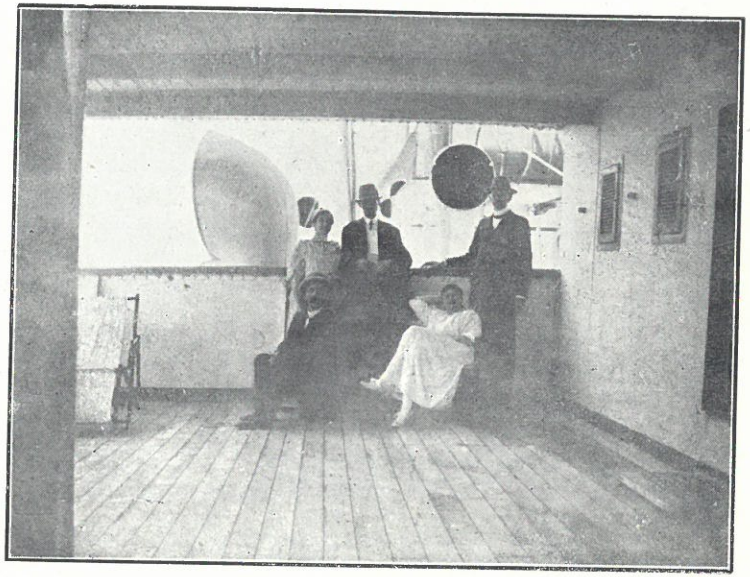

Plaat No. 5 is 'n portret van ons reisgezelschap aan boord van 'n Portugees vrachtschip de "Gaza" van de Duitsers gebuit. Omdat daar tussen Julie 1920 en Febr. 1921 geen passagiersschip van Angola vertrok waren wij allen erg blij dat wij in Januarie 1921 konden terugkeren, al was het per vrachtboot, om de Kaap en Durban heen naar Lourenco Marques.

Van links naar rechts: Staande: Mevr. de Klerk (Portugese van geboorte); Kapt. J. de Klerk onder Genl. Maritz; Ds. Prinsloo zittende: Ds. P. Bos (zendeling Ger. Kerk), Mevr. Prinsloo.

DIE EEN EN ANDER OOR DIE VERHOUDING VAN OUERS TOT KINDERS EN VAN KINDERS TOT OUERS.

Niemand sal dit betwis dat dit van die allergrootste belang is om 'n suivere opvatting te hê van wat die roeping en die pligte is van een ouer jegens sij kind, en aan die ander kant, wat die roeping en pligte van 'n kind jegens sij ouers is.

Ek gaan eers die een en ander sê oor die verhouding van kinders tot hulle ouers. Onse uitgangspunt oor hierdie onderwerp is die Vijfde Gebod: Eert Uwen vader en Uwe moeder, opdat Uwe dagen verlengd worden in het land, dat U de Here Uw God geven zal.

Ek is nie voornemens om diepsinnige beskouwinge oor hierdie onderwerp te gee nie, mij plan is net om enkele algemene en praktiese opmerkinge te maak en hier en daar een paar nuttige wenke aan die hand te gee.

Gods woord dan leer die kind om eerbied te hê vir sij ouers. In die woordjie eerbied lê 'n grote wereld van gedagtes opgesluit, baie mooie, grote, skone gedagtes. As 'n mens eerbied vir 'n persoon het, dan dink 'n mens baie van so 'n persoon, jij het hom diep in jou hart lief; as jij aan so'n persoon dink, dan koester jij altijd die mooiste, skoonste en lieflikste gedagtes oor hom, nooit dink 'n mens laag en sleg van so 'n persoon nie. Jou gedagtes ,wat jij het, wanneer jij aan hem dink, is altijd goed en rein en vol eerbied, jij dink altijd dit is die beste mens wat daar leef. As jij praat oor die persoon, vir wie jij eerbied en hoogagting het, dan laat jij nooit 'n oneerbiedig woordjie val nie, maar jij weeg jou woorde, en jij dink altijd, deur mij gedagte en mij woorde moet ek die eer en die naam van mij vader en moeder hooghou, want hulle naam en hulle eer is vir mij heilig, en die Heer verlang van mij dat ek die naam en die eer ook rein sal bewaar. Net so as ons reine, heilige

goddelike gedagtes het, wanneer ons aan die Heer dink, net so moet ons ook die mooiste gedagtes hê, wanneer ons aan onse ouers dink, want onse ouers is als die ware die plaasvervangers van God op aarde om oor ons te waak, ons te beskerm en vir ons te sorg.

Nou het ek in 'n paar woordjies gesê hoe 'n kind oor sij ouers dink en praat as hij hulle in die ware sin van die woord eer.

Laat ons nou ook sien wat iemand graag vir 'n persoon doen, die hij liefhet, en vir wie hij eerbied en hoogagting besit. As 'n mens eerbied het vir 'n persoon, dan voel jij jou innig gelukkig as jij iets vir die persoon kan doen wat sij hart ook van geluk kan laat klop. As kinders dus hulle ouers liefhet, en eerbied vir hulle besit, dan moet hulle altijd sorg dat hulle iets doen, wat die ouers blij en gelukkig maak. As hulle dit nie doen, dan is dit 'n bewijs, dat hulle nie veul van hulle ouers dink nie. Om die hart van vader en moeder blij en gelukkig te laat klop is een bewijs van die kant van die kind van grote liefde en diep eerbied vir sij ouers. Verder is ook onderdanigheid en gehoorzaamheid die billike wense, verlangens en bevele van die ouers 'n bewijs van liefde en eerbied van die kant van die kind. Kinders moenie juis net altijd wag op die uitdrukkelik bevel van vader en moeder om gehoorsaamheid en onderdanigheid te toon nie, maar hulle moet die wense, verlangens en begeertes van hulle ouers leer ken, en dan, wanneer die gelegenheid sig voordoen gehoorsaamheid aan die dag lê, voor hulle ouers hulle daartoe aanspoor en gebied om het te doen. Dit is alleen 'n slaaf en 'n dienskneg, wat wag tot sij baas met die roede kom of hom uitdruklik gebied om iets te doen. 'n Ware seun en dogter wag nooit tot vader en moeder eers met harde woorde of met die roede kom nie. Ware liefde en eerbied bring ook mee dat 'n kind altijd perbeer om die werk, wat sij ouers hom gee 'n bietjie beter en getrouer te doen dan vader en moeder dit van hom verwag; 'n kind moet perbeer die wense en verwagtings van sij ouers te oortref.

Waar ek hier skrijf oor die pligte van kinders jegens hulle ouers, daar wil ek wijs op een vreselike sonde deur kinders begaan teen die vijfde gebod. Die vre-

selike sonde is dit: Ons vergeet dat 'n mens nooit ophou om 'n kind te wees. Viral in onse tijd word hierdie waarheid skromelik vergeet. Baie kinders dink, als hulle die dag mondig is, of wanneer hulle getroud is en nie meer in die ouerlike woning is nie, of wanneer hulle self al op hogere leeftijd is en grijse hare op hulle hoof het, dat hulle dan nie meer veul vir hulle hoef te steur aan die vijfde gebod nie. Hulle meen dan dat hulle nou klaar het met vader en moeder en nie meer so nougeset hoef te wees in die nalewe van die vijfde gebod nie. Dit nu is 'n grote dwaling en 'n totale wanbegrip van hierdie gebod. Die vijfde gebod blij van krag ook wanneer 'n kind die ouerlike woning verlaat het; ja tot op sij oue dag word nog van hom geverg eerbied, liefde vir vader en moeder, gehoorsaamheid, onderdanigheid aan sij ouders. Ook na die dood van vader en moeder kan die kind nog teen die vijfde gebod sondig. 'n Kind, wat nie die wijse lesse en raadgewinge van sij ouers rein in sij hart bewaar nie; 'n kind, wat nie die mooie, goeie, vrome voorbeeld van sij ouers navolg nie; 'n kind, wat nie die gewoontes en tradiesies van sij ouers en voorouers, als is hulle al lang dood, hooghou, liefhet en daarnaar perbeer leef nie, hij sondig teen die vijfde gebod. Een kind, wat nie vir sou ouers sorg die dag, wanneer hulle afgeleef is, nooddruftig en behoeftig is, hij sondig teen die vijfde gebod. Wanneer vader en moeder die dag oud en swak en afgeleef is, dan moet die eerbied en liefde vir hulle sig openbaar in tere sorg en belangstelling.

Ouers, leer jullie kinders hierdie grote lewensbeginsele verstaan!

Kinders, die dit lees, keer tot jullie self in, en vra jullie af, hoe staan dit met jullie en die vijfde gebod!

Laat mij nu nog korteliks die een en ander sê oor die verhouding van ouers tot hulle kinders.

Net so wel as die kinders pligte jegens hulle ouers te vervul het, netso het die ouers 'n heilige roeping jegens hulle kinders, waaraan hulle moet beantwoord. In baie gevalle, ja bijna sê ik in die meeste gevalle, waar ouers kla oor gebrek aan liefde, eerbied, gehoorsaamheid ,onderdanigheid van die kant van die kinders, sal

dit beter vir die ouers wees, as hulle liewer die hand in eie boesem wil steek.

Waar ek enige gedagtes en wenke ten goede wil gee in verband met hierdie onderwerp, daar neem ek als uitgangspunt die woord van Paulus: Vaders, verwekt Uwe kinders niet tot toorn.

Ek wil begin met te sê, dat één van die grote dinge, wat 'n ouer nooit mag vergeet nie is, dat al is hulle als ouers manne en vroue van rijpe leeftijd en van diepe ervaringe, hulle tog van die ander kant nooit mag vergeet om in meer dan een opsig 'n kind te blij met die kinders. Dat wil sê, ouers moenie vreemdelinge word nie in die wereld van voele en denke en wille van die kind. Dit is die heilige roeping van ouers jegens hulle kinders om hulle gedurig in te leef in die lewe van hulle kinders. 't Is die dure plig van ouers om hulle gedurig te verplaas in die wereld van voele en denke van hulle kinders. Die verskillende karakters en geaardhede van die verskillende kinders moet 'n gedurig voorwerp van studie wees vir die ouers. Instinktmatig, onbewus voel die kind of vader en moeder hom begrijp of nie; en as dit nie gebeur nie, dan verloor die kind sij vertroue in vader en moeder, en netnou is die kind nie meer openharitg met pa en ma nie; hij praat nie vertrouelik met hulle oor sij moeilikhede as kind nie, en so word die ouers naderhand nie meer die beste raadgewers van die kind, en verloor hulle ten slotte hulle invloed oor die lewe van die kinders, en is hulle nie meer in staat om die kinders als 'n troue en opregte vriend te lei in al hulle moeilikhede en besware. Deur te versuim om die kinderlewe te bestudeer en te begrijp gee ouers diep innerlik aanstoot aan die kindersiel, en vernietig hulle die vertroue van hulle kinders in hulle as ouers. Ouers moet vroeg in die lewe van hulle kinders die kindersiel leer verstaan en begrijp, anders sal daar diep op die bodem van die kindersiel, deur hulle eie toedoen, sig een plantjie van wantroue ontwikkel in vader en moeder als hulle beste en trouste vriende. Ook dit is in die diepere sin van die woord kinders tot toorn verwek, wat sondigen is teen Gods woord. Vaders, moeders, win vroeg in die lewe die vertroue van jullie kinders, en julle sal sien, dat hulle jullie ook in latere leeftijd sal beskou als hulle beste raadgewers en trouste

vriende, met wie hulle vertroulik en openhartig sal praat oor hulle moeilikhede en ook oor die diepste en teerste sake in hulle lewe.

Ik sien dat mij opstel te lang word, daarom wil ek die volgende punte, wat ek gaan aanhaal ,nie breedvoerig bespreek nie, maar net korteliks toelig.

Dit gebeur dikwels dat ouers, wanneer hulle kinders tug, hulle humeur verloor en die tug op 'n wrede manier toepas. Hulle gee dan nie om op welke deel van die liggaam van die kind die roede val, soms op sij hoof of in sij gesig; partijmaal gaan ouers sover dat hulle self die kind skop of op hom trap.

Ouers moet seer versigtig wees, want 'n wrede en onvirsigtige wijse van tug wek in die siel van die kind 'n gevoel van minagting en van wrevel tegenover die ouer, die nie met verstand en wijsheid die tug toepas nie.

Dikwels gebeur dit ook dat nadat 'n ouer 'n kind getug het dat daar dan vir 'n paar uur, soms self vir een paar daë lang, kwaad bestaan tussen ouer en kind; hulle praat dan nie met mekaar nie. Dit nu is 'n groot fout deur ouers begaan. Als 'n ouer 'n kind getug het, behoor hij hom dadelik daarna, so gou die trane maar gedroog is, aan sij boesem te druk, en die kind dit, met 'n hart, wat klop van die innigste liefde, duidelik te maak waarom Pa of Ma verplig was om te straf; dat hulle anders ontrou sou wees aan hulle roeping als vader en moeder. Ouers moet nooit toelaat dat kinders vir hulle kwaad blij na hulle die kinders getug het; dit breng lig, een gevoel van verwijdering tussen ouers en kinders. Wanneer 'n ouer sij kind tug, dan moet hij kalm en rustig blij, hij moenie opgewonde raak nie, en sij humeur verloor, maar moet met kalmte, verstand, wijsheid en grote tak die straf toedien.

Baie ouers maak dit vir hulle kinders onmoontlik om vir hulle as ouers die nodige eerbied en hoogagting te hê, en die nodige gehoorzaamheid en onderdanigheid te betoon. Die natuur van die kind is om na te doen en na te praat wat hij ouere mense sien doen en hoor praat. Baie ouers dink nie aan hierdie waarheid in verband met die karakter van die kind. Omdat dit die aard van die kind is om na te volg wat vader en meoder sê en doen, daarom moet ouers met heilige erns,

met grote nougesetheid noukeurig agslaan op hulle handel en wandel, helle doen en late en spreke als ouers, want ook hierdoor kan hulle die kinders tot toorn verwek.

Daar is so oneindig veul te sê oor hierdie onderwerpe, dat ek nou eers, nadat ek sover geskrijf het begin te voel, wat daar alles kan en moet gesê word in verband met die onderwerpe, maar nou moet ek ongelukkig sluit, anders word mij opstelletjie te lang.

Ek stip nou nog net een paar punt aan, waaraan ouers ernstig moet dink, sonder egter oor die punte uit te wei.

Ouers moet die kinders laat voel dat vader en moeder als die ware, God op aarde verteenwoordig, en dan moet hulle ook deur 'n heilig en nougeset lewe als sodanig perbeer leef.

Ouers moet kinders leer om eerbied, respek te hê vir alles wat goed, mooi, skoon, lieflik is; eerbied vir God, godsdiens en kerk. Doen hulle dit nie, dan voel die kinders later vader en moeder het hulle plig jegens mij versuim. Ook dit is die kinders tot toorn te verwek.

S. J. STRIJDOM.

Makwassie.

De grens tusschen het geoorloofde en het verbodene is menigmaal zo weinig scherp getekend, dat het beter is een goed eind van die grens af te blijven, opdat men niet kome op de grond van het verbodene.

De Kananeese vrouw hield de Heiland vast aan Zijn eigen woord: Hondekens!—„Here, ja, ik ben een hondeke, geef mij dan de kruimeltjes, waarmede deze gevoed worden!" Dat was haar behoud.

De tranen van droefheid, bekommering en angstig vrezen, mogen alleen geschreid worden aan de voeten van de Here Jezus Christus, omdat Hij ze alleen kan en wil drogen.

HERVORMINGSDAG.

33811

"De afgekeerde Israel heeft hare ziel gerechtvaardigd, meer dan de trouweloze Juda."

(Jer. 3 : 11b.)

Machtig en vele zijn de juigtonen die er opgaan uit de Kerk der Protestanten op 'n dag als deze. Machtig en vele de zangbeden: "Houdt Christus zijne Kerk in stand, zo mag de hel vrij woeden....." Machtig en vele de verwachtingen, dat die Kerk eerlang zal triomferen en heersen over de vijandige moederkerk, de Roomse.

En toch, wij hebben reden tot treuren op 'n dag als deze, wij gevoelen ons meer 'n rouw- dan wel 'n feestgewaad aan te doen.

Niet dat wij niet in dankbaarheid wensen de herdenken de stoute daden der hervormingstijdvak, de krachtige beweging die toen in ontstaan en nog voortduurt, niet dat wij daarin niet 'n nieuwe openbaring van het werk Gods zouden willen erkennen. Dat stemmen wij toe. Doch de eerste rede tot treurigheid, die wij vinden, als wij der Hervorming gedenken, is, dat door de Hervorming 'n scheuring is ontstaan in het heerlike lichaam des Heren, de Apostoliese kerk. Zij 't dan dat die verbrokkeling noodzakelik en onvermijdelik werd, wegens de afdwaling van de kerk der Apostelen van de eerste goede beginselen, door de Heiland zelf neergelegd,—zij het dan dat die scheuring de enigste voorwaarde was tot handhaving van de ware leer der zaligheid,—er is toch verbrokkeling gekomen, en de heerlike eenheid van de kerk des Heren op aarde is weg. Vandaag kan men niet meer van de belijders van de kerk zeggen, als van de eerste, apostoliese, belijders: "Deze allen waren eendrachtiglik volhardende in het bidden en smeken....." Evenmin kunnen wij ons toeeigenen het heerlik apostolies woord: "Een lichaam is het en één geest,.....één Heer, één geloof, één God en Vader van allen, Die daar is boven allen en door allen en in allen." (Ef. 4 : 4-6)

Waar is die eenheid? Ja, wie weet het niet, dat instede van die eenheid is er vervloeking, van de een

tegen de ander, en noemt de een de ander de Antichrist!

Ja voorwaar, zelfs al menen wij Protestanten, dat wij al het recht en de waarheid aan onze kant hebben, zo past het ons n o g te treuren. Of zou het huis van David gejuigd hebben, al bleef het in het bezit van Jeruzalem en de tempel, terwijl de profeet door de scheuring van het kleed aangewezen had dat tien stammen zouden afvallen en Jerobeam aanhangen?

Neen, alleen het feit dat Israel verbrokkeld werd was genoegzame reden tot rouw.

Maar, zouden wij het durven beweren dat wij A L het recht, A L de waarheid, en onze bestrijders, de Roomsen, A L het onrecht, A L de leugen hebben?

Onverklaarbaar zou het dan zijn dat de Roomse kerk nog steeds in volle bloei is en nog steeds in invloed toeneemt, onverklaarbaar zou dan het feit zijn, dat die kerk nog duizende aanhangers telt, en gehuldigd wordt door personen, die zich onderscheiden op velerlei wijze van bekwaamheid van andere mensen. Onverklaarbaar zou eveneens zijn het getrouwe geloofsleven dat men aantreft bij zovele kinderen der Roomse kerk.

Ziet weer terug naar het verscheurd Isralities volk. wel had Juda kunnen menen dat aan hare zijde al het recht was, toch waren er in Juda aanbidders van Baals, evenals in de afgedwaalde Israel, en al mocht Juda menen dat zij alleen het ware verbondsvolk was, ook onder het afgekeerde Israel verwekte de Here Profeten.

Wij zien het alzo, dat wij heel voorzichtiglik moeten oordelen. Dat kunnen wij alleen doen in het licht van Gods voorzienigheid, en dit feit maakt dat wij nog vrede kunnen vinden bij de gedachte aan de scheuring, de verbrokkeling die er is ontstaan in de kerk des Heren.

Maar de tweede reden van onze treurigheid op deze Hervormingsdag komt aan het licht door de vraag, of de Protestantse kerk nog het middenpunt van licht, leven en kracht is, zoals zij is voortgetreden uit de woelingen ten tijde der Reformatie?

Wie kent niet de triomfkreten die er opgegaan zijn over de zekere dood van het R.-Katholicisme, over de voorspoed van het Protestantisme, triomfkreten, die zeker nog heden, misschien op dit ogenblik te midden van de Prot. Gemeenten opgaan? Maar wie weet het niet eveneens dat de R. K. kerk in al hare organen en aan alle plaatsen van hare vestiging, aankondigt dat het Protestantisme inwendig ontbonden is en aan alle zijden ineen stort? En wie durft dat tegen te spreken? Is het niet in de Prot. kerk dat de sekten en verbrokkelingen zich bij de dag vermenigvuldigen? Het licht is van de kandelaar geweken: de Prot. kerk is niet getrouw geweest in haar rentmeesterschap: vandaar dat christenvolken elkaar uitmoorden en het Christendom als dekmantel van goddeloze en godvergeten wereldplannen gebruiken: vandaar de vele sekten, die het kerkelik leven ondermijnen.

Maar zie eens terug naar de brandpunten der Hervorming, n.l. Genéve, Nederland, Engeland! Het eerstgenoemde is nog maar slechts 'n naam op de kaart der wereld,..... het tweede is 'n veld van 't Katholisme, dat in trotsheid en onder het vaandel van VERLICHTING henenwandelt over goede belijdenis en het bloed der martelaren..... het derde hanteert het Protesatisme als middel tot bevordering van zijn wereldbekende veroveringszucht, en gaat door onder de huichelachtige naam "Verdedigster van het Geloof" maar vernietigt al wat in de weg van zijn roofplannen komt, en beoorloogt al wie zijn eigengerechtige bemoeizucht in twijfelt trekt,—zij het dan dat het ook christenvolkeren zij ndie bulks doen.

Ziedaar nu, hoe het in de drie voornaamste brandpunten der Hervorming met het Protestantisme gesteld is. Is het wonder dat Rome juigt en zich niet kan inhouden te verkondigen dat de tijd der ontbinding van het Protestantisme aanstaande is? Want te oordelen naar wat voor ogen is, wat heeft meer draagkracht: Rome, met haar vastaaneengeslotene eenheid, met haar goedgevestigde eredienst, met haar macht, die nog heden ten dage door vele machthebbers gevreesd wordt, met haar streven naar één bepaald doel, of het verbrokkelde en in zichzelf hoe meer en meer gedeelde Protestantisme. Aan het Godsrijk hoort voorzeker de toekomst, maar die toekomst, maar die toekomst is der kerk gegeven om te

bewaren, en naar wij Protestanten menen, aan ONZE kerk, en is die kerk niet als de trouweloze Juda, die de toekomst van Israel te bewaren had, en van wie de Here door middel van de Profeet moest zeggen: "De afgekeerde Israel (Rome) heeft hare ziel meer gerechtvaardigd dan de trouweloze Juda (Protestantisme)."

Het ongeloof onzer eeuw is geboren in de Roomse kerk, maar heeft die stroom het Protesantisme gespaard?

In de R. kerk was het woord Gods schaars geworden, evenals in het afgekeerde Israel, het Protestantisme beroemt zich daarentegen, dat zij dat woord nog HEEFT, doch, waar zijn de vruchten?

Het woord Gods behoort waarlik niet schaars te worden in ons midden. Het Protestantisme heeft het Evangelie in haar zuiverste vorm, evenals Juda de Ark des verbonds mocht behouden en door heldere profetenstem gewezen werd naar Jehovah,—zo is in ons midden het woord Gods dat wij vrij mogen lezen, zonder priesterlike voorschriften.

Wij behoeven niet door middel van priesters tot God te naderen, maar onze boetestem persoonlik tot God verheffen,.....evenals in Juda de Tempel zijne voorhoven opende voor alle kinderen Israels, zo ook hebben wij geen gesloten kerk, geen kerk van mysterien, maar 'n kerk des woords, 'n belijdende kerk..... zoals in Juda het koningshuis van David wees op de Messiasbelofte, zo worden wij gewezen op de levende Christus, onze Koning, van Wien het Woord getuigt en Wien de kerk belijdt..... voorwaar, het Woord Gods is NIET schaars geworden bij ons.

Zo het ongeloof ons overheerst, het is omdat wij deze drie getuigen verachten of terzijde stellen: het geschreven Woord, de belijdende kerk en de levende Christus.

(a) Het geschreven woord, of, de Bijbel.

Beide kanten erkennen de Bijbel als het geopenbaarde woord of wil Gods, beide kanten erkennen de inspiratie, of goddelike ingeving, maar het verschil bestaat hierin, dat Rome niet alleen de Bijbel, zoals wij

die hebben, voor ingegeven houdt, voor geïnspireerd beschouwt, doch ook nog andere ongewijde geschriften, en zelfs nog de overlevering (mondeling). De Protestant erkent alleen het geschreven woord als kanoniek of wel gezaghebbend.

De overlevering is nu wel niet zonder waarde, want het gesproken woord is ouder dan het geschreven woord, maar de Protestant belijdt o.a., ...dat God door 'n biezondere en zonderlinge zorg die Hij voor ons en onze zaligheid draagt, de profeten en apostelen geboden Zijn geopenbaarde woord bij geschrifte te stellen," Deze belijdenis stelt dus vast: eerst het woord Gods in zichzelf, dan dat woord in 's mensen mond geopenbaard, eindelik dat woord op schrift gesteld.

Met z'n beroep op de Heilige Schrift wil de Protestant dus de overlevering niet lochenen, maar louteren.

"Wij geloven," beleden de Hervormers verder, "zonder enige twijfel, al wat in die boeken (des Bijbels) begrepen is, niet omdat de kerk die (boeken) aanneemt, maar omdat de Heilige Geest ons de getuigenis in onze harten geeft, dat zij (die boeken) van God zijn."

De H. Geest leidt ons alzo tot dat woord, verklaart het ons. Door de gebondenheid des geestes aan het woord, wordt de geest des mensen niet gebonden, maar ontbonden. Hoe is dat te verstaan? Het is omdat de Schrift ons 'n wereld ontsluit van louter goddelike gedachten, die tevens zo volkomen menselik zijn, dat de mens zich daarin tehuis gevoelt, en de menselike geest in die dampkring vrij de wieken kan uitslaan. Daarom kan niets de menselike geest meer bevestigen dan onder het gezag, de tucht, of wel invloed, van dat woord te staan. Dan voelt de mens dat als God spreekt, hij moet zwijgen. Hoe dan te weten dat God spreekt? Door dat Woord te laten doordringen tot het geweten of concientie.

Iedereen mag dat woord lezen, mak zich vergewissen van de majesteit van dat woord.

Maar juist hier is er 'n gapende wonde: de R. Katholiek laat het vrije gebruik van het woord niet toe, uit vrees dat het ontheiligd worde; Hij heeft zoveel eerbied voor het geschreven woord, dat hij tevreden is met

wat de priester hem aangaande dat woord vertelt, en dan bezegelt hij z'n vatbaarheid met 'n kruisteken..... En wij Protestanten? Wij hebben, volgens het apostolies woord, ja, volgens Jezus Christus zelf, recht het geschreven woord te onderzoeken, 'n iegelik voor zichzelf. En hoe doen wij dat. Zijn het altoos de heiligste geweegredenen die ons ertoe drijven dat woord te openen? Lezen wij het steeds met de bede om te mogen leren en door de H. Geest verlicht te worden? Is het niet waar dat dat woord soms nagespeurd wordt om argumenten te vergaderen voor twistgesprekken, en niet tot stichting van de naaste? Is het niet al te waar dat ons bijbelgeloof 'n kind der gewoonte is, en 'n moeder van onheilige ijver? Lezen wij dat woord om onvergangelike schatten ons te vergaderen, waar noch mot, noch roest bijkomen? Hoevele Bijbels worden begraven onder stof en rommel! Is dat woord ons het zwaard des geestes, en is het niet juist omdat wij niet vertrouwd zijn met dat zwaard, dat wij met allerlei wind van leer medegesleept worden? Voorwaar, ook van het geschreven woord geldt het woord des Heren: Die heeft zal gegeven worden, en die niet heeft, van hem zal genomen worden, ook wat hij heeft." Wij lezen dat woord niet om verlicht te worden daarom vergaan wij in onze duisternis.

En indien wij vergelijken ons gebruik van het geschreven woord met het gebruik van de R. Katholiek, wij moeten maar weer met gebogen hoofd instemmen met harde Profetenwoord: "De afgekeerde Israel heeft hare ziel meer gerechtvaardigd, dan de trouweloze Juda."

(b) De belijdende kerk.

Het twede punt van verschil bij Protestant en R. Katholiek is dan het kerkbegrip. Voor beide is de kerk geroepen tot uitbreiding van het Koninkrijk Gods, maar de Prot. kerk wil dat doen langs de weg van de dienende liefde, en de R.K. kerk wil dat doen langs de weg van heerschappij. De Prot. kerk ROEPT, de R.K. kerk DWINGT.

Het verleden van de R.K. kerk wettigt deze eis, want zij heeft het voorrecht gehad, dat koningen beef-

den en keizers ootmoediglik de knie bogen voor haar. De heerszucht van de R.K. kerk heeft ten grondslag de ONFEIBAARHEID dier kerk. Wat aan de kerk gewijd is, is heilig, wat door haar georderd of verordend is, is onbreekbaar wat door haar geboden is, is de wet van Meden en Perzen. Heeft zij 'n boek afgekeurd, wee degene die het leest. Heeft ze 'n boek voor kanoniek verklaard, het dient als geestelike zwaard met evenveel kracht als de bijbel.

Op kerkelik gebied staat Rome in al hare kracht. Men mag zich aan die kerk ontworstelen, maar de littekenen van die worsteling blijven er over.

Omdat zij zich geroepen gevoelt of waant om te heersen, is zij steeds ingewikkeld in de wereldgebeurtenissen, ja neemt er soms het grootste aandeel in. Zij stelt tegenover de politieken 'n leger van geesteliken. Tegen de revolutie biedt zij rust aan en hulp, en aan moede hoofden verschaft zij 'n veilige plaats.

Rome heeft slechts eenmaal gesidderd, en dat n.l. voor het grote woord der Reformatie: "Wij zijn gerechtvaardigd!" Hare krachten heeft zi jgemeten met die kalme bloedgetuigen, die dan toch van de moederkerk, Rome, geleerd hebben om onwrikbaar en vast bij 'n overtuiging te staan.

Rome vreest geen revolutie, dat bewijst de geschiedenis. Zij heeft zich weten te handhaven tegen ontbindende revoluties.

Rome is de moeder van hare belijders, die bij haar komen schuiling zoeken. En Rome is zo getrouw in hare roeping, dat zij juist door haar getrouwheid zovele getrouwe aanhangers heeft.

De Prot. kerk is het lichaam of vertegenwoordigt het lichaam van Christus, m.a.w., de eenheid van streven bi jde leden van eenzelfde lichaam, is eis. Maar zodra wij over eenheid spreken, en van streven naar eenzelfde doel, bemerken wij 'n andere wonde.
Kan van de Prot. kerk gezegd worden dat zij bestand is geweest en al hare frisheid heeft behouden sedert de dagen der Hervorming tegenover revoluties en wereldgebeurtenissen? De Prot. kerk wil langs de weg van dienende liefde het koningrijk Gods uitbreiden en is het niet juist de liefde die er ontbreekt? Ja ook van

ons geldt het woord van Jacobus: "Vanwaar komen vechterijen onder u?".....

En zullen wij het ondernemen te spreken van streven naar eenzelfde doel? O, de vele sekten en genootschappen spreken voor zichzelven.

Of zullen wij het wagen te spreken van LIEFDE voor de kerk? Het feit dat niemand van de belijders der Prot. kerken voor zijn of haar kerk zal doen wat de R. Katholiek voor de zijne heeft gedaan, spreekt voor zichzelf. De Prot. kerk vraagt VRIJWILLIGE gaven, en ziet, het is dikwils 'n strijd om de openbare eredienst staande te houden, Rome heeft de gaven GENOMEN en zelfs dwangmaatregelen toegepast om liefde voor haar aan te kweken, en wie zal de rijdom beschrijven van de schatkist van Rome?

Wordt iemand in onz edagen geroepen om zijn kerk te dienen, hij zoekt naar oorzaken om vrij te komen... ...zeg het mij dan, gij protestanten, die 'n afschuw hebt van Rome, zeg het mij, is niet ook in deze, n.l. ten opzichte van de kerk, op het Protestantisme van toepassing het woord van de Profeet: "De afgekeerde Israel heeft hare ziel gerechtvaardigd, meer dan de trouweloze Juda?" Het Protsme is gene macht en heeft geen ereplaats in de wereld.

(c) De levende Christus is het derde punt van verschil en vergelijking.

De Roomse kerk heeft met bewonderenswaardige nauwkeurigheid het leerstuk omtrent de twede persoon der Goddelike Drieëenheid bewaard terwijl er in de Prot. kerk hvige strijdredenen gevoerd werden over de persoon van de Christus, Zijne God-menselike natuur en Zijn verlossingswerk. Doch waar de Prot. kerk genoeg heeft aan de lijdende voldoening van Christus, daar huldigt de R. kerk in aanvulling nog de leerstukken van :de overtollige goede werken, de voorbede der heiligen, het middelaarsschap van moeder Maria, het louterend vagevuur, ja van de priesterlike onbloedige voortzetting van het bloedige kruisoffer. Vanwaar die herhalingen van boetedoening en offeranden?

Heeft dan niet Christus met één offerande geheiligd degenen die tot God door Hem naderen? En toch, niettegenstaande dit, wordt de R. Katholiek in gedurige spanning gehouden aangaande zijne zaligheid. Doch geen wonder ook.....

Het middelaarschap van Christus wordt verbroken zo men Zijne mensheid wel in naam aanneemt, maar inderdaad lochent. En dat doet de R. kerk. Zij gelooft wel in 'n middelaar, maar in zodanige die in de hemel teruggetreden is en even ongenaakbaar is als de God van het Oude Verbond. Om dan tot die middelaar te naderen, is de voorspraak nodig van heiligen, van Maria, en om de genoegdoening waardig te zijn, moet men zelf nog door het vagevuur gaan. Door die opvatting van de R. kerk, is het gescheurde voorhangsel krachteloos. Daarom kan men ook niet persoonlik voor God boete doen maar is er 'n tussenpersoon, n.l. de priester, nodig en alzo is de biecht ingesteld.

In de R. Katholieke eredienst is er dan ook geen vrijheid des geestes. De gemeente staat van verre, de priester gaat in tot het Heiligdom. Alles is 'n grillig mysterie. Daar luidt 'n schel: allen knielen neer: de dode stof in de hand van de priester is opeens veranderd in het levende lichaam des Heren!

Is dat de Jezus van het N. Verbond, de Christus van de Evangelien? vraagt gij protestant. Neen, dat kan u niet bevredigen, zegt gij. Maar laat mij u vragen: gij gelooft dat Hij God-mens was, dat Hij voor u geleden heeft en voldaan heeft, maar hebt gij Hem aangenomen? Is het heil, dat Hij gewrocht heeft uw eigendom geworden, of staat gij nog van verre, evenals de R. Katholiek?

Hoe is de R. kerk ertoe gekomen de levende Christus te verliezen, zodat zij de toevlucht moest nemen tot menselike uitvindingen? Omdat men Zijn menselike natuur wijsgerig wou bepalen, omdat men aangaande de Christus wou speculeren instede van leren.

En hoe staat gij Protestant? Is de Christus voor u werkelikheid, of bestaat Hij alleen voor u in het wijsgerig denken?

In de vier Evangelien liggen er schatten van woorden van de Zoon des mensen, woorden die bevrediging bieden aan de diepste behoeften der menselike ziel, woorden die bevrediging bieden aan de diepste behoefte der menselike ziel, woorden waarin zich Zijn lijden, hoop, medelijden, liefde openbaren, woorden die ons inleiden tot het binneste heiligdom van het gemoedsleven des Heren, en ons de menselike natuur van de gezegende Vaderszoon doen erkennen.....Kent gij dat Heiligdom? Of hebt gij alleen de leer aangaande de Christus, maar Hem zelven niet? Brengt dat heiligdom u vrede, of zijt gij nog in onzekerheid omtrent uw zaligheid? De Roomse, al is zijn dienst voor u onaanneemlik, heeft toch 'n houvast aan z'n goede werken, aan het middelaarschap van Maria, aan de priesterlike tussenkomst, maar wat hebt gij, die het woord des middelaars hebt, maar de middelaar zelve niet?

Voorwaar, "de afgekeerde Israel heeft hare ziel gerechtvaardigd, meer dan de trouweloze Juda!"

Partijzucht heeft Israel ten gronde gericht, en z'n licht, dat de wereld had moeten verlichten, is Israel zelf tot duisternis geworden, toen het onder 'n korenmaat verborgen werd, zodat de Heidenen het niet mochten zien, de Messias was gekomen, maar zij hebben Hem aan 'n kruis genageld.

Partijzucht ondermijnt ook de kerk der Reformatie, en berooft de zegen des Evangelies. Het zout is smakeloos geworden, hoe moeten de Heidenen de goede werken zien en de Vader in de Hemelen verheerlijken? Heeft niet de Christenheid door de pasbeeindigde wereld oorlog uitspraak gedaan over haar godsdienst? En wie kan het beweren dat de R. kerk ooit geloofsgenoten heeft uitgeroeid zoals de Christenvolkeren dat hebben gedaan? Voorwaar, "de afgekeerde Israel heeft hare ziel gerechtvaardigd, meer dan de trouweloze Juda!"

Behoef ik het dan nog te zeggen dat wij op deze dag meer reden tot treuren dan wel tot juigen hebben?

Maar er is toch één lichtpunt, en dat alleen geeft ons reden tot juigen: de Here spaart nog het Christendom. Hij geeft dus nog gelegenheid. Het gaat door de diepte van strijd heen, maar juist daarin is de leidende hand Gods te zien. Hij laat niet varen het werk Zijner handen. Maar, het is te verwachten dat er bange oordelen zullen gaan over de kerk. Zijn bruid, de kerk, moet geheiligd en gezuiverd worden om de Bruidegom te kunnen ontmoeten.—Goddonk, instede van haar te verloren, bereidt Hij zelf haar voor. Hem zij de eer en de aanbidding, de macht en de heerschappij, tot in alle euwigheid.—Amen.

P. J. J. VENTER.

Al wat wij doen in de dienst des Heren, is niets anders dan een vrucht Zijner barmhartigheid; want wij lagen vertreden als in ons bloed, aan de weg; wat zouden wij hebben kunnen doen, om te worden opgenomen, verzorgd en genezen?

Wij zouden grote vrede kunnen hebben, als wij ons niet wilden bemoeien met de gezegden en daden van anderen en met datgene waarvoor wij niet behoeven te zorgen. Hoe kan hij lang in vrede blijven, die zich mengt in andermans zorgen; die verstrooiingen zoekt naar buiten, en weinig of zelden zich in zichzelven verzamelt?

Thomas à Kempis.

De hoogste zaligheid bestaat in het zien van God, van aangezicht tot aangezicht tegenover Hem te staan en dan te weten dat die Hoogheerlike onze Vader is.

Wilt u de vroegste geschiedenis van de Hervormde kerk leren kennen, koop dan een eksemplaar van Dr. Engelbrechts "Geschiedenis der Ned. Hervormde Kerk in Zuid Afrika." Ieder ouderling en diaken behoort het te bezitten. Het is uitgegeven door J. H. de Bussy, Pretoria, en kan bij iedere boekhandelaar besteld worden.

't Brits en Buitenlandsch Bijbel Genootschap.

Depot: Hoek van Bree- en Hoekstraat, JOHANNESBURG.

Het Genootschap, dat zoveel reeds heeft gedaan, om het licht des Evangelies te verspreiden, komt bij U aankloppen, om ene plaats in uwe gebeden en beurs.

't Is niet een bezigheid, die op winst uit is. Bijbels worden voor minder verkocht dan zij kosten. Nu vooral, dat alles zo hoog in prijs is: papier alleen is zesmaal zo duur als voor de oorlog—heeft het Genootschap uwe steun nodig.

Het Genootschap stelt zich ten doel Gods Woord, zo goedkoop mogelik, binnen bereik van elke mens te brengen. Het zoekt de duisternis te verdrijven, en de weg te bannen voor de terugkomst van de Koning.

Het is inderdaad een Vriend der Zending. Gods Woord door onze Zendelingen in Mashonaland en Nyasaland vertaald, werd door bemiddeling van dit Genootschap gedrukt, en zo goedkoop mogelik binnen bereik van die duizenden inboorlingen gebracht.

Van het Depôt in Johannesburg wordt het Woord in meer dan 100 verschillende talen verspreid. In 1918 zijn er meer dan 100,000 exemplaren op de missie van vrede uitgegaan.

Veel wordt gedaan, om de ongelukkige blinden te helpen, en het licht des levens in hun duisternis te brengen. Hun getal is, door deze vreeslike oorlog, groteliks verhoogd. Het Genootschap heeft Gods Woord in verheven letters, in niet minder dan 38 verschillende talen.

Een vriend van allen dus vraagt uwe hulp ,om alzo het mensdom te kunnen helpen.

Bijdragen kunnen gezonden worden aan:

Den WelEerw. GEO. LOWE,
Bus 639,
Johannesburg.

Bijbels en Testamenten zijn bij het Genootschap verkrijgbaar tegen de laagste prijzen. Speciale termen en afslag aan Predikanten, Zendelingen en Zondagscholen.

Bij de Johannesburgse Kolporteurs Vereeniging zijn Gezangenboeken, Kinderbijbels en Catechisatieboeken verkrijgbaar. Men schrijve aan "De Sekretaris", P.Bus 639, Johannesburg.

33812

HET BRITS EN BUITENLANDS BIJBELGENOOTSCHAP.

In de treurige tijden, einde der 18 en begin der 19e eeuw, toen Europa, door oorlogen verwoest, ontvolkt was en in de grootste ellende verkeerde, werd bovengenoemd genootschap gesticht. In 1802 ontmoette de reizende predikant Thomas Charles een arm meisje Mary Jones, dat elke week bij niet te slecht weer 7 mijlen over de berg wandelde om bij vrienden uit een Bijbel te lezen. Charles reisde naar Londen en wist het Tractaat-gezelschap te bewegen Wales (Zuid-West-Engeland) met Bijbels te voorzien. Een zekere Doopsgezinde leraar Th. Hughes stond op en riep: Als wij Wales willen voorzien, waarom dan ook niet geheel Engeland, ja geheel de wereld.

Kort daarna werd deze vereniging gesticht, die alleen Bijbels verspreidt zonder enige aanmerking of verklaring er bij te voegen.

Sedert de stichting, dus gedurende 120 jaar heeft het genootschap meer dan 310,000,000 (drie honderd en tien millioen) Bijbels in 538 talen en dialekten verspreid.

De goedkope Bijbels worden verkocht met een verlies van ongeveer 60%, de duurdere met een heel kleine winst, die niet groot genoeg is om al de verliezen te dekken. Het grootste inkomen heeft het dan ook uit giften, kontributies en erfe..issen.

Het jaar 1920 leverde een verlies aan inkomen op van £24,000. Eigenlik was het verlies £71,655, maar uit het Reservefonds kan dit gedeeltelik worden gedekt.

In de Unie van Z.Afrika heeft het dit jaar 1920 100,000 Bijbels in 100 verschillende talen gedrukt verspreid. Zonder dit genootschap zou Evangelisatiewerk in de Unie geheel onmogelik zijn:

Het doet ons leed te moeten schrijven, dat onze kerk officieel als kerk niets doet voor dit genootschap. Wel kopen velen de Bijbels, maar daarop wordt veel geld verloren.

Kunnen wij niet doen? Kan er niet eens door de Kerkeraden een plan gemaakt worden voor een kerkkollekte voor dit genootschap. Het verdient voorzeker ons aller steun.

Bedenken wij toch, dat op aarde alles vergaat, verandert—maar het Woord Gods blijft tot in eeuwigheid. Dit Woord is het dat moet worden geleerd en gepredikt, opdat de zielen worden bekeerd, en de ere Gods worde bevorderd.

VAN BELKUM.

Heidelberg,
November 1921.

GETHSéMANé.

Aan de voet van de Olijfberg, dicht bij Jeruzalem, ligt de hof Gethsémané. Niet zonder grote eerbied betreden wij deze hof, want wij gevoelen "de plaats waarop wij staan, is heilig land."

Hier heeft de Heiland der wereld gebeden, zoals nooit iemand gebeden heeft, hier heeft Hij geleden zoals nimmer een mensenkind geleden heeft, hier heeft Hij gestreden, zoals nooit op aarde een strijd gestreden is.

Elke grote daad van een mens wordt geboren in de eenzaamheid, in de stilte van de binnenkamer. Zo is het ook met Jezus Christus gegaan. De grote overwinning op Golgotha wortelt in de eenzame zielestrijd in Gethsémané.

Driemalen heeft de Heiland, gebeden met een ziel, die geheel bedroefd was tot de dood toe. Hier is het uiterste van droefheid. Ja, de smart was zo groot, dat de Heer Jezus in de houding der diepste verslagenheid met het aangezicht in het stof gebogen tot Zijn Vader bad:

"Mijn Vader," zo roept de Zoon in de benauwdheid van Zijn geperste ziel en Zijn zweet wordt gelijk grote druppelen bloeds, "Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan, doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt."

Niemand zal ooit weten wat er in deze bange ure in de ziel van de Zaligmaker der wereld is omgegaan. Wel wordt het hier duidelijk, dat Hij in alles de mensen gelijk geworden is, uitgenomen de zonde.

Zoals ieder mens, ziet de Heer tegen het lijden op en smeekt Hij vurig om afwending van het vreeselik lijden, om bewaard te blijven voor het drinken van de lijdensbeker. En toch onderwerpt de Zoon zijn wil aan de wil van Zijn Vader —"niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt."

Ja, het was een bange ure, zoals er nooit een geweest is en nooit meer een komen zal, een ure waarvan iedere minuut meer waarde had dan een ganse eeuw uit de wereldgeschiedenis. 't Is een ure van ontzettende strijd, onuitsprekelik bang en zwaar. Indien de Heer Jezus in Goddelike afschuw

geweigerd had zich verder met de helse boosheid dezer wereld in te laten, wat was er dan van de verloren mensheid geworden! Het ging in deze ure om de eeuwige zaligheid van Gods uitverkoren volk.

De Heer Jezus ziet Zijn lijden, dat, nu het vlak voor Hem staat, Zijn heilige ziel doet ineenkrimpen van ontzetting. Maar de Heer weet ook Zijn roeping, wat het doel is van zijn komst op aarde en daarom bidt Hij:—"Niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt."

Zulk een gebed wordt steeds gehoord, al wordt het niet altijd verhoord.

Een engel komt uit de hemel om de Heer Jezus te versterken.

Nu weet de Zoon, dat het lijden over Hem zal komen en Hij aanvaardt het als een beschikking van de Vader. Het moest geschieden. De drinkbeker moest gedronken, maar de komst van de engel was de belofte, dat Zijn Vader Hem zou sterken en doorhelpen.

Het moest geschieden, ter wille van het Nieuwe Verbond, het Verbond der genade en der verzoening. 't Was een straf gericht over onze zonde—"De Heer heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanloopen." (Jes. 53:6).

Gethsémané leert ons wat de redding onzer zielen de Heiland gekost heeft, maar bovenal ook de volmaakte gehoorzaamheid aan Zijn Vader. Hij vervule Zijn roeping op aarde, getrouw aan het woord, dat Hij eenmaal tot Zijn discipelen gesproken had:—"Mijn spijs is, dat Ik doe den wil desgenen, die Mij gezonden heeft." (Joh. 4:34).

De wil van God te volbrengen was Zijn enige begeerte. Hij heeft zichzelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja den dood des kruises. (Filip. 2:8).

Daarom bad de Heer Jezus in deze geweldige ure in Gethsémané:—"Niet gelijk Ik wil maar gelijk Gij wilt."

* * *

Het lijden van Christus in Gethsémané werpt een dubbele vrucht voor ons af, indien wij het gelovig beschouwen.

Allereerst de vrucht dat de Heiland zich in die hof gewillig heeft overgegeven als een zoenoffer voor onze zonden. Deze vrucht moet voor ons blijven de enige troost in leven en in sterven.

De tweede vrucht is de les, die Jezus Christus ons geeft, hoe wij ons onder lijden hebben te gedragen.

De Heer Jezus heeft eens tot Zijne discipelen gezegd:—"Zoo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelve en neme Zijn kruis op en volge Mij." (Matth. 16:24).

"En volge Mij!" Hoe weinig komt daarvan te recht, vooral als wij in lijden zijn of door zorgen gedrukt worden.

Gethsémané betekent, "wijnpersbak," een woord met een diepe inhoud.

Ieder onzer heeft zijn Gethsémané, waarin hij vroeg of laat geperst wordt. De drinkbeker des lijdens is bij de een wel groter dan bij de ander, maar wij allen ontvangen onze lijdenskelk.

Hoe gedragen wij ons nu onder ons lijden? Buigen wij onze knieën en bidden wij, naar het bevel van de apostel Jacobus—"Is iemand onder u in lijden, dat hij bidde"! (Jac. 5:13).

Of murmureeren en klagen wij met een ontevreden en toornig hart?

Hier hebben wij de vinger bij een wonderplek uit onze dagen.

Wij klagen zo gaarne, wij klagen van de morgen tot de avond. De tijden zijn slecht, het leven is moeilik, en de toekomst donker.

Zou de toekomst voor de Heer Jezus niet nog donkerder geweest zijn dan voor ons?

Daar is geen liefde meer onder de mensen, zoals in de oude tijd. Broeders van één huis, zonen van één volk zijn verdeeld en staan vol wantrouwen en haat tegenover elkaar.

Zou de haat en liefdeloosheid waarin de Heer Jezus leefde niet nog groter geweest zijn dan in onze dagen?

En toch menen wij recht te hebben om te klagen en recht te hebben om ontevreden te zijn.

Zeker er is veel lijden in onze moeilike dagen maar de grote fout is dat de mens niet wil lijden. Ieder lijden voelt hij als een onrecht hem aangedaan. Hij wil er niet onder berusten en het einde is dat er een onuitwisbare trek van ontevredenheid op het gelaat komt.

De hebzucht speelt in dit alles een grote rol. Die hartstocht woedt tegenwoordig sterk. Met hebzucht bedoelen wij de zondige begeerte om zoveel mogelik op deze aarde bij elkaar te schrapen.

Wonderlik algemeen is deze zonde. Ouden en jongen, rijken en armen, geleerden en ongeleerden, allen zijn er mee bezoedeld.

De hebzucht heeft bovendien zulke gevaarlike vrienden, die meestal samenkomen, n.l. de roofzucht, de speelzucht en de genotzucht. De mens uit onze dagen jaagt naar het aardse goud en genot alsof er geen einde aan dit leven komt, alsof hij geen ziel heeft die voor de eeuwigheid bestemd is.

Omdat de mens altijd meer wil hebben, drukt deze hebzucht het brandmerk der ontevredenheid op het tegenwoordig geslacht.

Niet ieder kan het geld verdienen, vooral in deze moeilike tijd, om aan de begeerte van genieten en zich schoon kleeden te voldoen. En dan wordt men ontevreden. Eerst lijdt het huisgezin er onder en eindelik de gehele samenleving. Iedereen met wie men omgaat wordt er door gedrukt en ten slotte verwenst men zijn eigen leven.

Durven wij ons nog, onder die omstandigheden, discipelen van Jezus Christus noemen Zeker wij kunnen het moeilik hebben in deze wereld, een zwaar kruis kan ons neerdrukken. Ook hebben wij het volste recht God te smeken het lijden van ons weg te nemen, maar dan zoals de Heer Jezus gedaan heeft:—"Niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt."

Uw wil geschiede! dat moet de grondtoon zijn van ons gebed. De Heer kende al de verschrikking van Zijn lijden maar Hij kende ook Zijn roeping.

Zou het niet goed zijn als wij onszelf meer afvragen:— Wat is mijn roeping hier op aarde? Wat verwacht de Heer van mij?

De man en vader die zijn roeping kent, ziet zijn gezin in een ander licht. Hij begrijpt dat hij meer moet geven dan juist het geld voor kost en kleren. Hij gevoelt het als zijn plicht om zijn vrouw te vertroosten en te beschermen en met haar de zorgen van het gezin te dragen. Als vader verstaat hij, dat zijn voorbeeld tot een zegen of tot een vloek voor zijn kinderen kan zijn en dat het hem daarom niet onverschillig mag wezen, hoe zijn nagedachtenis bij zijn kinderen, ook na zjn dood, zal blijven voortleven.

De vrouw en moeder ziet ook, als zij haar roeping wil vervullen tegenover God, wat haar huiselike plichten zijn.

Deze bestaan niet alleen in het schoonhouden van het huis en het geven van voedsel op zijn tijd. Daar is een hogere roeping.

Zij behoort de band der liefde onder de leden van het huisgezin sterk te houden. Zij behoort haar man een opgewekt gelaat te tonen, als hij vermoeid van zijn arbeid thuis komt en hem niet dadelik met allerlei klachten over huiselike moeilikheden lastig te vallen, waardoor hij moedeloos wordt. Zij behoort bovenal een voorbeeld te zijn in ware Godsvrucht.

Een oud spreektwoord zegt: Zoals de moeder is, zo 's het huisgezin.

Vele vrouwen en moeders weten nog te weinig welk een gr te macht zij hebben om hun man en kinderen aan zich te binden, als zij maar hun roeping wilden verstaan.

En zoals het gaat in het huisgezin, zo gaat het ook in het grote leven. Als ieder zichzelf eens afvroeg:—"Wat is mijn roeping hier op aarde ,wat verwacht de Heer van mij in de omgeving, waarin Hij mij geplaatst heeft en van het werk wat ik moet doen,"—dan zou er spoedig een einde komen aan het vele klagen. Dan zou er meer liefde zijn onder de mensen. Dan zouden wij ook beter verstaan het gebed van de Heer Jezus:

—"Niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt."

Daar is maar één zaak, waarover die mens mag klag, en ja, waarover hij moet klagen. De profeet Jeremia leert het ons in zijn klaagliederen (3:39)—"Wat klaagt dan een levend mens? Een ieder klage van wege zijne zonden."

Als wij daarover klagen dan zijn wij op de goeden weg, want dan zoeken wij de Heer om vergeving te ontvangen.

Een predikant kwam eens bij een zieke man, die al jaren lang krank lag, maar die al die tijd niet geleerd had om in zijn lijden te berusten. Tegen iedereen, die hem bezocht, klaagde hij. Zijn gehele leven was één doorlopende klacht over zijn zware lijding, die de Heer hem deed ondergaan.

De predikant wees er op, dat hij bij al zijn lijden, ook nog wel reden had om dankbaar te zjn. Hij kreeg een liefdevolle verzorging van zijn vrouw. Hij had oppassende en gehoorzame kinderen. Hij kende toch nog geen aards ge-

brek. Alles wat hij nodig had, kon hij zich verschaffen en zo was er nog veel meer.

Tot besluit zei de leraar:—"Hier hebt gij een papier en potlood. Schrijf daar nu eens op alles waarvoor gij de Heer behoort te danken. Toen de predikant een week later de zieke weer bezocht, zag hij een geheel ander gelaat, wel een weinig beschaamd, maar toch met een gelukkige uitdrukking."

—"Domine," zo riep de zieke uit, "ik heb uw raad gevolgd, maar ik ben maar opgehouden, want het papier is te klein om alles op te schrijven, waarmee God mij gezegend heeft. Ik gevoel dat ik grote zonde gedaan heb met mijn klagen tegenover God en mijn naaste."

De ware tevredenheid komt voort uit een hart, dat de vrede met God gevonden heeft, uit een hart dat in waarheid heeft leren bidden:—"Uw wil geschiede!"

Want dan gevoelen wij dat ons lijden door de Heer ons wordt gezonden en wij het uit Zijn hand moeten aannemen.

Hoe meer wij groeien in het geloof, hoe beter wij ons lijden verstaan.

Eerst komt de gelovige tot de erkenning:

ik m o e t lijden, dan
ik k a n lijden, vervolgens
ik w i l lijden, en eindelik
ik m a g lijden.

Dit is de hoogste trap waarop een Christen kan komen, wanneer hij zijn lijdensweg leert verstaan, n.l. dat het voortkomt uit Gods liefde. "Dien de Heer lief heeft kastijdt Hij." (Hebr. 12:6). De teederste kinderen Gods ontvangen soms de grootste lijdensbeker te drinken.

Hoe groter het lijden, hoe dichter bij God.

Daarom moet ons lijden geen ontevredenheid verwekken, maar ons tot bidden brengen. Van de Heer Jezus lezen wij ook in de hof van Gethsémané—"In zwaren strijd zijnde bad Hij te ernstiger." (Luk. 22:44).

Moge deze vrucht van Gethsémané ook door ons worden geplukt, want dan hebben wij een kracht ontvangen om

door de zware tijden heen te komen, omdat wij onze toevlucht genomen hebben bij Hem, die eens gezegd heeft:

—"K o m t h e i r w a a r t s t o t M i j, a l l e n d i e v e r m o e i d e n b e l a s t z i j t e n I k z a l U r u s t g e v e n. (Matt. 11:28).

Niet lang zal 't lijden duren
Draagt nog een poos Uw kruis!
Wellicht slechts weinige uren,
Dan zijn wij eeuwig thuis!
Verlost van zonde en pijn
Als wij met alle vromen
In 't Huis des Vaders komen
Wat zal dat zalig zijn!

M. A.J.B.

TER HERINNERING AAN EEN TROUWE MOEDER.

Overleden 26 Sept. 1921.

Gedicht in een Bijbel gelegd bij vertrek van een zoon.

Gedenk in later tijd, mijn kind
Aan haar, die U dit gaf.
Als zij, die U zo teer bemint,
Reeds slaapt in 't sombre graf,
Gedenk dan 't was een moederhand,
Die 't mij eens gaf dit kostbaar pand.

Die moeder koos voor U, haar zoon,
Der liefde schoonste gift,
Van al Gods gaven, rijk en schoon
Het best: De Heilge Schrift.
Zo koos zij voor haar dierbaar kind,
Het boek, waarin gij 't leven vindt.

O! 'k bid U, neem dat leven aan!
Opdat bij 't scheidingsuur
Een troost mijn hart van hoop doe slaan,
't Is slechts van korte duur.
Daar boven zien we elkander weer,
Al zag 'k op aarde U nimmer meer.

En als een spotter in zijn waan,
't Geschenk der jeugd bespot.
U aanraadt dat ge 't zoudt versmaan
Dat dierbaar woord van God,
Bedenk, wie heeft U 't meest bemind,
Uw moeder, of die ijdle vrind?

Gods zegen ga, mijn lieve zoon
Met deze gave mee!
Hij geef U van zijn vadertroon
Ook door dit boek, zijn Vree!
Bedenk, het is geen ijdel spel
Een moedergift! Gedenk het wel.

Utrecht (Holland), 17 Augustus 1895.

Advertentie-Inhoud.

	Bladzij.
A.	
Australian Dairies, Bkpt....	94
B.	
Beckett & Co., Bpkt., T. W.	10
B B'Land Bijbel Genootschap	216
Bile Beans Mfg. Co.	84
Bourne & Co. (Singer Naai-machines)	82
Brits, Jr., G. P.	36
Bolton & Zonen	142
Barnett's Furniture Ware-house	14
C.	
Le Clus, J. L.	64
Clark, J.	146
Consolidated Estates & Trust, Bpkt.	2
Cape Explosives Works, Bpkt.	66
Chadwich & Gould, Bkpt....	40
D.	
Dunell, Ebden & Co.	120
E.	
Eureka Gate & Fence Co., Bpkt.	96
F.	
Freitag, H. (E. Kohly) ...	22
G.	
Gradwell, M. W.	80
Glen, A. R.	104
Groeneveld, Bpkt.	86
Glennie, W. G.	70
Groen, te, L.	28
H.	
Hume Pipe Co. (S.A.) Bpkt. Bladzij 4 van omslag.	
Henwood's	52
Hollandse Apotheek	58
Hillman, Gebrs., Bpkt. ...	44
J.	
Jones & Co.	34
Juta & Co.	112

	Bladzij.
K.	
Koedoe Apotheek, Bpkt. ...	150
L.	
Lowe, Claude (Kerol)	46
Lever Gebrs. (Sunlight) ...	118
Lloyds & Co., bladzij 3 van omslag.	
Leaver, Ralph	91
M.	
Magnet Motor Co.	16
Malcomess & Co., Bpkt. ...4,	56
Muller & Co., Wm. H. ...	20
Moosdijk, Gebrs.	98
Meyerson & Cooper	26
Muller, R.	12
McDougall, Gebrs.	30
Morris Little & Zoon	102
Mason & Zoon, R., bladzij 2 van omslag.	
Merryweather & Zoon	124
Martin's Pills	28
Maskew Miller, T.	78
Morris, Bpkt., R. H.	90
Murray & Co., Robt.	88
N.	
Nationale Bank	100
Nederlandsche Bank	74
New Zealand Ins. Co., Bpkt.	142
P.	
Perrins & Co., G. F.	114
Pickstone Gebr., Bpkt., H. E. V.	68
Pearson's Hycol, Bpkt. ...	24
Pearse & Baker, Bpkt. ...	42
Lydia E. Pinkham	180
R.	
Residentie Hotel (K. Groe-neveld)	10
Richards, Frank T.	62
Rolfes, C.	110
S.	
Sammel, Gebrs....	60
Schallies, Bpkt.	176
Spencer & Norton	72
Stellenbosch Universiteit...	6
Schaik, J. L. van	98

	Bladzij.
Smithfield Afslagers	194
Simpson & Co. (Mazawattee Tee)	116
Spilhaus & Co., Wm.	32
Standard Bank	18
Savelkoul & Co. ,A.	26
Schweickerdt, E.	86
Sugdens, Bpkt., voet lijnen.	
S.A. Boekstore	92
Sullivan Muziek Konservatorium	54
Symons, R.	108
Scott & Co., John	22

T.

Taylor & Geerling (Salamander)	114
Tudor Apotheek	48

U.

	Bladzij.
Union Produce Mart	132

V.

Volkstem (Toonbankboekjes)	76
Veenemans, N. (Trio)	114

W.

Wal & Reesse, v. d.	176
Woods, Bpkt., W. E.	8
Witts Pills, de	122

Z.

Zuid Afrikaanse Spoorwegen	38
Zuid Afrikaans Brouwerijen	50
Zuid Afrikaanse Onderlinge	106

LLOYDS'

HANDPOMPEN.

Wij hebben een uitgebreide kollektie Handpompen, geschikt voor alle mogelike doeleinden, o.a. Enkele Pompen (als illustratie) en Dubbel Werkende Pompen, Perspompen, Vertikale Pompen, enz.

LLOYDS'

PERSPOMPSTANDAARDEN

voor Hand- of Windmolen gebruik in verbinding met onze koperen cylinders boven Wellen en Boorgaten.

LLOYDS'

AUTOMATIES GESMEERDE

WINDMOLENS.

Waar de wind blaast verschaft een windmotor de goedkoopste en meest voldoende kracht om water voor gewone doeleinden op te pompen. De wind kost niets, en dat is het enigste wat een windmolen nodig heeft. Lichte briesjes komen bijna overal voor, verscheiden uren per dag, en een zwakke wind is alles wat een windmotor vraagt.

Telegramadres:
"IMPLEMENTS"

LLOYDS
& COMPANY.

Oost Londen, Port Elizabeth, Kaapstad.